Diodorus Siculus

Venundantur Parisius in vico
Sancti Iacobi sub signo
Lilii Aurei
1519 -

Pogius Florentinus ad Nicolaum. Quintum. Pon. Max.

NVllus antea quantũuis p̃clarus rerum ſcriptor fuit Sanctiſſime pater : qui ſuum opus aque merito: atq; ego tibi has meas vigilias: alicui principi dicaret. Quid eſt enim ęquius q̃ ingenii monumenta ad eum deſtinare qui omnibus ingenio p̃ſtet & doctrina? Aut qđ magis debeã q̃ meos riuulos ad eũ fontẽ referrę a quo curſus p̃ſẽtis operis emanauit? Nã licet antea qcqd ocii ſuperat ad ſcribendi curã (ne p ſecordiã efflueret) mea ſponte cõferrem erat tũ paulo remiſſior animus tẽporũ: ne dicã ſuperiorũ põtificũ culpã: cũ oĩe ferme tẽpus nõ in literarũ prout optabã ſtudiis: ſed in quęſtu ad vitę ſuſtẽtaculũ cõſumi rerũ inopia vrgeret. Et certe quãq̃ vitę meę inſtitutio ea ſẽp fuerit: vt pluris virtutẽ q̃ pecuniã fecerem: tamẽ nimiũ aliquãdo (ſi verũ loqui licet) noſtri pontifices in erigendis ornandiſq; doctorũ virorũ ingeniis dormitarunt: Quidã bonarũ artiũ iſcitia: qdã ita pecunię addicti: vt plures apđ eos ãbitionis & q̃ſtus: q̃ virtutis aut litterarũ ratio valeret. Quę res bonis viris ad modũ grauis: multorũ mentẽ a ſcribẽdi cogitatiõe aliẽauit. Indignũ qppe eſt: nec ſapientibus viris ęquo aio ferẽdũ: eos ſępiſſime reiectis melioribus prę cęteris extolli quos (vt leuiter dicam) nihil p̃ter pontificũ volũtariã indulgentiã cõmendet. Te ſolũ hęc noſtra conſpexit ętas. qui cum probenoris virtutem vitę mortalium ducez eſſe p̃ſtantis doctrina viros ſubleuares: & ab inerti ocio ad ſcribendi negocium traduces Vt vere hanc noſtrã chriſtianã rẽpublicã ab eo nũc regi gloriari poſſimus: qui & ſapientibus exiſtat: & diligat ſapientię ſtudioſos Quod vnum ſane cœleſtis dei donũ tãti faciendũ cenſeo: quanti eſt virtus viciis p̃ferẽda. Nã vbi doctrinarũ ceſſant exercitia: vbi nullũ inter doctos atq; ignauos diſcrimen vigent: vbi nullus virtuti locus nulla ſtudiorũ ratio habetur: vicia ibi regnent: torpeſcant ingenia: principatus & regina decidant: rerũq; omnium dominetur cõfuſio: neceſſe eſt. Itaq; nũquam ſatis pro meritis tua probitas ac virtus laudari poteſt: q̃ quũ omnę ante actam vitã variis diſciplinis impẽderit: nunc & doctis fauet viris: & ſua munificentia reliquos ad eãdẽ inuitat virtutis ęmulationem Ego ſane cuius inter oẽs tenuis eſt & doctrina & dicendi facultas: profiteor me tuis exhortationibus liberalitateq; compulſum operoſius q̃ ante

ſcribendi ſtudio incubuiſſe.Nam quum prius hortatu tuo Xeno phontem de Cyri vita latinis legēdum tradidiſſem. & hos quoq; ſex Diodori ſiculi libros.quos fabuloſos ob antiquitatē tēporum (nam ante bellum troianū acta cōtinēt)appellauit. traducendi munus te inſtante ſuſcepi.Haud ignarus rem ſatis difficilē me ſubire: & multorum expoſitam obtrectationi:q̄ licet ſit praui bo nis pendenda: tamē quū priſcos illos ſumma auctoritate viros aliquando laceſſiuerint:quid de nobis extimandum eſt quos nō auctoritas nō dignitas tuetur: Sed tuo qđ eſt exquiſitiſſimum doctorūq; iudicio fretus hoc opus abſolui eā michi transferendi legem inſtituens quę a me in Xenophontis prohemio p̄ſcripta eſt vt omiſſa verborum:qua multi gręcorū vtuntur ābage:ſentē tiis hęrens noſtrū dicendi morem fuerim ſalua fide rerū ſecutus A lectoribus vero vt noſtris acq̄eſcāt copiis:poſtulo:neq; vltro:q̄ vires ferant:exigere a nobis velint.Si quis ampliora petat ingra ti hoīs munere fungeť:nō cōtētus his:q̄ nulla cū īpenſa vltro libe rali manu porriguntť.Ne qs vero id inſcitia factū putet:ſciat con ſulto me breuitati cōſulentē:aliqua omiſiſſe.q̄ ſocietatē orationi peperiſſent potius quā venuſtatē.Licet aūt i libri primordio ſatis ab auctore de hiſtorię vtilitate ſit explicatū:hęc tn̄ antiquitatis indagatio: in qua oīs priſcarū rerū a primorū hoim vſq; ad bellū troianum cognitio verſatur.p̄cipuis ē laudibus efferēda Ad hoc enim veluti hyſtoriarum fonte:qui poſtmodum ſecuti ſunt in pri ſcis hyſtoriis fabuliſq; recenſendis hauſere:vnde ad cęteros trāſ fundere valerent.Opus hoc certe varium eſt: egregium luculen tum:noſtris vero adeo vtile cognitu: vt exiſtimam legentes ex tot rerum excellentium noticia labori noſtro gratiam habituros Sed iam ipſe Diodorus loquatur.

Tituli Primi Libri.

Prohemium totius operis.

¶Diodori Siculi a Pogio Florentino i latinum traducti de antiquorum gestis fabulosis. Lib. I.

MAgnas merito gratias re rū scriptoribus homines debēt: q suo labore plurimuʒ vitę mortaliū profuere. ostendūt.n. legētib⁹ preteritorū exēplis: qd nobis appetendū sit: quidue fugiēdū. Nā qui multarū experimēto rerū variis cū laboribus piculisq̄ procul ipsi ab oī discrimīe gesta legim⁹: nos admonēt maxime qd cōferat ad degēdā vitā Ideoq̄ Heroū sapientissimus ē habitus is/q sępius aduersam fortunā exptus multorū vrbes ac mores cōspexit. Cognitio vero ex aliorum: tū secundis tū aduersis rebus pcepta: doctrinā habet omniū piculorū expertē Oēs pterea mortales mutua quadam cognatiōe vinctos: licet locis ac tēpore distantes sub vnū veluti conspectum redigūt: diuinā sane puidentiā imitati: q̄ tum cœli ornatū: tū naturas hominū varias cōī ordine quodam poē ęuum cōplexa qd quēq̄ deceat diuino munere imptitur. Eodē pacto qui totius orbis velut vnius ciuitatis acta suis opibus istruxerūt: in cōem ea vtilitatē cōscripsere. Pulchrū est igit ex aliorū erratis in melius istituere vitā nostrā: & nō qd alii egerint q̄rere sed qd optie ardū sit nobis pponere ad imitandū seniorū consilia: quos lōga ętas prudētiores effecit laudant a iunioribus. At hos tanta antecellit hystoria: quāto plura exēpla rerū cōplectitur diuturnitas tēporis quā hois ętas. Itaq̄ ad vitę institutionē vtilissima hystoria cēsenda ē. tū iunioribus. quos lectio diuersarū rerū āntiqoribus ęq̄t prudētia: tum vero ętate maturis quibus diuturna vita rerū expimēta subministrauit. Adde q priuatos viros imperio dignos efficit Impatores ob imortalē gloriā ad p̄clara facinora ipellit. Milites ppter laudē q̄ mortuos sequit: pmptiores efficit ad picula pro pria subeūda Improbos timore infamię a malis facinoribus deterret Deniq̄ lfarū monumētis q̄ testimoniū virtuti p̄bēt moti qdā tum cōdidere ciuitates. tū leges vtiles vitę mortaliū ediderūt. Nōnulli nouarū artiū doctrinarūq̄ iuentores ad vsum gentium extitere. Sed omniū rerū q̄bus fœlicitas hominis paratur laudem pręcipuam causamq̄ historię tribui decet Est eniʒ custos eorū: quę cum virtute acta sunt: testem se malefactis beneficiisq̄ erga omne genus hominum prębens. Et n. si ea: quę de inferis & qdem

historię vtilitas. *historię laus.* *Inferi fabulosi*

fabulose ferunt: multũ cõferũt hoibus ad pietatẽ ac iusticiam ser uandã: quanto magis putandũ est hystoriã veritatis assertricem tanq̃ totius philosophię parẽtẽ: mores nostros effingere ad virtu tem. Oẽs. n. fere mortales naturę infirmitate maiorẽ vitę partem ociosi ac segnes degunt: quorum vitę ac mortis ęqua obliuio est cum parvtriusq̧ interitus sequatur. Virtutis non facinora immor talia sunt: p̃sertim cum historię beneficium accessit. Et quidẽ de corum est mortales labores perpeti pro gloria immortali. Hercu= les quidẽ magnos multosq̧ dum vixit labores ac pericula spon= te adiit: vt suis erga oẽs gentes bñficiis immortalitate donaret. Cęteros egregios virtute viros: hos quidem heroũ hos vero ho= nores affecutos videmus: omnes certe magna laude dignos sed eorum tamen omnium gesta ac virtutes hystoria ab interitu vẽ= dicauit. Et. n cętera monumenta ad paruum tempus perdurant variis casibus disturbata hystorię virtus per vniuersum orbẽ dif

eloquẽ= tię virt⁹. fusa: ip̃m quod cętera consumit: tẽpus custodẽ sui habet. Affert preterea multũ opis eloquẽtię: qua nil ferme pręclarius reperit. Hac greci barbaris: docti indoctis pręferuntur: cum hęc vna sit qua homines inter se cęteris antecellant: videtur quoq̧ res esse tanti: quanti fuerit dicentis virtus & eloquẽtia. Et quidem viros bonos laude dignos arbitramur: vt qui virtutis iter nobis osten

Poesis Leges derũt: verũ cũ alii aliud iter sibi delegerint: poesis quidez magis oblectare animos q̃ prodesse videtur: & gentiũ leges ac instituta magis punire q̃ docere. Ita & artium reliquarũ: hęc nil ad fœlici

hystoria ad hõe= stum im pellit. tatẽ cõferunt harũ vtilitas dãno permixta est. Quędam pro vero docẽt mentiri. Sola hystoria pares verbis res gestas representãs: omnẽ cõplectit vtilitatem. Nã & ad honestũ impellit: detestatur vicia: probos extollit: deprimit improbos. Deniq̧ rerum quas de scribit experimento plurimum proficit ad rectam vitam. Aduer= tentes igitur quanta laus scriptoris maneat: exemplo eorum mo ti: qui scribendo operã prębuerunt: hanc hystoriam aggressi su= mus. Verum cum superiores memoria scriptores repetimus: pau lulũ admirari multorũ cogimur cõsilia: qui cũ multarũ diuersarũ q̧ rerum noticiam plurimũ in se continere vtilitatis norint: eorũ tamẽ quidã aut gẽtis aut vrbis vnius hystoriã absoluere: pauci a vetustis hystoriis initium sumẽtes vsq̧ ad eorũ tempora gestas res & in cõi positas complexi sunt. Et hi quidem sua tẽpora tãtũ tradidere haud continuata superioribus reruz serie: hi barbaro= rum gesta transgressi sunt. Alii antiquas historias veluti fabulo=

ſas propter earum difficultateȝ contēpſerunt. Nonnullorū cum cepiſſent: mors ꝑueniens hiſtorias interrupit. Nonnulli vero trāſcendere ſcribendo macedonū tēpora: in Philippi aut Alexandri aut ſucceſſorū geſtis tantummodo verſati Multis aut memoratu dignis rebus deinceps vſqȝ ad noſtrā ętatem actis nullus hiſtoricus ea ſcribere vnica hiſtoria cognatus eſt rei magnitudine forſan diffiſus. Quapropter licet tēporū rerūqȝ varietate: tū ſcriptoribus diuerſa tradētibus: ardua videatur & memoratu difficilis ꝑteritorū deſcriptio: attū decreuimus & ipſi eā hiſtoriā: multis ꝓ deſſet: obeſſet nemini legētibus tradere. Nam ſi qs memoratu dignas & totius orbis: tanq̄ vnius ciuitatis: priſcorū tēporū ad ſuā vſqȝ ętatē geſta res ſcripſerit: laborioſū qppe ſubibit opus: verū ſatis audiētibus vtile. Licebit em̄ tāq̄ ex fōte vberrimo qd cuiqȝ vſui exiſtat haurire. Quod ſi quis pcurrere oēs ſcriptores cupiat: opprimetur tū librorū multitune.: tū diuerſa ſcribentium varietate: vt haud facile verū poſſit elicere. At ea q̄ ſub vnicā hiſtoriā digeruntur: in promptu ſunt lectoribus: faciliſqȝ eorū noticia ē Deniqȝ eo ſcribendi modus hic eſt pręſtantior ceteris: quo vtilius parte aliqua totum habetur: continuū rei pręſtat diuerſę. Id quoqȝ qd̄ tēporibus diſptitur notius eſt eo: qd̄ eſt tp̄e confuſum Igitur penſitantes hūc ſcribēdi modū eſſe vtiliſſimū verū plurimo labore & tp̄e longo egentē: triginta annos in hoc opus abſūpſimus. Multis .n. difficultatibus ac periculis maiorem aſię per agrauimus europęqȝ partem: quo maiori quę a nobis deſcripta ſunt ex pte locis cōſpectis certa lr̄is mandaremus. In multis em̄ locorū ignorantia errarūt nō ſolū quidā rudes ſcriptores: ſed etiam docti. Vrbs preterea Roma in qua plurimo temptore verſati ſumus. ob imperii magnitudinē p vniuerſum orbē diffuſi: plurimū nobis adſcribendum opitulata eſt. Orti.n.ex argita Sicilię ciuitate percepta a romanis qui ad eā confluebant latina lingua ex veteribus eternalibus & duces eorū & geſta nouimus. Initiū vero ſcribendi ſumpſimus ab his: quę tum gręci: tum barbari priſci ſcriptores tanq̄ fabulis ſimilia litterarum monumentis explicuerunt. Et quoniā priſca illa ad noſtram vſqȝ ętatem tempora complectimur: in hunc modum paucis hiſtoriam noſtram diuiſimus Primi ſex libri antiquorum geſta: quę illi fabuloſa appellant: ante bellum troianum continent: in horū primis tribus barbarorū in reliquis antiquę gręcorum res narrantur. In vndecim deinde conferuntur: q̄ a troiano bello vſqȝ ad Macedonis

Hiſtoria cōnexa

Librorū multitudo Ingeniū opprimit

diodori āni .xxx ī hiſtoria

Hiſtorię initium

Hiſtorię diuiſio.

Alexādri mortē gesta sunt. In reliq̄s tribus & vigiti cōiicimus: q̄
deinceps vsq̧ ad bellū gallicū cōtinentur: qđ romani duce Iulio
cęsare (is ob gesta egregia iter deos est relatus: virtute cuius gal
lia omnis subacta est) gessere protenditur vero romanū imperiū
vsq̧ ad britannię insulas. Huius res priores gestę primo centesi
mę octogesime olimpiadis āno actę sunt principante athenien
sibus Erodo. Tēporū quę nostra historia ante belluz troianū cō
ꝑhēdi: scriptorū inopia haud satis certa nobis rō cōpta est: ab eo

Apollo dorus. Apollo dorus atheniēsis octoginta annorū historiā cōtexuit: vs
q̧ ad reditū heraclidarū: a quibus vsq̧ ad primā olympiadē āni
cōputāť trecēti & viginti octo nūerato tp̄e: quo reges lacedemo
nię iperarunt. A pria vero olympiade vsq̧ ad initiū belli gallici:
qđ nobis statuimus scribendi finē: septingēti sūt & trigita anni

Historię libri. xl. Ois hęc ergo historia quadraginta explicata libris ānos cōple=
ctitur mille cētū trigita octo: his exceptis quos vsq̧ ad bellū de=
scripsimus Troianū. Hęc diligēter partiti sumus: quo & legen=
tibus nota fiat historia: & inuidi abstineāt a detractiōe. Quāuisq̄
rite scripta erūt: carebūt inuidia. q̄ vero inscitia omittenť: aliorū
industria corriget. Nunc principiū scribendę historię sumetur.

Historię pricipiū Quid de diis & qui primi eos colere docuerunt: & quid de illo
rū immortalitate senserint: haud paucis ꝑpter rei difficultatem
exprimi potest. Sed q̄ ad historiā ꝑtinere videbūtur: quo sint no
tiora legētibus in certa distribuemus capita: vt nihil dignum me
moria omittať. De genere autē hominū: deq̧ his: q̄ in orbe ter=

Mundi creatio. rarum antiquitus dicuntur gesta: diligenter q̄tū in tam remotis
ꝑpter āntiquitatē rebus licebit a priscis illis tēporibus sumpto ītio
scribemus.

Prima hominū generatio apud doctissimos ac pręstan
tissimos viros: qui verā naturam & historiā tradiderunt
duplex fertur. Quidā mundū ingenitum & incorrupti=

hominū gn̄atio bilē & genus hominū ab ęterno extitisse: neq̧ habuisse
ortus pricipiū sensere. Quidā genitū corruptibileq̧ arbitrari: &
hoīes dixerūt generationis initiuz tempore esse sortitos. Nam a
rerū primordio & cęlum & terrā vnicā habuisse ideam immixta

Chaos elemēta eorū natura. Exinde distinctis inuicē corporibus cœpisse mun
dū hunc ordinē quē videmus. Aerem quidē motū hūc cōtinuū
sortitū: & igneā partē eius superiora loca ꝑpter leuitatē aiūt ap
petisse. Eadē causa solem & astra cursus suos sortita. Quod vero
humori mixtū eodē stetisse in loco ꝑpter grauitatē: q̄cum mix=

ta essent: ex humidis qdem mare effectũ: ex durioribus vero ter rã lutosam euasisse: & oino mollẽ: Hęc primũ cũ solis ardore dẽ sior euasisset: eius postmodũ sup̃ficie vi caloris tumefacta mul- tis in locis humores quosdam esse concreatos: in qbus putredi- nes tenui cõtectę pellicula sint excitatę: queãdmodũ in paludi- bus & stagnis ęgyptiis videmus accidere: cũ frigida terram subi to ęstus aeris calefacit. cũ vero in humidis calore adibito genera tio fiat: & noctu qdẽ circũfusus aer humorẽ p̃stet q die solis virtu te cõsolidetur tandẽ putredines illę ad sũmũ p̃ductę aduenien- te veluti partus tempore exustis cõfractisq; pelliculis oĩs generis educũt animantiũ formas. quorũ ea q̃ maiorẽ calorẽ sortita sunt in superiorem regionẽ volatilia effecta abierunt. q̃ vero plus ter rę cõtinebant serpentia aliaq; terrestria euaserũt animantia. Na turam aquosam nacta in sui generis elementum delata sũt. & ap pellati pisces. Terra deinceps tum solis ardore tum ventis indi- es magis ad escam: gignendis maioribus animalibus desiit. Sed quę generata erant mutua commixtione alios animãtes p̃ crearunt. Hoc & euripides Anaxagorę physici discipulus senti- re videt̃ cum in menalippo cęlũ & terram mixta olim fuisse tra- dat Separata postmodum generasse sigula arbores volatilia: feras ac omne mortalium genus. De prima terrę generatione q̃uis p̃- ter opinionem nõnullis esse videatur tamẽ ea q̃ nunc quoq; fiũt his testimoniũ videntur afferre: nam iuxta thebaidẽ ęgypti cum nili cessauit inundatio calefaciẽte sole limum ab aqua relictum multis in locis ex terrę hiatu multitudo murium oritur Quod argumentũ est ab ipso orbis primordio animantia similiter oĩa generata esse. Eodẽ quoq; modo & hoĩes a principio genitos dñt: in agris pastum quęrentes siluestri & incondita vita vixisse: quibus herbę & arborũ fructus vltro victũ pręberent. Beluas in super iis fuisse infensas: quibus vt obsisterent cętus hominum ob timorẽ factos aiunt cõmunis vtilitatis gratia: auxilaq; inuicẽ prębita: & loca habitaculis quęsita Sonus oris cõfusus cum eẽt paulatim discreuisse vocẽ aiunt: & res oĩs suo nomine appellasse Verũ cum diuersis siti essent in orbis locis: nõ eisdẽ vsos verbis fuerũt: p̃pterea & diuersos litterarũ caracteres extitisse. Primosq; hominũ cetus suę quęq; gentis initiũ fuisse Verũ primi hoĩes nullo subsidio fulti durã agebant vitã Erant eñ nudi nullo ne q; ędiũ neq; ignis adinuento vsu: cibo in diẽ q̃sito: cum ignora rent agrestes fructus i vsum futurũ condere & seruare ad egesta

Aialiũ creatio. | Euripides | Mures hoĩnũ cibus. | verborũ initiũ. | Hoĩes nudi

Speluncę tem.Quo fiebat vt hyeme plures aut fame au frigore interirent
Experimento deinde edoctos:&speluncas aiunt quęsisse ad eut
tandã frigoris vim: & fructus seruare cœpisse.Ignis autem noti
cia cęterarũq; vtiliũ rerum percepta:& cęteras quoq; vitę homi-
nũ cõmoditates breui tempore esse adinuẽtas Deniq; necessitatẽ
ipsã rerũ magistrã factã: singulorũ pitiam ingeniis mortalium
Necessi subministrasse:quibus coadiutores datę sũt manꝰ: sermo animi
tasquid q; pręstãtia. Sed hactenus q̃ ad primũ hominũ ortũ & victũ ve-
tustũ spectarẽt: nũc ea diuersis orbis locis gesta litterarũ mo-
numenta tradiderũt recẽseamus.Qui primi fuerĩt in orbe reges
nequaq̃ cõpertũ hẽmus cũ nulli historici eos tradant Impossibile
quippe est lr̃as æq̃ ac primos reges vitustas extitisse. Si vero qs
lr̃as etiã tũ fuisse cõtẽdat certe rerũ scriptores multo post tẽpore
fuere Sed q̃ antiquior ętas tulerit:nõ solũ gręci dubitãt:sed eti-
am q se indigẽtes primosq; rerũ ad vitã vtiliũ scriptores appel-
lant barbari:atq; ab se multorũ tẽporũ gesta memorię ꝑdita affir
mãt. Nos vero q̃ gẽtes quę natiões aut q̃ternus tẽpore:aut quot
annis priores cęteris fuerint haud quaq̃ ꝓ cõpto tradentes:quę
a singulis scriptoribus de antiquitate veteribus vt gestis sunt tra
dita:quę similia videantur vero sequuti initium sumemus a bar
baris:non q; eos gręcis antiquiores putem: quẽadmodũ epho-
rus dixit:sed vt cum barbara absoluerimus:gręca narrantes ni-
Dii pri- hil externũ eorum rebus inseramus. Quoniam apud ęgyptios
mi ęgy deorũ genus primũ fuisse fabulantur:astrorumq; ab hiis veteres
ptii obseruationes reptas.Plurima quoq; ac ꝑclara excellentiũ viro-
rũ gesta ferũtur. digna memoratu:ab rebꝰ eorũ historia ordiet.
Homi TRadũt ęgiptii ab orbis initio primos homines apud se
nũ ortus creatos cũ bonitate fœlicitateq; soli: tũ ꝓpter nilũ q̃ &
multa genera:& suapte natura:q̃ genuit facillime nu-
trit. Nã & arundinũ radices ꝑbet & lotũ: & ęgyptiam
fabã:& quẽ dñt orseum: multaq; ꝑterea ad victũ hoim exposita
Prima animantia apud se orta ea vtuntur cõiectura:q; nũc etiã
Mures in thebaidis agro certis temporibus multi ac magni generentur
mures Qua ex re plurimum stupent homines cum videant quo
rundam anteriorẽ vsq; ad pectus & priores pedes murium ptem
animatã moueri: posteriori nondũ inchoata sed informi. Ex-
Aegy hoc perspicuum fieri aiunt ab ipso orbis ortu primos homines
ptus ęgyptum protulisse:in nulla.n.orbis parte accidit eo modo ani-
malia creari.Nã siue diluuiũ deucalionis tp̃e plura animãtia ab

sumpsit ęgyptum aiunt vtputa ad meridiem positam: cum in ea pluuię rarę sint exptem eius calamitatis fuisse: siue (vt quidam sentiunt) singula interierunt: ęquum est si terra rursus animalia genuit: apud ęgyptū principium generis omnium animantium extitisse tēperiē quippe aer ęquū est pbuisse generationi principium & causam generandi. Et.n. & nūc quoqꝫ post nili vndationem cōspicit diuersorū animantiū fętus abscedēte.n. aqua limo qꝫ terrę a sole arefacto ferūt q̄daꝫ aīalia pfecta semipfecta alia videri in terrę gleba. Igitur primi illi hoīes olim in ęgypto geniti. hūc mūdi ornatū cōspicientes admirātesqꝫ vniuersorū naturam duos esse deos & eos ęternos arbitrati sunt: solē videlicet & lunā & hūc qdem osiridē: hāc Isidē certa nois rōne appellarūt. Et osiridē qdē gręca interptatione: vt qui suis radiis veluti plurib⁹ oculis terrā ac mare lustraret: multos oculos habentē dixere. Cui rei poetę quoqꝫ verba cōgerūt: solem oīa cōspicientē dicentes atqꝫ audientē. Gręcorū vero quidā: q antiquiores scripserunt fabulas Dionysiū syriū cognomine appellāt: quorū Eumolpus in carminib⁹ bacchicis inqt Dionysiū asorū insigne incēsū radiis. orphe⁹ vero eū splēdētē ac Dionysiū vocat. aiūt ēt quidā cognomen illi a pelle pter astrorū varietatē idictū. Isidē vero īterptatā eē antiq̄ sūpto noie ab ęterno & veteri eius ortu. Addūt sibi cornua: tuꝫ ppter aspectū ita.n.vr quo tpe primis diebus appet tū qa bos ei ab ęgyptis sacrificaт. Hos deos arbitrati asserunt illos vniuersum circuire orbē ac nutrire augereqꝫ oīa tribus āni tpibus: motu continuo pficiētes orbem: vere: ęstate: ac hyeme. Hęc inuicē contraria annū cōficiūt firma cōcordia. Quorū deorū natura plurimuꝫ conferat ad oīm animātiū generationē: cū alter igneus ac spiritalis existat: Deorū alterū igneū esse spiritalē: altera humida atqꝫ frigida. aer vtriqꝫ cōis. Ab eis itaqꝫ generari atqꝫ nutriri corpa oīa rerūqꝫ naturam singularem a sole & luna perfici. Partes quas cōmemorauimus quinqꝫ esse: spūm videlicet: ignem: siccum: humidum: aera. Sicuti vero in hoīe caput: manus: pedes: alięqꝫ ptes enumeranт: eodē mō & mūdi corpus ex ptib⁹ his pficiт: quarum q̄libet existimaт deus: pprio nomine ab ęgyptiis a principio: secundū cuiusq̄ naturā: vocatus. Nam spūm verbi interpretatione appellarūt (quod cā vitę mortalibus existat) tanq̄ cōem oīm patrē. Idē & gręcū insignē poetā de hoc deo sentire volūt: eū deorū hominumqꝫ patrem vocantem. Ignem vulcanum interpretantur magnum illum deum existimantes: & multum ad generatio

expers diluuii
aīalia ex terra
Sol de⁹. lūa dea.
Osiris
Isis
Dionysius.
Isidis cornua.
Tempora tria
Mundi partes
De⁹ vulcanus.
terra mr̄

nem pfectionemq rerū cōferre. Terrā tāq̄ vas aliquod eorum quæ fierent putātes/matrem appellarūt. A grecis similiter terra mater mutato deinde paulum verbo dimitterē dicta: sicut & Orpheus est testis: q terrā omniū matrē dixit diuitias largiētē. Humiditatē oceanū prisci vocitaruntveluti nutriētē nominis interpretatione matrem. Grecorum nonnulli oceanū dn̄t: de quo poeta inquit: oceanū generatorē deorū & matrē thetim egyptii putant oceanū esse nisum a quo & deorum genus ducunt. Nā apud eos tantum plures esse vrbes asserūt a priscis diis cōditas: queadmodu iouis. solis. mercurii. apollinis. panis. lucine. & aliorum plurium deorū. Aerē vero nominatū palladē ac iouis filiam dici & virginem fuisse: quoniā & nō corrūpatur: & sublimiorē locum teneat. Quapropter ex vertice iouis dr̄ nata. Eādē dictam esse trigeminam ppter tria anni tempora: ver: estatem: hyemē. Dicit etiam Glaucopis: nō ea causa que greci quidā arbitrant: q oculos habeat albos: qd̄ stultū vr̄: sed quia aer glauci sit aspectus. Ferūt āt hos quinq deos omnē peragrare terram: apparentes hominibus in sacrorū animaliū formis qnq āt i hominū aut aliorum species quod minime fabulosum videt. Siquidē isti sunt q oia generant & producunt. Et Homerus: qui ad egyptios profectus est: multa q ab eorū sacerdotibus percepit: hec tanq̄ vera in opere suo fuisse describit. Deosq sepius i alienis formis circuire vrbes vicia & virtutes hominū inspiciētes. Hec de cœlestibus diis deq eorum genere eterno egyptii tradunt. Ferunt insuper alios ex hiis genitos qui fuerint mortales sapientia vero & inhumanū genus beneficiis immortalitate potitos. Horū quosdā in egypto regnasse partimq eo fuisse nomine: quo & dii celestes: partim propriovocitatos: Solē: Saturnū: Rheā: Iouem quoq a nonnullis ammona appellatū: Iunonē: pterea Vulcanum: Vestā: vltimo Mercurium. Primū quidem regē fuisse apud egyptios solem eo nomine quo & celeste astrum: Quidam sacerdotes affirmant primum regnasse vulcanū inuentorē ignis: eoq beneficio ducem ab ægyptiis constitutū. Cum enim arbor ictu fulminis in montibus conflagrasset: ligna propinqua hiberno tempore a flamma sunt cōprehensa. Qua ex re vulcanum calore letatum deficiente igne addidisse illi nouā materiam: & eo mō cōtinuato igne alios homines conuocasse ad eius aspectum tanq̄ a se reperti. Deinceps Saturnū qui sororem Rheā cœpit vxorē: aiūt extitisse genuisseq secundū quosdam Osiridem & Isidē plures genuisse Iouem ac

Ocean⁹ Tethis Aer. pallas cur iouis filia. Trigemina. Glaucopis. homer⁹ i egypto Dii iter hoies. Sol rex. primus vulcan⁹ Ignis iuentio. Saturn⁹ Rhea Osiris Isis

Iunonem tradunt: qui propter virtutez vniuerso orbi imparint: Hos quinq; genuisse deos: prout apud egyptios dies habentur quinq; intercalares Osiridē: Tiphona. Appollinē: venerē: & Osiridē. Typhōa. Apollinē & Venerē & Osiridē interpretatū Dionysiū Isidē vero Cererē. Hac Osiris in vxorē sūpta regnoq; suscepto multa cōtulit advsū vite cōis. Ei⁹ eñ virtute mutue cibi gr̃a cedes hominū cessarūt. Inuento.n. ab Iside primum tritico & ordeo q̃ prius incognita hoībus casu iters ceteras herbas oriebātur Ab osiride vero eorum fructum cibi vtilitate animaduersa: om̄s eo nutrimenti genere esset vsos: tum propter cibi reperti suauitatem: tum quia vtile videbatur seuitie crudelitatisq; promiscue cām ąbesse Signa huius inuente segetis ferūt qđ ab eis veteri lege: & nunc quoq; obseruatur: vt messores estate spicas maturas ad manipulū excerpant in dee oblationē: atq; Isidem inuocent. Honorē ei deo inuente frugis reddentes. Apud quasdam vero vrbes in Isidis pōpa inter reliqua triticū & ordeum ferri in memoriam repertorū: leges quoq; Isidē statuisse ferunt: quibus iusticia eque omnibus seruaretur: vi atq; iniuria timore pœnæ sublatis Hac de cā priscos grecos Isidē legiferā appellarunt tan q̃ primam legum inuētricē. Fertur etiā Isidis tēpore condita esse vrbs in thebaida egypti centum portarum a matre denominata Posteri vero partim Iouis ciuitatem: nonnulli thebas dixere. Eius eñ conditorē vrbis non soluz reliqui scriptores: sed etiam egiptii sacerdotes incertum hn̄t. plures tradunt non Osiridis tē pore: sed multos post ānos a rege quodam thebas fuisse cōditas Verū de hoc posterius suo loco dicetur. Erexisse quoq; templum Ioui & Iunoni parētibus insigne: cū magnitudine: tū ornatu. Duo insuper tēpla aurea statuit: vnū maius Ioui celesti: alterum mius Ioui regi eorū pr̄i quē quidā Ammonē vocāt Fecit etiam aliis diis quod retulimus aurea templa honoribus cuilibet & sa sacerdotibus institutis. Artiū quoq; aut rerum ad vtilitatem vite spectātium reptores ab Osiride & Iside in honore habiti fuere. Inuenti insup eris auriq; in thabaida fabri armaq; facta: quibus & feras occiderent: excolerentur terre. Statue preterea & deum templa aurea ab his cum omni ornatu fabricata sunt. Fuisse & Osiridem studiorum agriculture tradunt Nutritum aut in nysa fœlices arabie propinqua egypto: cuz esset iouis filius: vnde & greci a patre & loco Dionysium appellant. Huius vrbis poeta. qui in egypto fuit in suis hymnis meminit dicens esse Nysam vrbē supra montē excelsum ac florētem lōge a phenicia ferme

thyphō Apollo: Venus: Ceres dionysius Triticum Ordeum.

Fruges:

Leges Isidis.

Thebe.

Ammō Arma Templa

Statue

Agricultura osiris. nysa Dionysius.

Vinea. ęgypto cõterminũ: Vineę quoq; fuisse inuentorẽ in nysa tradũt quã plantãdi ac vini conficiendi seruãdiq; ex alio transferendi vsum edocuit: Mercuriũ quoq; maxime omniũ ab eo honoribus affectum: & repertorem rerũ plurimarũ: quibus vitę hominũ cõsuleretur. Volũt hunc.n. primũ & verba in ordinẽ redegisse & multis indixisse rebus noia. Fuisse quoq; litterarũ inuentorem aiunt: instituisseq;: quo honore quibus sue sacris colerentur dii. Is primus obseruator astrorũ cursus fuit: & vocũ armonias adinuenit. Palestrę numerorumq; & ad corpora curanda medicinę artis/ lyrę insuper ex neruis triũ cordarũ instar triũ anni tẽporum repertorẽ tradũt: Tres enim instituit voces: acutã grauẽ: & mediã: acutã ab ęstate: grauẽ ab hyeme: mediã a vere sumemus. Hic & grecos docuit verborũ interp̃tationẽ. Vnde & ipsum hermem hoc est interp̃tẽ appellarũt: Deniq; & qui tempore Osiridis fuere sacrarũ litterarũ scriptores hęc eadẽ ab illo accepta referunt. Osiridẽ etiã plurimũ suo consilio vsũ: oleę quoq; plantam ab eo non a minerua queadmodũ gręci dicunt: repertã. ¶ Osiridem vero tãq̃ virũ bonũ glorięq; cupidũ ferunt ingentem exercitum coegisse: vt peragraret orbẽ doceretq; mortales plãtare vites ac tritici & ordei segetẽ: pecorũq; fructum existimans si hoies ab agresti vita ad cultiorem mitiorẽq; traduceret honores se (quod & consequutus est) potiturũ immortales. Non enim prisci illi tãtum sed posteri etiã ꝑpter inuẽtas ab eo segetes beneficii memores ꝓ maximis diis habere. Tradunt autem osiridẽ egypti regno constituto reũq; omniũ cura Isidii vxori pmissa tradidisse ei mercuriũ: cuius consilio (quoniam prudẽtia videretur excellere) inter amicos vteretur. Ducem vero exercitus: omniũq;. quę suę ditionis erãt. reliquisse Herculẽ: tum quia genere proximus: tum quia fortitudine roboreq; corporis erat admirabili. Regni gubernationem itaq; partitus est. Phęnicię & Maritimę orę Busiridem. Ethiopię Libyęq; proximis regionibus Antęum prefecit. Ipse cũ omnibus copiis ex ęgypto in expeditionem ꝓfectus est: secum fratrem ducens: quem gręci apollinem dicunt & lauri reptorem: obq; id luarũ ei dicatã esse: hederã vero ab osiride reptam: quã ei consecrarũt: quemadmodum & Dionysio gręci. lingua vero ęgyptia hederã Osiridis plantam vocant. In sacris autem hedera vitibus p̃fertur: quoniam eę folia amittant illa vero seruent continuã viriditatẽ. Quod & apud antiquiores in cęteris arboribus: q̃ semp virẽt: accidit. Nã & veneri myrtum

Marginal notes: Mercuri | suẽta verborũ ordolitterę | Deorũ cultus | astra | Palęstra | Numeri | Medicina. | Lyra | Hermes | Olea | Osiris | Vites | Mercurius. | hercules | Busiris | Antęus | Apollo | Laurus | Hedera | Myrtus

& Apollini laurum dedicarunt. Osiridem vero duo filii virtute dispares: Anubis & Macedō ꝓsecuti sunt Vterq; armis vsus est i signibus aliquo animali haud ab eorum natura dissimili. Nam Anubis canem: Macedō lupū insigne armorum tulit. Qua ex re hęc aialia ęgyptii summo in honore hñt: & horum animantium formis apud ęgyptios coluntur. Duxit insuper secum Pana cui ab ęgyptiis diuersis modis pręcipuus honor habitus est. Nam eius regionis accolę non solum statuas sibi in templis omnibus posuere: sed & in thebaida ciuitatē sui nois ędificarunt chēmin: id ē panis vrbē vocitatā. Secuti quoq; sunt eum in agris colēdis experti: qui vineas plantare nosset Maron. Qui triticum serere triptolemus. Omnibus deinde cōpositis. Oratis diis osiridē comā quoad in ęgyptum rediret nutrisse aiunt: ac versus ęthiopiā profectū. Quę cōsuetudo vsq; ad hęc tempora inoleuit apud ęgyptios: vt peregrinātes quoad domū reuertuntur nutriant comas. Cū esset in ęthiopia ferunt oblatos ei satyros comas vmblicotenus habentes. Dicitur osiris fuisse cupidior risus: delectari solitū musicis & choreis. Quapropter illum musicorum multitudo sequebatur. Inter eos nouem fuisse virgines adolescentulas: tum canere solitas: tū in aliis eruditas: quas deinceps gręci appellarunt musas. Has apollinē docuisse dicunt: qua ex re musicus est noiatus. Satyros vero ad psallendū cātādū ad animi remissionē aptos secū in castris habebat. Non enim bellicosus aut ꝓliis periculisq; deditus fuit: sed ocio & hominum saluti. Quo beneficio pro deo oēs eū gētes hēbant. Ethiopib⁹ agriculturā ostendēs: insignibus in ea vrbibus a se ędificatis & ꝑfectos dedit: & tributa instituit ꝓstari. Hoc tempore nilū ferunt circa syrii canis exortum: nunc. n. maxime crescere cōsueuit: maiorē ęgypti partē: & eam maxime: cui Promotheus impabat inūdasse. Absumptis. n. ferme omnibus eius regionis incolis Prometheū dolore motū se interficere voluisse. Fluuiū vero ꝓpter cursus velocitatē ꝓfunditatēq; aquarū aquilā tunc appellatū Herculē: tū cōsilii magnitudine: tū virtute volūt euestigio cōpressisse aquarū impetū: & ad priorē cursum cōuertisse. Vnde & gręci quidā poetę rē gestam in fabulam vertentes: herculē tradunt aquilā Promethei iecur depascentem occidisse. Fluuii nomen vetus oceanus fuit: postq̄ eius compressus est decursus: aquila deinde a rege quodam ęgyptus appellatus. Quod & poeta testatur: dicens fuisse ęgypti flumine naues triremes: locum vbi nilus in mare defluit: theonim vocatum ferunt

Anubis
macedō
Canis
Lupus
Pan.
Chēmis
Maron
Triptolemus
coma
osiridis
Satyri
Musę
Apollo
musicus
Satyri
Diluuiū
Prometheus
Nilus
Aqla ꝓmethei.
oceanus
Nil⁹ vñ

antiquum ęgypti emporiū. Postmodū a nileo rege nili quo nūc vtuntur nomē sortitum. At vero osiris cū esset ī montibus ęthiopię vtrasq ripas nili aggere cinxit: ne modū excederet inundatio: sed veluti p portas quasdā exiēs lenis esset: atq agris pficua.
Nysa Deinde p arabiā iuxta rubrū mare iter faciens ad extremos indos puenit. Vbi & plures cōstituit vrbes: ex qbus vnā nysā noīauit in eius memoriā in qua est nutritus vbi hederam plantauit: q̄ sola eo loco alitur & in nysa ęgypti. Multa quoq alia reliqt sui apud indos monumēta. Ex quibus posteri deū illū esse opinati sunt: asserentes eum genere indum esse Exercuit quoq elephātorū venatiōes. Colūnas insup multis in locis statuit suę expeditionis testes. Peragrauit aūt & cęteras asię nationes: ac per hellespontū in europā transiens
lycurg⁹ maronea ciuitas macedonia triptolemus. lycurgū ī thracia barbarorū regē sibi obsistentē pemit: Illi puincię maronē iam senem pfecit: q̄ ædificauit ciuitatem quā ab se maroneā noīauit. Macedonē filiū regē statuit eius prouincię: quę ab eo Macedonia dicta est. Triptolemum colendis agris prefecit. Deniq cum orbem ferme circuisset domesticis fructibus excoluit hominum vitam. Si qua regio vitibus inepta esset: docuit ex ordeo potū fieri haud multum virtute
Ordei pot⁹ ab osiride ī uentus gustuq vini inferiorem: cum in ęgyptum redisset: tulit dona secū a diuersis gētibus data. Quapropter magnitudine bñficiorū & donatus immortalite: & honores est cęlestiū secutus. Deinde cū ad deos ex hominibus trāsisset: & honore illi & sacra vt maximo deorum ab iside & mercurio īstituta sunt: multaq in mystica ad cultum addita: qbus eius dei potentiā ampliorem redderēt. Verū ex vetustis sacerdotū arcanis: qui osiridis tēpore fuerant postea comptū est: osiridē ęgypto iuste regnantem a typhone fratre impio atq nephario interemptum.
osiridis cædes Typhō Quē illi in sex ac vigīti ptes dissectum cuilibet eorū q secum tanti sceleris pticipes fuerant ptem dedit. Veluti eius facinoris consciis: Et simul vt ipsos defensores custodesq haberet regni fidos: Isis fratris eiusdēq viri mortem auxilio filii (Oros eīn nomen era) vlto typhone & qui cędis conscii fuerant interemptis: ęgypti regnum cœpit. Commissa ea
ātęi vic⁹ osiridis partes est pugna iuxta fluuiū in parte arabię antęi appellant vicū. Qd nomē ex antęi morte ab hercule occisi osiridis tēpore sortitus ē locus: Osiridis ptes ois dispersas pter pudēda cum inuenisset cupiens incertū esse viri sepulchrū: ab ęgyptiis aut singulis honori haberi ex aromatibus ac cera singulas eas partes in formam hominis viro similem composuit. Conuocatis deinceps ægypti

ſacerdotibus ſingulis dedit Oſiridis imaginē: aſſerēs ei ſoli corpus illius creditū: atq; adiurans vt nunq̄ apud ſe eſſe ſepulturaȝ oſiridis vlli panderent: vtq; illud in abditis ſeruatū vt deum colerent: eiq; animal ex ſuis quod mallent dicarent: quē & colerēt veluti oſiridē dum viueret: & poſt obitū ſimili cerimonia obſeruarent. Vt aūt maiori beneficio ſacerdotes ad hęc ſibi promptiores facerēt: tertiā eis agrorū partem ad deorū cultum & ſacra cōceſſit. Hi tū meritorum oſiridis memores: tū beneficio iſidis allecti: eius mandata pfecere: qua ex re etiā nūc ſacerdos quilibet teſtatur penes ſe oſiridē ſepultū eſſe: Aiantia quoq; a principio ei dicata i honore hn̄t. & cū moriuntur in eorū funere renouant oſiridis luctū. Tauros aūt ſacros hunc q̄dē apim: Alterū Mēphiȝ noīatos ſacrificant oſiridi: Quos etiā veluti deos ęgyptii oīēs colunt. Hoc eīn animali tritici iuentores multum adiutos ſe aſſerunt: & ad ferendū & ad cōmunē agrorū culturā: iuraſſe aūt iſis dicitur viro mortuo nulli ſe amplius nupturā. Iuſſo deinceps regnauit iperio: beneficiis in ſubditos reliquos oīs excedens. Poſt obitum vero imortalium honores conſecuta eſt. Sepultaq; apud mēphim in vulcani loco. Vbi vſq; ad hoc tp̄s ſepulchrū eius mōſtratur. Nōnulli horū deorū corpora nō illic ſita arbitrātur: ſed in ęthiopię ęgyptiq; montibus iuxta inſulam: quę nili portę ab agro diis ſacro appellantur. Veſtigia huius oſtendunt: tum ſepulchrum oſiridi conſtructum atq; a ſacerdotibus ęgyptiis in honore habitum: tum vrnas trecentas ſexaginta: quas quottidie lacte replent ſacerdotes ad id inſtituti: luctumq; renouāt deos nomine vocantes. Hac de cauſa inſula a tranſeuntibus aditu prohibetur. Apud thebaidem vero: quę ciuitas antiquiſſima eſt omnium incolas maximum habetur iuſiurandū p oſiridem i nubibus exiſtentem. Omnibus oſiridis partibus vt rettuli: pręter pudēdis ſepultis. Ea quippe in fluuiū a typhone cum nullus ex cędis conſciis illa penes ſe eſſe vellet erant piecta. Ab iſide poſtea non minori honore: quam reliquę partes: fuerunt ſepulchro condita. Eius imaginem coli: ſacraq; ei ac cerimonias pie vt deo fieri docuit nomen eius dei pręcipuum reddens atq; inſigne. Quapropter greci cum orgia ſacraq; dionyſia ex ęgypto tranſtuliſſent: huic quoq; portioni honores impenderunt eam in ſacris ac cerimoniis phalon appellantes. Ab oſiride vero atq; iſide vſq; ad alexandrum macedonem: qui in ęgypto ſui nominis vrbem cōdidit: annis dicunt amplius decem milibus: vt vero quidam aſſe

apis bos Mēphis bos.

Iſis dea Iſidis ſepulchrū.

Oſiridis Iuſiurandum.

Orgia. Phalos.

afferunt paulominus tribus ac vigiti milibus extitisse. Qui deū hunc tradunt thebis boetię ex semele & ioue fuisse genitum ab errare videntur Orpheū enim cum ad ęgyptios transisset percœpissetq; apud eos sacra & mysteria dionysia (esset āt amicus thebanis: a quibus plurimo in honore habebatur) rettulisse ad eos tradunt i ipsorū gratiā huius dei originē. Plębē postea: tū ignorantia: tū vt deus in gręcia ortus videretur: libenter ea sacra ac

orpheus mysteria suscepisse. Orpheum vero hanc generis & sacrorū origi

Cadmus nem ea cōiectura volunt: ad gręciā trāstulisse: q; cadmus ex the

Semele. bis ęgypti ortus p̄ter cęteros filios & semelē suscepit: eam a quo piā corruptā post septimū mēsem peperisse infantem ferunt osiridi similem neq; illum vixisse diutius siue diis improbantibus siue repugnante natura. Quod ęgre ferens cadmus responso ac ceptor vt parentum iussa seruaret: infātem deaurauit: illiq; sacra

osiris cur instituit. vt esset argumentum illum ab osiride natum. Ad iouem

ex Ioue. insuper genus rettulit: vt & osiridis factū cohonestaret: & corru

Orpheus. ptionis infamiam demeret. Id causam prębuit gręcis: vt crederēt cadmi semelē ex ioue osiridē pepisse. Orpheū postea cui magna erat apud gręcos gloria: tū p̄pter cātus suauitatē: tū p̄pter sacra hospitio acceptum a thebanis ferunt: magnoq; in honore apud eos habitam. Hic cum ab ęgyptiis theologiam percœpisset antiquum osiridis genus ad posteriores transtulit. Inq; thebanorum gratiā nouum constituit sacrificiorū ritū: quod fabulis causam

dionysius prębuit vt iouis ac semelus filius dionysius putaretur. hoies vero partim inscitia partim orphei fama & opinione moti: eum vt gręcum libenter susceperunt deum. Postea adhibitis poetarum (quas theatra comprobabant) fabulis certa est p̄bita huic generi fides. Dūt pręterea gręcos vt suos ac domesticos sibi vendicare insigniores heroas ac deos. Se eorum insuper colonias afferere ab se missas. Nam hercules qui genere ęgyptius fuit: cum sua

Hercules ęgyptius. virtute p̄ambulasset magnā orbis partē in lybia colūnam posuit cuius rei testimoniū a gręcis capere nitūtur: cum .n. cōstet omnibus herculē adfuisse diis in bello: quod aduersus gigantes gessere: ferunt nequaq̄ gigātes ex terra gigni ea potuisse ętate qua gręci afferunt herculem pauloante bellum troianum extitisse: Sed potius vt ipsi dicunt: in primo humani generis ortu. Ab hoc enim plusq̄ decē milia ab ęgyptiis numerantur anni A troię

Claua vero tēpore minusq̄ mille ducenti. Eadem modo claua & leonis

herculis pellis antiquo herculi conueniunt: quo t̄pe nondum erant arma

adinuenta: sed fustibus hoies iniurias propulsabant: ac ferarum pellibus tegebāt pro armis corpa & hunc quidē Iouis filiū matrē incertam ferunt Qui āt ex alcmena genitus est plus annis mille post extitit Et ipse alcęus ab ortu vocatus cui post herculis cognomen est inditū Nō ꝙ ꝑpter Iunonē sit gloriā adeptus: sicut omitres ait: sed quia virtutē illius prisci imitatus Cōuenit quę ab his debēt apud gręcos fama herculē orbis monstra ꝑdomuisse Quod illi herculi tribui nequit qui ferme coęuus tp̄ibus tenacis fuit Iam maiori ex parte cultura agrorū: tū vrbibus plurimis tū vero hominum vbiq̷ inhabitantiū multitudine domesticis. Magis igitur ea decent illum herculē: qui prisca ętate fuit: cum homines infestarentur a beluarū multitudine in ęgypto pręsertim cuius nunc quoq̷ regiones deserte sunt: & feris imanibus plenæ Huius simile veri est: veluti patrię misertum herculē eiusmodi feris occisis eā reddidisse hominibus colēdam: eoq̷ beneficio cęlestium honore donatum Ferunt insuper Perseum ęgypto natum: atq̷ Isidis genus a gręcis ad argos referre fabulantes Io in bouem fuisse mutatam Sed vana est de his diis opinio Nam quidam Isidē: alii cererē: quidā thesmophoram: alii lunā nōnulli Iunonem: alii alio nomine appellant. Osiris vero tum Serapis dicitur: tum Dionysius: tū Pluto: tum Ammō: tum Iupiter Alii pana eundem vocant. Multi existimant Serapim esse: quez gręci plutonem putant asserūt autē ęgyptii Isidē pluriū inuentricē ad morbos medicamētorū: & medicinę arti admodū contulisse: quā imortalitate quoq̷ potitam gaudere hominū cultu inq̷ eorū valitudine pręcipue versari. Quinetiam in sōnis opitulatur palā eis quos censuerit dignos. Tū ostēdens suū nūmē: tū erga beneficentiā egētes curādis. Signa horū esse dicūt nō gręcas fabellas sed opera certa. Omnis enim ferme orbis hanc deam colit propter manifestas eius morborum curas. Et.n. in somnis illam dicunt non recte valentium auxilia morbis prębere. Et qui eius monitis optemperant preter opinionem curari: etiam quorum medici salutem desperarint. Visu quoq̷ aut alia quapiam corporis parte debiles eius deę numen implorantes in pristinam valitudinem restituuntur. Ab ea quoq̷ medelam ad assequendam immortalitatem aiunt esse inuentum. Itaq̷ orum filium a titanis insidiis interfectum: ac per aquam repertum non soluz in lucem restituit: sed & fecit immortalem. Videtur autem vltimus iste deorū regnasse: postq̄ pr̄ Osiris fuit ad deos translatus

Arma priscorum

Alchęus hercules

Perseus Io. Isidis nomina Osiridis nomina

Isis medicine augmētatrix & morborū curatrix

Or⁹ dict⁹ Appollo

Orū dicūt appolinem interp̄tari: ac medendi diuinādiq; artem a matre isid̄e edoctū: multū hominibus tū oraculis tum medelis attulisse vtilitatis.

Opinio.

Egypti sacerdotes a Solis regno vsq; ad Alexādri tempus: quo i asiā trāscēdit: annos cōputāt fere mille & viginti. Fabulanť quoq; priscos illos deos regnasseannis amplius mille & ducētis. Posterioresvero nō minus trecētis. Et cū annorū numerus fide carerevideať cōnātur qdā cum apd̄ antiquiores nōdū solismotus not⁹ eēt ad lunę cursū ānū metiri: Ita cū ann⁹ trigita dierū cōficereť haud impossibile fuit quosdā annos mille ducētos vixisse: Si qdē nūc cū duodecim cōficiatur mēsibus plures centesimū excedunt annū. similiter & de his accidit: quos aiūt trecētos regnasse ānos: Illi eñ tūc mēsib⁹ ānū cōficiebāt secūdū tria eius tēpora ęstatē videlicet ver ac hyemē

Lunę cursus p anno habitus

Gigātes

isidis ętate ab osiride deuicti.

q̄ causa fuit vt qdā gręci annos sicut p̄rē ei⁹ vocarēt horas annuas vero scripturas aduersaria. Scribunt in super ęgyptij Isidis ętate vasto fuisse corpore homines: quos Gigantes gręci dixere sacerdotes ęgyptii monstra quędam ab Orisíde postmodum deuictos. Sunt qui hos existimēte terra genitos recenti adhuc prima animantium generatione. Alij robore corporis cetęris validiores cum multa pręclara edidissent opera gigātum nomen casu sortitos affirmant. Multi existimant cum Ioui Osiridiq; diis bellum intulissent omnes peremptos fuisse: lege quoq; ęgypti pręter communem cęterorum omnium morē sanxere fas esse sororē a fratre vxorē capi Exemplo Isidis moti: q̄ fratris Osiridi nupsisset: eoq; mortuo & iurasset illi amplius non nubere: & viri mortem vltra iusto imperio regnasset: plurimum etiā de genere hominū suis in eos beneficiis merita His de caussis plus honoris ac dignitatis reginę q̄ regi ip̄enditur. In priuatis quoq; mulier viro dn̄ari diciť p̄fitētibus i dotis cōfectiōe viris oibus eē vxoris arbitrio parēdū. Haud vero inscius sū a nōnullis scriptoribus tradi horū deorū sepulchra in nysa arabię sita: qua nyseū Dionysiū appellāt. esse autē vtriq; dicatum colūnam sacris sculptam litteris tradunt: inq; colūna Isidis hęc scripta esse. Ego isis sum & Isidis ęgypti regina a mercurio erudita: quę ego legibus statui nullus soluet. Ego sum mater Osiridis: Ego sum prima frugum inuentrix. Ego sum ori regis mater: Ego sum i astro canis refulgēs Mihi bubastia vrbs condita est. Gaude gaude ęgypte q̄ me

Fr̄ & soror mr̄imonio copulati

Vxores maritis patere debent.

Osiridis & Isidis colūnę.

uxor

Bubastia vrbs

nutristi In colūna Osiridis hęc scripta debent Mihi pater saturnus deorū omniū iunior. Sum vero Osiris rex qui vniuersum peragraui orbem vsq; ad desertus indorum fines Ad eos quoq; profectus: qui arcto subiacent vsq; ad histri fontes Et iterum alias quoq; orbis adii vsq; ad mare occeanum partes Sū saturni filius antiquior: germen ex pulchro & generoso ortum: cui non semen genus fuit neq; vllus est in orbe ad quem non accesserim locus: docens oēs ea quorum inuētor fui Hęc tātū in columnis legi posse affirmant alia (quę plurima sunt) tēpore esse corrupta & de his sanę quę in sepulchris extant consentiunt fere omnes Nam quę sacerdotes condita i arcanis habent nolunt vt veritas ignota sit ad multos manare pęna iis adiecta qui ea in vulgus proderent Tradunt insuper plures ęgypti ab eis colonias per vniuersum orbem deductas. nam in babiloniam colonos traduxisse Belum neptuni volunt libyęq; filium: qui sedem vrbi pone euphratem cum elegisset sacerdotes hos caldeos babilonij vocant: more ęgyptiorum instar obseruarent Phisicos etiam astrologię qui dediti essent instituit. Ferunt etiam danaū ex egypto profectum antiquissima fere vrbium grǽcię agros condidisse Chocleorum quoq; gentē: qui in ponto sunt: iudeos isuper qui arabiam intra syriamq; consedere ab ipsis testantur trāsmigrasse Quapropter & apud has nationes antiquo more circunduntur pueri: ab ęgypto ea consuetudine traducta Quinetiam athenienses colonos saitaru; ęgyptię gētis eē: eo asserere argumēto nitūtur q; apud grecos tantū vrbs asty vocatur ab ęgyptiorum more olim tripartita fuisse asseuerāt. Nā primus gradus erat nobiliū: q prę cęteris doctrinę dediti maiore honore digni hēbantur: i ea re sacerdotibus ęgyptiis persimiles Secundus eorū: quibus agri erant assignati vt armis intēti essent pro primę defēsione: illis pares qui in ęgypto agros tenētes milites ad bellu; subministrabāt Tertius plebis erat atq; opificum qui artibus mercēnariis intenti necessarias operas p̄berent. Ordo ab ęgyptiis sumptus.

Belus rex

danaus Argos condidit

iudei circumcisio

asty vrbs

Triplex ciuitatis ordo.

patrie

Verunt & ęgyptij quidā atheniensiū duces. Dipetes enim mnestei qui ad troiam militauit pater cum esset ęgyptius postmodū atheniensiū ciuis & rex factus est Eūduplicis naturę extitisse aiūt: quoniā duplicis politię grecę. s. & barbare quarū altera parcē fere hēt hoīs altera particeps fuerit. Similiter & erichtheū tradūt ęgyptium genere atheniensibus ipērasse. Cuius rei hęc asserūt argumēta. Cū

Dipetes mnestei pr̄ Atheniēsium

maxima ſiccitas oēm fere orbē p̄ter ægyptū p̄uaſiſſet ex qua in-
gens frugum hominūq̧ pnities ſecuta eſt: attuliſſe ex ęgypto di-
cūt ericthēū ꝓpter cognationē atheniēſibus frumentum: obq̧ id
bñficiū eis regē cōſtitutū: qui ſumpto regno docuit eos cerimo-
nias ac myſteria Cereris eleuſinę ab ęgyptiis trāſlata. Eā quoq̧
deā his tēporib⁹ coeuā athenas frumēta cōportaſſe dīt: & ſerere
denuo triticū docuiſſe Aſſentiūtur atheniēſes regnāte erichtheo
cū oēs terrę fruct⁹ ſiccitas abſūpſiſſet cererē p̄ſētē frumento eos
iuuiſſe. Sacra inſup & myſteria eius deę tūc in eleuſina ſuſcepta.
Quę eadē & pene ęgyptios celebrantur. Nam & Eumelpides ab
ęgyptiis ſacerdotibus traducti ſunt: & a paſtophoris p̄comes ſo-
los ex gręcis atheniēſes p Iſidē iurare ac forma moribuſq̧ ęgy-
ptiis ſimiles: pluraq̧ alia his ſimilia magis ābitioſe q̄vere afferū-
tur. Sed de hac colonia ābigit̃ ꝓpter gloriā ciuitatis. Verū plures
colonias affirmant ęgyptii a ſuis maioribus ad varia orbis loca:
tū ꝓpter amplitudinem regū: tū ꝓpter hoim multitudinē tradu-
ctas: de q̄bus cū neq̧ certis veſtigiis ſcriptorū teſtimonio conſtet
indignas exiſtimauimus quę lr̃is mandarentur. Sed hactenus
de his: quę theologi ęgyptii tradunt. Nunc de ſitu eius deq̧ ni-
lo ac cęteris memoratu dicendum dignis.

Erichte⁹ cereris cultor.

AEgypt⁹ ferme ad meridiē ſita: tū quia ipſa natura mu-
nita eſt: tum regionis amœnitate cęteris vr̃ regnis ex-
cellere: Ab occidente deſertum tutat̃ & ſilueſtris libiæ
pars in lōgū ꝓtenſa nō ſolū aquarū inopia: ſterilitate
rerū difficili aditu ſed admodū p̄iculoſo. A meridie tum nili ca-
taractis angit̃: tū mōtibus ei cōtiguis A troglodītis extremiſq̧
ęthiopię finibus ſtadiis q̄nq̧ milibus & quingentis: neq̧ facile
nauibus fluuius eſt peruius: nec adiri itinere terreſtri poteſt niſi
aut a regibus aut a magno quodā p̄parato ad victū commeatu
Ab oriente vero tū fluuio munita eſt: tū deſerto latiſſimi campi
barata appellati. Eſt ſyriā inter ęgyptūq̧ palus admodum pro-
funda: quā ſeruoniā dīt latitudine oio anguſta: longitudo ſu-
pra ducenta ſtadia ꝓtenditur: loci iſciis picula inſpata afferūtur:
In arcto em̄ cōtractā: arenę cumuli circūſtant: qui notis ventis
agitati in aquā deferūtur: adeo arena denſa vt immixta aq̄ con-
tinens videat̃ neq̧ facile terra ſit an aqua diſcerni queat. Quo-
fit vt plures ignota loci natura neq̧ viā edocti vadum tenentes
cū omni exercitu abſorti ſint. Nam arenam: q̄ eminens ſtare vt
continens vr̃ ingreſſi labuntur longius: neq̧ deinde raptis gur-

ęgypti ſitus

Seruonia palus.

gite:regrediendi aut emergendi facultas datur. Limo enim de=merſi nullã ſperant ſalutem:cum eniti aut vti viribus nequeant: ſed abſorbeantur in ꝓfundũ ab arena aqua circũfuſa cumveluti limus neq vado neq nauibus ſit puius: q̃ res baratri cognomẽ dedit. Et hęc de tribus:qbus ęgyptus munitur partibus dicta: a quarto latere mare clauditur i portuoſo:& quod difficilẽ prę=beat adeuntibus acceſſum. Nã a paretonio lybi ioppam vſq quę eſt in ſirię ſinu:ſtadiis vero quinq milibus nullus nauigãtib⁹ex cepto pharo tutus eſt portus:loca ſunt p̃terea p vniuerſum littus ſtagnãtia atq ignota nautis.quo accidit vt maris ſe fugere picu la exiſtimãtes tanq̃ in tutũ ad littus directis nauibus de improui ſo in ſtagnis hęreãt omni euadẽdi ſpe ſublata. Quidã cũ p̃uide=re cõtinẽtem nequeant:regio.n.omnis plana ac depreſſa ẽ: hi q dem ad ſtagna ac paluſtria loca:hi ad deſerta deferunt.ęgyptus igitur his locis redditur tuta.Forma eius oblonga: nã maritina ora duo milia complectitur ſtadia.Me diterraneavero:ſtadia cir citer milia ſexaginta.olim nũero hominũ oẽs fere orbis gentes ſupauit neq nũc quoq aliis nationibus multitudine cedẽs.opi=da inſignia ciuitateſq priſcis tẽporibus vltra decẽ & octo milia fuiſſe in ęgypto libri ſacri cõtinẽt. ptolomęi lagi tempe amplius tria milia:q̃ & vſq ad noſtrã ętatẽ pdurãt: ãnumerata ſunt Vni=uerſi populi numerũ fuiſſe antiqtus ſepties decies cẽtena miliũ: nũc haud pauciores eſſe ter decies centenis milibus tradunt. hęc extitit cauſa cur tradantur priores ęgypti reges magnis miran=diſq opibus ab ſe multitudine hominũ conſtructis:immortalia glorię eorum monumenta reliquiſſe. Sed de his poſterius ſcti=betur diligẽtius. Nunc nili naturã regionũq quas interfluit ſi=tum & ꝓprietatẽ ꝓſequamur. Nilus a meridie ad ſeptemtrioneꝫ fertur:ortus ex fontibus in extremis ęthiopię finibus ad quę lo=ca(deſerta em̃ ſũt)ꝓpter ęſtus intempiẽ nullus aditus fuit. Ma=ximum omnium flumẽ cũ p varias pluresq feratur regiones:ma gnos flexus facit. q̃nq ad orientẽ & arabiã q̃nq ad occidentem & lybiam fluens.Eius decurſus ab ęthiopię mõtibus vſq ad ma re ſtadia duodecim ferme milia cum eius flexibus complectitur. Facit autem inſulas in ęthiopia tum plures alias tũ maximevnã inſignẽ noie meroẽ. Vbi duorũ & viginti ſtadiorũ latitudinẽ ha bet.Ab inferioribus locis arctior eſt.curſu eius in duas partes di=uiſo.harum vnã:q̃ in lybiam defluit:vaſtę ꝓfundęq abſorbent arenę. Quę contra in arabiam fertur in paludes ac ſtagna in=

Baratrũ. Ioppe. Aegypti forma. ptolomeus lagus Nili ortꝰ Meroe

gentia: que circũ varie inhabitant gentes flectitur: egyptum ingressus tũ decẽ stadiorũ tum pauciorum latitudine non recto cursu varios flexus agit: & nũc orientem nũc occidẽtem versus quãdoq in meridiem cõtrario delatus cursu. Sunt montes ab vtraq fluuii parte protẽsi cõuallibus & angustiis pcipitiis interiectis: ĩq magno impetu lapsus rursus tãq vi repulsus p cãpos funditur ad meridiẽ spectãs vsq ad locũ efficanũ noie: & naturalẽ deinceps repetit cursum. Tum insignis fluuius solus omnium absq fluctibus quietus est & trãquillus: pterq cũ fertur inter cataractas. locus est latitudine stadiorũ decem accliuis: pceps i angustũ: clausus inter conualles. vbi frequẽtia saxa scopulis similia aquã magna vertigine mirabiliq allisam reflectũt: inq contrariũ cursum spumis agunt redundantibus. Que res stuporẽ aspicientibus pbet. Est.n. velox hoc in loco aque decursus vt sagitte similis videatur. Cũ augetur aquarum incremento nilus: iõq leniore cursu aqua superemiente scopulis quidã p cataractas nauibus venti cõtrarii discedunt: Ascendendi nulla est facultas fluminis oẽ hominũ igenium superante. Cataracte plures sunt: sed maxima in ethiopia atq egypti finibus sita. complectitur fluuius insulas plurimas. sed pcipuã meroẽ in qua est vrbs insignis insule noĩe quã cãbises condidit a matre eius denoiata. Huius insule forma scuti psimilis magnitudine superat ceteras nili insulas. Patet.n. lõgitudine stadiis trib⁹ milibus latitudie mille. ciuitates i ea sũt plures. sed ceteris nobilior meroe: ab cuius vno latere lybiam versus plurimi arene cumuli cum ab altero ad arabiam posite pcipitia mõtis insulam cingũt. Effodiuntur in ea aurũ: argentũ: es ferrũ. hebenũ insup fert: lapidũq multiplex genus. Tot ãt nilus insulas continet: vt ferme sit incredibile. Nam pter eum locum quẽ a forma loci appellant delta: ferunt alias quoq in eo insulas circiter septingentas harũ quasdam ab ethiopibus incoli miliũq in eis seri. Quasdã serpentibus ac cynocephalis variisq feris siluestribus infestas. Ac propterea accessu difficiles. Nilus in egypto in plures scissus partes eam formam quam delta dicunt effecit. Profundiorez fluuiũ reddit maris ingressus septem ostiis in pelagus delatũ. horũ primũ ad orientẽ vergit quod pelusium vocant: secundũ paniticum. Deinde tertium mendesium vocãt: phenitticũ sebẽniticũ bolbitinũ. vltimum canopicum. a nonnullis Herculem nominatim. Sunt & alia ostia manufacta minime ptereunda. In eorũ quolibet vrbs sita est diuisa flumine pontibus

Nili cataracte.

Meroe in... (handwritten marginal note)

Delta.

nili ostia

ab vtraqꝫ parte exitus & custodiis munita Ab ostio pelusiaco fos sa est ope sumptuoso ad arabicum signu3 ac rubrum mare ducta Hanc primũ a nechao sammatichi filio agi ceptam Darius psa= tũ rex pficere aggressus ipersectã reliquit: admonitus a qbusda3 si locus interiacens effoderetur fore vti ęgyptus omnis cum ma ri rubro esset depressior: ab aquis mergeretur. Secundus postmo= dum ptolomęus illã pfecit oportuniori loco fossam summa arte efficiẽs. Huc cum nauigare cuperet aperiebat eam rursus cũ vsus esset claudens flumẽ quod in fossam defluit: a nomine authoris ptolomęũ vocant: In exitu ciuitas cõdita est Arsinoe appellata Ea quã deltam diximus: similis sicilię formę ab vtroqꝫ latere cõ tinet stadia septingenta & qnquagita Quę vero est mari ꝓpiqua stadia mille trecẽta. Ipsa isula pluribus fossis manufactis diuisa. Agros hẽt fert ilissimos ęgypti: circũdata eĩ flumie atqꝫ irrigua tum fluuii incremento magnã vim limi effundentis: tum cura in colarum terram omnem quadam machina ab archimede siracu sio adinuenta: quam a figura cocleam dixere: irrigantiũ multi= plici fructu copiosa est. Nilus etiã leniter fluens cum multã variã qꝫ terrã secum ferat quibusdam in locis humilibus paulũ stagnãs regionem fructiferam fertilemqꝫ effecit. Radices in ea multifariã nascuntur gustu varię fructum & olerum natura q̃ multum tum egenis conferunt: tum infirmis ad valitudinem: non solum ve= ro cibos varios affatim prębet ad saturitatem egẽtibus: sed aliis quoqꝫ necessariis ad vitam rebus non parum confert adiumen= ti: lotum pręterea fert plurimũ ex quo panem conficiunt ad vi= ctus egestatẽ ciborũ insup abundãtius fert quod appellant ęgy= ptiam fabam. Sunt & arborũ plura variaqꝫ genera quaru3 q̃dam persęę dñr: cibus dulcedine pręstans a persis ex ęthiopia allatus quo tempore cambises ea loca subegit. Sycomorum vero alię mora ferunt alię fructum ficubus similem: quem cu3 toto ferme anno prębeant nõ parui adiumẽti vulgo exurientibus pręstant. Vata q̃ inixaria dñr circa nili ostia nascũtur: q̃ quoniam suauia sunt gustu tragẽmatis: prębentur loco: conficiunt quoqꝫ ex or= deo poculi genus Citõ nomine haud multo iferius sapore vini. Vtũtur etiam pro oleo ac lucernarum vsum liquore expresso ex planta: quam cicam vocant. Plura insuper fert alia ęgyptus vi= ctui hominum vtilia q̃ singulatim prosequi longum esset. Be= stias nilus quam plures nutrit forma dissimili ac natura: sed duo pręcipua: quę admodum inter se differunt Crocodilum & ęquũ

Fossa i o stio pelu siaco. sũptuosa

Arsinoe ciui.

Nilifęcũ ditas.

Faba ę= gyptia.

Citon.

Cica.

crocodi= li natura

horum Crocodilus ex minimo ĩ immenſum animal euadit. Naꝫ cum oua eius anſerinis ſimilia exiſtant: ex his genitibus pullus ad ſexdecim cubitorũ magnitudinẽ excreſcit lõgitudine vitę hominis ferme eſt: lingua caret: corpus mirabile natura munitum. Nam dorſum eius vniuerſum ſquamoſum eſt duritię ꝓcipua: ex vtroqꝫ oris latere dẽtes habet ꝑplures: in quis duo maxime eminent. Nõ ſolũ homines comedit: ſed & cętera terreſtria animantia flumini appropinquãtia vnguibus grauiter diſcerpit. Morſu eſt aſpero tetroqꝫ: vt quod dẽtibus laceret nunq̃ ſanetur. Capiebaẗ priſcis temporibus hamis recenti carne appoſita nunc quãdoqꝫ rethe valido prout & quidã piſces: q̃nqꝫ ĩ feſto ferreo ex ciba ad caput iniecto eorũ ĩgens eſt multitudo ĩ flumine & ſtagnis propinquis tũ quia fecũditate excedit. Singulis. n. parit annis: tum quia praro capiatur. Nam & a ꝗbuſdã accolarũ vt deus veneraẗ & externis eſt inutilis labor ob carnes eſui malas. At illorum foecunditati natura ſalubri remedio obſtitit. Aĩal caniculo perſimile. Ichneumũ: nã iuxta flumen bellua parit: oua inquirẽs cõterit.

Ichneumon. Quodqꝫ dictu mirabile eſt: nec oua comedens: neqꝫ illa ſua vtilitate: ſed natura duce ad neceſſariã q̃dã mortaliũ cõmoditatem.

Nili equ⁹ Equi vero: quẽ vocãt: magnitudo haud minor cubitis q̃nqꝫ: quattuor pedibus vngula more bouis fixa. Dẽtes ex vtroqꝫ latere tres habet: vltra reliquas feras eminẽtiores aures caudã vocem equis ſimilẽ: reliquũ corpus haud diſſimile elephanto. pellis eſt vltra cęteras belluas duriſſima. Aquatilis ac terreſtris beſtia die quidem ĩ imis aquis latet: noctu in terram egreſſus: tum frumenta depaſcitur: foenum deſtruens paſſim propinquas agrorum meſſes. Foecũdiſſimũ ꝑle animal vt q̃d ſingulis annis parturiat capiẗ arte quadã hominũ illos telis appetentiũ. Cũ. n. apparent: circũſtant vndiqꝫ hoies: vulnerantqꝫ telorũ q̃ aligãt funibus iactu: laxantqꝫ quoad anguis factus capiaẗ. Carnibus eſt duriſſimis & ad digerendum difficilimis. Interiora ſingula inutilia ad veſcendum.

Preter has belluas varium ac multiplex piſcium genus Nilus affatim prębet vſui non ſolum eius regionis incolis ſed externis quoqꝫ ad quos ſaliti deferuntur. vtilitate commodiſqꝫ cęteros orbis fluuios excellit. Incrementuꝫ eius a ſolſtitio incipiens ęſtiuo vſqꝫ ad ęquinoctium: ſemperqꝫ nouum limum ſecum querens. Rigat tum cultas regiones tũ incultas q̃to tempore velint agricolę. Aqua. n. leniter fluente facile eam paruis aggeribus arcent inducũtqꝫ pro cõmodo terrę: tãtam vero fertilitatẽ infert: & agri

isthmum

Crocodillus pro deo veneratur

colēdi facilitatem: vt cum seruerint aut oues introducat in cam
posac cōculcanda iacta semina: aut aratro leui terram subducāt
neq; nisi quattuor aut quiq; exactis mensibus ad messem rede-
untes: breui tempore vberrimos fructus absq; vlla impensa aut
dāno reportent. Alibi agricultura magno labore exercetur ac
sumptu. Soli egypti minima impensa labore tenui fruges fer-
tiles afferunt. Vineę quoq; eodem rigatę modo vino abundant
Tertia inculta pecori ad pastum relicta adeo exuberat herbis: vt
oues bis anno pariant: bisq; pbeant lanā. Incrementum nili a- Oues fę
spicientibus vr̄ admirabile incredibile audientibus. Solus eīn in cūdę nili
ter reliqua flumina adeo ęstate crescit. cū decrescant cętera vt to icremētū
tam inundet ęgyptum hyeme minuitur cum reliqua augetur.
Est ęgyptus plana & campestris cūq; vrbes vici: agricolaru; ma
palia aggeribus munita aquę inundatione diuitent tanquā cy-
clades apparent aspicientibus. Terrestres bellue omnes quę in
cāpis remanent suffocant aqua: q̄ euadūt: ad altiora cōfugiunt
loca Pecora inundationis tempore in stabulis reclusa nutriunt a Modus
colonis ad id antea pręparato pastu. vulgus remessis operibus ęgyptio
rusticis ociosum epulis indulget ac voluptati. Quoniam pluri- rūviuēdi
ma cura molestiaq; vrgebat accolas nili inundatio: excogitata tēpore ni
est in memphi quidam incrementi et mensurandi a regibus ob li iunda
seruatio Itaq; qbus id negotii p mādatum erat: p epistolas vrbi tionis
busviscisq; significabant quot cubitisquotue digitis fluuius au
ctus esset: & simul quo tēpore cœpisset decrescere quo mō vacu⁹
reddebat ea solicitudine populus: incremēti magnitudine de-
cremētoq; notis vbertatē futurā e vestigio ab inundationis hmōi
causa multos dubitare tū phōs tū historicos: ac varia sentire cō
pulit. De qua re paucis differimus: vt neq; modū excedat histo
ria: neq; ab oībus adeo q̄sita agitata q̄ res relinquatur intacta.

DE nili incremento de eius fontibus: de ostiis: quibus
descēdit in mare: deq; rebus aliis: qbus maxim⁹ olim
in orbe sita cęteris differat. Quidā scriptorū nihil au
si sunt tradere licet qnq; etiā de puis torrētibus cōscri
psissēt. Alii cās reddere cognati pcul a vero senserūt. Herodo
Nam q ellanici cadmiq; & ecati ętate fuerunt: omēsq; prisci illi t⁹ arguit
scriptores ad fabulas declinarunt: herodotus qui multarū cōscri
psit historiā causam reddere volens sibi ipsi repugnat. Xeno-
phon tucydides quorum historię veritas comprobatur ęgypti

loca minime attingerunt. Eos autẽ q circa ephorũ ac theopõpũ extitere p̃ cęteris hęc scrutatos deseruit veritas. Aberrarunt vero oẽs non negligentia sed regionũ situs ignorãtia. nam priscis vsq3 ad Ptolomęũ philadelphũ tẽporibus nulli gręcorũ nedũ in ęthiopiã: sed ne ęgypti qdã mõtes Ita difficiles aditus periculosi q admodũ ad ęthiopiã erant: transcenderunt. Ptolomęus primus oim cũ gręcorũ exercitu ęthiopiã ingressus diligenter de situ earũ parciũ scruptatus est. Itaq3 locorũ iscitia errandi materiã priscis scriptoribus p̃buit. Nili fõtes locaq3 ex qbus fluit: nullus ad hoc tẽpus scriptor neq3 vidisse se dicit: neq3 audisse ab aliis: q se assererẽt aspexisse: ex quo res ad opiniones cõiecturas puenit Egyptii sacerdotes ab oceano q orbẽ circuit nilũ habere principiũ ferũt: nil asserentes certi: secũdũ certa incertioribus soluentes Rõnes vero reddũt in eodẽ fidẽ q̃plurima indigeãt fide. Troglodytę: q ꝓpter ęstũ loca incolũt eminẽtiora: volgios vulgus appellat aiũt loca aquosa esse e qbus cõiiciũt ꝓpter plurimos eius regionis fontes in vnũ cõfluentes nilũ effici. Meroẽ vero insulam habitantibus quorũ opinio cum sint eis locis ꝓpinquiores veri similior deberet videri adeo nili ortus est incertus vt ipsum astopõ id est ortãs ex tenebris aquam vocent. Ita nilũ ab locorum inscitia cognominarunt. Nobis autẽ proprius vero eẽ videtur: qđ procul ab omni figmento est alienum. Haud vero ignoramus herodotum: qui lybeã q̃ ad orientem quę ad occidentem vergit interfluere nilum scribit arbitrari eos quos nasamosos dñt: diligentius nili ortum scrutãtes: ideoq3 tradere: ex stagno quodam oriri perq3 ęthiopiam ferri. Verum neq3 id lybiis: q̃uis verum sequi videantur: neq3 scriptori incerta asserenti fides est adibẽda. Sed qm̃ iam satis de fontibus cursuq3 nili scripsimus: deinceps causas incrementi discutiemus.

Sit⁹ ignorãtia. Multi philosophi insimulanť

Nili ort⁹

Troglodytę Volgii Astopos.

THales qui sapiens inter septẽ est annumeratus: tradit spirantibus ethesiis nili cursum amari reprimi: eoq3 aquis excrescentibus ęgypti. q̃ plana est & humilis regio: inundationem seq Quę rõ q̃uis nõ nihil videatur afferre tñ facile argui vt falsa põt. Nã si id verũ ẽẽt fluuiioẽs flãtibus ethesiis simili augerenť incremẽto. Quod quia minime accidit in reliquis orbis partibus alia causa verior querẽda est. Anaxagoras physicus incrementi causã dixit esse niuem in ęthiopia liq̃factam. Quod & eius discipulus euripides vř sentire scribens nilum excrescere: cu3 ęgypti lisquescant niues: quę

Thales anaxagoras & euripides erranť sevidenť

ratio facillime potest refelli cum palam sit oibus propter caloris intẽperiẽ aut in ethiopia niuẽ non esse aut in eis locis presertim circa nili decursum gelu aut oio hyemẽ vigere. Quod si quis in ethiopia esse niuiũ copiam cõcedat tñ cõuincit falsam eam cãm videri. Nam flumẽ omne niuibus excrescẽs aurã frigidã aeremq; crassum reddit. At solus oim nilus neq; nebulas neq; auram frigidã gignit. Herodotus nilũ ait ipsa natura esse talem qualis sit incrementi tẽpore. Hyeme vero solem ad lybiã delatuz attrahere ad se humorẽ: ob eãq; rẽ pter naturã eo tpe flumen decrescere estate vero abscedente versus arcto sole: cum grecie: cum similium locorum fluuios arescere minuiq;. Nõ esse igitur quod de nilo fertur admirãdum: si estiuo crescit tẽpore diminuitur hyeme. Verum si hoc nilo accidatur solis estu hyeme humiditas attrahatur & in reliquis quoq; lybie fluuiis id cõtingere necesse esset: vt hyeme arefacto humore diminuant. Qđ cuz procul vero sit: certe scriptoris error palã depndit. Et.n. grecie non quia sol longius absit augentur hyeme flumina: sed propter pluuias frequẽtes. Democritus abderites nõ meridionali niue aquarũ augmentũ fieri dicit: sicut euripides Anaxagoraq; sensere: sed septẽtrionali. Niuiũ enim coaceruatã magnitudinẽ in boree regionibus ait brume congelatã tempore: estate liquescere. Ideoq; eleuatis sursum vaporibus multas densasq; nebulas circa montana tolli cacumina: q̃ ab ethesiis ad altissimos quales i ethiopia sunt: mõtes delate deiñ in pluuiam verse magnos inficiant imbres: quibus ethesiarũ tpe nilus augeat. Hec opinio facile reiici potest si quo tpe flant ethesie perpendas. incipit.n. crescere nilus solstitio estiuo nõdũ flãtibus ethesiis Cessat aũt eqnoctio autũnali iã oliz his vẽtis qescentibus. Quando igitur ratio opinionem superat: laudandũ est ingeniũ scribentis: sed haud quaq̃ adhibenda fides. Preterea quod palam est nõ magis arcto flare ethesias: q̃ ab hespero. Non enim boreas haud septẽtrionales venti sed qui ab estiuo occidente flant: ethesie vocantur: Dicere hoc autem maxime circa ethiopie montes contingere: non solum improbanduz est: sed etiam non credendum. Ephorus recentiorem causam persuadere conatur: plurimũ tamen a veritate remotam. Ait enim egypti terram omnem nili inundatione exaggeratam raram aridamq; natura esse. In qua terre hiatus maximis diuersisq; in locis existant. Ideoq; hyeme humiditatem omnem attrahere atq; in se continere quẽm estate veluti sudorem quendam quo flu-

Herodotus

Democritus.

Nili incremẽtum.

Ethesie

Ephorus

quo flumen augetur: emittat. Sed hic auctor non solum videtur ęgypti loca naturamq3 nescisse: sed ne eos audisse quidem qui scirent. Nam si ex ipsa ęgypto nilus incrementum susciperet nequaq̃ in superioribus inundaret per saxa & loca fluens. Sed amplius sex milibus ex ęthiopia delatus eodem est: quo anteq̃ ęgyptum ingrediatur: incremento. Pręterea si nili cursus humilior esset raritate terrę a flumine insuperductę: impossibile videretur hiatus: qui in superficie forent: tantam aquarum vim absorbere potuisse. Item si nili decursus humilior terra superinducta foret: superiores terrę hiatus esse contingeret. a quibus impossibile fieret tantum aquę manare. Si vero superiorem tenet fluuius locum haud est possibile ex locis depressioribus concauisq3 sursum ferri aquarum cursum. Quis vnq̃ crederet fieri posse humores: qui ex raritate terrę affluerent: tantum incrementũ flumini adituros vt vniuersa ferme ęgyptus inundaretur: Pręterea hanc rationem in raritate terrę exaggeratę tantum aquę contineri: mendacẽ deprehendi palam possem. Meander quippe fluuius plurimũ terrę attulit Asię regionibus: per quas fluit in quo nil simile nili incremento conspicitur: Simili modo & in acarnania etholus cephisus in boetia a phoceis descendẽs: non parum eis oris terre superaddidere quę coli posset. Ex q̃bus manifeste deprępenditur scribentis error. Itaq3 nullus ab eo veritatem exquirat videns eum in paucis vera sensisse. Quidam in memphi philosophantes rationem huius incrementi reddere conati sunt magis quę non reprehendi: q̃ quę probari posset. Nam orbem in partes tres diuidentes vnam esse aiunt quam nos incolamus Alteram huic econtrario sitam. Tertiam in tebas inhabitabilem solis calore adustam. Si ergo nylus hyeme cresceret certe a nostra zona ortum haberet. cum eo tempore apud nos pluat maxime. Verum. cum ęstate augeatur videtur simile veri in zona nobis opposita hyemẽ esse: eoq3 ingentem aquarum vim eo tempore manantem incremẽto causam prębere. Hac re nulli ad fontes nili accessus patere tradunt: quoniam in ex opposita zona ortus per inhabitabilem fluat. cuius rei testis sit aquarum nili p̃cipua dulcedo: cum per loca sole adusta decurrat: quod ea usam prębet vt dulcedine cętera exuperet flumina: tanq̃ caloris natura eum saporem flumini pręstãte. Sed huius sententię depulsio in promptu est. Impossibile. n. vetet. ex opposito nobis orbe flumen: si quid terra rotunda existat: ad nos sursum ferri. Si quis

vero conetur suis argumẽtis veritatẽ euertere: natura ipa rerũ re pugnat. Verũ illi quo recta sensisse viderẽtur loca deserta inculta q̃ iterposuere. ne eorũ sentẽtia manifesto argumẽto ipugnaret. Sed ęquũ est: q aliquid pro compto affirmant aut certũ sue sẽtẽtię afferre testẽ: aut eã ex cõcessis pricipiis ꝓbare: nã qũo iter oẽs fluuios nilus ex illo orbe ad nos solus fertur: reliqua quoq̃ flumina queadmodũ in hoc orbe cõtigit ab eo effluere merito deberẽt Dulcedinis vero fluuii cã quã affert: rõe penitus caret si.n. caloris ęstu decoctus fluuius dulcedinẽ sortiret: neq̃q̃ gignerẽt animãtia neq̃ varias piscíũ aut ferarũ species cõtineret. Aqua. n. oĩs a natura ignis alienata nequaq̃ generat. Cum aũt nili natura oĩno huic cõtraria existat: existimãdũ est eas incremẽti causas nequaq̃ veras esse. Inopides chius tradit ęstate aquas ifra terrã esse frigidas: calidas hyeme. Hoc in puteis profundis planum ostendi quorũ aqua maximis caloribus admodum frigida sit. In gẽti frigore calida: & nilo igitur merito accidere: vt hyeme paruus compressusq̃ propter terrę caliditatem cõsumptã: cum ęgyptus pluuia humilitate existat. ęstate vero cum ęgyptus pluuia careat: terra minime aquam absorbente flumen nullo impedimẽto augeri. Huic quoq̃ respõdẽdũ est plures lybię fluuios ostiis & cursus nilo similes dissimili esse argumento: cum hyemę impleãtur: q ęstate sint exiliores. Ex quo arguit non recte sensisse auctorem. Agathargines gnidius propius veritatem accessit. Ait enim singulis annis per ęthiopię montes continuos ab æstiuali solstitio vsq̃ ad equinoctium autumnale imbres fieri: haud mirum igitur nilum hyeme compressum secundum naturam iis aquis fluere quas fontes subministrent. ęstate vero propter imbres incrementum capere: licet autem hucusq̃ certam huius incrementi rationem reddiderit: non tamen nostra opinio contemnenda est. Multa enim propter naturam fieri videntur: quorum causas difficile est ad vnguem noscere. Nonnulla huic rei sunt argumento: quę in aliquibus Asię locis fiunt. Montes etenim scythię caucaso contiguos annis singulis: iam ex acta hyeme immensę niues continuis pluribusue diebus implent. In oris indię: quę ad septemtrionem vergunt certis temporibus plurimę grandines incredibili magnitudine discendunt. Apud Idaspem fluuium ęstatis initio continui imbres pluunt: In ęthiopia vero post dies aliquot idem contigit. Non ergo procul a vero esse dixerim ex ęthiopię montibus: quę in ægypto

Aqua ĩ ęstate ĩ locis ꝓ fũdis in clusa frigida est In hyeme vero calida

Inopides chius

Nil9 cur crescat.

Agathargines gnidius

Nota.

idaspes fluuius

adiacet continuos imbres incrementum fluuio prebere presertim cum etiam barbari ea incolentes loca huic rei testimonium ferant. Si autem: que de nilo feruntur cōtrariā habētis: que apd nos esse dicuntur naturā non tamē propterea fides rebus detrahenda est. Est enim notum apud nos pluuias afferre videm⁹ ethiopibus serenitatem. Et ventos quoq₃ boree in euopa esse vehemētes in illius vero regionibus remissos. Et de nili inundatione ne modum excedamus hactenus. Quoniam hunc librum in duos: ne modum trāsgrederemur partiti sumus absoluto priori: secundus nobis ordinandus est. In quo de antiquis egypti regibus: deq₃ iis que priscis temporibus acta sunt: differemus.

Notus ventus ꝗ apud nos pluuias affert ethiopibus serenitatem inducit.

Finit liber primus.

Incipit secundus in quo hec continentur.

Gesta regum egypti vsq₃ ad amasum regem.
De sepulchris pyramidibusq₃ egypti que inter septem miracula annumerantur: & eorum conditoribus.
De legibus ac iudiciis egyptiorum.
De animalibus diis apud egyptios sacris: eorumq₃ cultu.
De moribus quos in sepeliendis mortuis seruant.
De grecis excellentibus doctrina viris: qui eruditionis gratia in egyptum profecti sunt.

CVm primus liber ꝓpter ipsius magnitudinē ī duos sit libros diuisus: prior totius opis ꝓhemiū cōtinet: & q̄ de mundi creatiōe deq₃ prima oium origine ac de diis quasue sui nominis ī egypto cōdidisse vrbes egyptii tradūt Primū insuper hominum ortuȝ & eorum priorē vitam. Propterea honores immortalium & templorum edificationem. Tum describitur egypti situs: & que de nilo preter opinionem feruntur eiusq₃ inundatione: qdue de ea: tum historici: tum philosophi sentiant in ea re scriptorum dissensio. Hic autem liber continuato superioribus scribendi genere: priscorum epypti regum ad amasum vsq₃ regum gesta continens: a primeua egyptiorum vita initium sumet. Priscis victum egyptiis herbas ac palustres caules radicesq₃ quas gustu experti comprobassent fuisse tradunt: eaq₃ quam agrisim dicunt herbarum precipua dulcedine: tum hominibus ac iumentis vtilis in primis vsus. Eius vtilitatis memores ad hoc vsq₃ tempus viri hac manibus decerpta deos ornat: existimantes hoiem limosuȝ

egyptiorum victus.

Agrisis herba.

ac palustre animal eẽ: sumpta coniectura: tum ab eius humili naturaliq; ortu: tum q̄a magis humidis: q̄ siccis egeat cibis: pisces deinde secundũ cibũ ęgyptiis fuisse tradũt: nilo eorũ copiã pręsertim cũ decrescens in alueũ redit ferẽte. pecorũ quoq; canibus vescẽtes q̄dã eorũ pellibus ꝓ veste vtebant. Domos ex arũdinibus cõficiebãt cuius rei vestigia penes ęgypti pastores ꝑmãsere: huc vsq; nulla alia nisi ex calamis facta habitacula ꝓbẽt. Hac vita primo tẽpore exacta postmodum aliis fructibus in quis panis erat ex loto factus vesci cęperũt. Horũ inuentionẽ q̄dã ad Isidẽ quidam antiq̄orem nomine Menã referunt ęgypti regem. At vero sacerdotes disciplinarum artiumq; repertorem Mercurium fuisse tradunt. Eorũ vero quę ad vitam spectant reges. Quapropter antiquitus non ad principantium progeniem ferebantur regna: sed eos: qui plurimum de hominũ vita meriti viderentur siue ad cõmunem vtilitatẽ creante sibi reges populo: siue ita in libris sacris contineretur. Eorum nõnulli fabulãtur deos primũ & heroas in ęgypto Paulo minus decem & octo milia regnasse annos. Deorumq; postremũ orũ isidis regno potitum homines vero paulo minus annorũ quindena milia vsq; ad centesimam atq; octogesimã olympiadem: quo tempore in ęgyptum transcendimus regnante ptolomęo qui nonus est Dionysius appellatus Aegypti maiorem partem tenuere reges indigetes: pauca ęthiopes: persęq; ac macedones. ęthiopes quattuor: non continuis sed diuersis temporibus: regnarunt annis ferme sed & triginta. Persę duce cambise rege: qui ęgyptum armis subegit annis centum trigintaquinq;: quorum insolentiã crudelitatemq; atq; in deos patrios impietatem dãnantes ęgyptii ab eis postmodũ desciuere. Postremi Macedones: & qui ab eis manarunt: annis ducentis septuaginta sex ęgyptiis imperant. Pręter hos temporibus reliquis ęgyptii omnes regnum tenuere viri quidem quadringenti septuaginta: mulieres quinq;. Quę omnia sacrorum librorum monumentis sacerdotes a priscis illis temporibus scripta posteris reliquerunt: cuiuslibet regum magnitudinem naturam: mores: ętatem: gesta scriptis mandates. Nos autem: cum de quoq; singulatim tradere longum nimis superfluumq; esset iis quę digna memoria videbuntur contenti: historiam cõteximus. Primum post deos in ęgypto regnasse ferunt Menam qui populos colere deos: sacraq; his facere: mensas insuper & lectos sternere docuit: delitiis assuefaciens & cultiori vitę. Qua

Domus ęgypti.

Menas rex ęgypti.

mercur. inuenta

Orus rex. Dio dori ętas

cãbyses

Menas post deos ęgyptus primus imperauit.

secundus cibus Egyptiorum pisces

qui inuenerit panem ... Menas ... ex loto

Deoruȝ cultus Gnefa- ctus

ex re multo post tempore gnefactum vecchoridis sapiẽtis partẽ dicunt in Arabiam cum exercitu profectum: commeatu in locis desertis atqȝ asperis deficiente: coactum esse cibum vilem ab idiotis: qui forte occurrebant sumere. Quo letatũ cum preter modũ suauis visus esset despexisse aiũt: atqȝ ab hominatũ esset qui primus regnũ sũptuosiori cibo esset vsus. Adeo aũt sibi tũ cibus: tũ potus: tũ lectus humilis cordi fuit vt hoc in libris sacris inscribi inpetrarit ac thebeis in tẽplo iouis poni. Eaȝ causã ferunt: cur nulla mene gloria aut honor ad posteros manarit. Huius regis deinceps ꝓgenies: regnũ tenuit quinquagita duo reges annis mille & quadraginta: a qbus nil memoria dignũ prodiit Busiris deide octoqȝ ab eo posteri regnarũt. quorũ vltimus Busiris quoqȝ ꝑ noie ciuitatem cõdidit magnã: solis vrbem ab egyptiis: a grecis vero thebeas appellatam: cuius mœnia centum quadraginta sint stadia ambitu complexa. Eam magnis edificiis ac speciosis deorum templis: aliisqȝ ornamentis pulcherrimis exornauit Simili modo & priuatorũ domus vsqȝ ad quartam aut quintam cognationem conctruxit. Ciuitatem insuper omnem omnium non egypti solum sed aliarum orbis omnium reddidit fœlicissimam. Huius vrbis propter eius potentiam excellentiamqȝ vbiqȝ diffusam & poeta meminit inquiens egypti thebas ornatas edificiis: in qua centum sũt porte inqȝ earum qualibet custodes ducentos excellere equis & curribus. Quidã asserũt non cẽtũ portas fuisse ciuitatis: sed plures egregiasqȝ tẽplorũ portas a qbus centũ sit tanq̃ plurimarũ portarũ dicta. Ex ea viginti milia curruũ ad bellũ ꝓdire: receptacula quoqȝ equorũ centũ quorũ singula supra ducentos equos caperent. Iuxta flumen inter mẽphim ac thebas libyã versus fuisse aiunt. Eorũ etiam nunc vestigia monstrari. Non solum vero hunc regem sed & qui post eũ regnarunt multa accipimus ad huius ciuitatis amplitudinẽ atqȝ ornamẽta contulisse. Donis preterea decorasse pluribus aureis: argenteis eburneis: statuis insuper colossorum instar: atqȝ obeliscis ex vnico lapide factis: vt plane constet nullam sub sole vrbem ita fuisse exornatam. Ex quattuor enim templis pulchritudine magnitudineqȝ admirabile constructis: vnum erat antiquissimum cuius circuitus stadiis terdecim pateat. Altitudo cubitis quinqȝ & quadraginta: muri latitudo sit pedum quattuor & viginti. Respondere huius templi magnificentie aiunt ornamentorum cultum: quamuis magna impensa sit & mirando

Busiris

Solis vrbs alio nomine thebe

Ecce vetus thebe cẽtũ iacet obruta portis

Tẽplũ mirabile

opere constructum. Ea structura vsq ad posteriora permansit tē pora. Aurum vero argentum ebur & lapidum sumptus atq ornatus a persis ablata: quo tempore cambyses ęgyptiorum templa combussit. Transtulisse quoq in Asiam ab ęgypto ferunt nō solum ornamenta rerum plurima: sed & artifices quorum opera regię insignes: tum in persepoli: tum in susis: tum in medis sint constructę: Tantam pecuniarum copiaȝ in ęgypto fuisse tradūt vt ex incendiis quę omnia assumpsere inter cętera paruum licet quid auri quod tamen vltra trecenta talenta sit pensum affluxerit: argenti vero duo milia & trecenta. Sepulchra quoq regum priscorum mirabili operę & quę minime ęquari a posteris possent: fuisse aiunt. Referunt sacerdotes septem & quadraginta sepulchra regia quorum vsq ad ptolomęum lagum decem & septem tantum supererant: in eorum libris scripta contineri: & eorum etiam plurima (quo tempore ad ea loca accessimus) absumpta erant olympiade centsiema atq octogesima. Non solum vero ab ęgyptiis sacerdotibus hęc traduntur: sed gręci quoq plures: & in his hecatheus qui ptolomei lagi tempore thebas profecti historias ęgyptias scripsere nobiscum sentiunt: de prioribus enim regum sepulchris: in quibus traditur iouis pellices fuisse conditas: recensens singula: regis monumentum: qui simandius dictus est fuisse tradit stadiorum decem. Cuius in aditu porta erat vario lapide constructa. Et huius longitudinem duoruȝ iugerum: altitudinē quinq & quadragita cubitorum fuisse ait. Post hanc ingredientibus aderat lapideum peristilum quadratū cuius singula latera iugera quattuor complecterentur. In eo pro colūnis animalia erant sita ex vnico lapide decem & sex cubitorum ad antiquam formam fabricata. Textura omnis superior tecti confecta ex lapidibus duorum passuum latitudine variisq stellis ceruleis ornata. Ex hoc deinceps alter erat aditus: & in eo porta priori similis: sed sculptura vberiori. In ingressu statuę tres positę erant ingentes vnici lapidis Mennonis opus. Harum vna sedens cuius pedis mensura septem excedebat cubitos cęteras ęgypti statuas magnitudine superabat. Duę pręterea vsq ad genu: altera a dextris: altera a sinistris filię & matri minores positę. Hoc opus non solum magnitudine conspicuum: sed arte mirabili & lapidum natura excellens fuit: cum in tanta mole neq fissura quępiam: neq macula inesset. Scriptum erat in eo rex regū Simaudius sum. Si quis qualis fuerim

cābyses tēplorū egyptiorū icēsor & ꝓphanator.

Simādius rex.

simādli epytaphium.

et vbi iaceam nosse velit meoruz aliquid operum exuperet. Esse quoq; & aliud signum matris ferunt vnico lapide cubitorum viginti: habens supra caput regias tres quę ostenderent filiā vxoremq; se & regis matrem fuisse. Post hāc portā & aliud erat peristilum nobilius superiore sculpturis variis: ī quis bellū erat cōtra bactrianos quibus regis filii imperabant desciscētes ab eo gestū hos aduersus quadringētis milibus peditum equitum viginti in quattuor partes diuiso exercitu cum profectus esset: prima muri pars obsidionē vrbis sculptam continebat ab ea parte qua fluui⁹ muros abluit. Rege deiñ cum parte hostium cōgresso: leo vna cū eo inita pugna hostes in fugam verterat. Scriptores quidā veraz historiam fuisse leonisq; opera domi enutriti regem in pugna vti solitum ad victoriā ferūt. Alii ob fortitudinē corporis p̄cipuam leonis similitudine corporis animiq; vires ipsum ostēdere voluisse. Secundus paries sculptus erat captiuis absq; pudendis manibusq; a rege ductis: quę nota erat illos animo esse viles: & corpore imbecilles. Tertium latus sculpturis variis picturisq; decoris: regis sacrificia triumphumq; deuictis hostibus continebat. In medio peristili latere statuę iacebant duę ingentes ex vnico lapide cubitorum septem & viginti ad quas tres ex peristilo aditus patebant. Has prope domus erat columnis suspensa: cuius latus quodlibet duo iugera complectebatur. In ea statuę ligneę positę haud paruo numero repręsentantes: tum eos: qui de re dubia disceptarent: tum respicientes eos: qui in iudiciis sententias ferrent. Hi ab vna muri parte sculpti triginta numero erant: & ī medio iudicandi princeps: cuius a collo suspensa veritas penderet: & oculis esset subclausis librorum cumulo circunstante. Hę imagines prę se fereba nt iudices integros esse debere pretorem solum inspicere. Dehinc deambulatorium erat domibus p̄lenum inq; eis diuersa epularum geners suauia gustui pręparata. Sculptus deinde eminens cęteris rex variis coloribus: aurum atq; argentum quę ex aureis argenteisq; metallis annuatim coeperat: deo offerens. Inscripta quoq; summa erat omnis in argētum redacta: minę terdecies centena: & ducenta milia milium. Sequebatur dehinc sacra bibliotheca: in qua inscriptum erat animi medicamentum. Erant deinceps ęgypti deorum omnium imagines regis quoq; dona ferentis: quę cuiq; cōpeterent deo ostendentis insuper & osiridem & posteriores reges: tum i deos cultu: tum inter homines iustitia. plurimum vitę mortalium

Belum notatur bactrianum. Mirum de leōe. Veritas. Nota veritatem

profuisse: pene bibliothecam domus sita erat ęgregia: in qua viginti essent Iouis ac Iunonis lectisternia Regis insuper statua vbi & regis corpus sepultum videbatur Hanc circunstabant plurima habitacula: in quibus picta cernebantur animãtia ęgyptia singula sacris apta omnia sepulchrum versus ascendentia. Circuibat monumentum aureus circulus cubitis trecentis sexaginta quinq; vnius cubiti spissitudine In quo descripti erant per singulos cubitus dies anni: & astrorum ortus atq; occasus: quidue ea secundum ęgyptios astrologos obseruata significarent. Eum circulum ferunt: & cambyses & persę quo tempore ęgyptiis imperarunt ablatum: Hoc simandii monumentum non solum cęteris omnibus sumptuosius: sed & artificio excellentius fuit.

THebei quidem se antiquissimos omnium profitentur: primumq; philosophiam ac astronomiã ab ipsis repertas Seq; a regionis situ adiutos ad cognscendos orientiũ ac occidentium astrorũ motus. Insup & mẽses ab eis & annos eẽ institutos. Dies non lunam: sed secundm solẽ metiuntur triginta dierum mẽsẽ cõfitẽtes. Quinq; aũt dies & quartũ duodecim mẽsibus adiungentes anni cursũ pficiũt. Intercalares mẽses non interponũt. neq; dies subducũt: sicut & grecorum quidã. Solis & lunę defectus diligẽter scrutati sunt Ex quibus multa futura p̃dicere cœperũt. Ab huius regis ꝓgenie ꝓfectus postea Ogdous: q̃ vchoreus cognominatus est Memphitem condidit ãbitus stadiorũ cẽtum & quiquaginta vrbẽ omnium ęgypti prę clarissimam oportuniori totius eius orę: loco vbi nullus in plures sciffus partes efficit formam deltę. Quo fit vt tanquam in nili claustro posita aditum prębeat prohibeatq; ad superiora loca nauigantibus. Vrbs munita est: ac optime sita: nam fluente iuxta eam nilo ad cohibendam aquarum inundationem versus notũ aggeres ingentes opposuit: & incremento fluuii pręsidium: & aduersus hostes: qui a terra irent munimentum a partibus cęteris vndiq; effossus est lacus ingens ac profundus: qui superabundantia fluminis in eum delata: ac locis vrbi vicinis: excepto aggere: aqua repletis vrbẽ efficit munitissimam. Talem igitur eius vrbis conditor loci oportunitatem elegit: vt posteri reges ferme omnes relictis thebis & regiam & habitationes in ea ędificarint. Quapropter deinceps diminuta thebarum magnificentia: aucta Memphis vsq; ad Alexandri macedonis tem

Thebei. philosophia Astronomia. Mensis Annus. Eclipses Ogdous Mẽphis Delta

Alexandria ab alexādro magno condita

pus. Is vrbem sui nominis iuxta mare condidit. in augmentum cuius postea reges egypti oēs incubuerūt. Hanc ciuitatem quidē deorū donis plurimisq; decoris rebus adeo exornarūt: vt prima apud quosdā: aut secūda in orbe habeat. Sed de hac separatū posterius dicet. Memphis cōditor post fructum aggerē stagnūq; ef fossū regiā edificauit haud inferiorem reliquis: q̄ alibi cōstructe sunt. Superiorū vero regnū magnificentia atq; ornatu imparem egypti sane omnino paruifaciendum presens vitæ tempus esse putant Futuri vero gloriam: que virtute comparatur maximi ex timandum Domos nostras diuersoria appellant tanq̄ breui tempore a nobis inhabitandas. Defunctorum sepulchra sempiternas domos: quoniam apud inferos infinitum sit tempus vocant. Ideo domus edificande curam contemnunt. Circa sepulchrorum magnificentiam summum studium operamq; impendunt. Memphim quidam a conditoris filia denominatam volunt. Eius amore fabulantur nonnulli captum nilum fluuium: taurisq; forma compressisse mulierez: exq; ea gentium: quem propter virtutem incole egyptum dixere quo & regio sit omnis denominata. Hic cum regnum cœpisset perhumanus ac iustus fuit: inq; singulis excellens. Qua ex re comprobata ab omnibus eius erga singulos beniuolentia: hunc honorem nominis sortitus est. Hoc defuncto rege duodecima post eum proles egypti regnum possedit nomine miiris: edificauitq; in memphi boreale propyleum opus reliquis excellentius. Supra ciuitatem decem stadiis lacum effodit: miranda vtilitate magnitudine operis incredibili cum pateat ambitu stadiis tribus milibus sexcentis.

Fabula.

Aegypt⁹ rex

Miiris rex Lac⁹ ingens

Profundum eius quibusdam in locis sit vlnis quinquaginta: vt qui rei magnitudinem aduertat Eius in omnes egyptios beneficentiam regisq; prudentiam nullis pro meritis satis laudari posset nam cum nihil incerta sint incremēta: & ab eorum modo fructus terra p̄beat: lacum hunc effodit aque inundantis receptaculum: ne cum supra modum excresceret stagnātibus preter solitum aquis: limo superfluo p̄ria inutilis redderetur: neue ex defectu aque fructus ex siccitate perirent. Fossam vero a fluuio duxit ad lacum stadiis octoginta quinq;: iugeris latitudine.

Per hanc fluuii aqua & recepta & prohibita prebet agricolis fertilitatem. Nunc aperto ore fosse: nunc clausa iuxta incrementi modum non absq; magna impensa. Cum quinquaginta talentis opus sit siue claudere siue reserare os fosse velint. Perman

fit hoc stagnum summa egyptiorum vtilitate vsq; ad nostram ętatem a conditore Miride appellatũ. Relictus est a rege qui cum effodit: in eius medio locus in quo sepulchrũ ędificauit duobus superimpositis pyramidibus altitudĩe stadii: vna sibi: altera vxori. Super his statuas quoq; duas lapideas collocauit in throno sedẽtes. existimãs his operibus relinquere suę virtutis memoriam immortalẽ. Vectigal pisciũ q in stagno capiebãtur vxori concessit. tum ad vnguentorum vsum tum ad reliquum corporis cultũ. Id talenti argentum singulis diebus pendit. Traduntur duo & viginti piscium genere in eo esse. Tantãq; eorum capi multitudinem: vt abunde prębeat his etiam cum plurimi sint qui salien dis piscibus operam prebent post Miiridem prole septima Sesosis rex factus superiores omnis gloria & rerum magnitudine excessit. Sed quoniam de huius regis gestis non solum greci scriptores sed etiam ęgyptii sacerdotes & q quantũ eius laudes ornant non eadẽ sentiunt. Ex his tum quę supersunt vestigiis tum in qbus scriptores cõueniũt similiora veri cũ scribemus Post eius ortum pater decorum ac regium opus aggressus est. Nam ex tota ęgypto oĩbus qui eadẽ die qua filii nati erãt infantibus congregatis nutriri educari ac singulos eadem disciplina exercitioq; erudiri fecit: existimãs hoc pacto simul educatos atq; instructos tum amiciores inuicem: tum audentiores melioresq; in bello fore. Hos continuo vsu ad malorum patientiam exercebat. Nõ eĩm licebat alicui cibum: priusq̃ cursu centum octoginta stadia cõfecisset capere. quo exercitio oẽs viri euaserant: & robusto corpore & animo pręstantes. Primum sesosis in Arabiam cum eorum qui simul nutriti erant exercitu a patre missus assuetusq; senatui ac cibi potusq; abstinentia omnẽ eam gentem subegit liberam antea & seruitio insuetam. Deinde in Lybiam profectus maiorem eius partem in ditionem adhuc adolescentior redegit Defuncto patri cum in regno successisset: rebus ab se gestis elatus adiecit animũ ad imperium orbis. Dicunt quidã a filia illum a thyrtia ad monarchiam hortatum: eãq; ingenio ac prudentia pręstantem docuisse patrem facillime ex eo exercitu imperare omnibus posse. Alii eam ferunt diuinationis peritam futura tum coelestibus signis tum sacrificiis nosse. Asserunt & plures patri post natum sesosim: in somnis vulcanum prędixisse infantem genitum toti orbi imperaturum. Eamq; fuisse causam: cur filium cum coęuis (vt diximus) pueris instituerit assuęfecerítq;

Sesosis rex.

Pueri cõuiuẽtes.

Sesosis rex.

Athyrtia

regię eruditioni: quo dignior esset qui imperio potiretur. Sed iam vir factus cũ dei predictionẽ nosset: magno animo parauit exercitum. Verũ imprimis: quo facilius optata perficeret: sibi omniũ ęgyptiorũ beniuolentiam conciliauit: vt & milites ꝑ eorum ducibus ad oppetendam mortem promptiores redderet: & qui in patria reliqui essent nouis rebus abstinerẽt. Omnes vero bñficiis affecit. Hos donauit pecuniis: alios agris: nonnullos remissione pœnę singulos oratione & humanitate deuinxit. Omnes q̃ in regẽ deliquerant: dimisit impunitos. Ob ęs alienum vinctos (magna hęc multitudo erat) soluit ęgyptũ omnem in sex & triginta regiones: quas leges dicunt: diuidens: cuilibet prętorem: q̃ & tributa regia exigeret & pro regionis varietate cõmodoq̃ omnia exq̃reret: pfecit. Ex robusto milite exercitum elegit: quo animi consilia pficeret. Fuere pedestres copię milia hominũ sexcenta: equitũ milia quattuor & viginti. Currus bello apti octo milia & viginti. Deinde varios duces ex his: qui vna secum nutriti erant exercitui prępofuit: viros exercitatos bello & a pueris virtuti deditos. Hi erant numero amplius mille septingenti: fraterna oẽs mutuaq̃ erga regem beniuolentia. Quibus distribuit agros fertiles: vt rebus necessariis fulcti nullaq̃ ducti inopia liberius milititię vacarent. Pręparatis ad bellum rebus primum ęthiopes qui ad meridiem spectant: aggressus victos acie tributum pendere compulit: hebenum aurum & elephantorum dentes. Deinde ad mare rubrum classe quadringentarum nauium missa. Primus omniũ longis nauibus vsus: & insulas omnis eius orę sibi subdidit: & partes maritimas vsq̃ ad indos subiecit. Asiam quoq̃ oẽm pedestri exercitu deuicit: neq̃ solum prouincias expugnauit ab Alexandro postmodũ subactas: sed & gentes quasdam ad quas nunq̃ Alexander accessit. Nam & gangem transiit: & vniuersam mediam vsq̃ mare oceanum peragrauit. Scytharum quoq̃ gentem ad tanaim vsq̃ fluuium q̃ europam ab Asia diuidit: ptransiit. Ibi multis ęgyptiis iuxta meotim paludem relictis colchorum genti originem prębuit. Hanc nationem ęgyptiis manasse argumẽto esse dicunt: q̃ apud eos pueri ęgyptiorum ritu circũcidantur: priscum morem: quem & iudęi secuntur: colonia seruante. Asiam quoq̃ reliquam sibi parere coegit Cycladas insulas maiori ex parte potitus est: transcendens in europam omnẽq̃ thraciam pertransiens: periculum exercitus subiit: tum propter inopiam frugum: tum locorũ asperitate. Finẽ expeditionis

Naues longę.

tanais.f.

Colchi.

in thracia statuens: multis in locis ab se deuictis colūnas erexit i quibus egyptiis quas sacra dicūt: litteris scriptum extat. Hanc ꝓuinciam armis subegit rex regum principantium Sesosis Coloniam insuper statuit: in bellicosis quidem/ab se superatis gentibus: hominis pudenda: In his vero q̄ essent imbelles ac timidę: muliebria habentem sculpta: a potiori hominis parte gentes ab se deuictas ostendēs. In locis quibusdā statuam suam lapideā ea: qua tūc erat ętate reliquit: arcū & iaculum tenētem supra quattuor cubitorū magnitudinē. Ipse cū summa humanitate erga omnes subditos vsus esset: omissa post nouem annos armorum cura statuit singulas gentes quotannis ad se dona in ęgyptum ferre. Cum omnibus deinceps (pmagna ea vis erat) captiuis spoliisq deuictarū nationū in patriam rediens: maximis ab se rebus gestis: & quę superiorum acta excederent: tēpla deum omnia ęgypti donis insignibus ac spoliis hostiū ornauit. Milites: quorum optima in bello opera vsus esset pro meritis donauit. Neq solum ex hac expeditione ditari rediere milites: sed & ęgyptus vniuersa maxima rerum copia vtilitate cumulata est. Fine bellis imposito: militibus: quorū spectata sibi virtus erat: quę parta erant concessit. Ipse gloriā sempiternam appetēs magno sumptu opera ꝑmulta edidit: & imortalē laudē cōparans: & ęgyptiis in posterū securitatē. Primū a diis incipiēs in singulis ęgypti ciuitatibus tēplum ei deo construxit quē p̄cipue colerent. Ad eorum structurā non ęgyptiorum: sed quę cęperat: seruitiorum opera vsus est. In omnibus vero inscripsit templis nulli ęgyptio ad id opus se grauem fuisse. Asseritur autem seruos babylonios operum labore calamitateq ꝑtesos: a rege desciscentes. cum pone oram fluminis consedissent: bellū ęgyptiis mouisse: Tandē assignatis sibi: quos cęperant agris condidisse vrbem: quā a patria babyloniam dixerūt. Eadem ex causa & appellatā Troiā ferunt etiam nunc iuxta nilum sitam. Nam cum menelaus ab ilio ad ęgyptum cum captiuorū manu nauigasset: troiani ab eo deficientes cū ipso aliquandiu pugnarunt: quoad data libertate vrbem condidere patrię nomen sortitam. Haud vero inscius sum Ethesiam gnidium diuersa de his ciuitatibus scripsisse. Illos videlicet: qui cū semiramide ad ęgyptum penetrassent: has ab se conditas vrbes suorū nomine appellasse. Sed de his verum scrutari difficile est. Nos quę scriptores tradiderint: rettulimus: quo posteri verum iudicium sequi possint. Per multos isuper ac magnos erexit Sesosis agge-

Templa ditia.

Babylonia. Troia iuxta nilum

res: in q̄bus ciuitates quę in humili solo erant: construxit: quo homines pecoraq̧ ab nili inūdatione tuta redderentur. In omni vero ora: q̄ a memphi ad mare spectat: frequētes a fluuio duxit fossas: quo fructibus breuiori itinere faciliusq̧ inuectis maior rerū copia esset. Quod vero maximū fuit: muniit & ea loca: quibus ad ęgyptū patere hostibus ingressus posset. Antea potior fere ęgypti pars oīs aditu facilis: propter frequentes a fluuio ductas ab eo fossas: munitior difficiliorq̧ accessu postmodū facta est. Duxit & murū ab eo latere ęgypti: qđ orientē versus ad syriā atq̧ arabiā spectat: a pelusio vsq̧ ad solis ciuitatē p desertū stadiis mille & quingētis. Nauem excedro fecit ducentorū octoginta cubitorū longitudine. deauratā exterius itus vero de argētatā: quā dono obtulit deo qui maxime thebis colitur. Duos p̄terea obeliscos ex lapide duro: vtrūq̧ altū cubitis centū viginti in quibus: tū imperii magnitudinē tū multitudinē vectigalium descripsit: addidit & quas subegit nationes Mēphi in vulcani tēplo suas & vxoris lapidis vnius statuas: altitudine cubitorū triginta: soliorum vero viginti ob hanc rē collocauit. Cuȝ dimisso exercitu ęgyptū reuertisset ac circa pelusiū vacuus bello laxaret curis animū: frater ei apud se cuȝ vxore ac filiis cęnāti insidias parauit. Nā illis post cibū a vino quiescētibus: lignis aridis ad id antea occulte p̄paratis: ignē in cubiculū noctu iniecit. Increbescente flāma: qui ad curā regis positi erant: sublato more ebriorū clamore: regē excitarūt qui ambas extendens manus: salutēq̧ filiis & vxori deos orans illesus p̄ter opinionē cū saluus flammā euasisset: tū cęteris diis: tū maxime vulcano: vt liberatori: vota p̄soluit. Cū multis ac p̄clariis facinoribus nobilitatus esset: tū id magnificētissimū est habitū. quod cū nationes tū ab se deuictą tum hi quibus regna tradiderat: duces quoq̧: quos diuersis pręfecerat p̄uinciis: p̄stituto die in ęgyptū venientes ei dona offerebant Hos suscipiens benigne: aliis quidem in rebus vario honore afficiebat. At si quādo aut ad templū aut per vrbē accederet: quattuor ex eis loco equorū currui iūctis: ostēdebat cum cęteros oēs reges ducesq̧ p̄claros bello superasset: nullos sibi neq̧ virtute neq̧ rebus gestis esse comparandos. Et sane rex iste videtur omnes qui vnq̄ regnassent: tum rebus bellicis. tum erga deos munificentia: tū vero operibus ab se in ęgypto constructis anteisse. Annos tris & triginta cum regnasset ex optato vitam deficientibus oculis finiuit. Cuius virtuti haud facile reperitur

Nauis aurata

Sesosis ignis.

dignū nomē. Vir magni animi: neqꝫ: solū sacerdotibus: sed vniuersis egyptiis admirabilis: cum eadē animi magitudine: qua opa effecerat: & mortē appeteret. Adeo aūt diuturna eius gloria ingensqꝫ ad posteros manauit: vt cū multis postea sęculis: persis egypti iperiū tenentibus: darius xerxis pater vellet i mēphi suā ante. Sesosis statuā ponere: princeps sacerdotū publice cōtradiceret asserēs illū nodū Sesosis opa ęquasse. Quod respōsū haud qua quā ęgre ferēs rex. sed letatus admodū libertate loquēdi: se curaturū iquit: vt nihilo illius virtute: si tantūdē viuere: esset inferior hortatusqꝫ est: vt ętatis eiusdē cōferret gesta: id verū argumētū esse virtutis. Defuncto Sesosi eius filius regnū capiēs assūpto patris nomine: nulla in re gloriā paternam est imitatus: sed eodem quo pater casu afflictatus est: oculis enim captus: siue ꝑpter communem patris naturam: siue (vt quidam fabulantur) propter impietatem erga nilum: cuius cursum iaculatus est: coactus est ad deorum auxilium confugere: ac plurimo tempore variis peractis sacris ad placanda numina: nulla ope adiutus ē. Decimo post anno respōso ei reddito: vt placato deo: q in heliopoli coloretur. faciem mulieris inspceret: q̄ nullū nisi ꝓpriū nosset virū. ab vxore propria incipiens cū multas expertus esset nullā reperit incorruptam: pręter hortulani cuiusdam: quā visu restituto vxorem cœpit. Reliquas oīs in vila quadam viuas combussit. Quē locum postea ęgyptii sacra in glebā vocitarunt Deo aūt heliopolis gratias secundum oraculū acceptū reddēs: duos erexit vnius lapidis obeliscos latudinis octo: altidudinis cubitorū cētū. Post hunc plures reges nil memoria dignum gessere Tādem Amasis quidam regnauit violentius q̄ cęteri: ꝑ multos enim ꝓter ęquū pœna afficit: alios fortunis spoliauit: in omne impotens ac superbus. Tolerata est eius crudelitas: cum vlciscēdi locus non cessit quo ad Actisanes ęthiopum rex in ęgyptum contra eum descendit. Tunc odia occulta erupere: & cum multi ab eo descissent rege capto: ęgyptus in ditionem ęthiopum cessit. Actisanes fortunam capiti regni humaniter ferens: summa ęquitate ęgyptiis imperauit. Latrocinia nouo more compescuit. Sontes neqꝫ morte plectens: neqꝫ linquens impunitos. Eorum iudicio constitutos reos omnis in vnum cogēs: misti sententia damnauit: amputatis enim naribus in vltima deserti ire compulit: ibiqꝫ ciuitatē cōdidit: ab excisis nasis rhinocerā appellatam. Ea in ęgypti arabięqꝫ finibus haud ꝓcul amari sita

Darius Xerxes. Sesosis. filius

Casta vnica.

Amasis

Actisanes.

Rhinocera. c.

oibus vitę cõmodis caret. Nã ois vicina regio salsa est intra vr=bis mœnia vnicus est puteus: & is inutilis: vtpote aqua amara gustu. Hos aũt eo in loco posuit: ne suis moribus vicinas gentes inficerent: neue eorũ erga reliquos iniurię essent occultę: sed vt tanq̃ in oram desertam relegati: omni re egentes: cogente necessitate: sibi victũ exquirerent. Fissis itaq; calamis quos ex vicinis agris collegerãt: longa sibi rethia fecere. Quibus iuxta littus per plura stadia dispositis: ex captis cotnicibus (nã magn⁹ earũ nũerus in littore ad capiẽdos pisces versatur) victũ sibi cõpararunt. Eo rege defuncto ęgypti regno sibi vẽdicato regem ex suis crearũt Miridim noĩe: quẽ nõnulli maronem cognominant: virum minime bellis aptũ. Is sepulchrũ sibi cõstruxit quod labyrithus appellatur. Rem mirãdã ꝑfecto nõ tm̃ magnitudine: quantum arte ad imitandũ difficili. Nã igrediẽtibus haud facile regressus datur nisi duce itineris experto. Ferũt q̃dã Dędalũ ad ęgyptũ penetrantẽ admiratã huius operis artẽ. similẽ in creta regnãti minoi construxisse: in quo fabulant̃ extitisse minotaurũ. Sed cretensis labyrinthus defecit: siue opera hominũ: siue tempore corruptus Egyptius vero vsq; ad nostra tẽpora iteger manet. Defuncto rege post quintum genus: cum ęgyptus rege careret ex dignioribus quidam in regem assumptus est: quem ęgyptii cetem: greci protheũ appellant qui illiaci belli tẽpore extitit Hũc artiũ peritũ fuisse tradũt: & in varias se formas vertere solitũ: vt nũc animal: quandoq; arbor aut ignis aut quid aliud videretur. Quę eadem & sacerdotes de illo scribunt. Harum rerum cognitionem continuo ex astrologorum ac sacerdotum vsu rex est assecutus. Consuetudo autẽ regibus tradita: gręcis cãm huiusmodi transmutationes fingendi prębuit. Nam ęgyptiis mox erat regibus: aut leonis aut tauri: aut draconis priorem partem in capite ferre insignia principatus. Quandoq; vero arborem: aliquando ignem: quandoq; redolentia supra caput vnguenta: hęc tum ad decorẽ spectabãt atq; ornatũ. tũ stuporẽ ac superstitionẽ quandam aspicientibus iniiciebant. Mortuo protheo filius successit per omnem vitã vectigalibus & ad cumulandum vndiq; thesaurũ intentus: vir pusilli animi atq; auarus: vt qui neq; deorum muneribus neq; vlli beneficentię vacarit: Ita vt nõ rex: sed vt dispẽsator bonus pro virtutis gloria. plus auri argentiq;: q̃ pręteriti reges omnes: quadringenta talentorũ milia ea fuisse tradunt: reliquerit. Post obitum septem fuere reges in tantũ ocio dediti ac voluptati: vt

Miris rex. Maro rex labyrinthus. Dędal⁹

Cetes. Prothe⁹

sacri libri nulla eorũ gesta cõtineãt historia digna ꝑter vnius Nilei: a quo fluuius sortitus est nomẽ: cum antea ęgyptus vocaret. Hic cũ plures fossas atq; oportunis fecisset locis: & nilũ vtilem admodũ incolumis reddidit: & nois cãm ꝑbuit. Octauus deinceps rex Chẽmis mẽphis ãnos regnauit quinquagita: ędificauit q; triũ pyramidũ maximã iter septẽ ꝑclarissia opa ãnumeratam Hęc versus lybiã spectãt lõge a mẽphi stadiis cẽtũ viginti: a nilo aũt quiq; & quadragita: q̃ & artificio & opis magnitudine mirabilẽ stuporẽ ꝑberet aspiciẽtibus. Earũ maxima quattuor ẽ laterũ quorũ qđlibet ab iferiori pte iugera septẽ cõtinet Altitudo ãpli⁹ q̃ sex iugera tollit latus qđlibet deducta paulati vsq; ad verticez altitudine cõtinet cubitos sexsagita quinq;. Ex lapide duro difficiliq; ad tractandũ: sed ęternum pmãsuro structura ois constat. Nã ferme mille annis: vt aiũt quidã: vt alii tradũt: ampliustib⁹ milibus quadragentis ad nos vsq; ea moles integra permansit Ferunt eos lapides ex arabia lõgo admodum itinere aduectos Aggeribus autem fabricata est: nõdũ eo tempore inuẽtis machinis. opus certe mirabile pręsertim in terra vndiq; arenosa: vbi nulla neq; aggeris: neq; cæsi lapidis sint vestigia: vt non ab hominibus sed a diis tãta moles structa videatur. Conantur ęgyptii mira quędã de his fabulari: ex sale & nitro aggeres eos factos posteaq; nili incremẽto liquefactos absq; hoim labore penitus defecisse. Verũ id procul a vero abest Nã & multitudine hominũ agger constructus: & multitudine delectus. Trecenta enim & sexaginta hoim milia (vt aiunt) ad id opus deputata sunt: quod viginti ferme annis absoluerunt. Post huius regis obitũ frater eius Cephus regnum cępit: regnauitq; annis sex & quiquagita Quidã nõ fratrẽ: sed filiũ regnũ tenuisse asserunt noie chabreum quod similibus vero videtur. Quoniã qui ei successit imitatus superiorẽ regẽ: secundã pyramidẽ ędificauit structura & arte priori similẽ: magnitudine imparem: vtpote cuius singula in basi latera stadiũ cõprehẽdãt. Pecunia ois ad opus prioris impensa in olera tantum herbasq; is enim cibus opificum fuit ad mille & sexcenta talenta excessisse dicitur. Aliarum non extat sumptus illius aditus ab vno tantum latere pateat. Verũ nullus ex his: qui eas sibi piramides in sepulchra condidere: rex in illis sepultus est. Nam partim nimii labores in operibus absumpti. partim crudelitas regũ et insolentia: ira populorum cõpulere: vt eorũ aut dissiparent corpora: aut eiicerent ex monumentis. Qua ex re

Nileus rex nil⁹ vnde

Chẽmis pyramides.

Cephus rex Chabre⁹ rex pyramis

domesticis mandarunt qdam vt sua corpora in loco vili obscu-
roq3 conderent: quo effugerunt seuitiam plębis. Hunc regē secu
Mycerinus rex. Cherinꝰ rex
tus est Mycerinus: quem nonnulli cherinum vocant prioris py
ramidis auctoris filius. Hic tertiam ab se inceptam minime per
fecit ꝑuentus morte. Erāt singula latera in basi iugerū triū murꝰ
vsq3 ad quītūdecimū cubitū ex lapide nigro: thebaico simili: re
liqua pars ex eo lapide quo & reliquę pyramides: est constructa
Opus sane: tū magnitudine: tū artificio: tū vero lapidū sumptu
cęteris pyramidibus iferius. Scriptū erat in latere ad boreā verso
nomē auctoris: mycerinus. Hūc tradūt superiorū crudelitatē ab
ominatā vitā vixisse summa cū humanitate & in subditos bene
ficentia. Fecissetq3 sedulo oīa quibus beniuolētiā oīm sibi com
pararet. Pecuniā cōtēpsit: prębēs munera etiā iis: q iuste recteq3
Pyramides
iudicassēt. Sūt & alię tres pyramides quarū sigula latera ad duo
iugera ꝓtēdūt vniuersū opus: structura ꝑter magnitudinē: supi
oribus similis. Has dicunt a tribus regibus quos retulimus suis
vxoribus ędificatas: quę traduntur alia ęgypti opera: non so-
lum mole ędificiorum atq3 impensa exuperare: sed artificum ex
cellentia magisq3 affirmant admiranda esse architectorum in
genia: & artem q̄ regū sumptus. His enim ꝓpriis animi dotibus
illi alienis pecuniis laboribusq3 tanta opera erexerunt. Verum
de harum pyramidum auctoribus nil certi: neq3 apud incolas:
neq3 apud scriptores constat. Quidam eos: quos diximus reges
Rhodope. Bocchorus rex. Sabacꝰ rex
illas ędificasse. Alii alios tradunt. ꝓut maioris asserunt. Arme-
um extitisse conditorem. Secundę amasum. Tertię masū quam
volunt quidam rhodopids pellicis sepulchrum fuisse: Et id non
nullorum principum: q eam amassent. cōmuni opa absolutum
Regnū deinceps sumpsit. Bocchorus corpore qdam robusto ac
valido ingenio vero superiores excedens reges. Multi deinde
actis seculis regnauit ęgyptiis. Sabacus noie: genere ęthiopos
deorum cultu liberalitateq3 prę cęteris regibus excellēs. Argu-
mentū virtutis vel maximum sit integritas: vtilisq3 in seruan
dis legibus animaduersio Nam capite damnatos nequaq̄ mor-
tis affecit pœna: sed opus facere vinctos compedibus per ciuita
tes coegit. quę res non paruo extitit vectigali: plus enim ex eo
seruitio pecunias contraxit: eorum opera multos aggeres con
struxit. fossas variis locis oportunas fecit. Ita & pœnę acer-
bitatem leniuit: & inutilem pœnæ asperitatem in magnum
commodum vertit. Eius egregiam pietatem: & a principio vi-

tę institutionem: facile quis ex visione somnii perspiciat. Visus est & deus q thebis colit i somno dicere: regnum suū in ęgyptios neq̧ fęlix neq̧ diuturnū fore: nisi sacerdotibus ęgypti omnibus occisis p media ipsorū cadauera cū suis transiret: hoc somnio sępius oblato oēs vndiq̧ sacerdotes cōuocauit: narratisq̧: q̄ p somniū accepat: nolle se inqt in ęgypto manētē alicui perniciē strue re: sed malle purū omniq̧ solutū scelere ab ęgypto abscedere se fatisq̧ vitā reddere: q̄ ipia cęde in q̄ natū regno potiri. Ita ęgyptiis regno tradito i ęthiopiā redijt. Duobus annis ęgyptii absq̧ rege fuere turbatis oibus cū etiam ad ciuilia bella puentū esset: duodeci loco regis ex maioribus ducibus p̄ficiunt: qbus ois regni cura pmissa est. Conueniētes hi in mēp hi cōi cōsilio iperium exercebāt. Cū vno animo cōcordiq̧ qndeci ānis vt rex administrassent: decreuere vt sibi cōe sepulchrū ędificaret: vt quēadmodū in vita vno cōsensu: pari honore ęgyptū gubernassent: ita & post obitū cois esset omniū vnius sepulchri gloria conati sunt in ea re oia supiorū regū opa excedere. Electa ad id iuxta paludeꝫ libyę: aqua q̄ i miridē descēdit: ex pulcherrimis lapidibus sepulchrū ędificarūt quadratū: quaq̧ versus stadii vnius. sculptura atq̧ artificū opa nihilo iam antea factis cedēs. Ingredientibus illius ambitū domus aderat colūnis circūfulcta: quattuor ad latus qdlibet colūnis positis. Et huius tecti contiguatio vnius erat lapidis sculpta p̄sepibus: variisq̧ picturis ornata. Et ātibi summo artificio depicta ęgypti regū templorū sacrorumq̧ monumenta Tanto autem sumptu: tanta magnificentia ea moles ab his regibus excitata est: vt si ante eorum dissensionem fuisset absoluta: cętera sepulchra excellentia operū superasset. Verum cum annis quindecim simul imperium tenuissent: regnum ad vnicū redactum est. Psamniticus saites vnus ex duodeci: cui maritima ora obuenerat: tributo emporiis oibus p̄sertim phęnicibus gręcisq̧ imposito: magnaq̧ vi pecunię contracta: amicitiam plurimarum gentium principumq̧ sibi liberalitate cōparauit. Huius rei inuidia moti reliqui bellum sibi intulerunt. Quidam ex antiquis scriptoribus fabulantur: responsum imperantibus redditum: qui ex illis prior ęream phialam deo: qui erat in memphi: domo tulisset: eum solum rerum in ęgypto potiturum. psamniticum cum extulisset sacerdotum quispiam e templo phialas aureas vndecim elegantiorem ab se electam deo obtulisse. Quod resciscentes cęteri: cum nollent occidere relegasse illum perhibent

ęgypti duces. xii.

psamniticus.

in paludes iuxta mare sitas. siue ob causam quā diximus: siue ī-
uidia moti. At psamniticus ex arabia: caria: ionia: conducto mi
lite acie illos ꝓpe memphim supauit. Alii reges partim cecidere
in bello: partim fugientes in lybiam cessere regno. Sūpto īperio
psamniticus vestibulū orientē versus: deo in memphi construxit.
Circū templū ꝓ columnis colossos duodecim cubitorum posuit:
militibus mercede conductis: pręter stipēdium dona large distri-
buens cęteris agros sorte diuisit paulo supra pelusii ostia quos
multis post annis Amasus rex ad memphim traduxit. Rex ꝓpter
operam a mercennariis militibus nauataꝫ: postmodum externo
milite. plurimū fisus multū illorum pręsidio vsus est. Cum in syriā
exercituꝫ duceret: prę cęteris honore mercennariis impenso: sta
tuit eos in dextra. ęgyptios a sinistra phalangis parte: qua contu
melia irritati ęgyptii ad ducenta milia eorum: ab rege desciscen
tes ęthiopiam versus profecti sunt: nouas sedes sibi vendicaturi
Rex ad eos duces primum misit eam ignominiam depręcaturos
Ipse quoqꝫ cum nihil profecissent: nauibus prosecutus est. Cum
ipsos iuxta nilum proficiscētes: iam iāqꝫ ęgypti montes trāscen
dentes repperisset: rogabat vt animū mutarent vtqꝫ templorū pa
tris: vxorum ac filiorū in mentem veniret. At hi oēs vna voce
clamore sublato hastisqꝫ scuta percutientes respondere: ꝙ armo
rum potentes essent: facile se patriam reperturos. Ostensis vero
sublata veste genitalibus nec vxores nec filios: dum eis vti pos-
sent: defuturos. Hoc dato responso despicientes: quę aliis maxi
ma esse viderentur in ęthiopię parte fertili: sortitis inter se affa-
tim agris consedere. Psamniticus eorū discessu haud parū dolēs
ad curā regni cōuersus: & vectigalia disposuit & cū atheniēsibꝰ
quibusdāqꝫ aliis gręcis societatē iniit. Erga externos: qui ī ęgy-
ptū accederent: summa beneficentia vtebatur. Cū gręcos pluri-
mū diligeret filios disciplinis gręcis eruditos. primus ęgyptiorū
regū cęteras nationes ad importanda: q̄ apud se erāt: allexit secu
ritate singulis adeūtibus ꝓbita Apud supiores enim reges nulli
externi ad ęgyptū nauigabāt: cū partim occiderentur ptim adii
cerent in seruitutē. Impietas Busiridis tempore apud ęgyptios
aduersus exteros seruata: gręcis causam prębuit: licet minime
verā sed multa contractā crudelitate scribendi: quę de eo in fa-
bulis feruntur. Post psamniticū regnauit quarta exinde ꝓgenies
aprieus rex Aprieus annos duos & viginti: Hic aduersus cyprum ac phęni-
ciam terra mariqꝫ bello moto Sidonem vi captam cum diruisset

reliq̄s phęnicię vrbibus subactis classe cyprios ac phęnices supa uit: spoliisq̄ hostiū cū pluribus captis: in ęgyptum rediit. Misso deinde contra cyrenem & barcem exercitu. magnaq̄ ex parte de uictis: reliquis ab se alienauit. Existimantes em̄ ipsum in eorum perniciem cōparasse exercitū: quo securius imperaret ęgyptiis desciuerunt. Ad hos cōpescendos destinatus Amasus ęgyptius vir insignis mandatorum. q̄ ad concordiam spectabant oblitus: cum illos in regem incitasset: cōspiratione facta rex creatur. pauloq̄ post cū plures a rege desciscerent: coactus est ad mercēnariorum (ii. ad triginta milia erant) opē cōfugere. Pręlio circa mariaȝ pagum commisso: ęgyptiorum rex superior fuit. Itaq̄ captus aprieus strangulatusq̄ interiit. Amasus suscepto iperio cōuersusq̄ ad regni curā iuste iperauit: magna cū laude multas cyprorū ciuitates euertit multaq̄ donis insignibus deū templa exornauit. Cū regnasset ānis qnq̄ & qnquaginta mortē obiit quo tempore Cābyses psarū rex ęgyptū armis cœpit: circa tertiū ānū olympiadis tertię & sexagesimę: qua victor in stadio permenides camarineus. Recensitis vetustorum temporum: vsq̄ ad amasum ęgypti rebus: nunc admiranda quędam & quę prosint legentibus de moribus eorum sunt scribenda. Plura enim vetera ęgyptiorum acta non solum ab indigenis extimantur magni: sed & apud gręcos quoq̄ non parum admirationis habent. Itaq̄ qui plurimum doctrina excelluerunt in ęgyptum transiere: vt et leges eorum & studia cognitione digna perciperent: quamuis enim scirent ægypti aditum externis difficilem: tamen omni studio olim illuc accedere appetiuerunt in quibus antiquiores extitere. Orpheus poetaq̄ homerus. Deinde posteri nonnulli Samius Pythagoras ac legumlator solon. Asserunt ęgyptii litteras: astrorum cursus. geometriam artesq̄ plurimas ab se fuisse repertas. Optimas insuper ab se institutas leges. Quorū maximū ferunt esse argumentū ānis āplius tribus milibus & septingētis idigetes reges ęgypto iperasse. Eāq̄ ꝓuinciā cęterarū orbis esse fœlicissimam quę nullo potuissent pacto fieri: nisi optimis moribus ac legibus vixissent eruditiq̄ omni doctrinarum genere fuissent. Verum nos his: quæ herodotus aliiq̄ nonnulli ęgyptiorum gesta narrantes pręter veri opinionem multa voluptatis gratia fingentes tradunt: prętermissis sacerdotum diligēter a nobis scrutatos libros sequemur. Primum ęgyptii reges vitam: non aliorum regnantium quibus voluntas pro lege est: traducebant licentia. Sed leguȝ

amasus

Maria pagus.

cābyses

orphe⁹. homer⁹ Pythagoras Solon. Litterę. Astrorū cursus Geometria.

ęgypti reges

instituta in cogendis pecuniis quottidianoqꝫ victu sequebātur. Eorū culti obsequioqꝫ nullus deputatus erat: neqꝫ empticius neqꝫ domi genitus seruus: sed nobilium sacerdotum filii: tum vltra viginti annos nati: tum doctrina prę cęteris eruditi: vt horum corporis ministrorum die noctuqꝫ astantium conspectu motus rex: nil turpe committeret. Raro enim potentes rerum mali euadunt: vbi desunt: suarum cupiditatum ministri. Institutę erāt diei noctisqꝫ horę: quibus regi legi permissa agere fas erat mane surgentem regem primum epistolas omnis missas canere oportebat: vt cognitis his: quę sibi agenda essent responso dato singula in tempore exqꝫ ordine recte agerentur. His actis cum in virorū excellentiū cętu lauisset corpus: vestem p̄claraꝫ indutus sacra diis faciebat Mos erat sacerdotū principi iuxta aram hostiis deductis: astāte rege: magna voce audiēte populo valitudinē ꝓsperā oiaqꝫ bona p̄cari: regi iusticiā i subditos colēti. Narrate insup ꝑticulatiꝫ regis virtutes: in deos pietatē ac religionē: in homines humanitatem seruantis: tū illū continētem dicere iustū: magniqꝫ ai veracem liberalē omnisqꝫ frenantē cupiditates: pœnas insuper mitiores q̄ postularēt errantis crimina: exigentē reddentē vero gratiā meritis ampliorē plura hissimilia orans tādem execrationem in malos exequebatur. Tum regē culpa purgans omne crimen in ministros: qui regi iniqua suaderent: con iiciebat. His actis sacerdos & regem ad fœlicem diisqꝫ grataꝫ vitam hortabatur: & simul ad bonos mores: agendūqꝫ: non quę suaderent mali: sed quę ad laudē & virtutē maxie ꝑtinerēt. Demum cum rex tauro diis sacra fecisset: sacerdos quędaꝫ ex libris sacris clarissimorum virorum consilia: actaqꝫ proferebat. Quibus rex monitus imperio pie ac iuste aliorum exemplo vteretur. Nō aūt pecuniis vacandi: iudicandiqꝫ solum legibus antiquis: sed deambulandi quoqꝫ lauādiqꝫ & cū vxore cubādi: omnisqꝫ degendę vitę tempus erat lege pręstitutum. Cibo vescebantur simplici: vt quorum mensę nihil pręter vitulū & anserem: inferretur Vini potandi certa statuta erat mensura: qua neqꝫ farciri venter: neqꝫ inebriari possent. Deniqꝫ ipsorum vita ea; tenebatur modestia: vt non a legislatore: sed a peritissimo medico ad seruandaꝫ sanitatē composita videretur. Mirabile vr̄ ęgypti reges non ex volūtate sed ex lege vitā priuatā agere. Sed multo est mirabilius illis: neqꝫ iudicandi: neqꝫ pecuniā cōgregādi: neqꝫ puniēdi quē quā per superbiā aut irā aut aliam iniustam ob causam licentiā

Pręces ꝓ rege

sacerdotū cibi

pmissã.Sed veluti priuati tenebant legibus.neqꝫ id egre ferebãt existimantes parendo legibus se beatos foreNã ab his:q suis in dulgerent cupiditatibus:multa cẽsebãt fieri:qbus damna picu-laqꝫ subirẽt. Scientes enim sepius se peccare:tamen aut amore: aut odio:aut alio animi morbo victi nihilominus abierant Qui vero sapiẽtia cõsilioqꝫ vitã:ĩstitutũ:ĩ paucis ostẽdũt.Hacvsi erga subditus iusticia reges oĩm beniuolẽtiã adeo assecuti sũt:vt non solũ sacerdotibus:sed singulis ęgyptiis maior regis.q̃ vxorũ fili orũqꝫ aut aliorũ prĩcipũ : salutis iesset cura. Etem̃ plurimi regũ quos rettulimus: ciuiles mores secuti acta fœliciter vita morteꝫ obierunt:quod ea legum disciplina permansit Nationibus prę terea variis subactis plures possedere pecunias:regiones ędifici is operibusqꝫ ingentibus vrbes amplissimis donis sũptuosisqꝫ decorantes. Sed ea:quę post obitum ęgyptii suis regibus prę-buerint: magnã populi erga principes beniuolentiaꝫ monstrat Id honor mortuis impensus ostendit. Nam cum quis regum de cedit e vita:ęgyptii omnes mortem communi męstitia lugent: vestes lacerant.templis clausis forum non frequentant. Festa so lemnia non agunt.Die septuaginta duos luto deturpantes capi ta:ac sindone subtus mammas cincti:vna viri mulieresqꝫ ducen ti ferme aut trecenti circum ambulant bis in die:nouantes luctũ atqꝫ ad numerum cum cantu virtutes regis commemorantes. Cibis animantiuꝫ coctisqꝫ ac vino:omniqꝫ mensę apparatu ab-stinent.Non lauachris non vnguentis non stratis lectis non ve-nereis vtuntur:sed tanquam defuncto filio per eos dis mœren-tes lugent. Hoc tempore.quę ad pompam funeris spectant prę paratis: postrema die corpus in archa cõditũ ante sepulchri adi tum ponunt. Ibi breuiarium in vita ab rege gestorum de morte recitant:volentiqꝫ facultas datur defunctum accusandi. Astant sacerdotes:mortui recte facta laudãtes: populus is permagnus est:qui exequias circunstat applaudet viris laudibus:in reliquis magno reclamat tumultu: quo accidit vt pluris reges repugnã te multitudine: solito caruerint sepulchri honore ac magnifi-centia. Is timor coegit ęgypti reges iuste viuere vetitos futu-ram post mortem plebis iram atqꝫ odium sempiternum.

Antiquorum regum viuendi mos hic maxime fuit. Egypto om ni in plures partes:quarũ q̃libet gręco verbo nomos appellaba-tur diuisa cuilibet prętor aderat:qui oĩm haberet curam.egypti vectigalibus trifariam partitis: priorẽ portionem percepit colle-

Regũ cura

Luct⁹in regia morte

Laudes Regnuꝫ iusticia.

gium sacerdotũ magna apud incolas auctoritate: tum propter deorũ curã: tũ ꝓpter doctrinã qua plures erudiuntur. Hãc ꝑtem tũ ad sacrificiorũ ministeria: tũ ad priuatę vitę commoda impartiunt. neq͡ʒ enim deorũ cultũ omittendũ putant: neq͡ʒ publici cõsilii vtilitatisq͡ʒ ministris: ęquũ censent vitę cõmoda deesse Adsunt enim grauibus in rebus hi semp cõsilio atq͡ʒ opere regibus. tum astrorũ peritia: tum vero sacrificiis futura p̃dicentes Ex libris p̃terea sacris priorum gesta referunt: quibus reges in agendis noscant: q̃ sint profutura. Non.n queãdmodum apud gręcos vnus homo: aut vnica mulier sacris p̃est: sed plures in cultu deorum honoreq͡ʒ versantur: qui eãdẽ sacrorum curam filiis tradũt. Hi omnes immunes sunt secundũq͡ʒ post reges honoris dignitatisq͡ʒ locũ tenent. Altera portio ad reges peruenit: quam & ad bella & ad vitę cultũ: cũ ad liberalitatem erga strenuos viros pro meritis impendunt Qua ex re fit: vt populares nullo grauentur tributo. Tertiam percipiunt milites: & qui belli sunt instituti ministerio: vt hoc stipendio accepto paratiorem habeant animum ad bellorum pericula obeũda. Iniquum enim foret ad tuẽdã cõem salutẽ intẽtos nulla ex ea ꝑ qua pugnarẽt: patria cõmoda ꝑcipere. Ea vero p̃cipua vtilitas videt̃: ꝙ mercede laborũ ĩpensa cũ fiant opulentiores: facilius gignẽde ꝓli operam dant. Quo fit vt referta multitudine hoĩm patria nequaq̃ externo milite egeat. Hoc militãdi ordine a ꝓgenitoribus suscepto: parẽtũ virtutẽ a pueritia imitati bellicisq͡ʒ exercitati muneribus milites ęgregii euadũt Est insuper eorũ politia in tria hoim genera instituta: pastorũ: agricolarũ: opificũ Agricolę ꝑua q̃dã mercede sacerdotibus regẽq͡ʒ aut militibus agros mercati: ꝑ oẽm ętatẽ ab ĩpa pueritia rei rusticę sine ĩtermissiõe vacãt. Quo fit vt agricultura cęteris: tũ ob doctrinã a parentibus percęptam: tũ ob continuum vsum pręstent. Norunt enim prę cęteris diligenter agrorum naturam: rigandi serendiq͡ʒ ac metendi tempora: & fructuum seruandorum commoditatis: tum parentum obseruatione: tum sua diligentia cognita. Eodem modo & pastores cura atq͡ʒ arte regendi pecoris patribus accepta: semper in eo gubernando ętatem agunt. Multum eis conferunt: quę a progenitoribus in pecorum cultu multi ac paucis audierunt. A nonnullis etiam quędam suo studio adinuenta. Nam qui aues & anseres nutriunt: pręter earum: quę apud alios homines habẽtur: procreandi naturam: adeo illis indulgent vt in numerum dictu

Sacerdotũ honores.

agricole ęgiptii.

Pastores

mirabilē auiū euadant. Nō enim ouis incubāt aues: sed ipsi ingenio & naturali arte ex ouis p̄ter cęterorū consuetudinē: educunt foetus. Artes quoq₃ & apud ęgyptios admodum excultas vidémus. & ad summū perductas. Nā soli ęgyptii opifices omissa rerū publicarū cura: nullū nisi aut legibus p̄missum. aut a patre traditū opus exercēt: vt neq₃ eos docētis iuidia neq₃ ciuile odiū neq₃ aliud qd ab instituto impediat exercitio. Aliis in locis licet artifices relicto priori: opificiis cęteris se dedere: & hos cultui agrorum: hos mercaturę alios pluribus artibus operam prębere. Quidam in ciuitatibus: q̄ a populo reguntur: ad conciones concurrunt: in p̄niciē ciuitatis precio corrupti. Apud ęgyptios: si q̄s opifex ad rem. p. accedat: aut plures exerceat artes: magna mulctatur poena. Hanc antiquam tū rei pub. tum priuatę institutionem a patribus traditā veteres ęgyptii habebāt. Iudicia vero nō casu fiebant: sed rōne: existimabant eīn rite facta plurimum vitę mortaliū prodesse. Nā punire nocētes: auxiliū ferre opp̄ssis: optimā ad p̄hibenda mala facinora viam putant. Poenā vero delictis: aut pecunia: aut grā tolli: existimabāt cōfusionē vitę cōis fore. Quāobrē ex ciuitatibus clarioribus: vt heliopoli mēphi thebis viros optimos eligebāt: quos iudiciis p̄ficerent: qui iudicum cōsessus: neq₃ athenarū ariopagitis: neq₃ lacedęmoniorum senatui videbitur. Postq̄ hi cōuenerāt triginta numero: inter se eligebant optimum virum: quē iudicii principē cōstituebant: in locū cuius ciuitas aliū iudicem substituebat: his omnibus victus: sed principi opulētior a rege dabatur: is aurea cathena: signū variis ornatū lapidibus a collo suspensum: quod appellabant veritatē gestabat. Cęptis iudiciis ac signo veritatis a principe iudicū proposito omnibusq₃ legibus quę octo libris continebantur in medio eorū cōstitutis: mos erat accusatorē scribere ea i quibus aliū accusabat: modūq₃ patratę iniurię aut damni facti quātitq₃ eā extimaret scribere. Reo tempus dabatur rescribendi ad singula: & aut se id non fecisse aut recte fecisse purgandi: aut iniuriam vel damnū minoris extimandi. Rursus accusatori reoq₃ inuicem respondendi locus erat. Ita bis auditis litigatoribus: cum iudices de controuersia quęsissent: princeps signo veritatis in partem veriorem verso: sententiam ferebat. Hic mos iudiciorum apud ęgyptios erat: extimantes accusantium excusantiūq₃ altercatione & scriptis veritatē maxime elici posse. Sane oratorum ars: hipocritarum fraudes. lachrimę periclitantium multos a recto veroq₃ iu-

opifices

Nota

Iudicia ęgyptiorum.

Poenaꝫ p̄desse

Iudicis monile.

accusandi modus

Sētētię modus.

dicio auerterūt. Videreq̄ dē licet. aut errore aut affectiōe aliq̄ aut misericordia: aut oratione dicentis sæpius reos fuisse ab iudicibus absolutos. Verum si aduersantium scripta penitus intelligātur: existimarunt iudicari rectius veluti non veritate posse cū neq; ingenio neq; astutia neq; mendacio neq; audacia neq; arte iudicia peruerterentur. Sed cuiq; esset cōe ius: tū quia tempus dabatur accusatori reoq; ad disceptandū: tū quia iudices & eorum responsis elicerēt veri iudicii modū. Quoniam de legum institutione mentio incidit: haud erit alienū ab instituta historia antiquas ęgyptiorū leges referre: quo palam fit q̄tum cęteris pręstēt & rerū ordine & vtilitate. Primū periuri capite mulctabantur: tanq̄ qui duplici tenerentur scelere: vt qui & pietatē i deos violarent & fidem inter homines tollerent: maximū vinculū societatis humanę: si qs iter faciēs aut hominē a latronibus cędi comperiret. aut quālibet iiuriā perpeti: neq; subuenire auxilio: si posset: mortis erat reus. Si auxilium ferre nō posset: denunciare latrones tenebatur: & iniuriam accusatione prosequi: qui ea negligeret & pelagis ad certū numerū plectebat: triduoq; carebat cibo. Falso quempiam accusans: si postmodum ad iudicium delatus foret: pęnam calumniatoribus statuā subibat: Cogebantur ęgyptii omnes scripta sua nomina ad pręsides regionū: & simul quo exercitio viuerent deferre: qua in re si quis mentiretur: aut si iniusto viueret quęstu: in mortis pęnam incidebat. Dicitur hanc eandē legem a solone: cum ad ęgyptios penetrasset: ad athenienses traductam. Si quis sponte aut liberum aut seruū occidisset: morte damnari leges iubebant. quę non fortunę conditionem: sed cōsilium facti pendentes: hominis a sceleribus deterrebāt: & simul vindicata serui morte reddebantur liberi securiores. Patribus qui filios occiderent: non erat pœna mortis indicta: sed tribus diebus noctibusq; continuis edictum: vt circa defuncti corpus assistet & publica etiam custodia astante. Non enim iustū putabant eum priuari vita: q vitę filiis auctor fuisset. Sed potius continuo dolore factiq; pnia affligi quo cęteri ab simili facto auerterentur. Parricidis exquisitam imposuerunt pœnam. Nam articulatim preacutis calamis cęsos iubebant viuos supra spinarum aceruum comburi maximum inter mortales iudicantes scelus: ei mortem per vim inferre: a quo vitam accœpisset. Mulierum morti destinatarum si pręgnātes essent: partus expectabatur: quā legem multi gręcorum acceperunt: existimantes penitus iniquū

Egytiorū leges
periuri pœna
Accusās falso
ęgyptiorum nomina
Homicide.
Solon atheniensibus leges [illegible] patres q filios [illegible] qua pœna puniri [illegible]
parricide.
p̄gnātes

esse eū: q̄ nihil cōmisisset: vna cū facinoroso pœnam pati: aut duos plecti: cū vnus deliqsset. Cūqȝ eo: q sponte peccasset criminis vacuū puniri. Insup cū sola peccasset mater: minime ęquū censebāt filiū patri matriqȝ cōmunē luere maternā pœnam. Et .n. sępe reptū est iniquos iudices mortis reos liberasse: dānasse insontes In bellis vero: q aut ordinē reliqssēt: aut nō parerent ducibus: nō plectabanł morte: sed maxīa oīm ignominia: qua postmodū virtute & recte facto deleta: ad priorē statū redibant Ea lex & hoīes assuefaciebat: vt id dedecus pessimū malū: morteqȝ ipa grauiorē cēserēt Et simul admonebat mortuos niliam vitę mortalum prodesse: Ignominia vero affectos: pluriū bonorū virtutis desiderio causā futuros: His: q secreta hostibus reuelassent: liguam lex iubebat abscindi Ei q monetam circunciderer: aut adulterinam cuderet: aut pondus vel signa immutaret: aut lr̄is iscriberet: aut descripto demeret: aut falsas syngraphas afferret: ambę āputabantur manus. vt q̄ corporis ps peccasset: per vniuersum vitam lueret pœnā. Cętere quoqȝ aliorum calamitate moniti ab simili scelere abstinerēt. Asperę etiam: circa mulierū delicta: pœnę statutę erant. Nam ei: qui mulierem liberam violasset: virilia execabātur: quoniam vno crimine tria haud parua scelera complexus esset. Iniuriam: corruptelam: & liberorum cōfusionē. In adulterio spontaneo depręhensus virgis cędebatur ad mille plagas Mulier naso mutilabatur. Quo dedecore vultus incontinentia maculatus ea mulctaretur parte qua maxime facietis exornatur Legum: quę ad hominum cōmertia ptinēt. Bocchoridē latorem scribunt fuisse. Hæ mandant creditis absqȝ scriptura mutuo pecuniis si negarentur: stari debitoris iuramento: vt quę iusiurandū veluti religiosam rē magni extimarent. Nam cū certum sit iis: qui sępius iurant: abrogati fidem: plurimi ducunt ne boni viri nomen amittatur: raro ad iuramētum descendere legit insuper latro omnem fidem in virtute constituens bonis moribus iudicauit assuefieri homines ad probitatem: ne indigni fide viderētur debere. Iniquū etiā putauit eis: quibus absqȝ iureiurādo credita pecunia esset: de re sua iurantibus non pręstari fidē. Fœnus: quod ex scripto contrahebatur: prohibeat vltra contracti mutui duplū exigi: solutio ex bonis debitoris solū fiebat. Corpus non poterat addi creditori putabat enim oportere bona tā tum subdita esse debitis. Corpora quorum opera & bello & pace vterentur: ciuitatibus adicta esse. Non enim ęquum videba

Inobedientes Futiles.

moneta adulteria. falsarii.

Adulteria.

Bocchoris legū latio ius iurādu

Fœnus Vsura.

tur milites: qui pro patrię salute pericula subirēt. p̄ vsuris in car
cerem duci: aut ob vnius auaritiam in periculum agi patrię salu
tem. Hanc quoq; legem videtur. Solon ad athenienses transtu
lisse: quam sisatheam appellauit: decernens: ne ob vsuras ciuiū
corpore necterentur. Haud iniuria queruntur quidam de non-
nullis grecis legemlatoribus: qui arma: aut aratrum: aut aliud
quiduis operi necessariū prohibeant ob fœdus adduci credito-
ri corpora vero: quę his vtuntur tradi permittant. Lex preterea

Furum mos.

priuatim de furibus apud solos ęgyptios hęc erat. Iubebāt eos
qui furari volebāt: nomen suum apud principem sacerdotū scri
bere: atq; e uestigio furtum ad eum deferre. Similiter quibus res
furto erepta erat: ad eundem rei sublate tēpus diem & horā scri
bere tenebantur: Hoc modo facile inuēto furto q rem amisisset
quarta mulctabatur pte: q̄ daretur furi. Satius lator esse legis du
xit: cum impossibile esset furta prohiberi potius alicuius portio
ni: q̄ totius rei amisse: hoies iacturā pati. Nuptiarum non idem

Aegyptiorum vxores.

apud ęgyptios mos est. Sacerdotibus vnā tātū vxorem ducere li
cet Reliq p voluntate & facultatibus plures hn̄t. Quā lege cōferre
existimāt pter hoim multitudinē & ad felicitatē & ad potētiā ciui
tatū. Null9 ex eis ne ex serua qdē empta genit9: spuri9 habetur

Cibus infantū

Solū em̄ partē existimāt generis auctorē: matrē & nutrimētum
& locū infāti pbere. Arbores vero fructū ferētes: pter grecorum
morē appellāt mares: fœminas: q̄ adiuuāt maturitatem. Natos
adeo pua educāt faciliq; ipēsa vt vix credi posset. Nā tū scripto
rū: tū aliis radicibus: quas sub cinerib9 coquūt: cū caulib9 palustri
b9 quas parti coctas: ptim assas igni: ptim crudas p cibo pbent
liberos nutriūt. discalciati nudiq; maiori ex parte ob patrię tēpe
riem: vitam ducunt Omnis sumptus in pueros: quousq; ad ęta-

Sacerdotū filii.

tem perueniant: a pentibus impensus non excedit dragmas vi-
ginti. Qua ex causa contingit ęgyptū gentes ceteras hominum
numero excedere: pluraq; i ea magnifica esse opera effecta. Eru
diunt sacerdotes filios & litteris quę appellantur sacrę: & aliis:

arithmetica geometria.

quę ad communē spectant doctrinam. vt plurimum geometrię
arithmeticęq; studio intenti. Fluuius em̄: q singulis ānis pter
inundationē varias agrorū formas sup inducit: magnas contē
tiones inter vicinos de finibus agrorum excitat: quę absq; geo-
metrię adminiculo: haud facile componi possent. Arithmetica
vero & vitę domesticę est vtilis: & ad geometriam atq; astrolo
giam maxime confert. Accurate vero & ab aliis qbusdam & ab

ęgyptiis traduntur ordo & astrorũ motus eorũq̧ descriptio : res multi antea sęculis summo studio obseruata. Planetarum insuper motus:cõiũctiones:epiciclos:cuilibet: q etiã vires erga animantium generationẽ:que aut bona aut mala ĩportarẽt hoibus diligẽter scruptati sũt sępius quoq̧ quo meli⁹ occurri futuris posset. Sterilitarẽ pterea fructuũ vbertatẽ :morbus tũ hoib⁹:tũ pecoribus imĩnẽtes:terrę motũ atq̧ inũdationum tpa cometarumq̧ ort⁹ pdicebãt Multa etiã reliqs cognitu difficillia diutina obseruatiõe: nota significabãt. Afferunt etiam in babylonia chaldeos ęgyptiorũ colonos astrologię:vt est ab ęgyptiorũ sacerdotibus accepint peritos eẽ. Reliqua ęgyptiorum multitudo a pueris ex pře aut cognatis discũt vt dictũ ẽ:exercitia vitę Litteras pcipiũt nõ oẽs sed artificio dediti. Palestę aut musicę nõ vacant: existimãtes quotidianũ illius exercitiũ iũioribus ĩfirmũ esse: & periculosum. Exq̧ eo breuiores vires effici. Musicã nõ solum inutilem sed nocuum ducunt tanq̃ virorũ aios effęminantem Morbos vel ieiunio curant vel vomitu:idq̧ aut quotidie: aut tribus diebus: aut quattuor interiectis. Afferunt enim ex ciborum superfluitate omnes creari morbos. Eam ergo ad valitudinem curam esse optimam quę morborũ principia auferat. In militiam aut pegrinationẽ pfecti:nulla impensa mercede curantur. Medici.n.ex publico victũ sumunt. ęgros secundũ legẽ curant ab antiquis medicis cõprobatisq̧ scriptoribus traditum Si quis normã sacri libri secutus infirmũ sanare nequerit:omni caret crimine. Si preterea:quę libris continentur: illũ curauerit morte punitur. Credidit eñ legislator ea medendi cura: q̃ plurimo tpe ab optimis medicis obseruata profectaq̧ sit: haud facile meliorem repiri posse Animãtia diis penes ęgyptios sacra haud immerito pręter fidem videtur:quanto honore habeantur credere. Colunt enim animantia quędam pręter modum non solum viua sed etiam mortua:sicut felem Ichneumonas:canes:accipitres:ibides:lupos: crocodillos & eiusmodi plura. Quorum causas reddere si prius pauca de his differuerimus:enitemur. Primum singulis animantibus:q̃ colunt: separatim quãpiã regionem sacrant. q̃ satis sint ad earũ curã ac victum. Faciunt etiã diis qbusdã vota ęgyptii p pueris: qui modo euaserint: radentesq̧ capillos : ac in auro argentoue ponentes dant nimis magis. Qui eiusmodi animalium curam habent. Alii carnes incisas accipitribus volãtibus proiiciunt: magna voce donec carnes capiant appellantes

Astrorũ motus

Chaldęi

Musica

Morborũ curatio.

Medici publici.

Aegyptiorum aialia culta.

Vota ęgyp.

felis cibus et ichneumonis

In cibum vero felis ac Ichneumōis blandientes illis ac allicientes panē in lacte ponunt aut nutriūt piscibus nili. Eodem pacto & animalibus cęteris oportunū cibū pbent. Non solū vero horū cultū palam profiteri non erubescunt: sed tanq̄ in honoribus deorū effusi id laudi sibi & decori ducunt. Cūq; signis illorum ppriis vrbes ac varia loca circūeant: procul ostentante: q̄ obseruant animalia: ea more supplicum singuli venerantur. Cum aliquod eorum moritur sindone contectū cū vlulatu pectus percutientes sale liniunt ac cedri liquore vnguentisq; odoriferis: quo diutinus feruetur corpus vnctum in sacris locis sepeliunt. Siquis quod horum sponte animalium occiderit morte damnatur Elure & ibide exceptis: quos sponte an secus occiderit interficitur accurrente turba: & absq; iudicio hominem variis supplicis affectum interficiente: Quo timore qui hos mortuos conspexit procul astans lamētatur testificās aīal absq; sua culpa mortuum esse Adeo aūt mentes hominū ea supstitio persuasit: adeoq; infixus aīs horū cultus: vt quo tempore Ptolomęus rex a romāis socius atq; amicus dictus est applaudentibus ęgyptiis italosq; ad se venientes summo studio colentibus: maximeq; annitentibus ne quam dissensionū aut belli causā pberēt: tū cū qdā romanus Felē occidisset ad domū eius cōcursu plębis facto neq; ab regiis ad id missis pricipibus neq; a romanorū timore a pęna hois absterreri potuerūt: q̄uis nō spōte bestiā occidisset. Quā rē non auditu pcępimus: sed visu cū eo tēpore in ęgyptū nauigassem. Vidētur hęc forsan indigna fide nōnullis: & fabulis q̄ vero similia. Sed indigniora multo videri debēt q̄ sequūtur pmēte aliqn̄ ęgyptios famę: adeo vt plures ab humana carne ob iopiā cibi nō abstinerēt: aīalia sacra oīno itracta reliq̄re. Sicubi vero canis domi mortuus reptus esset: singuli eius domus totum corpus acta lamētatione radūt. Hoc quoq; est mirabilius. Sicubi vinū frumētūue aut aliud quid victuri accomodatum vbi simile animal expirauit inuentū esset non amplius illius vtebant. Eodēq; luctu etiam ad alia loca profecti elures & accipitres mortuos ad ęgyptum: deficiente psępe viatico deferebant. Quamuis etiam facile sit: quō apud memphim apis: apud heliopolim Mneuis: apud mēdetā hircus Crocodillus apud meredtem paludē. Leo apud leontem ciuitatē multaq; alia varie colantur: referre tamen difficile est ea apud hmōi rerū inscios credi. Nutriūtur hęc aīalia sūma cura atq; impensa in tēplorū ambitu: a viris haud quaquā con=

Animalium sepulturę.

De romano felis itē tēptore vltio sumpta

Mira a canibus cęterisq; aīalibus sacris abstinētia

Diuersa diuersę regiōes adorāt aīalia.

tēnendis. Que similagine & halica variisq; epulis lacte conditis cibant. Anseres insuper tum elixos tum assos opponunt quotti-die. His qui cruda edunt aues captas prebent. Deniq; eas omēs magna sustētant cura ac sumptu. Lauāt insuper aqua calida vn guētis optimis odoriferisq; lectosquoq; illis sumptuosos sternūt atq; ornatos. Si quod ex eis infirma natura nascitur diligenter curant: pterea foemellas cuiq; generi animaliū pparāt speciosas quas appellant pellices. Inq; his nutriendis plurimum impensae atq; opere ponunt. Eorum mortem eque: ac filiorum lugent: se-peliuntq; sumptuosius: quam eorum facultas ferat. Post alexan-dri obitum: cū Ptolomeus lagus egyptum teneret: boue in mē-phi ex senecta mortuo: qui illius nutriendi curam coeperat: pe-cuniam que in eius sumptu data erat per magnam ac insuper quinquaginta talenta argenti mutuo a Ptolomeo sumpta i eius sepulturā impendit. Nostra quoq; etate quidaʒ qui ea animalia nutrierant: in illorum sepulchra haud minus cētum talentis con tulere. Addemus & his quae circa sacri tauri: quē vocant apim: curam fieri precepimus. Eo mortuo magnificeq; sepulto querūt ad id delecti sacerdotes vitulum priori persimilem inuento po-pulus luctum finit. Sacerdotes quibus ea imminet sollicitudo pri mum in ciuitatem nili vitulum perducunt: in qua eum nutriunt diebus quadraginta. Deinceps in nauim contectā habitaculum aureū habentem introducētes: & ad Memphim vt deū ducētes in vulcani fano locant. His diebus sole mulieres taurū vident: q̄ ante eius faciē astantes: vestibus sublatis ei abrasum foemē ostē-tant. Reliquo tpe phibētur in cōspectū huius dei accedere. Hono ris boui impēsi causam nōnulli tradūt q̄ defuncti Osiridis aia i bouem transmigrasset: que deinceps ad posteros pergens fuerit transfusa. Alii a thyfone: interfecto Osiride ferunt apim mem-bra eius collecta in bouē ligneum corio bouis albo circundatum coniecisse: ideoq; ciuitatē busiridē appellatā. Multa alia de api fabulantur: que longum esset singulatim referre. Omnia vero miranda & fide maiora de eiusmodi animaliū honore differen-tes egyptii: dubitationē haud paruā querentibus cās iniecerunt Sacerdotes secretiora qdā scripta: prout iam diximus: habent. Multi egyptiorum tres cās reddunt: quarum prima oino fabulo sa est: & antiquorum simplicitate digna. Aiunt eñ priores deos cum pauci numero essent: viribusq; populo impares ipietatē ve ro hominū timerēt: similes se quibusdā animātibus finxisse: eoq;

Magna p bouis sepulta impēsa.

bouis bonor cur.

Busiris ciuitas.

Aialia curculta modo crudelitatẽ vimq́ȝ hominũ effugisse. pto deinceps orbis im perio: vt redderetur animalibus gratia: quę suę salutis causam prębuissent: cõsecrasse illa quorũ sumpsissent formã: ostendisseq́ȝ quo pacto & viua nutriẽda essent: & mortua sepelienda. Secũdã cãm ferũt ęgyptios veteres: apd̃ q̃s nulla militaris disciplina: cũ a vicino sępius bello superarentur: excogitasse ferre aliquod insigne: quod milites sequerentur. Figuras igitur animaliũ q̃ nũc colũt tabulis pictas duces eorũ in bello tulisse: eaq́ȝ ex re cognito seruatoq́ȝ sub quo quisq́ȝ militaret ordine victoriã cõsecutos Igitur visum esse gratiã his animalibus tãq̃ victorię auctoribus reddi. Statutũq́ȝ nephas esse qd̃piã eorum quorũ imago delata fuerit occidi. Sed coli potius debere honoreq́ȝ affici. Tertia affert causa horũ animantiũ illata victui hominũ vtilitas Nã bos fœmella & alios parit qui terrã arant & ipsa haud inutilis ad arandũ. Oues bis edũt fœtus lanãq́ȝ p̃bẽtes vario accõmodatã vsui: lac caseũq́ȝ abũde nobis p̃bent. Canis tũ venationi tum ad custodiã prodest Propterea deũ q apud eos Anubis vocatur: capite fingunt canino significantes custodem corporis osiridis atq́ȝ isidis fuisse. Quidã asserũt Isidis canes: quo tempore osiridis quęsitus est: & feras & obuios omnes ammouentes: vna osiridis corpius inuestigasse. Ideoq́ȝ infestis isidis pręire canes pompam: veteri more antiquã erga canes gratiã ostentante. Feles vero ad serpentum & ad aliorum reptilia morsus plurimũ cõferunt. Ichneumon crocodillos obseruans: oua eorum conterit: qua diligentia occurrit: ne illo multitudine infestum flumen reddatur. Quodq́ȝ dictu incredibile videatur crocodillos occidunt. Mersi enim limo: cum bestię aperto orę in littore dormientes iacent per os infra corpus insiliunt: eosq́ȝ ventre cõfestim absq́ȝ vllo periculo fera mortua egrediuntur. Ex auibus tuȝ ibis vtilissima est ad serpẽtes ac locustas: bruscosq́ȝ delentes: tum accipitres admodum prosunt ad scorpiones cerastasq́ȝ & parua animalia : quę m[illegible] usu nocent. Quidã ob eã cãm honorẽ haberi accipitri volũt: q̃ his vtantur augures in futurorũ prędictione. Alii accipitrẽ priscis tẽporibus dicunt. librũ puniceis inscriptũ lr̃is: in quo continebatur q cultus diis quiue honor deberetur. thebas ad sacerdotes detulisse Quapropter litterarum sacrarum scriptores & puniceum filiuȝ gestant & accipitris alam in capite. Thebę aquilam honorant: tum quia regia videtur auis: tum ioue digna hircum deificarũt sicut & gręci priapum: propter eam corporis partem: a qua fit

Margin notes: Ibidis vtilitas. — Aquilę honor — Hirci honor — Priapus

omniũ ortus pudẽdis nõ solũ ęgyptii: sed alii plures sacra faciũt tanq̃ causę animãtiũ creationis. Sacerdotes quoq̧ cum in ęgypto sacra patria suscipiũt: primũ huic deo initiant. Panas isup & satyros tradũt eadẽ cã ab oibus coli. Igit & imagines harũ plurimas nonnulli ingratiã fęcũditatis eorũ in tẽplis ponũt: in hirci natura quã libidinosã esse dicunt similitudinem. Tauros sacros apim scilicet ac Mneuim ꝑ diis honorant: in osiridis velut frugũ ac fructuũ reptoris memoriã apud pastores imortalem boues ruffos: qm̃ vident colore similes Typhoni q osiridẽ necauit imolari pmissũ. Et hoies quoq̧ colore typhonis antiqui reges ab se pulchrum osiridis sacrificio mactabãt. Qua ex causa pauci Ruffi ęgyptii reperiebant externi plures Hęc res materiam fabulandi grȩcis dedit. Busiridem hospites necasse: sed osiridis sepulchrum ea crudelitate notatum est Lupos venerari ferunt ꝑpter similitudinem canum parum enim natura: cum etiam mutuo coeant a canibus differunt. Reddunt & aliam causã honoris huius ęgypti fabulosiorẽ nã cũ Isis vna cũ filio oro cũ typhone esset bello dimicatura: ferunt osiridẽ lupi forma ab inferis auxilio & vxori & filio venisse. Victores itaq̧ typhone interfecto honorem ei animanti impendisse: cuius interuentu subsidioq̧ victoria parta esset. Tradunt nonnulli agros ęgyptiorũ incursãtes ęthiopes a lupis facta acie vsq̧ ad ciuitatem elephãti nam repulsos. Qua ex re sit & locus ille dictus lycopolis. Et eis belluis honos a posteris habitus. Crocodillos admirantur multi: cũ homines interficiunt edantq̧ rem pernitiosam mortalibus. cur lege vt pro diis colantur: fuerit sancitum. Sed videntur toti patrię securitatẽ afferre non tantũ nilus: sed & qui in eo sint crocodilli: Quos arabię libięq̧ latrones veriti non audent flumen transire populatum. Affertur & alia ab historicis huius bestię colendę ratio. Nam regem quem minam dixere: cum sui canes psequerentur: fuisse aiunt in miridis paludem ibiq̧ a crocodillo susceptum mirabile dictu in continẽtem fuisse delatum Igitur vt gratiam aiali redderet condita ciuitate plaudi propinqua: quã corcodillam appellauit: mandasse accolis: vt pro deo ea bestia coleretur: plaudemq̧ in earum cibum voluisse. Eo quoq̧ in loco pyramidẽ quaq̧ versus quadratã in sepulchrũ sibi ac rẽ multis ad mirandã sęculis labyrinthũ ędificasse volunt. Similia & de multis aliis animantibus ferũt: q̃ breuitatẽ sequentes omisimus Hęc aũt ab eis vtilitatis causa fuisse adinuent iudicium est: nõnullos

Panes Satyri

Ruffi hoies & boues mactati

Fabula.

Lupi honor

Lycopolis. Crocodilli honor

Mina rex.

Crocodilla vrbs.

cibis quibusdã qui in vsu sint: abstinere. Naʒ quidã lentem: alii fabam: nonnulli caseũ: alii cępe cum plurimos eiusmodi fructus ferat ęgyptus: nequaquam edunt. Adiicitur his & alia cã apud priscos reges sępius desciscente populo: quēpiã prudẽtia p̄stantē in plures ęgyptum partes diuisisse edixisseq̀ꝫ: q̄ animalia separatim colerent a quibusue cibis abstinerẽt. Eo id actum esse consilio: vt cũ quiq̀ꝫ certa animãtia ꝓ diis haberent: q̄ ab aliis colerentur contẽptis. alteri alteros perosi nequaquã simul aduersus principes conspirarent. Quod & secutũ est. Nã diuersorũ finiuꝫ homines inuiceꝫ dissentiunt mutuo sibi cultus impietatem obiicientes Fertur & alia horũ animaliũ consecrandorũ ratio Nam a primordio orbis conuenientes simul homines ex siluestri vita primum carnibus humanis vescebantur: bellabantq̀ꝫ inuicem eo cui plus virium inerat: superante. Tum iniuriis potentiorum imbecilles vrgente necessitate edocti: acie facta signum animalis sibi ex his quę postea consecrata sunt proposuere. Ad quod postmodũ cõgregati infirmiores aduersus aliorũ iniurias se tuebanẗ Quo factũ est: vt animali quod salutis cã fuerat deorum honores tribuerenẗ. Ita diuersę ęgyptiorũ gẽtes hmõi animãtibus a suis maioribus sacris: vsq̀ꝫ ad hoc tẽpus honores p̄bẽt. Ex ea re dicũtur ęgyptii p̄ter alias nationes erga benemeritos de se grati

Egypti p̄ cũctis gratiosi

Existimãt eĩ magnã vitę subsidium esse gratię retributionem. Et sane mouenẗ oẽs ad beneficia eis ip̄ẽdẽda: apud quos senserit gratiã optime locatã esse. Hac ęgyptii causa suos reges summo honore veneratiõeq̀ꝫ: vt deos obseruant. Nam neq̀ꝫ absq̀ꝫ diuino numine illos tantum imperium credunt assecutos: & optime de mortalibus meritos propter rex egregię gestas diuinę naturę participes arbitrantur. Videbuntur fortassis hęc quę diximus miranda: sed nequaquam minus admiratur quis: si quid apud quosq̀ꝫ fit ægyptios consideret in funere mortuorum. Priuati diuersarum gentium mores. Cum quis defunctus est propinqui omnes amici qui detur p luto capite lugẽtes ciuitatem: quo ad mortuus sepeliatur circumeunt. Interim neq̀ꝫ lauantur neq̀ꝫ vinum aut cibum nisi vilem sumũt: neq̀ꝫ vestibus vtuntur splendidis. Sepulchrorum tres habentur species. Sumptuosa: mediocris: humilis. In prima argenti talentem exponunt. In secunda minas viginti. In vltima parum quid sumptus irrogatur. Qui funera mortuorum curant eo exercitio a maioribus tradito. funeris impensaꝫ domesticis descriptam ferunt Scrutantes quanti

Reges

Mos ęgyptiorũ ꝓ corporibus mortuorũ sepeliendis.

Sepulchrorũ tres sp̄ẽs

velint celebrari funus: conuẽtione facta corpus eis traditurus: vt iuxta impensam curetur funus. Primus grammaticus (ita enim appellatur) posito humi corpore circa illa describit q̄tũ a sinistra parte incidatur. Deinde qui dicitur scissor habens lapidẽ ęthiopicũ quantũ lex finit latus aperit subitoq̄ cursu p̄sequẽtibus qui astabant lapidesq̄ cũ execratione in eũ iacientibus fugit. Existimant eñ odiũ ih̄ęrere quicumq̄ amici corpus vulnere illato violarit. Curatores vero corporis hos sallitores appellant: honore digni existimationeq̄ habentur. Vtuntur enim sacerdotibus templaq̄ pariter ingrediuntur. His penes cadauer astãtibus vnus p̄ scissurã corporis interiora p̄ter renes & cor. ducit. Quę singula alter vino phęniceo ex rebus odoriferis lauat: deiñ corpus totuꝫ primũ ex cedro cũ aliis p̄ciosis vnguẽtis vngũt dies amplius triginta. Myrrha deinceps ac cynamomo cęterisq̄ rebus liniunt q̄ nõ solum id seruare diutine: sed odoriferum reddere queãt. Curatũ cadauer cognatis tradunt defuncti. Ita singulis eius partibus etiã superciliorũ palpebrarũq̄ pilis integre seruatis vt oĩs corporis species dormientis more: integra perduret plures ęgyptii p̄ genitorũ corpibus domi magno sumptu cõditis respicientes suorũ imagines viuentiũ magnitudine & habitu a longa progenie ductas: tãq̄ viuentiũ aspectu animo oblectantur. Anteq̄ sepeliat̃ corpus p̄dicitur a cognatis tũ iudicibus tum defuncti amici: sepulturę dies. Asserunt vero illum nomine mortuum appellantes paludem transiturũ. Astantibus iudicibus amplius quadraginta numero sedẽtibusq̄ in p̄parato vltra stagnũ hemicyclo. Trahitur nauis ad id composita ab his: quibus ea cura iniuncta est: regente magistro: quem sua lingua ęgyptii Cyronem vocant. Vnde & orpheum: qua de re paulopost dicetur. Asserunt eum hunc morem apud ęgyptios cõspexisset: finxisse post modum inferos partim quę viderat imitatum: partim quę ipse commentus esset. Perducta in stagnum naui anteq̄ condatur in archam cadauer permittitur lege volenti mortuuꝫ accusare. Si quis comprobatur male vixisse iudices sententiam ferũt: qua censent corpus eius sepulchro priuandum. Qui deprehenditur iniuste crimen obiecisse magna mulctatur pœna. Cuꝫ deest accusator: aut per calumniã accusatũ constat: cognati finito luctu ad laudes mortui vertunt̃ nil de genere eius: sicut gręci consueuerunt narrantes. Existimãt enim omnes ęgyptii pariter nobiles esse: sed ordiẽtes a pueritia in qua vitę institutionem eruditionemq̄ recensent: ad viri

cadauerũ cura.

Cyron.

Inferorũ figmenta.

ętatem descendunt. Eius erga deos religionem iustitiam conti-
mortuorū laus. nentiam virtutesq̧ cęteras commemorantes. Inuocatis vero infe
ris dis prȩcātur: vt eā inter pios locent. Ad quę verba omnis mul
titudo correspondet: gloriam mortui extollens tanquam apud ī
feros cū beatis semper futuri. Sepeliunt postea quiq̧ suos hi in ꝓ
priis sepulchris. hi quibus ea desunt: domi apud firmiorē parietē
archa corporis erecta. Qui vero aut crimine aliquot aut fœnore
sepultura prohibentur domi absq̧ archa ponuntur. Quos poste-
ri ditiores facti ac debita crimina soluentes: honorifice sepeliunt
Gloriātur enim ęgyptii suos parētes maiore sue magnifice esse
pignora parētuʒ sepultos. Mos est apud eos defunctorū parentum corpora dare ī
pignus creditori. Summa illos qui non redimunt sequitur infa-
mia: & sepultura carent. Mirabitur quis merito eos qui hęc insti
tuerunt: non solum quę ad viuentium mores spectarent prosecu
tos: sed etiam quę ad mortuorum sepulchra cultumq̧ pertinerēt.
Adeo hoc pacto ad bonos mores quantuʒ fieri posset componi
vitam hominum extimabant. Gręci sane qui fictis fabulis ac poe
tarum dictis fidem excedentibus de priorum meritis malorumq̧
pœna tradiderunt: nequaq̄ potuerunt suis scriptis traducere ho
mines ad virtutē. Quin econtra potius derisi conteptiq̧ sunt ab
improbis. Apud ęgyptios vero non fabulis: sed visu impiis pœ-
na: iustis laus impartita. Singulis diebus vtrosq̧ eorum quę vi-
tę vtilia existant admonet cū videant cuiq̧ pro his quę ęgit debi
Leges optime. ti p̄mii memoriā ipēdi. Qua ex causa ad meliorē singuli vertun
tur viuēdi normā. Eas eñ optias esse leges putādū ē: qbus nō di
uites: sed honesti prudētesq̧ hoies fiāt. Igit̄ de ęgyptiis legūlato
ribus q eas tā admirabiles exqsitasq̧ tradidere dicendū videtur.

Ost antiquā ęgyptiorū vitā quā deū heroūq̧ tpe fuisse
fabulant̄ tradunt psuasisse primū multitudini scriptis
vti legibus. Minoē magni aī virū vitęq̧ inter oēs ꝓba
tę. Finxisse autem eas mercurii datas p̄cepto tanq̄ ma
Minos Legislator. gnorum bonorum causam futuras. Quemadmodum apud grę-
cos aiunt in creta quidē Minoē: apud lacedemonios ligurgū fe
ligurgi leges. cisse: quorū alter iouē: alter Apollinē suarum legum auctorē ex-
titisse dixit. Plures quoq̧ nationes eo mō traduntur leges susce-
Moysi leges. pisse: quę obtemperantibus multorum bonoruʒ causa fuere. Aria
neis namq̧ scribunt zatrastem simulato numine dedisse leges.
Getis eodē mō zamolxis vesteʒ ꝓferens leges tulit apud iudeos
Moyses abiao quem deum vocant accœptas leges date: per se

ferebat: siue putantes rem mirandã ac diuinã maximeq₃ mortalibus vtilem leges esse: siue vt citius populi ob rei excellentiam deum timore legibus obtẽperarent. Secundus apud ęgyptios legumlator dicitur vir prudentia excellens Sasochis Hũc & ad deum religionem cultumq₃ multa prioribus legibus addidisse perhibent: geometrięq₃ fuisse inuentorẽ: ac incolis astrorũ cursus ostendisse. Tertium Soosim regẽ tradunt: qui ad rẽ militarẽ & belli munia plurima cõtulit ĩstitutis suis. Quartus scribitur rex bucchoris tulisse leges: dederit & commertia hominum iudiciaq₃ cõstituerit: cuius mẽoria ĩ multis ob igenii acumẽ vsq₃ ad hoc tp̃s manet. Eũ dicũt ĩfirmo extitisse corpe pecuniarũ prę cęteris cupidũ. Post hũc legibus multa addidit Amasus rex: quẽ tradũt & de his q̃ ad monarchas ptinent: deq₃ oĩ ęgyptiorũ iconomia p̃cepisse. Hũc admodũ pspicacẽ scribũt: iusti ęquiq₃ amatorẽ: q̃ ex re ab ęgyptiis est rex constitutus: cũ regio gñe ortus nõ eẽt Cũ eliensses circa olympiacũ certamẽ occupati legatis ad eũ missis q̃sissẽt quo maxie mõ id certamẽ iuste fieret: si nullus eliẽsis certaret ĩñdit. Policratũ Samiorũ principẽ: q secum societatem coierat cum & ciues & externos eo nauigantes violẽtius tractaret: p legatos ad modestiam hortatus est quo sua cõcilia aspernãte p epistolaʒ societatem diremit: scribens cũ sciret illum breui impię tyrannidis pœnas daturũ nolle ex amici casu dolere. Admirati sunt gręci plurimũ viri prudentiã: cum policrati breui quod prędictũ fuerat euenisset. Sextum ferunt Darium Xerxis patrem legibus ęgyptiorum addidisse. Cui cum displiceret cambysis: qui antea regnauerat: erga deos ęgyptios iniquitas: humaniter pieq₃ vixit. Itaq₃ sacerdotes eorum haud aspernatus theologia ab illis gestisq₃ quę libris sacris continebantur pręceptis: priscoruʒ regum magnificentiam & ĩ subditos humanitatem historiam complexus ẽ Certe virtutem illorum imitatus ab ęgyptiis solus viuens deus appellatus est. Mortuus vero eos honores assecutus: qui regibus antiqua lege tribuebantur. Has cõmunes leges priores illi magna gloria tradidere. plura postmodum quę antea comprobata erant macedonum tempore sunt commutata. Nunc qui gręci sapientia & doctrina prędíti in ęgyptuʒ priscis temporibus transierint: vt leges & doctrinam illorum perciperent: recensebimus. Scribunt eorum sacerdotes in sacris contineri libris transisse primum ad ęgyptios Orpheum: Museum: Melampodem. Dędalum: homerum poetam: & spartanum ligurgum. Deinceps Solo

Sasochis
Geometria. *a quo inuenta*
Astrorũ cursus
Soosis rex.
Bucchoris.
Amasus rex.
Policratus.
Darii leges.
cãbyses.
Gręci in ęgyptũ.

nem athenienſem Platonem philoſophum Ac Samium pythagoram: Eudoxum quoq; mathematicum: ac Democritum abderitē & inopidem chium Omnium vero monſtrantur veſtigia: quorundam imagines: nonnullorum loca: tum ab eis: tum ab doctrina: quam ſecuti ſunt denominata. In ęgypto certe percœperunt omnia: quę illos apud grecos admirabiles fecere. Nam orpheum hymnos deorum plurimos: orgia & iferorum fictionem attuliſſe tradunt. Oſiridis ſane cerimonias & dionyſii eaſdez eē ſimileſq; eſſe iſidis cererisq; nominibus tantum differre. Impiorum vero pœnas & campos eliſios & ſtatuarum vſum ab ęgyptiorum ſepulchris ſumpta introduxit. Mercurium quoq; ſecundum antiquos deſtinantem finxit mortuorū animas. Erat mos ęgyptiis Apis corpus reducentem aliquid prope aſtanti cerbero abſciſſum porrigere. His ab orpheo ad grecos traductis homerus orpheum imitatus idem in ſuo poemate ſcribens ait mercurium cyllenium animas heroum euocare habentem virgam in manibus Rurſuſq; erant prope oceani fluxum & leucades petrā ſoliſq; portas & ſomnia populorum. Sequebatur virens paratum vbi iuniorum erant anime ſimulachra mortuorum. Oceanum igitur nilum vocant: quoniam ab ęgyptiis proprio nomine nilus oceanus appellatur. Solis portas heliopoli dicit: pratum vero habitationem confictam putat eorum qui trans paludem delati ſunt quę acheruſia nominatur. Ea prope Memphim: circūq; prata amœna: paludeſq; calamis plenę. Proſequitur deinceps mortuos hęc incolere loca quoniam ęgyptiorum ſepulchra maiori ſane ex parte in eis locis poſita. Corpora vero per fluuium & acheruſiam paludem ad ſepulchrum delata: ibiq; condita aliaq; plura quæ nunc etiam ſeruant ęgyptii: dant fabulis quę gręci de inferis finxerunt locum. Nam nauis quę vectat corpora varis appellatur. Hęc apud grecos epinathra. Obolum aiunt dari portitori cui nomen inditum eſt ab incolis Charon: Aſſerunt circa hęc loca hecates vmbroſę templum. Cocyti portas atq; obliuionis ęreis vectibus diſtinctas. Eſſe & alias portas veritatis: quas prope ſtatua ſit iuſticię abſq; capite. Multa quoq; alia fabuloſa de ęgyptiis ferunt: quę adhuc nomine & operę perſeuerant. Nā in vrbe Achanta trans nilum lybiam verſus procul a mēphi ſtadiis centum quinquaginta vas eſt pforatū: ad qđ ſingulis diebus ſacerdotes. ccclx. aquam ex nilo deferunt. Aſini etiam ficti fabula monſtratur in quadam celebritate. Nodos

vide q̄ priſci de diiis ſenſerūt

Charon

Dorm uerytatis

enim quos vnus in principio longiores funis cõplicat. Alii post equẽtes dissoluunt. Melampodẽ insuper ferunt dionysii sacra ab ęgyptiis ad gręcos transtulisse: quęue de saturno feruntur: deq3 titanum pugna historiam postremo omnem deorum passionem docuisse. Dędalum quoq3 aiunt imitatũ esse laberinthi errores: qui ad hoc vsq3 tempus manet. Hunc aliqui ędificasse dicunt Mendetum: alii naronem regem multo anteq̃ saturnus regnaret. Numerus priscarum apud ęgyptios statuarum idem est: qui est a dędalo gręcis factus Templi vulcani vestibuli quod pulcherrimum in mempbi situm est. Dędalum architectum fuisse constat obq3 eam rem a populo statua lignea in templo quę ab ipso fabricata sit donatum. Huic propter artis pręstantiam multaq3 ab eo inuenta magna gloria adepta deorum honores ac colę impenderant In vna enim mẽmphis insularum templuʒ nunc quoq3 est dędalo dicatum. Homerum in ęgypto fuisse: tũ alio multa iudicia feruntur tum maxime portio ab helena in p̄teritorum obliuionem Telamacho data. Nã potionem ad abolendum luctũ: quam poete helenã cõposuisse scribit: in thebis ęgyptis apollinia thomii vxore factã constat. Vbi nunc quoq3 mulieres hoc medicamine vtuntur. Apud solos vero heliopolitas Eędem enim heliopolis & thebe sunt: priscis etiã temporibus inuẽta esse tradũt & irę & doloris medicamenta. Venerẽ incolę ex antiquo hoie aureã appellãt: agrũq3 esse cõstat aureę veneris ꝑpe mẽphim. Quę de Iouis Iunonisq3 cõnubio traduntur: deq3 in ęthiopiã peregrinatione exinde videtur traductũ: quo annis singulis ęgyptiis iouis templũ traiecto flumine in lybiã fert: Et constitutis diebus iterũ ad priorẽ locum reducunt: tanq̃ ioue ex ęthiopia redeunte. Quinetiam ligurgus plato solon multas ab ęgyptiis sumptas leges ad suas res.p. detulerunt. Pythagoras insuper multa ex sacris libris geometriã quoq3 & arithmeticam pręcipit: ac animarũ in alia corpora trasmutationem. Existimãt autem & democritum quiq3 annis quibus in ęgypto fuit plurima in astrologia didicisse. Similiter & Inopidem cum sacerdotibus astronomiisq3 diutinus versatum: & solis circulum: & aliorũ cursus astrorũ: zodiacumq3 ac multa alia ab eis percepta ad gręcos digna laude attulisse. Sculptores antiqui maxie in honore ferunt Teledeus ac Theodorus chici filii: a quibus sami pithii apollinis simulacrum inest sculptũ Huius statuę medietas fertur Teledei opus fuisse: reliqua pars theodoro in epheso perfecta

Melampus. Dędalus. Mẽdes vrbs Vulcani tẽplum. Dędali templũ. homerus Potio ab helena inuẽta. Venus aurea. Iupiter. Pythagoras. Democritus. Teledeus Theodorus

His simul positi: ita couueniebat totum corpus: vt ab vno artifice sculptũ videret. Genꝰ artis grecis ignotũ: sed apud egyptios erat vsu cognitũ. Nã soli egyptii nõ oculis totius statue cõpositionẽ metiebant. sed dimẽsione vt ex variis multisq; lapidibus in vnũ corpꝰ ad certã mẽsurã redactis statua pficeret. Rex pfecto miranda diuersos artifices variis in locis ita in vnã mẽsurã couenire: vt quãdoq; ex viginti quãdoq; ex quadraginta partibus vnica statua cõponeret Quod in samo signuʒ simile operi egyptio a capite vsq; ad pudenda ita pari forma diuisũ constat vt vnius opus appareat. Et hec in modũ statue egyptie fertur ptensis manibus cruribus i ãbulantis modũ. Et de egyptiis hactenus: nunc ad assyrios transeamus. Finis

diuersi opificio

EXPLICIT LIBER SECVNDVS

Incipit tertius: in quo hec continentur. Primum.

Ninus. primus rex Asyriorum

SVperiore libro: iis que ad egyptiorũ deos nili naturã reges priscos: leges: mores: sacra ceteraq; memoratu digna ptinebãt descriptis: pñs ãtiquas asie res cõtinet iitio ab ĩperio assyriorũ sũpto. In asia priscis tẽporibꝰ regnauere indigetes: quorũ gesta nomẽq;

vetustas aboleuit. Primus rex assyriorū scriptores nactus est nin⁹ q eius gesta litteris traderēt. Is natura bellicosus & virtutis appetens: cū primū robustissimos iuuentū plurimo tēpore armorum vsu ad oēm laborū patientiā & belli pericula exercuisset coacto exercitu societatē iniit cū arieo arabū rege: quorū opes ea tēpestate: vt res erant: plurimū vi atq; ar mis p̄stabāt. Hęc gēs libertatē seruās nullū aduenā apud se regnare passa est. Ita neq; persarum neq; macedonu3 reges q̄uis potentes armis eorum imperio potiti sunt. Est.n inexpugnabilis ab externo milite: propter loca p tim deserta: partim arida aquisq; deficientia. Sunt tamen fōtes plurimi: sed absconditi ac solis incolis noti. Ninus igitur arabū rege assumpto exercitum induxit aduersus babylonios arabię conterminos. Nondum enim condita erat babylonia: sed alię circa vrbes nobiles incolebantur: quibus propter armorum desuetudinem facile superatis tributoq; imposito regem eoru3 cū filiis captum interemit. Deinde quibusdam armœnię vrbibus in potestatē redactis barzanes rex nino viribus impar cum multis donis occurens & se & regnum eius potestati permisit. Huic ninus magno vsus animo armœnię regnū restituit commeatu & militibus impetratis. In mediam deinde auctis viribus transgressus: cum ei Farnus rex cum exercitu occurrisset: pręlio victū cumq; vxore & septem filiis captum cruci affixit: prospera fortuna elatum ninum cupiditas: cœpit totius asię: quę inter tanaim nilumq; iacet potiundi. Secūdę etenī res vt plurimum maioru3 ingerūt cupiditates. Itaq; p̄side ex amicis quodam medię imposito ipse ad reliquā subiiciendā asiā profect⁹ oēm annis decē & septē p̄ter indos ac bactrianos ī potestatē redegit. Pugnas singulas aut deuictorū numerū nullus scriptor tradidit. Nos q̄ excellētiora ferūtur ethesiā gnidū secuti paucis narrabimus. Subiecit oēs maritimas ac p̄pinquas gentes. Egyptios: phœnices & interiorē syriā: ciciliā: pāphiliā: liciā: cariā: phrygiā: misiā: lidiā troada: & phrygiam quę est supra hellespontu3: propontida etiam ac bythiniam & cappadociam. & gentes iuxta pontū barbaras vsq; ad tanaim flumen sue ditionis fecit. Adiecit imperio cadusios: tapiros: hyrcanos: drancas: deruicos: carmanios: corūneos: rhombos: vorcanios: parthos: persas. pręterea ac susianos capiosq; ad quos angust⁹ est aditus: vnde & portę caspię appellantur. pluresq; alias quas recensere instituto opere p̄lixi⁹ esset ignobiles nationes. Initio cum bactrianis bello cum & locorum

Nini gesta.

Barzanes.

Farnus.

Caspię portę.

difficultate & hominū numero se tutarentur: retrocedens in tem pus aliud id certamē distulit. Deducto in syriā exercitu: vrbi con dendę locū elegit. Verū cū superiores ois gloria & rebus gestis supasset: & vrbē quoqȝ ingētē cōdere statuit: cui par magnitudi ne neqȝ fuisse antea: neqȝ esset futura. Arabū regē donis spoliis qȝ cumulatū magnifice cū exercitu domū remisit. Ipse coactis vndiqȝ viribus: & his q̄ ad tātū opus spectarent paratis supra eu phratē vrbē cōdidit nō ęqua laterū dimēsione: nā duę muri par tes lōgiores erāt reliquis. Horū latus quodlibet lōgitudine ēsta diorū centum quinquaginta. breuiores vero stadiis nonaginta Qua muri dimensione ambitus stadia complectitur quadrin gentaoctogita. Et sane spe sua nequaq̄ frustratus est. Nulla em̄ postmodum vrbs tanto ambitu tantaue mœnium magnificen tia constructa est. Altitudo murorum pedum & centum: latitu do qua tres currus simul perambularent. Turres mille & quin gente quarū altitudo pedū est ducētorū. Habitare eā coegit ma iori ex parte assyrios: & qdē potētiores. Ex reliquis nationibus voluntarios assumpsit. a nomine suo vrbem ninam appellans Agros ꝑpinquos habitatoribus diuisit. Condita vrbe arma in bactrianos vertens ibi Semiramidem vxorem cæpit quę cum clarissima omniū mulierum feratur: quomodo ex humili fortu na ad tantā gloriam peruenerit: haud ab re erit referre Est syrie ciuitas Ascalō haud procul hac stagnum est piscibus plenū iux taqȝ templum insigne deę quā appellant Dercetam facie homi nis reliqua parte corporis piscem. Huius causę fabulam ferunt Venerē aliquando obuiā ei deę factā amorē cuiusdam speciosi adolescentis sacrificanti sibi iniecisse: exqȝ eorū esse coitu filiam natam deam sui erroris pudore ductam amouisse adolescentem Filiam vero in loca quędā deserta ac saxosa in quibus aues erāt plurimę exposuisse ibiqȝ quasi diuino nutu ab auibus infantem nutritam. Se vero pudore doloreqȝ cōpulsam in lacum abiecisse atqȝ ibi in piscem conuersam. Vnde & syrii vsqȝ ad hęc tempora his piscibus abstinentes eos pro diis colunt. Tradunt rem miran dam aues infantem aliis confouentes nutrisse coagulato lacte ex proximis pastorū mappalibus capto. Acto anno cuȝ firmiori cibo egeret aues caseum eodē ex loco raptum ori infātis admo uisse. Qua re a pastoribus ex corrosione casei animaduersa in fantem speciosam forma cōpertam ferunt. nutritāqȝ apud se do no postea datam ꝑsidi pastorū regio nomine Simma. Hic libe

Vrbis ni nea ni uo con structe magni tudo.

De Sey ramidis ortu.

Fabula.

Ascalon

Derceta in piscē

Simma regius pastor

ris carēs vt filiā magna cura nutritā: Semiramidem ab auibus: eo enim nomine lingua syra vocantur: appellauit. Quas postmodum syri omnes vt deas honorant. Hec de Semiramidis ortu fabule tradunt. Que cum iam nubilis esset: ac pulchritudine ceteras excederet virgines missus a rege ad recensendos greges prefectus syrie Menones: cū apud Simmā diuertisset cōspecte virginis amore captus vxorē illā sumens duxit in ninā Ex qꝫ ea duos Iaparem atqꝫ Idaspē liberos genuit. Cum plures virtutes semiramidis formam exornarēt vir mulieri deditus nil absqꝫ eius agebat consilio. Ninus ciuitate a se cōdita adiecit animū ad bactrianos prīam mōtuosam: accessuqꝫ difficilē & hominū numero ac viribus validā. Cū aūt priori expeditiōe nil ꝑfecisset: maioribus opus eēt rat⁹ copiis coacto ex singulis gētibus electo igēti exercitu aduersus eos ꝑfectus est. Tradit ethesias scriptor pedites ad decies septies centena milia fuisse: equitū milia ducēta. Currus vero falcatos paulominus decem milibus & sexcentis: qui militum numerus icredibilis nunc forsan sit audientibus: sed haudquaq̄ ipossibile videbitur asie magnitudinē multitudinemqꝫ in ea nationū animo aduertenti. Nam si quis Darii aduersus Sa tas expeditionē cum octingentis militum milibus. Si quis item xersis in greciā trāsitū cum infinita pene hominū multitudine: siqꝫ i europa paulo ante res gestas cōsideret: minime dictis nostris abrogabit fidem. Nam ex vnica sicilie ciuitatum syracusis. Dionisius exercitum peditum centum viginti: equitum duodecim milium confecit. Naues magnas partim tiremes partim quiqueremes ad quadringentas ex vno eduxit portu. Romani paulo ante Hānibalis tempora futuri belli ꝓuidentes magnitudinē censu in italia tum ciuiū: tum sociorū qui bello apti essent habito decies centena ferme milia hominū descripsere. At ea ne vni quidem asie prouincie hominū numero comparanda est: que ideo recensuimus ne quis ex hac: que nunc est vrbium solitudine priscam illarum gentium expendat copiam. Hunc tantū numerū gentium. Ninus cōtra bactrianos patriā asperā atqꝫ angustam ducens exercitum in plures partes diuisit. Sunt in bactria plures insignes vrbes quarū vna ea regia est Bactra nomine prestantior ceteris habetur: tū magnitudine: tū arce admodum munita. Bactrianorū rex erat zoroastes: qui comparato hominum quadringentorū miliū valido exercitu nino in finibus occurrit. Permissaqꝫ de industria parte hostiū prouinciam ingredi pugna

semiramis

mēones

ibactria nos expetio.

siracuse

Bactra

zoroastes.

inita hostes in fugam versos superat: persequitur cędēdo vsq; ad montes ꝓximos ad centum milibus hostium cęsis: deinde auxilium ferente suis nino superati, a multitudine assiriorum Bactriani dispersi suę quisq; vrbi subsidio abiit. Ninus bactriam ingressus cęteris vrbibus captis bactriam & natura loci & rebus cęteris quę ad defensionē spectant munitā: cum expugnare non posset obsedit ꝓtracta lōgius obsidione vir semiramidis is nino aderat amoris ipatiens vxorē accersit: quę perspicax magniq; vltra muliebrem sexum animi tēpus nacta quo virtutem ostenderet: viā multorū dierū ingreditur. Induta eiusmodi formę stola vt vir mulierue esset negret pspici. Tuebatur ea ab itineris ęstu corpis colorem agilis ad omne opus. Cuius. tanta erat commoditas vt postmodum medi cum asię imperarent persęq; stola Semiramidis vterēcur. Cū venisset in bactriā pspecta obsidione. tum locis vrbisq; situ: quaq; adiri posset aiaduersis: arcem quia loco natura munito difficiliq; erat: & quā nullus antea tētarat accessu custodis vacuam conspexit. intentis omnibus veluti arce ab hoste tuta: vt inferiori parti cāpestri subsidium ferrent. Sumptis igitur qui p loca petrosa abruptaq; ascendere soliti erant p aditū vallis precipitem superata loci asperitate partem arcis cępit: magnoq; ad terrorē excitato tumultu signū captę arcis obsidentibus dedit Qui infra vrbē erant arce amissa obstupefacti derelictis mœnibus fuga saluti consuluerunt. Capta ciuitate admiratus Semiramidis virtutē Ninus imprimis eaʒ multis donis cumulauit deiñ pulchritudine eius allectus persuadere viro conatus est: vt illam sponte sibi vxorem condonaret: pollicitus filiam se matrimonio in eam gratiam daturum nomine Sosanē. Renuenti cōminatus est ei se oculos ni pareret eruturū. Hoc pculsus timore simul & amore incensus Menones cum laqueo vitam finisset. Semiramidem ninus vxorē cœpit. Thesauri omnes bactrianorū magnum auri atq; argenti pondus ad ninū perueniūt. qui constitutis bactrianorū rebus exercitum dimisit Genitoq; ex Semiramide filio cui nomen nini indidit: excessit e vita imperio vxori relicto. Sepultus est in regia sepulchro ingentis molis altitudine nouē stadiorū latitudine (vt ait ethesias) decem ei constructo. Cum ciuitas iuxta euphratem sit: in plano condita conspicitur velut arx q̄dam ea moles. Licet multis stadiis distans: quam nunc etiam stare dicunt. Post ninam a medis dirutam quo tpe assiriorum iperio potiti sunt. Semiramis magni mulier animi cupiēs virum rerum

Mira semiramidis & subtilitas & audacia.

Sosanes nili filia.

Mors menones.

Nini bustum.

gloria excellere vrbem in babylonia condidit: accersitis vndiq; opificibus atq; architectis cęterisq; q̄ ad tantā rē pertinebant pa ratis. Addidit ad id opus perficiūdum ex omni regno hominuȝ milia terdecies cētena. Vrbs ab vtroq; latere euphratis: vt medi⁹ interfluat ędificata: cuius mœnia ambitu stadia trecenta & sexa ginta complectebantur frequētibus turribus ac magnis. Erat tā ta operū magnificentia vt in muri latitudine sex equorū currus vna prodire possent. Altitudo incredibilis audientibus: vt ethesi as gnidius ait. Vt aūt clitarcus & qui cū Alexandro in asiā ꝓfe cti sunt scripsere: pedū trecentorū sexaginta quinq;. Addiderunt etiam qdlibet anni die stadiū muri absolutū: vt tot sit stadiorum circuitus: quot dies annū cōficiūt Męnia ex lateribus & asphal to facta: quorū altitudo (vt ethesias tradit) est passuum quinqua ginta. Vt quidā posteriores scribūt: cubitorū quinquaginta lati tudo amplior quā qua duo currus veherentur. turres ducētę qui quaginta numero: quarū altitudo latitudoq; magnificentiam ę quat murorū Non est aūt mirandū in tanto męniū ambitu pau ca turres ędificatas. Nam cū plurimę paludes vrbem circūstent: non fuit consiliū ea parte turres construere: quę loci natura esset admodum munita. Inter murum atq; ędificia pomerium duo iugera conficiunt. Vt celerius opus consumeretur: cuilibet ex a micis stadium perficiundum tradita ad impensa assignauit. His mœnibus summa cura vnico anno absolutis pontem qua parte fluuius angustior fluebat construxit stadiorū quinq; longitudi nis columnis in profundo summa arte inuicē pedes duodecim distantes: iactis lapides ędificii trūcis ferreis immixto iuncturis liquefacto plūbo cōiunxit. Ante colūnas ad impetum aquę scin dendū cursumq; fluuii reprimendū firmos cōposuit angulosquo ad oia q̄ vndiq; circūfluentis vi tutę essent pontē. Is triginta pe dum latitudine erat: ex cedrinis cyparissiq; ac palmarum trabi bus spectatę magnitudinis coniunxit Opus nulli arte posterius eorū quę a Semiramidide facta sunt. Ab vtroq; fluminis latere murum duxit stadiis trecentis sexaginta pari mœniū vrbis latitu dine. Regias iuxta flumen ex vtroq; pontis latere duas ędifica uit: q̄ & aspectum latę vrbis p̄berent. & essent tanq̄ ciuitatis pro pugnacula: euphrate ꝑ mediam vrbem meridiem versus fluente. Altera regia ad orientem: ad occidentem altera spectat: vtraq; i genti opere cōstructa. Nam quę ad occidentem vergit: primum habet ambitum stadiorum sexaginta altis & sumptuosis mœ

Babylō.

Duę babylonis regię

nibus excocto latere constructū. Alter deinde interior est circui- tus: cuius in crudis adhuc lateribus varia animantia: queq̧ suo colore ad nature similitudinē expssa fuere. Huius longitudo sta- diorū est quadraginta: latitudo laterum trecentorum. Altitudo (vt ethesias scribit) passuū quinquaginta. Turriū altitudo ad paś sus septuaginta eleuatur. Est & tertius intimus circuitus: qui arcē continet triginta stadiorum ambitu. Huius edificii altitudo lati- tudoq̧ superat secundi muri opus. Inerant diuersorum animaliū figure in turribus ac muris: colore quoq̧ ac forma naturali. Erat insuper omnis generis animantium venatio. Quorum magnitu do quattuor cubitus excedebat. In his semiramis conspiciebatur ex equo pardalum iaculata: iustaq̧ eam vir ninus iaculo leonez feriēs. Erexerat & portas tres: superq̧ eas varias ex ere posita or namenta. Hec regia excellentior ea: que ex altera sita erat fluuii parte fuit tum magnitudine: tum ornatu. Illius enim muri ambi tus triginta stadia ex octo latere complectebatur. loco animaliuz eneee statue inerant. Nini ac semiramidis prefectorumq̧: & Io- uis insup quem bellum babyloni vocant. Inerant & acies structe variq̧ venationis ad aspicientiū voluptatez. In loco babylonie humiliori lacū quadratū effodit: cuius singula latera ex latere co cto asphaltoq̧ edificauit: stadia erant ducēta: pfundita pedū tri ginta quinq̧: ad quā flumine sup inducto ab regia fossa vtrinq̧ a ditū fecit. Ex vtraq̧ vero parte ex cocto latere fornicibus cōstru- ctis asphaltum supinduxit ad quattuor cubitorū spissitudinem. Erant autem muri fosse latitudine laterū viginti. Altitudine su- pra fornices pedum duodecim. Septez diebus opere perfecto flu men priorem cursum restituit. Statuit autem ab vtraq̧ fosse par- te portas eneas: que vsq̧ ad persarum regnū stetere. In vrbis me dio templum ioui bello erexit: cuius amplitudinem neq̧ scripto res propter vetustam: neq̧ vlla memoria singulatim tradunt.

Constat tamen ob illius mirandam altitudinem a chaldeis: tum orientem: tum occidentem versus astrorum in eo obseruatione factas. Id ex latere atq̧ asphalto summa arte magnarum impen sa est constructum. In summo templis tres ingentes aureas sta- tuas Iouis Iunonis opisq̧ erexit: quarum Iouis adhuc extat lon gitudine pedum quadraginta mille babyloniorum talentorum ponderis Opis simili pondere in sella aurea residet: ad cuius ge nuat duo astant leones iuxtaq̧ serpentes argentei ingentis ma gnitudinis pōderis quilibet est talentorū triginta. Iunonis stans

Iouis Iunonis & opis statue

signũ põderis est talentorũ octingentorũ. Huius dextera caput serpentis tenet. Sceptrũ lapideũ sinistra. His oĩbus cõmunis erat mẽsa aurea manufacta lõgitudinis pedũ quadragita: duodecim latitudinis põderis talẽtorũ qnquagita. Duo pterita charchesia talentorũ triginta erãt: totidẽ vasa vaporibus apta vtrãq; talento rũ triginta Crateres ex auro tres: quorũ Ioui dicatus talẽta mille & ducẽta babylonia pẽdebat. Aliorũ qlibet sexcẽta: q̃ oia post modũ psonarũ reges surripuere Regię & reliqua ornamẽta tum tẽpore cõsũpta sũt: tũ ab hoĩb⁹ deleta. Ipsius quoq; babylonię parua q̃dã portio supstat maxĩa pte intra mœnia cultui agrorũ exposita. Erat & hortus pensilis iuxta arcẽ nõ a semiramide: sz a quodã syro rege postmodũ in gratiã pellicis factus. Quę cum persa esset genere cupiens in montibus. videre iuxta morẽ persarũ prata viro persuasit: vt artificio excitaret hortum: qui arboribus paratisq; patriã repręsentaret. Huius horti singula latera iugeribus quattuor extenduntur. Aditus velut in monte erat ædificiis altero super alterũ constructus: vt ex eo conspectus longe lateq; pareret. Testudines in solo posite erant: quę totius horti pondus sustinerent. Inde alię supra alias excrescente semper magnitudine ędificate. Nam superiores: in quibus horti murorum superficies continebatur: altitudine quinquagita cubitorum eminebant. Earũ latitudo pedes erant duodecim muri magna impensa constructi spissitudine erant pedũ viginti duorum Solum hoc modo constabat. Erant posite lapideę trabes longitudine pedũ sedecim: sex latitudine. Supra has ꝑ pauimẽto stratę arundines asphalto compactę. Desuper cocti lateres duplici ordine gypso structi. tertio tegulę plumbeę: ne qua humiditas ad testitudines manaret. Aquarum insuper receptacula: quibus humor efflueret. in hoc pauimento congesta humus profunda vt magnarũ arborum radicibus satis esset hortum efficiebat: in eo procerę omnis generis arbores aspectum iucundũ reddebãt. Lumẽ quoq; adeo testudines inuicẽ pbebãt: vt in eis regia diuersoria haberentur Pręterea aquę ductus occulte fabricatus rigabat hortum. Et hęc horti moles post modum facta est. Semiramis & alia vrbes supra euphratem tigriq; fluuios ędificauit: in quis emporia constituit eorum quę ex media ac paretanis omniq; propinqua regione ferrentur Post nilum enim & gangẽ flumina totius Asię nobiliora euphrates ac tigris ex armœnię montibus fontes habent. Distant autẽ ab inuicem sta

Hortus pensilis

Vrbium ẽporia.

diis mille & quingentis delatiq; per mediam & paretanos descẽ

Mesopotamia. dũt in Mesopotamiã: quã vndiq; circũdãtes regioni nomẽ indi derũt. Deinde p babyloniã fluentes in mare rubrum deferuntur: Flumina ingẽtia alueo cõpl'so magna emporia frequẽtãtib⁹ exi stunt cõmoditati. Vnde & locorũ q̃ iuxta aquas sũt mercatores cõtingit ditissimos eẽ Semiramis ex armoeniorũ montibus lapi dẽ excidi fecit lõgitudine pedũ cẽtum quinquaginta latitudine vero spissitudineq; quattuor & viginti. Hũc magna currũ multi tudine ad flumẽ delatũ nauiq; impositũ babyloniã detulit: in q̃ via insigniori erexit Res mirabilis aspiciẽtib⁹: quã a forma obe

Obeliscus. liscum dicunt inter septem miranda opera annumeratum Cum multa sint babyloniȩ aspicientibus admiratione digna non mi

Asphaltus. nus mirabitur quis magnam vim qui in ea gignitur asphalti. tanta enim illius superest copia: vt non solum satis tot tantisq; ȩdificiis fecerit. Sed et populus licet innumerabilis eo arefacto pro lignis vtatur: adeo magna illius copia tanquam ex largo fõ te haurientibus adest. Hunc prope fontem est terrȩ hiatus haud magnus sed virtute mirabili. Eicit. n. odorem sulphureum ac grauem: qui transeuntes animantes interfecit. Ita enim anheli tum comprimit: vt spiritu intercluso arrepta respirandi facul tate mors subito sequatur: est & vltra flumen palus breui circun scripta loco fumum habens circa solũ: in quã si quis inscius in grediatur euestigio attrahitur nulla data regrediendi facultate deide paulatim corpore quodam corporis totius in profũduz de latus mergitur pauloq; post mortui corpus supernatat. His per fectis operibus Semiramis magno cum exercitu profecta medi amversus cũ peruenisset ad montem: qui bastiganus appellatur

Bastiganus mons. Is ioui sacer est: castra posuit hortumq; iusta in cãpis parentibus cuius ambitus stadia duodecim cõplectebatur construcÞe fonte ibi erecto aqua cuius hortum rigaret. Pone hortũ saxum altitu dine stadiorum decẽ & septẽ scidens in inferiori eius parte suam effigiem centumq; ei dona ferentium sculpsit. Syris in eo lr̃is scriptum erat a semyramide subditorum opere id saxum fuisse

chaona excissum. Deinde cum a patre campestri ȩquato aggeribus sa xi prȩcipitio in summũ transcendens in ciuitatem mediȩ chao nam accessisset animaduersa in quodam elato campo stupen dȩ altitudinis ac magnitudinis petra. Hortum alterum per ma gnum in medio illius fecit vbi sumptuosa voluptatis delitiarum q; causa ȩdificia: ex quibus & hortum & omnem exercitũ (is in

campis erat) spectare posset: erexit. Hoc in loco diutius commo= ta est: qeti delitiisq; dedita. Nam alium virum capere noluit veri ta ne imperio priuaretur. Sed eos ex militibus eligebat: appete= batq; q in castris erāt forma & decore prestantes. Quos oēs po= stea priuabat vita: iter deinde p ecbatanos flexit ad iarcieum mō tem. Ad hunc multis stadiis per plura precepitia ac conualles e rat aditus. Cupiens ergo tum immortale sui monumentum relin quere: tum breuiorem facere viam abscissis anfractibus locisq; cō cauis ad planū deductis magno sumptu iter breuius reddidit. Quod vsq; ad hoc tempus Semyramis appellatur Ad ecbata= nā inde campestrē vrbem accedēs magno sumptu regiam edifi cauit. Verum cum aqua ciuitas nullis propinquis fontibus care= ret aque ductum in eam vrbem admodum necessariū magna im pensa laboreq; pduxit. Est mons vrbi ppinquus stadiis duode= cim nomine orontes asper & accessu difficilis: vt cuius recto iti= nere ascensus vsq; ad summitatem stadiorum sit viginti quinq; Ex altera montis parte lacus magnus fluuium effecit: quem illa effosso ab radice mōte i vrbem induxit. Erat fosse latitudo pedū quindecim: altitudo quadraginta quinq;. His in media gestis ve nit in psidem: aliaq; asie quibus imperitabat loca vbiq; montes saxaq; incidens viam facilem transeuntibus reddidit: i locis pla nis aggeres statuens: nunc sepulchra defunctorum ducum: nūc vrbes in eis edificauit. Cōsueuit & aliquando in castris paruos aggeres erigere vbi tentorium suum tendens castra despiceret. Quod factum est: vt vsq; ad nostram etatem multa in asia eius= modi rerum vestigia pdurent: que opera Semiramidis vocant. Vniuersa deinceps peragrata egypto libyaq; magna ex parte in ditionem redacta ad Iouem Ammonem transiit sciscitatur adeo sue vite finem. Dicitur responsum ei datum ab hominibus mi= graturam esse atq; a multis asie gentibus immortalium honores assecuturam. Idq; fore cum ei Ninus filius insidiaretur. Aethiopi am postmodū ingressa plurimaq; sibi subiiciēs multa in ea mirā da cōspexit. ferunt in ea stagnum esse quadratū: cui° circuitus. clx. efficiat pedes. Aque eius colorem similem minio: odorē sua= uem: neq; veteri vino dissimilē. Virtute vero mirabili: vt que po= ta insaniam vertens cogat occulta errata palam fateri. Sed his haud facile adhibetur fides. Sepulturas defunctorum ethiopes diuersas ab reliquis faciunt. Sallientes enim corpora inq; va sis vitreis nuda cōdētes supra colūnas ponūt. Ita p vitrū defūcti

Semira= midis lu xuria

Iarcieus mons.

Ecbata= na.

Orōtes mons.

ammon quē se= miramis cōsuluit

ethiopū sepul= chra.

responsum earum ... a ioue ...

corpus aspicitur queadmodũ scribit Herodotus: quod Gnidius ethesias improbat. Ait eñ falliri corpa: sed nequaq̃ i vitro nudos condi. Vti.n. ideoq̧ corrupta non posse spem seruarem: sed statu as aureas cauas fieri in quibus mortuos ponant vitro circum eã posito. Quo fit vt in locis superioribus site circunstãte vitro imago aurea defuncto similis reddatur aspicientibus. Et hæc ditiorum sepulchra esse affirmant. Tenuiores argenteas imagines ponunt Inopes vero fictiles. Vitrum abunde cum plurimum fiat in ethiopia omnes habent. Mores ethiopum aliaq̧ memoratu digna paulopost: cum res eorum prisce referẽtur: narrabimus. Cõstitutis ethiopie egyptiq̧ rebus Semyramis ad bactriãos asie cũ exercitu descendit maximas habens copias. Cum diutius paceȝ egisset honoris cupida excogitauit aliquod memoria dignũ bellum gerere. Audiens igitur indorum gentem maximã inter cetteras orbis regionẽ pulchrã fertilemq̧ esse: arma in indiã vertit. imperabat idis ea tempestate rex Staurobates maximo fultus exercitu elephãtisq̧ plurimis bello aptis. Est india pre ceteris pulchritudine excellens: ac multis que illam rigent fluminibus distincta bisq̧ fructus annuatim ferens. Adeo autem omnibus exuberat ad victum necessariis vt affatim vbilibet fructus prebeat. Dicitur nunq̃ i ea sterilitatem esse aut fructuum vastitatem. Est & i credibilis elephantorum numerus: qui virtute & robore corpis multo libycis prestant. Similiter auri: argenti: ferri: eris lapidum preterea p̄ciosorũ ceterarũq̧ rerũ: q̃ ad delitias atq̧ opes spectãt summa copia que singula nota Semyramidi ad bellum indicum eius aim impulere Videns aũt quantũ bellum susceptũ esset: magnisq̧ sibi viribus opus esse: oĩbus ꝓuinciarũ p̄fectis mandauit vt ꝑ magnitudine ꝓuinciarũ iuniores aptos bello cõscriberẽt vtq̧ nouas armaturas pararẽt. Reliquis quoq̧ edixit vt post triennium in bactris parati instructiq̧ adessent. Iussit p̄terea in phoenicea syria cypro aliisq̧ maritimis locis vbi ea materia suppetit naues fluminibus aptas que diuidi possent: parari. Indus.n. magnus pre ceteris eius loci fluuiis regnũ indorum terminans pluribus tũ ad trãsuehendũ: tũ ad ꝓhibẽdos a ripa hostes nauigiis eget. Et cũ iuxta flumen haud quaq̃ materia esset nauibus apta necesse fuit illas ex bactris ꝑ terram vehere. Inferior vero elephãtorum apparatu rem excogitauit: q̃ terreret indos cogitantes nequaq̃ extra indiam elephantos esse. Occisis igitur trecentis boum milibus carnes operariis concessit: coria in sui fecit ele-

Vitruȝ i ethiopia

In indiã expeditio.

Staurobates.

Indie laus.

elephãti

Indus fluuius.

Mira semiramidis astutia.

phantorum instar. Quę postmodū fœno referta veri elephanti spēm p̄ferebāt. Intus hoīem. Camelumq̧ sup quo sedēs formam bellug duceret inclusit. Hęc in loco semoto occlusoq̧ actane qua exterius emanare possent: vtq̧ indi iprouisa repculsi veras bestias existimarent. His biennio cōfectis tertio copias oīs in bactris coegit. Fuit militū numerus (vt cthesias tradit) terdecies cētena miliū Equitū milia qngenta Currus ad milia cētū. Erāt toti dē nūero hoīes supra camelos cū gladiis cubitorū quatuor. Naues diuersę ad duo milia Quas vna & elephātorū simulachraca meli deferebāt. Assuefecit autē equos ne eis simulachris terrerentur Qđ & p̄seus macedonū rex multis post annis in eo bello imitatus est quod cum eo romani elephantos habentes libycos gessere. Verum neq̧ illi in bello neq̧ Semyramidi profuerunt. Audita rex indorum tum exercitus magnitudine: tum ingēti apparatu belli conatus ē excedere Semyramidis vires. Et primum ex arundinibus nauigia confecit ad quattuor milia fluuio accōmodata. Ferunt enim indie: tum flumina: tum loca palustria arundinum copiam ita crassorum vt nequaq̄ ea vlnis homines amplecti queant. Ex his naues optimę fiunt propter arundinuȝ robur. Arborum quoq̧ omnis generis copiam parauit. Ex vniuersa india accitis maioribus q̄ quę erant Semyramidis copiis. Elephantorumq̧ siluestrium venatione facta plurimos ad bellum instruxit. Vt terrorē aspicientibus iniicerent Omnibus quę belli vsus poscit: pręparatis nuncios ad semyramidem iam appropinquantem mittens reprehendit eius ambitionem: q̧ nulla iniuria lacessita bellum sibi inferret. Multisq̧ verbis eam per litteras incusans deosq̧ inuocans testes minatus est acie victa esset se illam cruci affixurum. Lecta epistola ridens Semyramis non verbis sed virtute certandum esse respondit. Deinde ad indum pueniens inuenta classe ad certamen parata Et ip̄a suas naues electis militibus instruxit Ibi durū certamen cōmissū ē ac diutius magnis vtrinq̧ viribus pugnatū. Tādē superata indorū classe: quą in pugna ad mille naues submersę sunt multiq̧ mortales capti: pōtē quo facilior esset transitus supra flumē cōstruxit: p̄sidioq̧ ab vtroq̧ latere impositos oīs copias traduxit: insulas quoq̧ ac vrbes in flumine sitas cępit ad centum milia hominū in seruitutem redactis. Classe amissa indorū rex simulans suas copias procul a flumine retro aduxit: vt hostes id formidine

Bellicus apparatus.

naues optim ex arundinibus

aīaduerte dictū

Vincit classis indica.

factũ ratifluuiũ transiret. Quo cognito Semyramis cum ex vo-
to res cęderet pte copiarũ ad pōtis custodiã relicta : indos cum
reliquo exercitu prosecuta est. Pręcedebant elephantorũ simu
lachra: quo regii exploratores elephantorũ apparatu conspecto
regi metũ iniicerent. Verũ ea simulatio haud diutius latuit Naꝫ
admirantibus indiis vñ tãta illi elephãtorũ copia suppeteret: qui
dã ex Semyramidis exercitu nocte capti rẽ ꝓdidere. Quapro-
pter cõfisus suis viribus rex fictionẽ elphãtorũ ꝑdicẽs: vt sublato
metu acrius pugnã inirent: copias oĩs aduersus assyrios eduxit
Instructa quoqꝫ acie Semyramis ꝓficiscebatur. Appropinquan
tibus exercitibꝰ rex eqtes ac currus in pria acie ante phalãgeꝫ de
stinauit. Semyramis simulatis elephãtis aduersus eqtes ꝑmissis
initoqꝫ certamine regios eqtes fudit. Assueti.n. veris elephantis
eqnoua forma olfactuqꝫ insueto turbati sũt: itaqꝫ pars in hostes
equorũ impetu: pars in alia loca defertur. Semyramis cũ electis
militibus victoriam secuta imprimis pugnans indos in fugam
vertebat. Quibus ad phalangẽ refugiẽtibus: Staurobates haud
ea re perculsus aciẽ peditum ꝑcedentibus elephantis ꝓmouit.
Ipse in dextro cornu pugnans supqꝫ valido elephante insidens
aduersus reginã virili aĩo proficiscitur casu eodem in cornu pu
gnatẽ. Veri elephãti contra simulatos ibãt neqꝫ pari robore pu
gnabatur. Superiores erant regii. magnãqꝫ edebant assyriorum
cędẽ: partim qui elephantorũ pedibus conterentur : partim qui
interirent: aut lacerati dentibus aut a proboscide absumpti. Cũ
magnus interfectorũ alterius super alterũ cadentium: cumulus
fieret timor ac terror oĩa cõplesset : nulli iã ordinem seruabant.
Ita omibus ferme assyriis ad fugã intentis rex Semyramidi casu
obuius primũ sagita brachiũ eius deinde iaculo humerũ sau-
ciauit. Regina haud quaq̃ vulnere (Leue.n.erat) exterrita cum
equum ascendisset bellua insequẽte ferme capta est. Oẽs in fugã
versi ad naues tendunt. Insequentibus indis magna cędes facta
est per loca tantę multitudini angusta. Cum equitibus pediti-
busqꝫ qui ad pontem tendebãt imixitis alter alteri impedimẽto
esset: vt neqꝫ fugę neqꝫ salutis vllus daretur locus. Sed ipsi suo
met tumultu oppressi interirent. Multi ex vtroqꝫ pontis latere ꝑ
fugientium multitudine in aquã ꝑcipitati sunt Semiramis: cuꝫ
maior eorũ pars: qui bello supfuerant flumen transissent: pontẽ
(is supra naues fabricatus erat) discidit. Naues in plures par-
tes diuisę delatęqꝫ per flumen in diuersa loca applicuere multis

Assyriorũ & dororũ cõflictus.

Semyramis saucia.

indotũ qui illas insequendo ascenderãt vi fluminis submersis. Rex multis prodigiis augurũq; respõsis monitus ne flumẽ transiret finẽ psequẽdi fecit. Semiramis pmutatis captiuis in bactrianos rediens maiorẽ exercitus partẽ dimisit. Paulopost detectis quas ei Ninus p eunuchũ parauerat insidiis oĩq; iniuria iuxta ãmonis respõsũ remissũ cum oĩbus filio vt regi pareret pdictis mãdasset euestigio euanuit ad deos iuxta oraculi respõsũ (vt creditũ est) translata. Quidã fabulant̃ illã in colũbã fuisse cõuersam cõpluribus.n.nauibus domũ ingressis: & illã cũ reliqs aduolasse volũt. Quod factũ ẽ vt syrii colũbã vt deã colãt imortalẽ reginã arbitrati. impitauit vniuersę asię pter indos. Vixit annos (quẽadmodũ ethesias gnidius scripsit) duos & .lx cũ quadragita duobus regnasset Atheniẽses nõnulliq; alii scriptores asserũt Semyramidẽ cũ pulchra decoraq; forma esset rege assyriorũ pręter modũ dilectã Cuius modestia fuerit admodũ laudata. Cuȝ eius vite integritas vulgata admodũ foret persuasisset viro tradunt vt quinq; dies se solam regnare pateretur. Quo impetrato sceptro regni stolaq; regia sumptis prima die splendidum cõuiuium fecisse: inq; eo omnes duces principesq; adegisse: vt sibi veluti reginę parerent. Secunda die cuȝ populares nobilioresq; se tanq̃ reginam colerent: viro incarcerem truso magnoq; animo cum cœpisset regnum: ad seniũ vsq; multis a se pręclare magnificeq; gestis tenuisse. Hęc de Semyramide a diuersis auctoribus traduntur. Post eius obitũ sumpto regno filius pacem cum singulis egit nequaq̃ matrem imitatus: sed omne vitę tempus reclusus in regia conspectumq; hominũ vitans inter pellices & eunuchos ociuȝ & delitias secutus traduxit. Existimabant enim incommoda omnia vitare: in continuis versari vuluptatibus: vacuum esse curis summã in rege fœlecitatem esse. Ad securitatem imperii & vt a subditis timeretur. ãnuatim certum militum indicebat numerum aceorum ducem singulis prouinciis imperabat. Exercitus cum extra vrbem conuenisset: ducem cuilibet nationi prudentiorem ex his qui secum erant constituebat. Acto anno copias remissoq; domũ priori milite rursus a puinciis petebat. Quo fiebat vt & subditi promptius imperata facerent: cũ semper timor militum sub diuo agentium immineret Et si qui forte desciscerent timore pœnę q̃ primum dicto parentes essent. Annuã vero militũ mutationẽ ad id cõferre existimauit: vt parua tẽporis consuetudinẽ nulla inter eos amicitia contracta neq;

Ninus filius

Quid de semiramidis morte sentiat aduerte.

Ninus matri lõge dissimilis.

nini astu

duces neq cęteri aduersus regem conspiratēt. Diutina .n. militia: tū milites robustiores: tū duces prudentiores solent efficere. Quę res sępius magnas facultates ad desciscēdū a principibus pbuit. Vita vero principis exterioribus ignota voluptatis eorum occultas reddit & tāq inuisibilē deū ne verbo qdem quis blasphemare pricipē p timore audet. Hoc pacto duces exercitus pvicia rū psides: domesticarū rerū curatores: iudices insup singularū gētium aliaq p regni cura disponens vitā augebat. Similiter &

Assyriorū imperium. cęteri reges ad Sardanapalū vsq triginta regnū tenuere. Cuius tēpore assyriorū imperiū: Qd annis mille & trecētis sexaginta pseuerauit: quēad modū ethesias secundo libro tradit: ad medos transiit. Noīa regnū quātoq qsq regnauit tēpore: cū nil memo

Mēnon ria dignū egerint: nequaq scribit. Solū memorat auxiliū troianis ab assyriis missū. Dux psidii Mēnon thitoni filius fuit. Theutamo enim in asia regnante vigesimus a Nino atq Semyrami de descēdit Agamennonē tradūt aduersus troiam cū gręcis bellū mouisse: cū assyrii amplius mille annis asię iperassēt. Cū vero Priamus bello oppress⁹ ab rege Theutamo psidium vtpote assyriis subditus p legatos postulasset: ille decē milia ęthiopum totidēq Susianos cū ducētis curribus duce Mēnone ad troiā misit.

Mennonis exercitus. Erat tūc Titonus pfectus psarum acceptus maxie regi. Mēnon vero ętate florēs ac animi corporisq pstās virib⁹ maxie in ea tēpestate vigebat Aedificasse eū ferūt in susis loco excelsiori regiam: q vsq ad psarū imperiū pmansit. Mēnonia ab illo denomiata. Strauit & viam leoferam ea regione quę adhuc Nēnonia vocatur. Afferunt qui sunt in ęgypto ęthiopes Mennonia eis in locis natum ostendentes antiquā illius regiam: quam nunc etiam Mēnoniam dicunt Sed constat illum troianis cum viginti peditum milibus curribus ducentis pręsidio fuisse: multosq gręcos pugnantem accidisse: tandem per insidias a thessalis interfectum corpus eius ab ęthiopibus erectū crematumq extitisse: ossaq eius ad thitonum delata. Hęc de Mennone inscriptis regiis barbari tradunt contineri. Sardanapalus a Nino trigessimus rex: vltimus vero assyriorum. excessit omnes superiores desidia ac voluptate. Nam pręterq q a nullis exterius conspiciebatur: virum muliebrem duxit cum pellicibus veste. tum porfirea indutus: tum molli lana contesta. Stola insuper muliebri faciem totumq corpus in modū pellicis fuco componens vltra

Sardanapalus vltimus assyriorū rex.

luxum muliebrē lasciuiebat: vocem fœmineam loquendo imitatus non solum cibum potumq́: qui voluptatem pręberent continuo appetebat. Sed luxurię quoq́ deditus nūc viri nūc mulieris vice abutebatur: omni posthabita sexus: ac pudoris cura. Adeo vero delitię turpis voluptas incontinētiaq́ in eo viguere: vt successoribus post obitum suum in sepulchro inscribi barbarica lingua mandarit: quod postmodum grecus interpretatus est. Hęc habeo q̄ commedi: & quę cū amore & voluptate percępi. Ea plurima & pręcipua relicta sunt. Vita in hunc modum turpiter exacta Imperiū assyriorum: quod diutius perseuerat euertit. Arbaces quidam genere medus: virtute & animi magnitudine p̄clarus dux erat copiarū: quę singulis annis in ninam a medis destinabantur. Contracta amicitia cum babyloniorum duce nomine Beleso hortatus est ab eo vt principatum assyriorū deleret. Erat enim insignis inter sacerdotes: quos babylonii chaldeos vocāt peritus astrologię diuinationisq́: multis prędixerat quę erant ꝓcul dubio futura. Hic arbaci cum amicus esset: cum imperio omnium potiturum prędixit: quibus Sardanapalum regnaret Dau dato viros Satrapāse illū babyloniorum: si vera prędiceret factu rum promisit. Ipse tanq̄ dei vocibus in spem elatus cum reliquis ducibus: tum benigne alloquendo: tum beneficiis ad eius beniuolentiam attraxit. Cupiens aūt regem atq́ eius vitam inspicere data vni ex eunuchis aurea fiala ad Sardanapalum introductus est. Cōspecta regis mollitie & muliebri apparatu: illū vt nullius rei hominem despexit: magnisq́ in spē incubuit a chaldeo datam. Inita cum Beleso societate vt ipse medos ad imperium: persas ad defectionē sollicitaret. Ille vero babylonios barbarorū q́ ducem sibi amicum ad communionem consiliorū impelleret. Cum tēpus missionis exercitus aduenisset: quilibet de more i patriam secessit. Arbaces ad medos reuersus persuasit: vt pro imperio persis pro libertate sumerent arma. similiter & belesus babylonios impulit ad libertatem: & arabes legatis missis pręfectum eorum sibi familiarē ad societatē cōsiliorū hortatus est. Acto anno ad ninā cōuenere oēs succedere se de more cęteris simulantes: reuera vt imperium Sardanapalo auferrent. Erant quattuor gentes q̄ in vnū conuenerent: numero milia hominū quadringenta muniti castris: ac de rebus cōibus cōsultantes. Cognita defectione Sardanapalus aliarū nationū exercitū aduersus desciscētes ducens cōmissa certamine hostes supat: ꝓfligati ad mon-

Sard. epitaphiū

arbaces. medus

Belesus Caldei

Sard. victoria

tes confugiunt stadiis a nina distantes septuaginta: quibus cum denuo ad campos fortunã experturi descẽdissent. Sardanapalus cum omnibus copiis occurrit. Instructa acie p preconem ei q Arbacem aut babylonium belesum occidisset: talenta auri ducenta q viuos tradidisset duplex premiũ ac medie prefecturam pollicitus es. Verũ nullũ ea premia mouerunt. Cõmisso certamine multi ex hostibus occubuere. reliquos Sardanapalus vsq; ad castra i montibus sita psequitur. Qui cũ arbace erãt aduersis preliis pauentes initio qd victis agendũ esset consilio maior pars in patriã cuiq; redeundũ. Ibi preoccupanda munita loca alios in societatem belli vocandos: necessaria ad bellum parãda esse cẽsebat Belesus babylonius asserẽs deos multis cũ laboribus periculisq; victoriam polliceri persuasit vt in bello perseuerarent. Cõmissa rursus pugna rex superior fuit: castrisq; hostium potius vsq; ad montes babylonios isecutus est. In eo certamine Arbaces viriliter pugnãs multis pstratis assiriis vulnus accepit. Tot aduersus preliis eorũ q desciuerant icti duces: cum domum abire decreuissent belesus sub dio pnoctans ex astrorum obseruatione recedere volẽtibus predixit paucos post dies vltro illis auxilia aduentura: resq; eorũ in melius cessuras esse. Hec astris significare deos. Suadere igitur se: vt sue arti fidentes parum p deorũ beneficia expectarent. Huic exhortationi parẽtibus ducibus: pmissumq; expectantibus tempus nũciatum est bactrianorũ exercitum ad regem mitti: ppinquũq; esse magnis itineribus pficiscẽtẽ. Visum est igit Arbaci reliquisq; cũ expeditis militibus obuiã pficisci: vt aut defectionẽ psuaderent bactrianis: aut ad id armis cogerent. Primũ duces tũ reliqui libertatẽ afferentes copiis ceterorũ sese addiderũt. Hæc Sardanapalus ignorãs memor superioris fortune ad hilaritatem profusius epulũ militibus ex sacris: vinumq; abunde p buit: aliaq; epulo accommodata. His intentis assiriis Arbaces q per transfugas hostiũ in castris negligentiam: vt qui vino ciboq; grauati: somno quietiq; indulgebant norat: noctu castra hostiũ expugnauit. acie instructi in compositos: parati imparatos adorti: multis interfectis reliquos in vrbem compulere. Sardanapalus cum exercitui ducem prebuisset Salamenum vxoris fratrem vrbis curam custodiende sumpsit. Hostes in locis patẽtibus iuxta vrbẽ duobus preliis copias regias fundunt: interfectoq; Salameno reliquos persequentes partim in fuga cædunt: ptim i flumen

Bactrianorũ aduentus

Salamenus

Arbacis victoria

euphratem p̄cipites agūt. Paucis qui cędi superfuerant in vrbe3 compulsis. Adeo ingens numerus occisorum fuit. vt fluuius redundante hominū sanguine colorem mutarit. Obsesso in vrbe rege multę nationes quęlibet libertatem asserens ad Arbacem deferunt Rex magno in discrimine regnumversari vidensfilios tres: duasq3 filias cum magna auri argentiq3 copia in paphlagoniam ad cottum p̄sidem misit ducum oim sibi acceptissimū tum per epistolas: reliquorū q nō defecerant: auxilia accersit ad ferendam obsidionem paratus. Erat.n. responsum ꝓgenitoribus datum nunquam Ninam capi posse: nisi cū fluuius vrbi hostis fieret. Quod nunq̄ futurū ratus spem cœperat obsidionis traducendę: & simul futura auxilia expectabat Hostes vrbem quā ꝓpter mœniū altitudinem expunare neqbant obsedere. Nondum.n. catapultę: neq3 vinearū: neq3 arietis quo muri vrbium deiiciuntur vsus reat. Is q in ciuitate erant oēs ad victū res & obsidionē tolerandam necessarię regis cura ad id antea impēsa supererant Cum duobus annis obsidio perseuerasset per summum ocium obsessorū. tertio cōtinuis imbribus excrescens supra modum fluuius cū partem vrbis inundasset muros deiecit ad stadia viginti. Hic rex existimans tempus oraculi aduenisse desperata salute ne in hostium potestatem pueniret pyrasin regia ingentē extruxit: supq3 eam auro argentoq3 omni veste insuper regia impositis vxoribus quoq3 atq3 eunuchis in medio pyre reclusis se cremandū vna cum his in ignem iniecit. Hostes audita regis morte vrbem p eam quę ab oraculo prędicta erat muri parte ingressi. Arbacem regia stola indutū regem appellarunt omniū sibi rerū potestate permissa Sumpto imperio arbaces cum belli sociis pro cuiusq3 meritis dona impenderet ꝓuinciarū quoq3 p̄sides ꝓnūciauit. Babylonius belesus q futurū impiū p̄dixerat admonens pręmissurū p̄fecturam babylonię obtinuit. Et simul testatus est votum se bello: dum in dubio res esset. fecisse victo Sardanapalo regiaq3 incensa: cineres se ex ea babyloniam delaturum ac pene templum dei aggerē erectū qui ab omnibus p euphratē nauigantibus consipiceretur pperuum monumētū regni assiriorū3 deleti. Hoc petit suasore eunucho quodam a quo argentum aurumq3 ad se delatum occultum tenuit. Quod ignorans Arbaces existimabat eni omnia igni vna cū sardanapalo absumpta esse deferri babyloniam cineres pmisit ciuitati immunitate concessa Belesus paratis nauigiis vna cū cineribus babyloniam vim

Cottus

Nina vrbs.

Sardanapali exitus.

Arbaces rex.

magnā auri argentiq; destinauit. Quare ad regē delata iudices eius criminis dati sunt: ex his qui vna secum fuerant victores Cum belesus factam confiteretur iudices eum capite damnarunt. Rex magni vir animi volens regni principia humanitate ac clementia firmiora reddere non solum beleso pœnam remisit: sed asportatum aurum argentumq; condonans prefecturam babyloniorum a principio concessam habere iussit. Afferens maiora illius erga se beneficia: q̄ iniurias esse. Hac vulgata clementia non solum beniuolentiam singulorum: sed & gloriam assecutus est censentibus omnibus illum imperio dignum qui ita parceret delinquentibus. Arbaces suis bonis ciuibus concessit vrbem a solo euertit: aurum argentumq; omne nam ad multa talenta ex incendio efluxerat: detulit in echatanam medie vrbem. Hoc pacto assiriorum imperium quod ad trigesimam prolem a nino peruenerat annis mille & quadringentis ad medos transiit. Nūc equū videt: quo nil memoratu dignum omittamus: de his qui chaldei apud babylonios vocātur referre.

Maxia Arbacis i belseū clementia.

Chaldei babyloniorū antiqssimi cū locum in sua repub. quē in egypto sacerdotes obtinere. Ad cultum enim deorū deputati p omnem vitā philosophanf peritissimi astrologie habiti. Multi diuinatione quadā futura pdicebāt: tū auguriis: tū sacris: tū aliis qbusdā incātationib⁹ & mala auertere ab hoībus: bona afferre: auguria insup: sōnia & prodigia interpretari cōsueuere. Eorū pterea q̄ ad sacra speculanda ptinēt peritissimi. nō em̄ quemadmodū grecis horū oim doctrinā pcip ūt Nā pueri a prībus pgeniē secuti eā discūt philosophiā oi aliarū rerū cura posthabita. Ita tū qa a teneris ānis in ea doctrina erudiūtur: tū qua diuti⁹ i illa pseuerāt doctissimi euadūt Apd grecos vt plurimū tarde ad philosophiā accedūt paulūq; in ea imorati ad q̄stū vertūtur. Pauci admodū in ea imorātur pdiscēda lucri gratia ad alia exercitia versi. Nō em̄ de more imitātur pentū doctrinā: sed ipsi sua spōte variis studiis p libito icumbūt Et enim barbari in suscepto exercitio semp immorantur: greci vero lucri gratia nouis semper opinionibus incūbentes: deq; maximis disciplinis inter se altercātes incertos discipulos reddunt animūq; eorū p omnem vitā dubium nulla certa sentētia errare compellunt. Ita si quis preclarissimorum philosohporū diligenter sectas exqrat repugnantes admodum maximisq; de rebus inuicem contrariis cōperiat. At vero chaldei mundū sempiternū

Chaldeorum virtus

Chaldeorum opinio.

esse aiunt: neq3 principium habuisse: neq3 sortitutum esse finem. Vniuersorũ ordinẽ atq3 ornatum diuina quadã prouidentia fa=ctum. Cęlestia oia non casu aut sua spõte: sed determinato quo dam firmoq3 deorũ nutu iudicioq3 esse pfecta. Astrorum longa obseruatione cursum naturãq3 diligentissime scrutati: multa futu ra hominibus prędicunt. Maximam vero vim ac motum quinq3 astrorũ qui planetę appellant interpretes illi dñt & eius pertim qui a grecis Saturnus dicitur esse affirmant. Clarissimum vero & cuius maxima sit virtus solem dicunt. Reliquos quattuor eo noie: & quo nostri astrologi appellãt Martẽ Venerẽ. Mercuriuʒ Iouẽ. Mercurios illos ppterea vocant: q cũ aliis astris haud qua q̃ errantibus: sed motũ ordinatũ habentibus isti soli propriũ cur=sum sortiti futura ostendãt: tanq̃ deorũ interptes volũtatis. Nã tum ortutũ occasu: tum colore significare recte aduertẽtibus fu=tura testantur. Aliquando vero ventis quandoq3 hymbribus: tuʒ ęstu nonnunq̃ cometis: solis & lunę eclipsi: hiatu terrę multisde niq3: signis: quę prosint quęue obsint non solum gentibus ac lo cis: sed & regibus & priuatis personis ostendunt. Sub horum cur su esse astra triginta: quę deos consultores appellant: & horum medietatem supra reliquam subtus terram ferri: tum quę apud homines accidunt: tum q̃ a cęlestibus eueniunt spectantia. Die=bus aũt decem ex superioribus vnum ad inferiora veluti astro=rum angelum: alterũ rursus ab inferioribus ad supa mitti. Et hũc esse eorũ pscriptũ motũ circuitu sempiterno. Deorũ pcipuos duo decim asserũt esse numero. Quorũ cuilibet mẽsẽ & vnũ ex signis zodiaci tribuunt: perq3 ea solẽ ac lunã reliquosq3 planetas qnq3 efficere motum suum. Solem anno: lunam mense proprios cur=sus peragere. Reliquorũ planetarũ quẽlibet suum motum diuer=sis cõsummare tũ velocitate tũ tpe. Hos aiunt planetas plurimuʒ in generationẽ cõferre vel bona vel mala; cõsequẽda pq3 eorum naturã atq3 aspectũ maxime cognosci: q̃ sint hominibus euentu ra. Multa quoq3 prędixere tum aliis tum etiam regibus præser=tim alexandro: cum esset cũ Dario pugnaturus. Postmodum An tigono Nicanori Seleuco: prędicunt etiam idiotis futura ita eui denter vt mirum & vltra hominem ingenia esse putetur Vigin=ti quattuor pręterea astra prębet zodiaci circulum annume=rant: quorum duodecim versus boream: duodecim ad no=tum vergant. Et hęc quod videri: quę atrribuunt viuenti=bus hęc non apparere: & defunctis adesse putant: quę iu=

Planetę solis vius.

angelus

xii. prici pales dii xii. men ses sor=titi.

Planeta rum in=fluxus

Lunæ cursus

dices vniuersorū appellāt. His omnibus inferiorem lunā ferri ꝑpius terrā dicunt: quę breui tempore efficiat cursum suum nō qdē ꝓptervelocitatē motus: sed ꝓpter circuli breuitatē. Quodvero lumen a sole habet: ꝙ ꝓpter terrę vmbrm obscuretur sentiunt cū grecis. De solis eclipsi varia sentientes: neq̧ de ea suam sentētiā afferre audent: neq̧ tēpus predicere. De terra priuatas sentētias

Terra cōcaua.

afferunt asserentes scaphę similē: & cōcauā esse: multaq̧ de hac deq̧ reliquis quę in orbe sunt persuadere nitunt: de qbus alienū ab historia est singulatim referre. Hoc autem concedunt omnes chaldeos astrologię vltra cęteros: cū diutius in ea versati sint eē

Astrorū obseruatio.

peritos. Numerum annorū: quibus se huiusmodi astrorū doctrinę vacasse affirmant: haud facile quis crediderit: nā quadringēta tria annorum milia annumerant: vsq̧ ad Alexandri ascēsum ex quo astrorum obseruationes ab se cœptas dicunt. Et de chaldeis hactenus. Nunc eo vnde digressi sumus redeat oratio.

Quoniam scriptores plurimi de medorū iperio dissentiunt: haud ab re erit veritatē historię exqrenti: i quibus differant referre. Herodotus qui xerxis tempore viguit

Herodoti sęculū medorū sermo

assiriorum regnū qui annis antea quingētis asię iperitauerāt scribit a medis euersum deinceps multo tēpore nullū fuisse regē: qui oīnibus imparet. Ciuitates singulas populari imperio vsas absq̧ regibus vixisse. Tandē plures post annos electum a medis regē iustitia insignem nomine Ciaxarē: q ꝓpinqs po-

ciaxares

pulis in medorū societatē adductis dux omniū creatus est. Tuꝫ posteri eius susceptū imperiū ꝓpagarūt vsq̧ ad Astyagem queꝫ

astiages

Cyrus pseq̧ deuicerūt: de quibus nunc paucis contenti postmodū suo tempore diligentius trademus. Secundo septime ac decimę olympiadis anno factus est medorum rex Ciaxares secundū

Ethesię seculum

herodotū: ethesias gnidius post herodotū: qui cum Artaxerse aduersus Cyrum fratrem eius militās captus est: obq̧ artē medicinę annis decē & septē cū rege summo cū honore fuit. Ex ānalibus: regū: i qbus prisca psarū gesta obseruata consuetudine scripta erant: certam a se comptam historiā ad grecos attulisse affirmat. Is tradit post deletum assiriorū regnū medos imperio asiæ

arbaces mādāes sosarmō

potitos fuisse Arbace regnāte: q cū Sardanapalū bello vt dictum est superasset: regnassetq̧ duo triginta ānis Mandanes filius de imperium suscepit: qui asię imperauit annis quinquaginta. Post hunc annis triginta regnasse Sosarmonem. Quinquaginta arte

camim Arbianē duo & viginti. Quadraginta Arsteum. qui bello maximo cum cadusiis gesto superatus sit. Eius rei causa tradi- tur fuisse Parsodes persa vir fortitudine ac prudentia multisq; ā- terea virtutibus memorabilib⁹: q regi apprime charus cū magna esset auctoritate apud eos: qui pręcipui penes regem habeban- tur: ex quodā iudicio infensus regi: cum tribus milibus peditum equitibus mille ad cadusios aufugit. A quibus susceptus sororez despondit vni: qui cęteris eo tempore potentia pręstabat: cum a rege aperte defecisset suasit cadusiis omnibus: vt se in libertatē vendicarent. Dux belli ob virtutem creatus exercitum maximuz ad ducenta hoim milia coegit. Castrisq; in finibus cadusiorū po sitis. Arceum medorum ducem se aduersus cum octingentis mi- libus hominum profectum pugna inita superauit. Ad quingen- ta milia interfectis reliquos abegit extra cadusiorū fines. Hac vi ctoria insignis a cadusiis rex creatus in mediam trāsiit omniq; prouincia vastata magnā gloriā assecutus est. Vergens in seniuz cū instaret vitę finis: execratus est successores qui odiū inimiciti amq; iter Cadusios ac medos deleret: q pacē ꝓcuraret exilio m... ctaretur. Siue ꝓgenies sua: seu cadusius esset. Quapropter cadu- sii semp medis hostes extitere nunq̄ illorū regibus subditi vsq; ad Cyrū ꝑsarū regē. Post arcei obitū i medis regnauit Artines an nis duobus & viginti. Artibanus quadraginta. Post hunc ꝑti a medis deficiētes: cum patriā vrbemq; Sacis tradidissent: magnū bellum inter sacas medosq;: quod annis duobus magnis vtrin- q; cladibus gestum est excitarūt. Pax tandē cōstituta: vt parti sub iicerentur medis: Sacę mediq; amici sociiq; iuicem perpetuo es- sent. Sacarū tū regina erat mulier Tarina noie belloruz appetens audacia quoq; & rebus gestis cęteris fœminabus inter sacas no bilior. Habet ea patria mulieres robustas: q̄ viros appetunt ꝑserti belli gloria illustres. Fertur hęc tum pulchritudine tum vero con silio prudentiaq; mirabilis extitisse: propinquasq; gentes barba ras, supbia elatas ac sacis imperantes expugnasse: maioremq; e- ius regionis ptem ad mitiorē traduxisse vitā. Multas insup con- didisse ciuitates: quas reddidisset prę cęteris vicinis gētibus fœ liciores. Post eius obitū memores beneficiorū eius virtutisq; sub- diti sepulchrū ei cōstruxere: oium q̄ apud ipsos erat magnificen tius. Pyramis ea fuit triāgularis: cuius latus quodlibet tribus sta diis ꝑtēdebatur. Altitudo stadii erat vnius: vertice i arctū cōstru cto. Addiderunt sepulchro aureā statuam istar colossi. Honores

Arsteus

ꝑsodes.

Cadusii

Arceus

Bellū ca dusium

Artines

artiba- nus.

Sacæ.

Tarine virtus

pyramis

insuper heroicos aliaq₃ ad sepulchri magnificentiam impende-
runt: que suis maioribus consueuerunt largiri. Astibara medorū
rege in ecbatanis ob senectam defuncto filius Apanda regnum
cœpit a grecis Astiages nominatus: quo a chyro rege persarum
deuicto medorū regnū ad persas trāsiit: de qbus suo loco scribe-
mus. De assyriorum medorumq₃ imperio: deq₃ his in quibus dis
sentiunt scriptores satis dictum putamus. Nunc ad indos: eaq₃
quę de his traduntur transeundum.

astibara rex apāda q astiages dictus ē

Indię si tus. emodes mons sacę

INdia in quattuor latera disticta. Quod ad orientē
quodue ad meridiem vergit magnū mare circūdat
Qđ arctos spectat Emodē mōs ab ea scythia quā
habitāt hi q appellanť sacę diuidit. Quartū qđ ēad
occidētē fluuius id⁹ terminat oium fere post nilum
maxim⁹. Magnitudinē idię ab oriēte ad occasū scribūt stadioru₃
vigiti octo miliū. A septētriōe ad meridiē miliū duorū ac trigita.
Hęc tāta indię magnitudo circulo ęstiui tropici vř subiecta. In
multis indię locis aiunt erectū lignū nullā a sole vmbram redde
re nocte arctos nō videri. In vltimis vero minime aspici arcturū
quo in loco vmbras versus meridiem iclinare dnt. India multos
mōtes ac magnos cōtinet arboribus ois gñis oppletos. Campos
insup plurimos maximosq₃ fructibus vberes pulchritudine egre
gios. Diuisa est fluminum multitudine agros plurifariam rigan
tium. Ista ex re bis i anno p̄bet fructus Animantia varii generis
producit p̄ ceteris magna ac robusta: partim terrestria: ptim vo-
lantia. Elephantes insup plurimos maximosq₃ q libycos robore
excellūt. Vtunť his quos venatione abūde capiūt in prelijs: mul
tūq₃ ad victoriā cōferūt. Hoies quoq₃ fert pceros ac validos & ar
tificio accōmodatos: vt q aerem purum ducant: & aqua₃ bibant
salubrē Terra & domesticis fructibus opulēta est: & variis multi
plicibusq₃ metallis fœcunda. Nasciť in ea ingens argenti auriq₃
vis non parū quoq₃ eris ferriq₃ & aurichalci. Multa īsuper ad cul
tū vtilitatemq₃ vitę & belli apparatum Pręterea inter alias sege-
tes fit apud indos plurimum milii: ac leguminū agros a qua flu
minū irrigante. Oriza quoq₃: & quod appellant bosphorum mul
taq₃ alia ad cibū vtilia. Plures insuper fructus animantiū nutri-
menta quę longum esset recensere. Ob hanc causam affirmāt nū
quam indiam famæ: aut rerum inopia pręmi. Nam cum bis an
nis singulis segetes ferat: hunc quidem hyeme quo tempore
alii risum serunt percipiunt: alterum ęstate cum oriza Sisamus

Elephā tes.

Indię bona.

Inopia idi non vexanť.

bosphorus millium feruntur. Quo accidit: vt pręcipua sit apud indos vbertas: cum & sua sponte nascantur fructus: & palustes dulcedine pręcipua radices magnam copiam victi hominum pbeant. Omnis enim fere campestris regio dulcem tum a fluminibus humorem suscipit: tū a pluuia: quę certo anni tempore fieri ętate consueuit. Sunt radices quoqꝫ palustres ęstu decoctę: sed magnarū pręcipuę arundinum dulces. Confert etiam ad indorū fertilitatē cōsuetudo: quę in bellis seruatur. Nam apud cęteras gentes hostes bellorū tempore regiones spoliant: vastantqꝫ neqꝫ agros coli sinunt apud indos vero belli tēpestate in campis opus rusticum exercent absqꝫ cura agricolę procul ab omni discrimine belli. Hostes in prelíis mutua cęde crassantur. Agricolis nulla in re nocent: sed intactos relinquunt tanq̄ communis vtilitatis ministros. Neqꝫ vero hostium agros vrunt: neqꝫ cædunt arbores. Habent insuper indi plura flumina ingentiaqꝫ nauigiis apta: quę ex fontibus montiū ad septentrionem vergentium in campestria decurrunt. Horum permulti in vnum coeūtes in gangē defluūt. Eius latitudo stadiorum est triginta. Fertur ab septentrione ad meridiem: inqꝫ mare occeanū ingreditur Delapsus versus orientem per gangaricos: apud quos permulti sunt maximiqꝫ elephantes. Quo accidit: vt nullus vnquam eis rex aduena imperarit ꝑpinquis gentibus numerū vimqꝫ belluarum veritis. Alexander macedo totius asię imperium adeptus solos gangaros non oppugnauit. Nam cū ad gangē cū exercitu ꝑuenisset cęteris sibi subditis indis: vt nouit gangaros quattuor milibus elephāntis ad bellum paratos: nequaquā eos armis lacessiuit. Indus eodēmō quo ganges ab arcto incipiens inqꝫ oceanū fluēs indiā diuidit: lapsusqꝫ p loca patiētia augetᷣ pluribꝰ egregiis fluuiis q in eū decurrūt: quorū p̄cipui Hypanes Hydaspesqꝫ: & Aresinus dicunṫ. Sunt p̄ter hos haud vulgaria flumina in diā inter labētia q̄ regiones eas hortis variisqꝫ fructibus vberez reddūt. Cur in india plura maximaqꝫ sint flumina causas philosophi phisiciqꝫ asserunt indiam situ esse humidā. Scythas vero bactrianos arianosqꝫ vicinas gentes elatiores. Merito igitur humiditatē ex superioribus locis ad infima fluētē plures & aquosiores fluuios reddidere: Sed quod accidit inter cęteros fluuios quem dicunt Syllā est dictu mirabile. Defluēs enim a mōte eiusdem nominis abrupto. neqꝫ alterius fluuii decursu auctus absorbetur ab hiatu terrę indiam omnē cum supra modū āplitudine

Indorū Agricultura.

Gāges. gāgari.

Indi ab alexandro victi p̄ter gangaros.

Hypanes. Hydaspes. Aresin

Silla fluuius.

Naturę bona.

Dionysius in indiam

excedat multę variẹꝙ incolũt gentes: quarũ nullam originem extra indiam trahit: sed omnes indigetes appellantur. Nunquã externa colonia illuc adiit: neꝙ ipsi ad alias gentes misere. Asserunt priscos inde homines his cibis quos terra sua spõte ꝓduceret pellibusꝙ animaliũ quemadmodũ & grecos ꝓ vestibus vsos artesꝙ & cętera ad vitã necessaria paulatim adinuenta vtilitate hoies docẽte: qbus natura manus loqlã & animi ꝑstãtiã adiumẽta vitę dedisset. Tradũt q prudentiores apud indos fuere: priscis tẽporibus cũ adhuc hoies dispsi ꝑ vicos habitarẽt: venisse adindos cũ exercitus ex occidẽtali plaga dionysiũ omnẽꝙ peragrasse indiã nullus adhuc ꝑclaris constitutis vrbibus: q̃ ei obsisterẽt. Cũ vero ob ingẽtes ęstus exercitus eius peste interiret vt dux prudẽs in mõtes ex locis planis milites traduxit. Vbi cũ venti frigidi efflarẽt & aquę potu vterent quę pura ex fontibus manabat a morbo sunt liberati. Locũ montanum: in quo exercitus a peste euasit femur appellauit. Vnde & gręcos tradidisset de eo deo posteris ferunt in iouis femore dionysiũ esse nutritũ Cum multos fructus indos plantare docuisset: & vini quoꝙ alioꝝ ꝙ ad vitam vtilium vsum dedit: plures insuper condidit egregias vrbes cogens ex vtilis in ciuitatem migrare. Deorum quoꝙ cultum tradidit. leges ac iudicia constituit Tandẽ ꝓpter impẽsa beneficia rerũꝙ varias inuentiones deus existimatus est & immortalium honore potitus. Scribunt etiã mulierũ multitudinem in exercitu circunduxisse vsumꝙ eẽ in acie tympanis cymbalisꝙ nondum tuba reperta. Cum indiis imperasset annos duos & quinquaginta senex defunctus est: cui successerunt regno filii: sed paulatim labente successorum culpa principatu cum longo tempore post regnũ oino defecisse: ciuitates libertatẽ asseruere. Hęc de Dionysio deꝙ progenitoribus eius ab his qui indię montana incolunt tradunt. Herculẽ pręterea volunt ad indos accessisse: sicut & gręci clausa pelleꝙ leonis ornatum qui corporis robore virtuteꝙ multo cęteros homines excesserit: terre insuper ac maris monstra perdomuerit. Cum multas cœpisset vxores filios plures natam vnicam genuit: filiis cum ętatem peruenissent: omnem distribuit indiã regnis ꝓ numero filiorum constitutis. Filiã ab se nutritam reginã fecit. Multas ꝑterea ciuitates ab eo conditas scribũt maximam clarissimamꝙ appellauit Palicotrã. In qua sumptuosa ędificata regia multos in eam introduxit incolas sepulchris etiã fluminibusꝙ reddidit vrbẽ munitiorẽ. Et ipse quidem

Femur

cur fatum in iouis femore [illegible] nutritum

Dionysian⁹ ex mulieribꝰ est excitus cõstitutus.

Herculis virtus.

Palicotra vrbs

ab [illegible] in [illegible]

hercules cũ e vita migrasset: imortaliũ honorem consecutus est Posteri eius per multa regnantes sęcula nil dignum memoria gessere: neq₃ exercitu aliquo extra indiam ducto: neq₃ colõnia ad alias nationes missa. Multis post annis plurimę ciuitates in libertatem se vendicarunt. Nationes quędã regnũ vsq₃ ad Alexandria aduertum passę sunt. Cum leges apud indos varię habeantur admiratione tamen digne quę fuerunt a priscis eorum philosophis editę. Lege enim sanxerunt neminem oĩno seruum eẽ: liberos ęquo iure honoreq₃ haberi omnes qui assuescerent neq₃ pstare cęteris neq₃ iniuria queq̃ afficere: optime ad omnes fortunę casus instituisse vitam. Stultum sane videri leges ęquas om̃ibus positas fortuna non equę oĩbus cões eẽ: Indorum populus in tribus septem est distributus. Prima est philosophorum qui cęteris numero pauciores supereminent dignitate. Hi ab omni opere immunes: neq₃ seruiunt cuiquã: neq₃ imperant. recipiuntq₃ a priuatis & ea quibus sacra diis faciant & curã habeant defunctorũ tanquã chari diis & quę fiãt apud inferos pręcipue norint: ppterea dona plurima honoresq₃ eis impendũtur. Multũ vero psunt indorũ vitę. Nã anni principio vna cõuenientes. Siccitates: pluuias: ventos morbos pdicunt: cęteraq₃ quorũ cognitio possit vtilis eẽ. Futura enim audientes tũ populus tũ rex & futura declinant mala & bonis futuris imminent. Qui phũs falsa pdixerit nullam pterq̃ quod perpetuo silet pœnã subiit Secũda tribus ẽ agricolarũ: q multitudine supantes cęteros a bello reliquoq₃ opere liberi solis agris colẽdis tẽpus ipartiũt. Nullus hostis eos lacessit: neq₃ spoliat: sed existimãs illos ĩ cõmuni vtilitate versari ab oĩ iniuria abstinet. Ita soluti metu agricolę terrã q₃ libere colãtes rerũ afferũt vbertatem. Viuũt aũt in cãpis cũ vxore ac liberis neq₃ in vrbes cõmeant. Dãt regi (oĩs eñ india subdita est regibus) tributũ. Nulli priuato licet agros possidere: pter tributũ: & quãtũ quoq₃ fructuũ ptẽ regibus impendũt. Tertiam tribũ cõficiunt omnis generis pastores: qui neq₃ in ciuitatibus neq₃ in villis moranẽ. Vtuntur tabernaculis venatu ac retibus tutas a feris auibusq₃ regiones reddũt. Hoc exercitio indiam domesticã pstant. Multis varisq₃ tum bestiis tum auibus sementi agricolarum infestis copiosam Quartum locum artifices tenent quorum pars armis pars rusticis instrumentis: alii aliis vtilibus rebus fabricandis vacant. Hi non solum immunes a tributo sunt. sed frumentum insuper a regia percipiunt. Quinto ordine

Indorũ leges

Indorũ tribus.

Indorũ philosophi.

philosophus qui falsa dixerit qua pœna afficiatur.

Agricolę

pastores

Artifices

militres
milites: sed numero secundi belli disciplina exercentur Omnis ea multitudo armis dedita tum equi elephantiq; bello apti exregia victũ habẽt Sextus est ordo ephorũ Hi q̃cũq; in india agunt
ephori
inspiciẽtes regi referũt. Vbi rex deest principibus: Septimo loco existũt qpublicis cõsiliis p̃sunt nũero paucissimi nobilitate prudẽtiaq; maxie isignes. Ex his eni ad regũ cõsilia tũ ad tẽp. curã dã tũ ad res dubias iudicãdas asciũtur. Duces insup ex his deliguntur ac pricipes. Has in ptes politia in die distributa haud qua q̃. licet vnius ordinis virũ alterius vxorẽ ducere. neq; exercitiũ mutare. Neq; eni fas est militẽ agrũ colere: aut philosophari artificem.
iurisconsulti
politia in dive

Elephãtorum natura.

Habet india plurimos maximosq; elephantos fortitudine ac magnitudine pręstantes. Coit hoc animal non sicut quidã putant promiscue: sed velut equi ad reliqua quadrupedia. Decimo ac sexto adminus mẽse vt plurimum pariunt: quandoq; octauo & decimo. Vnicũ veluti equi parturiunt. quem nutriunt matres annis sex. Viuũt maiori ex parte ętate lõgeui hois. Qui vero maxime senescunt annis ducentis sunt & apud indos statuti pricipes: qui iniurias ab aduenis phibeant. Si q eorũ infirmantur conductis medicis curãt: defunctosq; sepeliũt eorũ pecunia proximioribus tradita. Iudices causas cognoscũt. Sontes diligẽter puniunt Et de indis hactenus.

Scythę

Nunc de scytis qui sunt indę contermini dicendum. Hi olim a primordio paruam patriam possidebant. Postmodum paulatim per virtutem & vires aucti cum regiones multas sibi subdidissent in magnum imperiũ gloriamq; puenere Ea primum natio iuxta araxim flumẽ parua numero pp̃terq; ignobilitatem contempta consedit Nacti regem quendam bellicosum & militari virtute pręcipuum agros amplia runt. Montanos quidem vsq; ad caucasum: campestres vero vsq; ad oceanum & meotida plaudem aliaq; loca ad Tanaim vsq; flumen.

Araxes

Fabulantur scytę natam apud eos ex terra virginem vmbilico tenus hominis forma reliqua viperę. Eam genuisse puerum: cuius nomen fuerit scytha Hunc cum omnium qui ante eum fuerãt clarissimus euasisset: indidisse populis scytharum nomen. Inter huius regis pastores extitisse fratres duos sũma virtute. Et vnum Plutonẽ alterũ Napim appellatos qui magnis rebus gestis regno inter se diuiso alteros populos Plutones alteros Napas vocitarunt. Horum magno post tẽpore regũ progenies virtute & belli artibus insignis regiones vltra tanaim vsq; ad thraciam subiecit. Versi deinde ad alterã partem armis ad

Virgo ex terra Scytha puer Pluto. Napis.

Nilum egypti puenere redactisq; in potestatē q̄ intermedię erāt gētibus vsq; ad oriētis oceanū & caspiū mare paludēq; meotidē imperiū ꝓtēderūt. Aucta viribus ea gens reges habuit memoria dignos a qbus quidam sacę hi massegete qdā Arismape alio nomine appellati. Sub his regibus ex ꝓuinciis ab se bello subactis colonię deductę sunt sed duę maxime altera ex assyriis inter paphlagoniā ac pontum posita Ex medis altera pone: tanaim flumen cuius populū Sauromates appellarunt. Hi multis post annis imperio late diffuso magna ex parte vastata scythia eā penitus desertā cultoribus reddidere. Deinceps deficiēte scytharū principatu regnasse fęmias dicūt fortitudie corporū p̄claras. In his ei gentibus exercent ad bellū fœminę viris nihilo virtute iferiores. Aquarum multis virtute egregiis magne res non tantū i scythia sunt: sed in propinquis locis gestę. Cyrū quidem psarum regē cū ingenti exercitu scythiā ingressum scytharū regina prelio superatū captūq; cruci affixit. Adeo aūt amazonū vires clarueret nō solum multas vicinas gētes sed magnā europę asięq; partē subegerint: de quibus posteaq̄ scribere cœpimus haud absurdū erit: quę de illis magis fabulosę: q̄ vere scribuntur referre penes thermodunta fluuium primū gēs amazonū fuit q̄ viris similes bellicis artibus viribusq; corporis p̄stabant. Earū regina exercitu mulierū coacto exercuisse traditur eas militari disciplina: ac nonnullas ex vicinis gentibus expugnasse. Eius deinde gloria & viribus ampliatis ꝓpinquisq; subactis gētibus filiam genuit: quā martis filiam appellauit. Homines ad texturam muliebriaq; deputauit exercitia. Lege aūt statuit: vt solę fœminę in re militari erudirentur. Viris inter dicta essent arma: seruiliaq; officia pmissa Maribus q ex eis nascebantur crura ac brachia debilitabāt: quo bello inutiles fierent fœminabus dexteram inurebant mammā ne pugnę impedimento esset: ex quo & amazonum eis est inditū nomē Regina & prudētia & rei militaris opinione p̄stās vrbē p̄clarā i ostiis thermodōtis quā appellauit Themistram iq; ea regiam insignem condidit. Cū in bellis militarē disciplinā summo ordine seruaret: primum propinquas omnis gentes vsq; ad tanaim flumen suo imperio addidit. In quadam deinceps pugna cum viriliter dimicans interiisset: filia in regno succedens percq; omnia matris virtutem imitata gesta eius superauit. Nam virgines a primis annis venationibus exercitans quottidie ad belli munia instruxit. Marti quoq; & Dianę sacrificia instituit: quę

Sacę. massagetę. arismape. Sauromatę

Cyrus. Amazones

Themystra vrbs

Taurobolium.

Taurobolliũ appellauit: Sacra facere edocuit vltra tanaiꝫ exercitu traducto oẽs eius orę gẽtes ad thraciã vsq; deuicit. In regnum deiñ cum multis spoliis reuersa magnifica eis deis tẽpla construxit oim subditorũ beniuolentiã iusto ęquoq; imperio adepta. Tũ ad alterã fluminis partẽ versis armis asię ptẽ vsq; ad syriã bello subegit. Post huius obitũ propinquior genere in regno succedebat iuste imperãs ita: vt amazones magno imperio & gloria potirentur. Multis post seculis vulgata earum per omnẽ orbẽ virtute Herculi Semeles ac Iouis filio ab Euristeo mandatum fuisse tradunt: vt hypolitę amazonis baltheum ad se ferret. Qua ex re illato amazonibus bello acieq; profligato eorũ exercitu victã hypolitã cum baltheo cœpit quo pręlio amazonum est regnũ deletum. Barbaras deinde proximas gentes contẽpto amazonuꝫ nomine pteritarũ iniuriarũ memores adeo gentẽ earum continuo bello cõtriuisse aiunt: vt ipsarum sit nomẽ & genus extinctum. Paulopost hanc herculis expeditionẽ in troiã belli tpe Pãtasileã reginã martis filiã tradunt suarum cęde preteritã cũq; amazonũ reliquis ex ~~patria~~ profugam troianis auxilio affuisse: ac post hectoris obitum multis pclaris belli facinoribus editis ab achille interfectã. Hãc postremã amazonum pręcipua virtute extitisse reliquia sq; deiceps eius gẽtis paulati defecisse ferũt. Ea cã est: cur apud pastores cum robur earum virtusq; refertur fabularum antiquarum loco accipiãtur. Nobis postea q̃ res asię: q̃ ad arctũ vergunt dignas duximus quę posteritati mãdarẽtur: haud absurdũ visum est q̃ de hyperboreis traduntur conscribere. Eorũ qui veteres similesq; fabulis historias scribunt. Ecateus quidãq; alii oppositam celtis iuxta oceanum esse insulam haud multum sicilia minorẽ pone arctos tradũt: habitariq; ab his qui hyperborei eo q; venta boree sint admodum subditi appellantur. Insulam vero fertilẽ ac fructuosam: & in qua fructus annui bis nascantur. Fabulantur latonam in ea nataꝫ: vnde & apollo ibi prę cęteris diis maxime colitur. Esse quoq; eius insulę homines veluti quosdaꝫ apollinis sacerdotes: cuius laudes & hymnos quottidie in cantu celebrent, summeq; eum honorant deum. Pręterea lucum ingentem templumq; appollinis forma rotunda egregium multisq; donis atq; ornamẽtis cumulatum. Vrbis ei sacra est: cuius incolas maiori ex parte aiunt esse cytharistas: continueq; in templo sonare canentes hymnos in apollinis laudem: cantuq; eius gesta exornantes. Hñt hyperborei propriam linguam grecis: sed

Hypolite amazõ q̃ ex theseo hypolitum genuit

Pãtasileaq̃ pro hectoris morte vidicãda præclara gessit faciora.

patria

Hyperborei.

Latona Apollo.

Hyperborei, p. ... diui

Atheniẽſibus maxime deliiſq; ſocietate ac beniuolentia iuncti ſunt: a priſcis tẽporibus cœpta. Et ei grecos quoſdã dñt cum ad hyperboreos tranſiſſent: dona ſumptuoſa in templo appoſuiſſe grecis lr̃is inſcripta. Eodem pacto ex hyperboreis: olim Abarim veniſſe in greciã amicitiamq; cũ deliis antea contractã firmaſſe. Ferunt inſup lunã hac inſula videri parũ a terra diſtãtẽ ac terreſtres quoſdam veluti cumulos hñtem in ſe manifeſtos. Dicunt quoq; eũ deũ p annos vndeviginti adire inſulam: in qbus aſtrorum reuolutiões pficiant. Ob eã rez hmõi annorũ tempus a grecis metonus ãnus nominat. Interea cytara ſonare: pſallereq; noctu cõtinuo ab eqnoctio vſq; vernali ad pliadum ortuz deus exiſtimatur voluptati deditus. Regno ciuitati imperant huic: tẽploq; preſunt ii quos appellant boreadas progenies boree: que p genus recipit principatum. Nunc ad reliquas aſie partes eas preſertim in quibus continetur arabia tranſeundum. Ea inter ſyriã egyptumq; ſita multis variiſq; diſtinguitur gentibus. Nam quæ vergunt ad orientem partes arabes incolunt: quos nominãt abatos habitantes patriam tum deſertam tum inaquoſam tum i paucis ferentẽ fructus. Id eoq; latrociniis vicinis gẽtibus infeſti ſunt atq; inuicti bello. Qui regionem aquis carentem tenent: puteos effodiunt exteris ignotos: que res hoſtium pericula depellit. Nã qui eos perſequuntur aut errantes qti deficiunt fontium inſcitia aut vix redeunt labore defatigati. Ob hanc cauſam arabes ea loca incolentes cum bello expugnari nequeant liberi viuunt: neq; vlli vnq̃ externo regi: non aſſirio medo non perſo paruerunt ipſi macedonum reges nunquam eos ſubigere quantumuis magnis copiis valuere. Eſt in regione abateorum ſaxum natura ad modum munitum vnico anguſtoq; aſcenſu eũtibus patens paucis cuſtodibus egens. Stagnum quoq; ingens: vt quod longitudine quinquaginta latitudine ſexaginta ferme ſtadia complectatur. Aſphaltum producens ex quo non paruum vectigal pcipit. Eius aqua odoris eſt peſſimi atq; amari. Quo fit vt neq; piſces producat neq; aliquod aquatile animal. Et cũ plures dulcis aque fluuii in illud decurrant nequaq̃ tñ aque natura immutat Aſphaltũ ſtagni medietas plurimũ ãnuatim gignit qñq; ad tria iugera qñq; ad duo. Vnde & circunſtantes barbari maiorem partem taurũ minorẽ vitulũ appellãt. Plenus aſphalto lacus pcul aſpicientibus inſula apparet. Cũ aſphalto lacus eſt egeſturus palã ante vigeſimũ & ſecundũ diem apparent ſigna. Etenim circa

Meto n° ãnus

Arabes ĩ libertate degẽtes.

stagnũ stadiis pluribus fetor a vento excitatus ꝓprium argento auroq; & ęri colorem aufert vento iterum reflante restitutur. Pro pinqua loca ex calore fetoreq; lacus corrupta & morbos afferũt incolis & breuioris vitę reddunt. Fertilis est ea palmis regio quę fluminibus aut aquis fontium rigatur. Nascitur & in quadam e- ius conualle ad multa medicis vtile balsamum maximum vecti gal: cum nulla orbis pars alia eam plantam producat. Ab hac deserta aridaq; vicina arabia adeo differt: vt multitudine fructuum cęterarumq; rerum quę in ea nascuntur fœlix nomine tur. Calamo.n. & eo quem appellant schinum rebusq; aliis quæ aromata dñt: plurimum abundat. Foliis pręterea odoris suauissi mi: & quod ex arboribus stillat gũmi mirrham etiam & diis gra tissimum perq; vniuersum orbem diffusum thus extrema arabię ferunt. Costum insuper Casiam Cinamomum & alia eiusmodi plura. Herbę vero & arbusta odorifera adeo abunde. vt quę cęte ri raro super deorum altaribus ponant: illi pro lignis ĩ furnis cõ- burant. Hisq; q̃ apud alios habentur rara arabes seruorum domi lectos sternant. Cinamomum vtilitate excellens ad hoc resina miriq; odoris therebintus apud arabes nascuntur. Montes non solum abietes ac populos ꝓferunt: sed cedros & quẽ vocant baraton: plurimas vero alias nutrit plantas suauem odo rem transeuntibus inspirantes. Natura id soli accidit vt dulces in eo odores orta ferant. Nam quibusdã in locis effossa terra aliquę reperiuntur suaue olentes glebę: q̃ veluti metalla fusę lapides in gentes fiunt ędificandie domibus apti. In eos cum gutę aquæ pluuię cadunt ita liquefiunt ex humiditate iuncturę lapidũ: cõ- miscenturq; inuicem: vt vnicus murus appareat. Effoditur in a- rabia aurum: quod non igni decoquitur vt apud alios cõsueuit sed euestigio effossum nucibus id castaneis simile reperitur: colo re est ita lucido vt ꝑciosos lapides ab artificibus auro ĩclusos splẽ didiores reddat. Pecorũ adeo fertilis arabia est: vt nationes plu rimas vitã pastorũ ducentes enutriat. Frumento non eget multa rum rerum vbertate opulenta. Pars syrię contermina multas va- riasq; nutrit feras. Nam & leones & pardali multo plures maio- resq; in ea q̃ in libya repiuntur. Pręter hos qui babylonii vocant tigres. Fert & animalia naturę duplicis mixta specie quorum ali quos appellant strutiocamelos: qui ex strutione camelisq; con- stãt vñ & nomen trahũt magnitudine ad cameli nascẽtis modũ. Capite sũt pilis minutis: oculis grossioribus nigrisq; nõ dissimili

aduerte q̃ in arabia pro patria ducunt

Aurum.

Leones padali Tygres. Strutiocamelus

balsamum arabia fœlix calamus, schinum, gummi, mirrha, thus, costum, casiam, cinnamum, Resina therebintus

forma &colore camelis collo oblongo rostro breui atq; acuto ela
ti⸫ mollibus pennis duobus cruribus pedibusvngula fissa vt ter
restrę simul volatileq; animal videatur: ꝓpter grauitatē neq; al
tius extolli neq; volare potest. Sed velociter terra graditur Per=
secunt̄ illū eqtes quos sępius lapide pedibus veluti fūda iacto fe
rit. Cum effugere nequit inter arbusta sepius aut vmbrosa loca
caput abscōdit nō naturę desidia nevideatur aut conspiciat̄ ab
aliis vt quidā putāt: sed qa ea corporis pars cęteris debilior vm
brā sibi ꝑ tutela parat. Natura.n. optima singulis animātibus ad
sui salutē magistra nō suę tantū sed eorū quoq; quos ꝓcreat cu
rā salutis gerit. Qui Camelo pdi vocant̄ ab his ambob⁹ a qbus
sortiūtur nomē nascūtur: sed camelis existūt minores: & breuio
ri collo: capite oculis colore pilis pdi similes. Vngulę fissura ca= Camelo
melo. Caudā hn̄t longam in modum pardi. Nascuntur etiaʒ in pardi.
arabia tragelaphi ac bubali. pluraq; alia varię formę mixtęq;
naturę animantia: q̄ breuitatis gratia omisimus. Videtur auteʒ Trage=
sol regioni ad meridiem positę plurimam gignendi virtutem laphi
afferre ꝓptereaq; plurima eis in locis varia ac pulchra animan=
tia natura fieri. Eadem causa & in ęgypto crocodylli & fluuiati Aialiū
les equi In ęthiopia vero ac lybię desertis elephantes multi: va varieta
rii serpentes: dracones: cęterę q; ferę magnitudine ac viribus ex tes.
imię nascuntur. In idia quoq; elephantes mole viribus multitu=
dine reliquis sunt antecellentes. Non solum autem his in regio
nibus animalia specie diuersa solis opere virtuteq; fiunt: sed la
pides quoq; naturę varię tum colore tū splendore admodū luci
do Cristal⁹.n. lapis ex aqua oritur pura cōgelata nō qdē a frigo Cristall⁹
re: sed diuini caloris vi: q̄ duriciem seruet varios q; sucipiat co=
lores. Smaragdi.n. berilliq; inter metalla ęra nascentes a superis Smarag
formā coloremq; capiunt. Lapidibus etiā aureis solis ęstus eum di.
colorem indidit. Quapropter & adulterios quoq; arte hoim co= Berilli
lore cristallos addito fieri tradunt. Carbūculorū insupvarias spe Carbun
cies solis virtus efficit. Eodē mō diuersarū auiū formis color est culi.
additus: vt inuicē differētes q̄dā oino porphireę alię splendido Solis vis
nonnulle croceo: alię smaragdi colore existant: q̄ oia lumine so
lis effici videmus. Hoc & in iride conspicere cœlesti licet: quia va
rios colores a sole accipit. Horū varietatē naturales supioribus
tribuunt calore solis cooperante qui viuificet oim rerū formas
Deniq; florū terręq; colorū ac varietatis cuius naturale opus ars
postea hominum natura docente imitata varios singulis rebus

colores addiderit. Et .n. colores fructuuȝ odores: saporũ varie- tates: animaliũ magnitudinẽ: cuiusq; rei formã terrarum diuer- sas spẽs cõstat solis caliditate fieri. qui terrę humiditate concale facta cuiuslibet rei naturã ꝑducat. Itaq; neq; parius neq; alius q uis mirandus lapis cũ arabicis est cõparandus: quorũ & albedo splendida est: & põdus graue: nec cęteris cędunt leuitate. Hanc ei prouincię proprietatem virtus solis vt diximus elargitur. Ca- lor.n.condensat. Siccitas comprimit. Splendor illuminat. Auiũ genus oẽ caloris particeps volans ꝓpter leuitatẽ solis opa: diuer si est coloris in regionibus p̃sertim soli ꝓpinquis. Babylonia pa uones plurimos colore vario distictos nutrit. Vltima syrię fert psytacos porphirionesq; ac meleagridas puresq; alias animan- tium spẽs coloribus varias. Simili modo & de aliis similis plagę locis: vt est india: rubrum mare: ęthiopia: & lybię portio. Sed partes orientis quę feraciores sunt nobiliora maioraq; ferũt ani mantia. Reliquę secundum solis virtutem. Eodem pacto inter arbores palmę in lybia fructus producunt squalidos ac paruos In interiori syria q carioti appellantur fiunt aliis excellentiores tũ dulcidine: tũ magnitudine: tum humore. His maiores multo arabia fert ac babylonia quorum magnitudo sex est digitorum Colore sunt quidam subęreo: nonnulli puniceo: alii porphireo aspectu amęni & suaues gustu palmarũ arbor ꝓcera ẽ stipite te reti & vsq; ad verticẽ ęquo: coma eius varię circũq; diffũditur Ea q̃ a meridiẽ spectat arabia fœlix cognominatur: iteriorẽ pa stores colũt in tabernaculis vitã ducẽtes. Hi pecoribus armẽtisq; dediti latos habitãt cãpos: ẽ inter hos fœlicẽq; arabiã interiacet absq; aqua est: & vt iã diximus deserta. Quę ad occasũ vergit. are nosa ẽ pęnitus p eã iter qui faciũt queadmodũ in mari nautę ar cti signa itineris duces habẽt. Reliqua pars arabię versus syriam sita multifariam agrorum cultoribus mercatoribusq; referta est Qui eorum quę exportant pręmiis allecti quę rara apud cęteros habentur abunde subministrant. Quę ad oceanum pars respicit supra fœlicem arabiam posita: multisq; ac magnis diuisa fluuiis plures stagnantes locos paludesq; haud parui ambitus facit. Quę tum fluminum: tuȝ imbrium aquis irrigatu maiori ex parte duplici fructu abũdat. Nutrit autem is locus elephãtorũ greges aliaq; varia ac diuersa specie formaq; animalia. Pecorum insup pręsertim boum atq; ouiũ magnas pinguesq; caudas habenti- um copiosa est. Multa quoq; & diuersa camelorum p̃bet genera

Pauo- nes

Syria. Psytaci.

Palmę. Carioti

Arabia. fœlix.

Babylonia plurimos nutrit pauones. plurima animalia nutrit porphiriones meleagridas

tum pinguiũ.tum macilentorũ quorũ nõnulli gibbuȝ duplicẽ in dorsuȝ hñt:a quo & ditili nominantur. Horũ carnibus lacteqȝ vescuntur incolę. Quidã ferendis oneribus apti supra decem frumẽ ti minas hoĩes vero quinqȝ in lecto iacentes vehunt. Anacoli vero ligariqȝ q dromadũ sub forma. plurimũ vitę conficiunt pręser tim p deserta & aquis carẽtia loca. In bello quoqȝ duos in certamen sagittarios ferũt dorso cõtrarie iuicẽ insidentes. Alterum a fronte aduersus hostẽ: alterũ contra psequẽtem pugnãtes. Et de arabia hactenus. Nũc de insula in oceano versus meridiẽ repta: & q̃ in ea pręter fidem narrantur: deqȝ inuentionis causa paucis sunt explicãda iambolus a pueritia eruditus post patris qui mercator extitit obitũ & ipse mercaturę operam dedit p arabiã transiens ad aromata emenda cũ sociis itineris a latronibus captus primo cum vno ex cõseruis pastor deputatus est. Deinde vna cũ eo a quibusdã ęthiopibus cõ prehensus vltraqȝ maritimã ęthiopiã ductus. Hi cum essent externi in expiationem eius regionis capti sunt. Mos erat his q ea loca incolebant ęthiopibus a priscis tpibus ex deorũ responso traditus pqȝ ꝓgenies viginti annos vero sexcentos (ꝓgenies. n. triginta pficitur annis) obseruatus duobus hoĩbus expiationẽ facere. Habebãt p̃paratũ nauigiolum ad ferenda smaris tempestates aptũ. Et quod duo viri facile possent tegere. In id sex mẽsium victu: quod satis esset ambobus imposito viros ĩducẽtes manabant: vt secundum oraculi respõsa nauiculã versus meridiẽ dirigerent. Venturos esse eos ad insulã fœlicem & humanos homines: qui beatę viuerent. Eodẽ modo & eorum patriam: si ipsi in insulam salui peruenissent. sexcẽtis annis in pace fœlicitateqȝ futuram. Sin vero longitudine maris territi cursus retro verteretur: tanq̃ impios ac scelestos omni eorum gẽte magnarum calamitatum causam prębituros. Aethiopes vero aiunt dies agere iuxta mare festos. sacraqȝ facere optãtes quo solita fiat expiatio ꝓsperũ nauigantium cursum hi post quattuor mensium nauigationem multis acti tempestatibus ad insulam deferuntur figura rotũdã stadiorũ ambitu quinqꝫ milium insulę appropinquantibus accolæ quidã obuii scapham deducunt. Alii accurantes mirant̃ alienigenarũ aduentũ eos humaniter benigneqꝫ suscipiunt: q̃ apud se erant cum illis communicãtes. Sunt eius insulę homines corpore ac moribus haud nostris similes. Eadẽ tamẽ oẽs corporis forma. Sed q̃ magnitudine quattuor cubitos excedat: horũ ossa veluti nerui quo velis flectuntur refle

Ditili.

Iãbolic⁹ mercator.

ctuntur que. Corpore sunt plusq̃ nostra agili ac robusto. Nam siqd manibus ceperint: nemo eripere ex digitis põt: pilis carẽt dẽptis capite: supciliis: palpebris ac merito reliqua parte corporis adeo perpolita vt ne parua quidẽ lanugo appeat. Pulchri sunt decori & corpore cõposito. Auriũ foramina multo nostris parentiora. Quẽadmodũ & lingua a nobis differunt: hẽt enim eorum ligua priuati qd tũ natura tũ ab igenio datum. Diuisam.n.linguã natura dedit qua scidit i iferiori pte: vt ab radice duplex esse videatur. Ita varia vtunt loquela: vt nõ solũ voce hoium loquant: sed auiũ diuersarũ imitant cãtus. Qd vero vr admirabilins vna cum duobus hoibus pfecte simul rñdẽdo tũ disputãdo loquunt. Vna n.ligue pte vni loquit: reliq alteri. Purũ ibi eẽ itegro anno aerem constat: quẽadmodũ poeta scribit pirũ supra pirũ malũ supra malum: vuã supra vitẽ ficũ supra ficũ senescere: esse insup tradũt cõtinuo diẽ parẽ nocti. Circa meridiẽ nullã fieri rei alicui⁹ vmbrã cũ supra verticẽ sol existat. Viuũt aũt scdm cognatiões ac cetus q tñ q̃drĩgẽtos nõ excedãt: habitant in pratis ferẽte absq cultura spõte sua vberes fructus terra. Nã isule virtus aeris q tẽpies terrã sua spõte frugiferã vltra q̃ satis est reddit. Na scũtur apud eos arũdines pluriẽ ferẽtes vberẽ fructũ albo eruo psimilẽ: hos collectos spargũt aq̃ calida: quo ad auct⁹ ouis colũbe magnitudinẽ eqt ex his postmodũ cõtritis panẽ cõficiũt dulcedine pstãtẽ. Sũt etiã i ea aquarũ fontes pmagni: ex qbus parti aq̃ calide ad vsum balneorum ad curãdos q morbos manãt: ptim summa dulcedine frigide: q̃ ad valitudinẽ cõferũt: ẽ quoq oim doctrinarum maximeq astrologie apd eos cura. Vtunt lr̃is quas hñt viginti & octo secũdũ virtutẽ significãdi: characteres vero septẽ: quarũ quelibet q̃ttuor interptat modis lõgissime sunt etatis vt q annos centum quiquaginta vitã agãt: & absq aliquo vt plurimũ morbo. Si qs febricitat aut corpore eger fuerit mori statuta lege compellũt. Nõ scribunt per latus vt nos: sed a superiori parte relicta linea ad inferiorem. Mos est eis ad certam vsq etatem viuere: qua perfecta variã sibi mortẽ sponte constituunt. Gemina est apud eos herba supra quam si quis iacet in suauem deductus somnũ morit. Mulieres minime nubũt: sed oibus sunt cões. Simili modo & filii educant: cõiq amore sunt omnibus. Adducũt sepius a nutrientibus ifantes ne matres filiũ recognoscãt. Quo fit vt nulla sit apud eos ambitio aut pcipua affectio cõcordes absq vlla seditiõe viuãt. Esse isuper aialia ea in isula magnitudine quidẽ parua: sed

Margin notes: Lingua diuisa — Dictũ animaduerte admirabile — arũdies. — Diuersꝰ scribẽdi modus.

Handwritten margin notes: certis terminis — Herba gemina — mulieres o[mn]ib[us] communes

natura ac sanguinis virtute admirabili. Corpore sunt rotundo ac testudinibus simili duabus lineis inuicem per mediū trāsuersis in quarum cuiuslibet extremo sit auris & oculus: vt quattuor oculis videant: totidē audiant auribus. Vnicis vētre atq; intestinis in q̄ cōmesta cōfluūt. Pedes circū hēt plures: quibus in vtrāq; ptē ābulat. Huius belluę sāguinis mirabili asseritur virtute. Oē em̄ corpus cōcisū dū spirat hoc tinctū sanguine e vestigio coheret. Similiter & manus cęsa reliquęq; corporis: dū vita suppetit partes resartiūtur. Si recēti adhuc applicētur vulnere. Quisq; cętus nutrit magnas diuersę naturę aues: qbus experiūt quales filii sint futuri ipositis em̄ supra aues infantibus si volātes p aera immoti nō expauescāt educāt Si vero timore ingnauiaq; deficiunt piiciūtur: vt neq; diutius victuri & aī exercitio iutiles Cuiuslibet cętus senior aliis tāq̄ rex cui parent oēs iperat. Annis cētū quinquagita actis seipsū vita ex lege priuat. Post eū senior accipit principatū. Mare quo insula circūdat fluctuosū: & qđ motus ingentes facit. Dulcis est aquę gustus. Arctus & pleręq; stellę: q̄ nobis apparēt minime ab illis cōspiciūtur. Septem vero insulę simili magnitudine paribus interualis eiusdem gētisq; legibusq; exiſtūt Quibus ea incolentibus quāuis terra sua sponte abūde victū ferat: tñ his modeste vtuntur Simplices enim cibos appetūt nutrimētū quod satis est querētes: carnibus tū assis: tū elixit vescuntur: coquorū artē variisq; saporibus condita vt inutilia reiiciunt deos & dū qui oia continet solēq; reliqua cœlestia colunt. Pisces auesq; varii generis capiunt Nascūtur ēt sua sponte arbores fructiferę: oleaq; & vites ex quibus olei viniq; copiam educunt. Serpentes magnos sed innocuos insula producit: quorum carnes mire dulcedinis edunt. Vestes parant ex lanugine molli ac splendida ex medio arundinum sumpta: qua maritimis tincta ostreis vestimenta purpurea conficiuntur. Varia exiſtūt animantia: vt quia propter opinionem: haud facile credita. Certū viuendi ordinem seruant: vnico cibo dietim contenti. Nam certo die pisces: alio aues. quandoq; terrestria animalia edunt: oleo aliquando simpliciq; mensa vtuntur. Diuersis sunt exercitiis dediti. Quidam inuicem ministrant. Alii piscantur: alii exercent artes: nōnulli circa alias res vsui commodas occupantur. Quidam exceptis senibus partitis iuicem operis seruitio vacant. In sacris ac diebus festis hymnos in deorum & maxime solis laudes canunt: cui se insulas dicarūt. Mortuos in littore sepeliunt

animalia q̄ mo / y oculis, 2 q̄ quatuor auribus. / 2 sanguinis virtus

seniores pricipatu potientes.

Cadauer cum mare fluit arena obruentes: vt aquę fluxu inūdationeq́ꝫ exaggeretur locus. Calamos aiūt ex quib⁹ fructū decerpūt augeri minuisse ad lunę modū. Fōtiū aqua dulcis ac sana caliditatē seruat nisi frigida aqua aut vinū immisceat. Iābolus & q cū eo accesserāt cū septē annis in insula māsissēt tandem eiectos fuisse aiūt inuitos tanq̄ malos malisq́ꝫ assuetos morib⁹: igit p̄parata scapha cibisq́ꝫ impositis abscedere coacti mēsibus quattuor ad regē indie arenosa ac vadosa loca mari appulere. Et alter qdē tēpestate periit: iābolus in villā quādā diuertens ab incolis ad regē in vrbem alibrotā plurimū a mari distātē deduct⁹ est. Cū grecos diligeret rex plurimiq́ꝫ eorum doctrinā faceret: multis illū donauit. Deinde secure in persidē primo: tū sospitē in grecīā misit. Hęc postmodum iambolus litteris mandauit: multaq́ꝫ de india conscripsit antea ceteris ignota.

Iābolus

Albrotavrbs.

EXPLICIT LIBER TERTIVS

Incipit Quartus in quo hęc continētur.

De ęthiopibus qui sunt vltra lybiam. deq́ꝫ his quę apud eos antiquitus feruntur.

De auro quod in extremis ęgypti effoditur: deq́ꝫ eius pręparationis artificio.

De his qui maritima loca arabię incolunt: atq́ꝫ ad oceanum sita versus indiā loca vergunt. Vbi describūtur singulatim nationes: & quibus legibus vtunt: & quam ob causam multa de eis varię feruntur minimeq́ꝫ fides illis pręstetur:

De priscis lybię rebus: deq́ꝫ his q̄ de Gorgone & amazonibus & ammone atq́ꝫ athlantibus scribuntur.

De his q̄ de nisa ferūtur fabulę in quibus de titanibus de Dionysio: & de eorum matre continetur.

POsteaq̄ superius de ęgypti asięq́ꝫ secundū quamq́ꝫ ꝓuinciam memoratu dignis rebus scripsimus: hic liber ęthiopes lybios athlantides complectetur. Ferunt ęthiopes primos hominum omnium creatos esse cuius rei coniecturam feruntq́ꝫ non aliunde homines in eam accesserint sed in ipsa geniti merito indigetes omniuꝫ cōsensu appellentur Et quidem simile veri est: eos qui sub meridiem habitant primos a terra fuisse homines genitos. Nam solis calore terram quę humida erat a re faciente: atq́ꝫ omnibus vitam dante decēs fuit locum soli propinquiorem primo naturam animātium tu-

Æthiopes primi.

Hoies primi.

lisse. Afferunt aũt deorũ apd̃ eos cultũ primitus adinuẽtũ Sacra insup põpas celebritates aliaq̃ꝗbus diis honores impẽdunt ab eis fuisse repta. Qua ex re ipsorũ in deos pietate religioneq̃ inter oẽs vulgata vidẽtur ęthiopũ sacra diis admodũ grata esse. Huius rei testimoniũ afferũt ãtiquissimũ fere: ac: celeberrimũ apud grecos poetarũ: qui in sua iliade iouẽ reliquosq̃ vna deos introducit in ęthiopiã: tũ ad sacra q̃ eis de more fiebãt: tũ ad odoruȝ suauitatẽ cõmigrãtes. Dicit etiam ęthiopas suę erga deos pietatis p̃miũ tulisse: ꝙ nũquã ac externis regibus subacti sũt. Sem̃p enim liberi pmãsere. Etem̃ cũ plures magnis copiis aparatuq̃ aduersus eos ꝓfecti sint: nullus tamen eorũ imperio potitus est Cambises quippe maximis viribus ęthiopas aggressus & exercituȝ amisit: & ipse periculum subiit vitę. Semyramis & consilii magnitudine: & rerũ gestarũ fama excellens: cum ęthiopiã intrasset: desperatione rerum subito abscessit. Hercules quoqȝ & Dionysius vniuerso peragrato orbe solos ętiopas etiam ęgypto conterminos: tum propter eorum in deos cultum: tum quia inexpunabiles videbantur intactos reliquere. Afferunt insuper ęgyptios eorum colonos esse colonia ab osiride deducta Quin etiã ęgyptũ olim non terrã firmã habitabilẽqȝ: sed mare ab orbis exordio extitisse. Ea limo postmodum nili inundatione ex ęthiopia aduecto eaxggerata a flumie terra paulatim continẽtem factam. Quod in ostiis fluminis conspici licet. Annis enim singulis noua materia inundatione nili ostiis appofita cędit pelagus ob cumulos terrę superinductę: ita regio omnis incrementum ab ęthiopia ex terra allata cœpit. Plurimę etiam leges ab ęthiopibus sunt ad ęgyptum translatę colonis maiorum seruantibus instituta. Nã reges deos existimare sepulchrorũq̃ p̃cipuum studiumhabere: aliaq̃ eiusmodi plura ex ęthiopum disciplina profecta sunt. Statuarum insuper magnarum vsum ac litterarum formas ab ęthiopibus acceperunt. Cum ęgypti litteris vtantur propriis. Has quidem vulgo discunt omnes has quas sacras appellant soli sacerdotes norunt a parentibus eorum priuatim acceptas. Apud ęthiopes hisdem omnes figuris vtuntur Sacerdotes non apud vtramq̃ nationem eundem ordinem habent: pure enim casteq̃ ad culum deorum accedunt vtriq̃ similes ferentes stolas eiusdemq̃ figurę. Sceptrum in aratri formaȝ quo & vtuntur reges Pilleos etiam oblongos gestant circa finẽ ymbilicum habentes serpentibus quos aspides vocant cir-

Deoruȝ cultus

Aethiopes a Semyra de Hercule & Dionysio non victi

aspides

cōuolutos. Monumētū insigne eos q contra regē in surgere audeant mortiferis moribus subesse. Plura alia de illorū antiquitate dicuntur: ęgyptiorūq colonia: de quibus scribere haud opere pciū videt. Sed ęthyiopum litteris quas ęgyptii sacras vocant: nequid de priscis rebus omitat dicēdū Sunt ęthiopum litterę variis animātibus extremitatibusq hoim atq instrumentis: sed pcipue artificum psimiles Nō. n. syllabarū cōpositione aut litteris verba eorū exprimūtur: sed imaginū forma eorū significatione vsu memorię hominū tradita. Scribūt gdē accipitrē Crocodillū serpentē hois oculū manus faciē & cętera eiusmodi Accipiter rē denotat cito factā qm hęc aliarū ferme oim auis sit velocissima trāsfert hęc notatio ad domesticas res: q velociter fiant Crocodillus malum significat. Oculus iusticię seruator & totius corporis interptatur custos. Reliquarum corporis partiū dextra manus digitis passis libertatē designat. Sinistra vero compressis tenacitatē atq auaritiā. Eodem modo & cęterarum corporis partium figura atq instrumenta aliquid certum notabant Quę memoria hominum longo vsu ac meditatione obseruata e vestigio quid ea exprimerent inter noscebant Aethiopum leges quędam non parū ab reliquarum gentium legibus maxime vero circa regum electionem differunt Nam sacerdotes optimos ex se ipsis eligunt. Quem vero ex eis deus more quodā bacchantium circundelatus cœpit hunc regem populus creat. Statimq flexis genibus quoniam sit diuina prouidentia datus: vt deum honorat assūptus in regem vitam ducit statutā legibus omiaq agit iuxta patrios mores neq pręmio neq pœna afficiens quenq pręter traditam a superioribus legem. Mos est illis neminē subditū etiam damnatum morte punire. Sed quidā ex littoribus pferēs mortis signum ad reum mittitur. Quo accepto reus domū abiens sibi mortem consciscit. Cōmutare mortem exilio veluti mos est apud gręcos nephas habetur. Ferunt quendam misso ad se mortis signo cogitasse ex ęthiopiā fugere: quod psentiēs mater zona ad filii collum posita nequaq manibus renitere ausum ne suis dedecori esset transgulasse Sed pręter omnium opinionem mirandum videtur quod fertur de regum morte. Nam qui in meroe sunt crica deorum sacra cultumq dediti sacerdotes & hi quidem maxima apud omnes pollent auctoritate cum eis visum fuerit regi nunciant: vt mortem oppetat: ita enim deorum iubere responsa. neq fas esse immortalium voluntatem ab

Aethiopū littere.

Accipiter Crocodillus Oculus Manus

Matris seuitia.

mortali homine contẽni: aliasq́ addunt rationes: quibus ex veteri obseruataq́ consuetudine voluntariam regi suadeant mortẽ. Et sane superiores omnes reges sacerdotibus non armis neq́ vi coacti: sed ipsa victi superstitione spõte paruerunt. At ptolomęi secundi tempore rex ęthiopum ergamenes gręcis doctrinis philosophięq́ deditus hunc primus morem spreuit. Vsus nãq́ prudentia rege digna cum militibus in Auatum vbi templum aureum erat ęthiopum profectus sacerdotibus omnibus interemptis veteriq́ consuetudine abolita pro voluntate regnum tenuit. Consuetudinem quã seruãt regis amici q̃uis mirabilẽ tamen permanere ad hoc vsq́ tẽpus ducũt. Moris eĩ afferũt ęthiopib⁹ fuisse: vt si quando rex aliqua corporis parte ex quauis causa debilitaretur domestici homines spõte sua eandẽ p̃tẽ debilitarẽt. Turpe etenim existimabãt rege claudo nõ & oẽs claudos amicos esse. Et quidem absurdum videbatur cum vere sit amicitię ex rebus aduersis amicorum dolore, lętari secundis, non & corporis quoq́ doloris amicos participes esse. Ferunt quoq́ consuetudinis esse amicos vltro in regis morte vita defungi existimantes eum interitum gloriosum verẽq́ amicitię testem: ideo haud facile est ęthiopibus aduersus talem amicorũ sensum insidias patrare cum & rex & amici vno animo communi eorũ cõsulant saluti hę leges apud eos ęthiopes qui metropolim ac insulã meroen vicinaq́ ęgypti loca incolunt seruant. Sunt & alia genera ęthiopum admodũ populosa: quorũ hi vtrasq́ nili ripas, isulasq́ in nilo sitas habitãt: hi arabię sunt p̃ximi. Alii mediterraneas tenẽt regiones versus arabiã sitas. Horum pars maior maximeq́ iuxta fluuiũ ihabitantes colore nigri sunt facie similes capillis crispi õis siluestres ferme omnes atq́ aspectu efferi corpore robusto vngues protensa s feris similes absuntq́ a mutua humanitate plurimum. Vocem pronunciant acutam: in cęteris quę ad victum spectant nil domestici humaniq́ hñt: plurimum a nostris moribus differentes. Arma ferunt hi quidem scuta ex corio crudo bouis ac paruas hastas hi pręacutas fudes quandoq́ ligneos quattuor arcus cubitorũ: quibus sagittant altero protenso pede. Cõsumptis sagittis sudibus pugnant. Armant isuper vsq́ ad certam ętatem feminas q̃bus vt plurimũ moris ẽ ęreum circulũ labiis ferre. Vestib⁹ q̃dã minime vtunť vitã p oẽm nudi expositi q́ solis ardorib⁹ nulla re p̃terq̃ q̃ casu se offert adiuuãť. Nõnulli pecudũ caudas pudẽdis velamẽ femori circundant. Alii pecorũ

ergamenes.

Aethiopũ rex.

vestiuntur pellibus. Sunt q̃ sub ligaculis que ex capillis contexũt vsq; ad medium corpus cooperiantur. Non eñi oues eorum (ita fert regio) lanam habent. Cibis vtuntur quidã herba: que i aqua sua sponte circa stagnantia ac paludosa oritur loca. Quidam arborum fructibus: quibus etiam corpora ab estu meridiano circũdant. Alii sisamũ & lotũ ferunt. Sunt qui teneras arundinum radices edant. Plures arcu exercitati auibus occisis famen sedant Magna pars pecorũ carnibus lacte caseo vitam ducunt. De diis qui superiores accolunt regiones dupliciter sentiunt. Nam quosdã eorũ opinantur sempiternos atq; incorruptibiles esse veluti solem lunam & vniuersum mundum: quosdã vero putant mortales nature participes. sed ꝓpter virtutem & in homine bene facta honores imortales fuisse sortitos: isidem nãq; pana herculez Iouem precipue colunt existimãtes multa ab his hominũ generi bñficia impensa. Quidã ethiopũ nullos censent esse deos. ideoq; solem orientem vt hostẽ in loca palustria fugientes execrantur. Moribus circa mortuorũ funera sunt variis. Nam hi defunctos in flumẽ ꝓiiciunt existimãtes id optimum sepulchrũ esse. Hi circũdatos vitro diu seruant ne eorũ aspectus sit posteris ignotus: neue in obliuionẽ incidãt domesticorum. Alii in vrnis fictilibus condẽtes circa templa sepeliũt per quos maximũ habetur prestitũ iusiurandũ. Regna tribuuunt hi quidem melioribus arbitrati fortune dona vtraq; & monarchiam & virtutẽ esse. Alii bonos pastores in regnum assumunt tanq̃ eos qui rei optime curã habeãt Quidã ditioribus at qui suis facultatibus soli ceteris opitulari q̃ant regnum mandant. Nonnulli fortitudine prestantes eligũt reges putantes qui bello plurimũ possit solum imperio dignũ esse. Eius iuxta nilum ore q̃ libyam respicit nam portio pulchritudine ceteras superat varias ad vsum vite res copioseq; afferentes. Ad euitandos vero ardentes solis estus paludes aptissimum refugium habet. Qua ex re is locus a libycis atq; ethiopibus sepius bello lacessitur: ipsi quoq; accole mutuis decertant bellis. Accedunt ad eos ex superiori plaga elephantes electi vt quidam tradunt fertilitate loci pastusq; suauitate paludes. n. mirãde a ripis fluuii manant: in quibus multi variiq; vlua arundinesq; nascuntur cibi: quos cũ degustant libenter in his locis morantur. Consumentesq; vt plurimum nutrimenta hominum eos compellũt ad alia loca fugere. At ipsi vtpote pastores in tabernaculis habitantes fertiliores agros suam patriam esse putant. Elephantes

ethiopũ de diis opinio.

ethiopũ sepulchra

Elephãtes cum serpentibus

oues sine lana

Regum electio

autez mediterranea aridaqꝫ loca ꝓcul ab aquis linquunt pascuorũ inopia. Nã tũ ęstus magnitudine. tũ raritate fontiũ pauca ibi nascunt̃ Tradũt qdã in desertis ac efferis locis serpẽtes q cum elephãtis ꝓpter aquas pugnãt magnitudine nũeroqꝫ admirabiles esse. Cõplicãt em̃ in corpus assurgẽtes annixiqꝫ virib⁹ elephãtorũ crura cõnectũtqꝫ pluribus plicis adeo arcte sũmaqꝫ vi: vt spumẽtes bestias natura graues ad casũ cõpellãt tum plurium cõcursu facto bestiã haud facile mobilẽ depascũt̃: omissis. n. elephãtis ad assuetos vertũtur pastus dicũt hos serpẽtes loca fugere cãpestria Habitare autem inter longas cõualles in altis speluncis neqꝫ assuętos tutosqꝫ deserere locos. Natura quod cuiqꝫ ad tutelam cõferat singula animãtia docente. Et de his ęthiopibus hactenus. spiris

Vnc pauca de auctoribus: q de ęgyptiis atqꝫ ęthiopibus scripsere sunt nobis dicenda. Horum nonnulli fama & qdem mendaci credentes. Quidam scribendi voluptate seducti nullã merentur fidẽ. Agatharchides qppe gnidius in secundo rerũ asiaticarũ ac Arthemidorus ephesius in octauo geographię libris nõnulliqꝫ alii qui in ęgypto habitantes historiam edidere in plurimis eorum quę rettulimus conueniunt. Et sane nos quo tẽpore ad ęgyptum venimus plurium sacerdotum consuetudine vsi cũ senioribus quoqꝫ nõnullis qui es ęthiopia aduenerant collocuti ab his diligenter rerũ veritatẽ scrutati sumus: multa quoqꝫ ab historicis falso scripta dep̃hendẽtes ea in quibus cõueniebãt litteris mãdauimus. Nunc ęthiopes q meridiẽ versus & rubrum mare incolũt referemus. Verum pretermittendum nobis nõ videtur quomodo aurũ apud ęgyptios reperitur: in ęgypti finibus q ad ęthiopiam & arabiam vergunt loca sunt metallorũ feracia: ex qbus magno cũ labore atqꝫ impensa aurum educitur. Nam terra nigra natura meatus ac venas habet marmoris albissimi: & quod supꝑ omnes luceat splendorem. Huic operi qui pręsunt magna hoim copia ad excudendum aurum vtuntur. Aegypti enim reges crimie damnatos omnis ac ex hostibus captos insup ob aliquã falsam calumniaz aut regũ iram in carcerem detrusos auro effodiendo deputant simul sumpta facinorũ pœna & magno quęstu ex eorũ labore percepto illi compedibus vincti magnus hoim numerus absqꝫ vlla intermissione die noctuqꝫ exercentur nulla neqꝫ requie concessa omniqꝫ ablata effugiendi facultate. Nam barbari milites diuersa inuicem lingua: eoruz custodię p̃sunt: quorũ nullus ser

Auri effossio

monis commertio sublato aut p̃cibus aut amore pōt corrumpi. Ex terra quę fuerit duriſſima plurimo igni decocta aurum extrahitur. Molliorē petrā: & q̃ mediocri labore frangitur ferro effodiunt īfinita fere hoīm milia. Qui auri venas diſcernit p̃cedit operarios oſtendens q̃ effodiāt loca. Mōſtratū lapideū marmor robore corporis p̃ualidi nō arte ſed magna vi cuneis ferreis p̃ſcindūt Cuniculos vero agūt nō rectos. Sed quo ſplēdētis auro marmoris natura ducit: cū propter varios flexus circuituſq; obſcuri exiſtāt Lumē opifices ante frōtē p̄ferētes ſaxa magno conatu in fruſtra exciſa in ſolū deiiciūt. Ab hoc labore nūq̃ cōquieſcūt contumeliis verberibuſq; ad cōtinuū opus coacti: impuberes pueri in duas partes diuiſi: hi q̄dē p̃iecta fruſta minuatim ſcindūt: hi vero efferunt. Qui annū trigeſimū excedunt ſumpta ab his ad menſuram conciſa fruſta in lapideis vaſis ferreo malleo ad erui magnitudinē terunt. Ea deinceps in molas q̃ plurimę ſunt coniecta: fœmine ſeneſq; duo aut tres ad molā poſiti vſq; ad farinę modum contrita molunt. Nota omnibus horum corporis illuuię. neq; veſte vlla operiente pudenda nemo eſt quin eo aſpectu fœdo tetroq; motus tantę miſereantur calamitati. Sed nulla pietas: nulla requies: nulla venia illis datˀ ſiue eger ſiue febricitas: ſiue ſenes: ſiue fœminę debiles fuerint. Sed plagis oēs ad continuum opus coguntur: quoad miſeri ex debilitate deficiant. Sunt qui timore futurę vitę quam p̄ſenti putant pœna deteriorē mortē vitę p̄ferant. Demum opifices ad molam contrita in latis tabulis paulo accliuioribus ponētes iterum aqua iniecta marmor terunt. Eo modo terra defluente aurū ex grauitate in tabulis remanet. Hoc ſępius iterantes manibus aurum fricant. Deinde raris ſpongiis terram mollē exprimunt ad velut arena aurea reddatur. alii poſtremo operarii pondere ac menſura in ollas fictiles coniicientes ſuperaddunt certa menſura plumbum Algam maritimam furfureq; ordeaceum. His ad proportionem compoſitis ollas luto diligenter liniunt. Deinceps quinq; continuis diebus noctibus in fornace decoctum rebus cęteris conſumptis ſolum aurum purum in vaſis reperitur parum priore pōdere imminuto. Hoc labore induſtriaq; in ęgypti extremis aurum paratur Sane ipſa nos palam docet natura aurū inuentione laborioſum cuſtodiam difficilē q̄ſtu anxium eſſe: vſu inter voluptatem ac dolorem conſtitutū. Horū metallorū inuentio vetuſta eſt & ab antiquis regibus reperta. Nūc de his quę arabici ſinus

i Auri mala

littora troglodítasq́ ac ęthiopiã: quę meridiem notumq́ respicit incolũt gẽtibus dicemus. Exordiemur aũt ab eis quos icthiophagos vocant qui littus habitant carmaniũ gedrosiũq́ extremum vsq́ arabici sinum longa sane intercapedo ac duobus epiris altero in exitu sub fęlicem arabiã: altero sub trogloditicam orã clausula horũ barbarorũ quidã nudi p oẽz vitã degẽtes vxores filiosq́ oẽs cõmuẽs hñt beltiis similes vt q neq́ voluptatis neq́ doloris vllum nisi naturalẽ sensum pcipiant neq́ turpis neq́ honesti discrimen norint. Habitacula habent non longe a mari iuxta promontoria vbi non solum profundę cauernę sed conualles immẽse & anguste spelunce existunt egressu ipsa natura difficili ac tortuoso. Harum tanq̃ ad eorum vsum natura factarum aditus incole magnorum congerie lapidum obsepiunt qua veluti retibus capiantur pisces. Maris enim fluxu quod his diebus singulis circa tertiam ac nonam horam accidit oras littori propinquas inundante aqua in immensum excrescens opertis locis omnibus innumeram sortem diuersorum piscium secum incontinentem defert. Qui cum in diuersa loca cibi gratia diuertant refluente mari aqua vero per lapides effluente pisces in sicco destituuntur. Quos incole cum vxoribus puerisq́ concurrẽtes capiũt. Accedũt autem per cetus diuisi barbari ad sua quisq́ loca cũ clamore vasto veluti improuisam quandam venationem nacti. Mulieres puerique minores ab se captos pisces in terram proiiciũt. Qui corpore vigent magnorum piscium capture vacant. Traducunt autem a mari nõ solum scorpii murene & canes: sed marini vituli variaq́ piscĩu gñra & noĩe & forma ignota. Has marinas belluas non armis expugnant: sed caprarũ cornibus pręacutis saxisq́ inacie abruptis cedunt. Et.n. necessitas naturam instruit. Quę temporibus parens se ad id quod vsui esse videtur accommodat. Captos varii generis supra petras ad meridiẽ sitas nimioq́ solis incensas estu ponũt: pauloq́ post reuoluunt: tum ad solem decoctos perq́ caudam apphensos quatiũt. Omni excussa carne spinas ad certum piicientes locum in magnum aceruum cumulãt certo postmodũ vsui: de quo postea scribemus futura post hęc carnes pisciũ in concauo saxo pisunt admistoq́ palinuri semine: cibum cõficiũt sibi suauissimũ. Nam sic immixtas carnes i modũ longioris lateris formant: ad solemq́3 paulo desiccatas sedentes cum voluptate edunt. Non quidem ad certã mensurã aut põdus sed ad satietatem prout cuiusq́3 fert libido & edendi appetitus.

Icthiophagi. pisciũ voratores.

Necessitas naturam instruit.

Habent.n.semp velut e penu ꝓmptũ hunc cibũ tanq̃ neptuno ꝓ cerere victũ illis subministrare. Quandoq͂ vero maris tempestate adeo littori ꝓxima loca multis diebus inundãtur: vt nulla detur piscãdi facultas. Quo tẽpore cibi penuria cõchas legũt ꝑ magnas: quarũ testa saxis attrita iteriori carne cruda sapore ostreis ꝑsimili vescunt. Vbi vero tẽpestas vẽtorum vi diutius perseuerat concheq͂ deficiũt ad ossa cõfugiunt iã cumulata. Ex his teneriotibus recẽtioribusq͂ electis quę dentibus possunt mandũt. Duriora edunt saxo cõtrita nil brutis animãtibus dissimiles. Et ossibus quidẽ vt diximus piscibus aũt miro quodãmodo vltra q̃ qs existimaret vtuntur. Nam eorũ capture quattuor diebus cõtinuis itẽti epulant palã cũ lęticia cantuq͂ absono omnibus inuicem cõgratulantibus. Deinde mulieres vt quãq͂ quis forte icidit cognoscũt prolis causa omni cura ob ciborum qui pręsto sint copiam vacui Quinto die ad fontes pergunt potus gratia vbi aquę dulces fluunt: ad quas pastores greges atq͂ armenta potũ ducunt. Eorum profectio haud dissimilis est armẽtis boum oĩbus simul vocẽ velut incõditum sonum tollentibus: lactantes infantulos matres in vlnis ferunt. Repulsos a lacte patres q quintũ excedunt annum cuꝫ parentibus magno cum gaudio (vt qui sua sponte victũ querant) ꝓficiscũtur. Natura eorũ incorrupta famẽ sedare maximum ducit bonũ nullam aduẽtiam voluptatem querens. Cum pastorũ aquationibus appropinquãt repleto aqua ventre vix regredi queunt potu graues. Eaq͂ die nihil edunt. iacet quisq͂ aqua plenus distentusq͂ similis ebrio. postera die denuo ad capiendos pisces redeũt: ita eorũ vita per omne tempus transacta ob simplicẽ victum raro in morbos incidũt. Breuioris tñ quam nos sunt vitę Hęc eorum qui intra sinũ habitant viuendi norma. At illorum q extra sinum sunt multo est mirabilior vt qui nunq̃ bibant & natura ab omni semoti sint passione. Hi ꝓcul ab terra habitabili tãq̃ in loca deserta a fortuna electi piscationi dant operam. Humida non appetunt: pisces edunt semicrudos: non quo sitim effugiant: sed feritate quadã contenti victu quẽ a fortuna sortiti sunt Fœlicitatem summã putant his carere rebus quę dolorẽ possent egentibus afferre. id vero mirabile & quod vix credi queat: ꝙ nulla mouẽtur animi passione. Ab ęgyptiis mercatoribus qui per rubrum mare iuxta ea loca nauigant etiam nunc eadem quę nos scribimus de his referuntur. Tertius quorum ptolomeus cupiens elephantos qui in eis sunt locis venari quendam ex amicis

Simiã nomine ad ſpeculandã eam regionẽ miſit. Hic diligenter ſcrutatus ſingula vt Agatharcides gnidius refert ait gẽtem hãc ęthiopum qui abſq paſſione viuunt nullo vti potu: vt quem nõ appetant natura neq nauigantiũ ſermone aut appropinquantium externorum aſpectu moueri ſed reſpicientes tantũ immobiles ſtare abſq vllo ac ſi neminem viderẽt ſenſu. Si quis enſe educto eos pcuſſerit nõ diffugiũt & verbera & iniurias perferentes: neq vuiſq alterius vulnere aut dãno mouet. Sed ſępius filios aut vxorem ante oculos interfectos abſq vlla paſſione reſpiciũt nullũ neq irę neq miſericordie ſignũ oſtendẽtes. Deniq omia mala quieto animo ferunt aſpicientes ſolum ad percutientes ac ſingula mouẽtes caput. Ferunt eos pręterea ſermone carẽtes nutu manibuſq ſignificare quibus egeant & quę velint. Quod vero quis miretur magis Marini vituli inter hos verſantur piſcium capturę velut homines intenti. Simili ſtudio cubilia partuſq & natorũ tutelã. Hę gẽtes vnanimi conſenſu paceq curãt nullo externo animãti infeſtę. Quod vitę gñs licet mirabile a priſcis olim tẽporibus ea gens ſeruauit ſiue ita lõgo tẽpore aſſueta ſiue acta neceſſitate. Habitaculis nõ iiſdem qbus icthiophagi vtunt: ſed diuerſis habitãt modis. Quidã in ſpeluncis diuerſoria hñt ad arctum poſitis in quibus tum vmbra tũ ſpirãs aura eos ab ęſtu ſolis tutat. Nã q̃ ad meridiẽ loca ſpectãt fornacibus ex nimio æſtu ſimilia acceſſum ad ea adimũt. Qui ſunt verſus arctum ex coſtis cęterarũ icuruis quas mare plurimas effert ex vtroq poſitis lateribus colligatiſq quas magis alga operiunt. Habitacula ſibi extruũt ad euitandos ęſtus. Natura ſibi artem ex neceſſitate ad ſe tuendam repiente. Eſt & tertius apud icthiophagos habitãdi modus Arbores quędã iuxta littus plurimę naſcunt iminẽtes mari. Has frequentibus foliis fructu vero ſimili nuci caſtaneę ſimul connectentes vmbracula ſibi conſtituunt. vbi in littore pariter & mari commorantes vitam agũt cũ ſolem effugientes arborum vmbra tum continua maris vnda ventorumq aura ęſtum mitigãte. Qua tũ habitaculorũ modũ ingens iuxta littus cumulus efficit. Qui priſcis olim tpibus ex maritimis herbis arenaq maris fluctibus immixta editus inſtar montis excreuit adeo firmus ſolideq compactus vt in eo oblongas effodiant ſpeluncas: in quibus commorantes maris refluxu prodeant ad piſcium capturam Fluxu ad ſpeluncas confugientes epulanteſq quos cœperant piſces mortuos in mare proiiciunt inundationis tempore ſepulchra ſu

Simia ptolomei tertii amicus

Admirãdã gẽtis pati ẽtiã aiaduerte.

Diuerſę habitationes.

is corpora piscium prębẽtes: Vnũ ex icthiophagis genus eãs habet habitationes: vt qui eiusmodi diligenter res inuestigare velint satis ad dubitare cogantur in promontoriis enim pcipitibus vndiq; ac pręaltis habitãt nonnulli ad quę impossibile fuit quẽq̃ in principio adire: pars mari proximane pediti quidẽ est accessibilis: nauibus non vtuntur cum sit ignotus illis earuz vsus: ita fateamur oportet illos esse loci ab origines neq; ab aliunde generis quidam naturales senserunt principium cœpisse. Veruz cũ horum cognitio difficilis nobis sit nil prohibet multa pollicentes in paucis vera sentire & quę verbis similia vero audientibus persuadentur quandoq; longe a vero abesse. Nũc eorum quos Chelonophages dicunt vita recenseatur.

chelonophages.

SVnt in oceano isulę iuxta cõtinẽtẽ numero plures sed parue hũilesq; nullo neq; domestico neq; agresti fructu: i his quoniã ferme cõtigue sunt nulla fit tẽpestas aut fluctuũ maris inundatio iter has magn⁹ habet testudinũ numerus q̃ eo cõfugiunt ob maris tranq̃litatẽ. Noctu i pfundo commorat intente cibo. Die iter isulas diuertentes iacẽt respiciẽtes ad solem iuersisq; nauiculis piscatoriis aspectu similes excellunt eñi magnitudine pręcipua inter marinas cõchas. Barbari insulas incolentes iterdiu paulatim ne sentiãtur versus testudines natãt. Eas adorti quidã ab vno latere ad terrã pmunt quidã ab reliquo sursum leuãt quo reddãt resupinas ne vertere se neue effugere q̃ant. Tũ longa reste per caudã ligatas nãdo ad terrã deducũt: in insula expositis omnia interiora paruo tempore ad solem adusta comedunt. Testaq; concaua ẽ tũ veluti cimba ad continẽtẽ nauigant: tũ pro aquę receptaculo: pro tẽtoriis vtunt: qbus natura admodũ opitulata est: vt vna res vario vsui accõmodaretur. Cibo eñi vase domo naui vitã illorum adiuuãt. Haud pcul ab his leuis ihabitãt vitã icultã ducẽtes barbari.

Testudines ingentes

Nutriuntur enim ex cetis e mari ad littus eiectis quarũ magnitudine: quandoq; abunde epulantur: quandoq; illis deficientibus torquentur famę coguntur q; cum cętera consumpta sint algam & extrema costarum mandere. Hęc fert icthiophagorum vita. Littus quod ad Babyloniam spectat cõtiguũ est regioni domestice & plantis plenę. Tanta vero inest piscĩũ multitudo: vt incolis nunq̃ eorũ desit copia. Nã pe littus frequẽtes infigũt humi calamos adeo inuicem cõnexas: vt retia aspicientibus i littore videantur: in his sunt plurimi aditus qui ostiis ita vt in vtraq;

voluantur partē clauduntur. Maris fluxus ad terrā delatus aquę impetu ostia impellens aperit: reflexus claudit. Singulis igitur diebus ex maris inundatione pisces cōtingit ad terram p portas deduci: qui refluente aqua ostiis clausis humi in sicco remanent tanto pſępe numero vt cumulum pſallentiū pisciū dicere. hi & copiā viuendi & haud puū vect gal prębent Quidaȝ circū ea lo cohabitātes (regio. n. ois plana atq humilis ē) fossas a mari ad eorū vsq villas pluribus stadiis ducūt ostiaq ex viminibus facta in imo fossę statuūt: q̄ fluente mari aperiunt claudunt refluente Igitur remeante p ostiorū raritatē aqua dephēsos pisces in fossa sinūt quoad cœperint quos velint. Nunc ad reliquos trāseamus in ęthiopia q̄ supra ęgyptum est iuxta fluuiū quē asam vocāt iha bitat gens quārizofagos vocant Radices. n. arūdinūquas expro piquis locis effodiūt magna cura lauātes barbari lapidibus terūt quo ad molles factę cohereāt. Deinde placētas admodū lateris quātū manus capit factas atq ad solē decoctas mandūt. Quē so lum cibū cū per omnem vitam suauem atq affatim habeāt eoq pacem continuam inuicē seruant Cum leonibus tamen bellant: Nam aere circū ęstu feruente e deserto leones ad eos egrediunt: & vmbrę causa & vt minores venentur feras. Ab his ęthiopes ex paludibus exeuntes multi pereunt: tum inferiores viribus tū deficientibus quibus se tutari valeant armis. Et iamdudum ea deleta esset a leonibus natio: nisi natura eis sponte ~~perenitum~~ tu lisset. Nam sub ortum canis mirabilis atq innumera nullo agi tante vento culi cum multitudo ad ea loca aduolat. Homines ad paludes cōfugientes minime ledunt. Leones abire ex his regio nibus cōpellunt tum morsu tū vocis sono territos. His sunt ilo phagi spma tophagiq q appellant ppiqui. Quorū hi quidē fru ctus q ęstate ex arboribꝰ decidūt colligētes absq labore edūt. Re liquo tpe herbā in vmbrosis nascentē locis decerpunt quę vitę subuenit egestati: iliophagi vero cum filiis vxoribusq ad loca campestria accedentes arbores ascendunt ac teneras ramorum sūmitates auferunt. Tantum autē ex continuo vsu ramos ascēdē di peritiam habent omnes vt quod incredibile videtur de arbo re in arborem velut aues prosiliant ascendantq tenues absq pe riculo ramos. Macilentia leuitateq corporis nixi si quando pe des labantur manibus ramis compręhensis se a casu vindicant quod si forte deciderint nulla in re propter leuitatem corporis lęduntur: ita ramis tenerioribus dente ex esis ventrem farciunt

Pisciūca pturę.

Asa fluuiꝰ. Rizophagi.

Leonū vastitas

presidium

Ilophagi. Tophagi.

Hi semp incedũt nudo corpore cõmunesq3 vxores ac liberos hñt pugnãt inuicẽ ꝓ locis armati baculis aduersus alios ac dominã tes victis. Moriũtur vt plurimũ fame cũ deficiẽte visu corpus pri uer eo sẽsu quo cibũ q̃rebat. Reliquã circa regionem ethiopes te nẽt q Cyneci dicũtur nũero haud multi vita ab reliqs diuersa. Sil uestrẽ.n incolẽtes patriã & penitus asperã rarisq3 aquarũ fõtibus supra arbores ferarũ timore dormiũt. Sub aurorã ad aquarũ de cursus armati ꝓdeũtes se abscõdũt inter arborũ frõdes. Sub estu vero solis agrestes boues pardalisq3 ac varia ferarum genera tũ caloris tum sitis impatientia ad aquas potus causa confluunt. Repletas grauesq3 aqua bestias ethiopes cum haud facile moue ri possint ex arboribus descendentes adoriuntur: ac lignis adu- stis saxisq3 & sagittis occisas perq3 cetus diuisas edunt: Aliquan do vero quãuis p'raro & ipsi a valẽtiori bestia interficiũtur. Sed multas ipsi dolo & arte valentiores belluas capiunt. Si quando desint animalia: antea captoruʒ pelles madefactas remotis pilis ad ignem leuem ponunt: dispartitasq3 singulis auide ad satieta tẽ sumũt impuberes pueros exercent ad certũ signũ iacere solis cibum ꝑbentes his qui signũ tetigere. Ideo iaculatores optimi euaduut vrgente fame. Ab hac regione qui occasum versus plu rimũ distant ethiopes cũ elephantis certant. Habitantes em̃ in siluestribus & arboribus refertis locis elephantorũ ingressus at q3 exitus ex ꝑaltis arboribus obseruant. Multos vna inceden- tes non aggrediuntur omni spe vincendi remota. Singulis insi ciunt manus mirabili audacia freti. Nam cum incedens bestia arbori propinquat in sua speculator occultus latet ex ea desiliẽs manibus apprehensa cauda pedibusq3 ad dextrum femur oppo sitis securi que ex humero pendet leui vt que vnica manu tra- ctari queat: & acie acutissima dextera manu apprehensa neruos dextri poplitis crebris ictibus amputat. Sinistra manu regens agile corpus bellue conatus magna velocitate effugit: in eo nã q3 certamine versatur vtriusq3 salus mortis discrimine in alteri- us vita posito. Elephas neruis abscisis quandoq3 quia haud faci le se vertere potest inclinatus in latus saucium in terram cadit ethiopumq3 secũ trahens interficit. Quãdoq3 ad arborẽ aut sa- xum hominẽ allidens ipso pondere quoad animã exalat com- primit quidam elephantes dolore moti cũ insidianti obesse ne queant diffugiunt per cãpos quoad continuis securis ictibus ab incidente cesi decidant. Tũ concurrũt ethiopũ cetus & adhuc

Vxores & liberi cões.

Cyneco rũ viuen di mod⁹ & eorun dẽ cũ be stiis ad ortio.

Pro ele- phãte i terficiẽ- do ethi opũ ars

Magnũ i elephã te occi- dẽdo pe riculuʒ

viuentis bestię posterioris partis carnes abscisas edunt. Nonnulli ex propinquis incolis absq; vllo discrimine elephantos arte superant. Consueuit hoc animal cum a pascuis plenus redit dormitum proficisci plurimum natura ab reliquis quadrupedibus diuersa. Non enim genu corpus flecti ad terram pōt sed arbori herens dormit. Arborem elephantis adhesione tum attritam tum sorde plenam aduertētes incolę iuxta humum secant vt tamen nō nisi impulsa cadat. Deinde sui accessus vestigia ad ea loca delent subito abeūtes priusquā bestia ad somnū redeat Elephas vesperi cibo plenus ad notū cubile profectus omniq; mole secto hęrens arbori statim vna cum eo ad terram prosternitur. Resupinus tota nocte iacet: cum se erigere nequeat Aethiopes die ad locum accedentes absq; periculo bestiam occidunt tabernaculisq; ibidem erectis moram trahunt quo anial sit assumptum. Harum gentium qui partes ad hesperum pertinentes habitant ęthiopes simi ad meridiem spectantes scrutophagi cognominantur Est apud eos auium spēs natura terrestribus animantibus mixta: vnde & aues ceruinę nominate sunt Hę magnitudine sunt magni cerui collo oblongo rotundis lateribus atq; alatis capite tenui oblongoq; cruribus ac iuncturis firmissimis fixo pede. Alte volare propter grauitatem nequeunt Verum ocissime summis pedibus terram tangentes pręsertim cum flans ventus alas veluti nauem extentis velis impellit currunt. Venatores feriunt lapidibus ferme lateris magnitudine pede iactis. Cessante vento alarum pręsidio destitutę cursuq; victe pręhenduntur. Harum cum magna sit multitudo variis artibus plurimas barbari facileq; capiunt. Et carnes quidem edunt: pellibus vero pro vestibus vtuntur ac lectis. Ab iis vero, quos simos ęthiopes dicunt sępius venatione lacessite rostris se tuentur quę cum magna sint & ad incidendum apta magno sūt icolis vsui: cū haud pua hēāt horū aīmātiū copia. Haud pcul ab his absūt acridophagi deserto contermini hoīes paulo cęteris breuiores macilenti ac supramodū nigri. Veris tempore zephirus ac lybicus venti infinituz pene locustarū ex deserto ad eos deferūt numerū Hę pmagnę sūt: sed colore alarum turpi ac squalido. Aethiopes ad id assueti in quandā latā longāq; multis stadiis cōuallē plurimū materiei ex proprinquis locis ingerunt. Cum suo tempore tanq̄ locustaruz nubes a ventis supra vallem defertur materiem congestam omnēq; loci herbam antea succi

Elephātis somnus.

Scrutophagi.

Aues ceruinę

Simi æthiopes

Acridophagi.

Locustis ꝓcibo æthiopes vtuntur

sam incedunt. Locustę desuper volantes ingenti fumo eue
ctę paulū vltra vallem ad terram tanta decidunt copia vt victū
omni genti abūde prebeāt. Has.n. sale qd̄ regio plurimū fert su
per infuso diutius seruāt cibū gustu eis suauem: hic est solus eo
rum per omne tēpus locustarū victus. Neq̨.n. pecora nutriunt
neq̨ pisces edunt procul a mari positi: neq̨ vllum aliud vitę ad
miniculum habent. Corpore leues sunt veloces cursu & vitę bre
uis vt qui longissime viuunt quadragesimum non excedant an
num. Finis eorū non solum mirabilis est: sed etiam incredibilis.

Quorū dā æthiopū pediculis alatis oppssorū ferme icredibilis mors.

Nam propinquante senecta pediculi alati non solum visu varii:
sed specie horridi ac turpes in corporibus nati vētrem primo tum
pectus deinde totum corpus paruo tempore exedunt: Qui mor
bum patitur primū veluti scabiei cuiusdam pruritu allectus cor
pus scalpit voluptate siml & dolore perceptis. Deinde exorienti
bus pediculis simul effluente sanie morbi acerbitate ac dolore
pcitus vnguibus corpus magno cum gemitu lacerat. Tanta ve
ro vermium copia effluit alii super alios tanq̄ ex perforato vase
scaturientibus vt deleri nequeant. Hoc pacto siue cibi siue aeris
causa miserum sortiuntur vitę finē. Huic genti regio adiacet per
ampla varietate pascuorū fertilis: sed deserta & quę penitus adi

Aranearū: scorpionū: muriū: & passerū multitudine regiones multe desertę.

ri nequeat. Nō tamē hominibus a principio caruit: sed postmo
dū intēpestiua ex pluuia deserta est multitudinē aranearū scor
pionūq̨ ferente: tantā.n. harū bestiarum excreuisse copiā ferūt vt
morsibus pestiferis incolę coacti patriā deserere & alia loca con
fugere cōpellerentur. Neq̨ vero debent hęc incredibilia videri.
Multo.n. his maiora sūt p terrarū orbē lrarū monumētis tradita
in italia muriū multitudo siluestriū e terra prodiēs plures solum
patriū linquere coegit. In media adeo ingēs passerū inoleuit co
pia iacta absumēsiū semina vt hoīes malo acti ad alia migrarīt
loca. Eos quos Attariotas vocant ranę e nubibus pro guttis aq̄
in terrā delapsę adegerunt reliq̄ta patria ad eā in qua nunc quo
q̨ resident oram confugere. Et.n. quis ignorat inter multa egre
gia opera quibus Hercules immortalitate donatus est illud etiā
annumerari ex stimphalide p[a]lude innumeras auesque ea loca
infestabant sua virtute expulsas. Quędam lybię ciuitas leonum
vi ab desertis locis ad eas aduentantiū deserte sunt: Hęc eorum
gratia qui parum quandoq̨ fidei scriptoribus vt incredibilia
narrantibus habent retulimus. Nunc ad historiam redeamus.

Attariotę Rane plurime

Quedam libie ciuitates leonum multitudine deserte.

E Xtremas ad meridiē partes viri tenēt a grecis cynamy= ni a vicinis barbaris siluestres appellati. Hi barbas habēt admodum magnas greges siluestrium canum nutriē= tes presidia vite. Nā ab estiuo tropico vsq3 ad medium hyemis indici boues innumera multitudine eorū patriam ingre diuntur. Cā quidē incerta est. Vtrū ne alias insectātes se feras fu= giant: an pastus penuria an alio nature que oia miranda gignit impulsu hoibus ignoto acte. His hoies cū obsistere nequeāt: suis freti viribus se canibus tuentur. quibus in venatione vsi boues p multos capiunt. Et hos quidē recētes edūt. hos salliunt ad futu= rum vsum. Multa insuper alia animātia canibus capta comedūt postremi qui ad meridiē habitant in hominis forma ferarum vi= tam ducūt: sed de his hactenus. Nunc de troglodítis loquemur. Hi a grecis appellātur pastores eo q ex pecoribus viuāt. Cetus ac tyrannos inter se constituūt. Vxores ac filios habēt cōmunes excepto qui vnicam tenet tyrannos. Huic ppinquāti mulctā ty= rānus irrogat certo numero pecudes et hesiarū tēpore quo maxi mi decidūt imbres sanguine & lacte immixtis paulumq3 coctis nutriuntur estu solis deficiētibus pascuis ad loca declināt palu= stria: p quibus solis inuicē certāt. Pecora vetusta aut i morbos ca dētia occidūt: exq3 his per omne viuūt tēpus. Parētū nomina mi nime indiderunt filiis: sed tauri arietis ouis. Et hos quidem pa= tres hos matres quoniā ab his nō a parentibus quottidianis pre= beatur cibus appellāt. Vtuntur potu idoite paliuri suco: potentio res ex quodam flore expresso qui est deterrimo nostro musto per similis. Armentorum greges secū ducētes varias ne iisdē i locis morētur diutius regiones mutāt. Corpora preter virilia que pel= libus teguntur nudi: pudenda troglodite oēs velut egypti circū= cidūt. His demptis quos a casu claudos appellant. Hi soli intra re gionem hesternorum habitantes ab infantia nouacula incidun tur. Arma ferunt troglodite ii quos dicunt megauares. Scutum ex corio crudo bouis rotundū & ferratam clauam. Alii arcus lā= ceasq3. Sepulchra ridicule penitus curāt. Na3 paliuri viminibus corpus ligātes defuncti ceruicē cruriue applicāt. Deinde cadauer in loco editiori positum lapidibus ridentes obruunt: impositoq3 supra saxorū aceruū capre cornu abeunt nullo dolore moti: bel= la insinuicem non vt greci ob iram aut ambitionē sed pabuli gra tia in eorū cōcertatiōibus primū iactis lapidibus quoad aliq vul nerētur cōcertant; tū arcu quo admodū exercitati sunt pugnan=

Cyna= myni.

Troglo dite & eorū vi= uendi modus.

tes mutuis vulneribus cadunt. Ea certamina dirimunt quę ętatē pręcedunt: fęminę qbus nullo pículo in mediū ꝓdeuntibus nephas est enim has vllo pacto ledere: extēplo a certamine cessant Inualidi obseniū armenta sequi gutture bouis cauda astricto vitam finiunt. Qui mortem differunt licet volenti eodem modo ad monitos tamen; antea vita priuate idq habetur beneficii loco. Febricitātes itē aut aut morbo incurabili correptos simili afficiūt morte. Maximum enim arbitrantur malorum ab eo vitam diligi qui nequeat aliqd agere dignū vita. Videre licet trogloditas omnis corpore integro ętate valida vt qui sexagesimum non excedant annum. Verū de his hactenus si quis vero lector aut ꝓpter rerū nouitatē aut mirabilē eorū qui describebant̄ vitā nostrę forsam historię fidem abrogabit: si scitharum trogloditarūq aerem comparans quantum inter se is differat pensitet scribentium verbis credet. Tantum enim noster differat aer ab eo qui in historiis aliquando narratur vt diuersitas eorū incredibilis videatur. Aliquibus in regionibus adeo maxima frigoribus congelantur flumina vt currus & exercitus super immobilem glaciem transeant Congelantur etiam vinum reliquaq humida adeo vt gladio ab scindantur. Quodq his est mirabilius & extremitates vestiū quas homines ferant frigore attrite decidunt: obfuscantur oculi. Ignis splendorem non reddit Ereę statuę disrumpuntur. Quandoq vero ob densas nebulas neq fulgura neq tonitrua in eis locis fiunt.. Plura quoq alia his mirabiliora natura efficit: quæ ignorantibus incredibilia videntur. Iis vero qui ea experti sunt facilia. In ęgypti ac trogloditarum finibus propter immensam solis circa meridiem caloris vim nequāq se respicere prope stantes queunt ab aeris crassitate. Absq calceis ire nō possunt: nā discalciati subito pedes immensa caliditate exulcerantur. Sitientes nisi potū cibo sumant e vestigio moriunt̄ vtpote solis ęstu humiditatē corporis subito absumente. Cibi in vas ęneum cum aqua positi extēplo solis ardore absq igne alio decoquuntur. Has tñ qui incolūt oras tanta vitę icōmoda nolūt effugere: sed vltro potius eam diligunt vitam q̄ alio cogantur more viuere. Ita patrię amor quidā ingēs natura singulis inatus est & aeris malitiā cōsuetudo a teneris annis cepta supat. Has vero terrarū varietates haud magna locorū intercapedo aliquādo continet. A meotide palude vbi scithię quidam in pagis & summis frigoribus habitant multi cū onerariis nauibus decē diebus rhodū tñ quattuor

Istud animaduerte

Glaciei & frigoris vis

Solis vis

Patrię amor.

in alexandriam accessere. Deinde ꝑ nilū nauigātes diebus decē in ethiopiā ꝑuenerūt. Ita a frigidissimis orbis ꝑtibus ad calidissimas regiones nō amplius quattuor & viginti dierum cōtinua ea nauigatio fuit. Quaꝑpter cum non longe distātiū locorū aeris sit tanta varietas: nō est mirandū vitā illorū mores & corpa a nr̄is multum differre. Nunc de feris quę in eis sunt regionibus aliqua sunt scribenda.

Rhinoceros.

EST animal qđ ab re Rhinocerotez vocant par viribus elephanti magnitudine inferior: pelle durissima colore bussi. In summitate nariū cornu gerit simū forma durūqꝫ instar ferri. Hoc pabuli causa cū elephāte certat. Acuit em̄ ad saxa cornu: deinde cū elephante cōgressus ventrem grauiter ictū cornu tāq̄ gladio proscidit. Hoc pacto pugnans bestiā exāguē reddit. Si vero elephas illius ictū preoccuparit ꝓboscide captum cum superior sit viribus dentibus laniat. Sphinges & apud trogloditas ethiopesqꝫ nascuntur forma haud ei dissimili qua pingūtur sed paulo pinguiores naturam habent mansuetā pluribus exercitiis disciplinisqꝫ aptam

sphiges

Qui cinocephali vocantur corpore sunt et forma homini persimiles vocēqꝫ imitantur humanā ferum omnino atqꝫ indomituz animal ratione carens. Supciliis aspectuqꝫ sunt horrido ac truci. Fœminis sua natura accidit vt palam expositam extra corpus vuluā ꝑ omnē vitā ferāt. Is vero quem ortum nominant ab corporis & etatis decore nomē sortitus facile est leonis. Corpus reliquū panthere simile excepta qua dānis equatur magnitudine

Cinocephali.

Horum animal omnium siluestris taurus q carnibus pascitur feritatē excedit: penitusqꝫ est inexpugnabilis. Corpore maior est domesticis tauris eq velocitate oreusqꝫ ad aures fisso rubicundo colore oculis albis noctequꝫ refulgentibus. Cornua veluti aures mouens in certamine firma tenet pili contra naturam ceteroruz animantium versus caput ducuntur. Et hęc fera viribus fortitudineqꝫ mirabili pugnat cum ceteris bestiis quas superatas comedit. Est quoqꝫ infestus admodum armentis nihil nec pastoruz vires neqꝫ canum multitudinem timens. Dicit̄ eius pellis haud quaq̄ vulneribus patere. Cū multi illum conent̄ vi capere: frustra defatigātur. In foueam delapsus aut alio captus dolose ipsuz ex ira suffocat pristine libertatis memor. Merito igitur troglodite hanc bestiam optimam iudicant: cui a natura indita sit leonis virtus equi celeritas robur tauri quodqꝫ maximum est haud

taurꝰ siluestris

crocotę inferior natura ferri. Quos vero ęthiopes appellant crocotas mixtas sunt canis lupiq3 natura: sed ambobus deteriores dentibus ita validis vt ossa omnia facile conterant & digerant cõmesta. Hoc animal scribũt qdam vocem hominis quod nobis procul a vero videtur imitari. Varia serpentũ genera incredibiliq3 magnitudine cõspici dicũt: q loca deserto incolũt ꝓpinqua: centũ ei cubitorum lõgitudine nõnullos esse aiunt vt merito nõ solũ a nobis sed ab aliis quoq3 id falsum esse existimetur. Addunt insuper his multo maiora haud digna fide. Nã cũ plana sit regio serpentes vero maximi circũuolutos in girũ lõge ꝓcul aspiciẽtibus locũ editiorẽ & quasi collẽ quendã videri. Sed eorum magnitudo nõ oĩno videt̃ sperñẽda. Nos de maximo omniũ q in cõspectu3 venerint serpente capto ac in alexãdriã delato referemus ad dẽtes capture modũ. Secundus Ptolomeus cupiens & elephantos & alias mirabiles visu ac virib⁹ belluas ad se adduci donis ac pecuniis plures ad elephãtos qui multi ad eũ deducti sunt alias q3 feras capiẽdas pellexit. Itaq3 eius studio ad grecorũ notitiã ãtea ignota animãlia deducta sunt. Conspecta venatores quidam regis in hmõi donis magnificentia decreuere communi animo aliquem magnũ serpentẽ viuum in alexandriã ad ptolomeũ traducere. Cum res hęc grauis difficilisq3 esset: fortuna eorum consilio opitulata est. Serpens erat triginta cubitorũ longitudine iuxta aquas q reliquo tẽpore immobilis se in circulũ redigẽs quiescebat. Accedentibus ad aquam potus causa cęteris animãlibus subito assurgens oreq3 nõnulla capiens alia circũnectens cauda depascebatur. Hunc cõspicati homines cum longior esset habẽsq3 natura laqueis & cathenis illum capere existimãtes primum fidenter ad eum accesserunt. Bestiæ appropinquantes visis igneis oculis lingua lambente singula squamarum asperitate dum moueretur strepitum ingentem reddente dentibus insuper eminẽtibus oris quoq3 aspectu horrido immutato colore admodum exterriti sunt. Itaq3 timide iniectis ad causam laqueis ad contactum finibus corpus magnis sibilis conuersa bellua propinquiorem ore captum viuũ deglutiuit. Aliũ fugientẽ cauda longe apprehẽsum atq3 ad se tractũ occidit. Cęteri metu perculsi fuga saluti consuluere non tamen omittentes bellue capiendę curam spe lucri timorem superante. Arte igitur & dolo potiore viribus ad belluam sunt aggressi. Primum validis spissisq3 funibus rethe concauum gibbi forma bellue capacem fecerunt. Tu3

Serpẽtũ magnitudo.

Serpens ingens.

cũcta vł ipossibilia lucri cã hoies aggrediuntur.

speculantes serpentis cubile atq; exitus reditusq; notato tempore vt primū serpens ad cōsuetū animaliū pastū prodiit ore aditus ingentibus lapidibus terraq; obducto in proxio vallis loco latū imprimis ingressū: tum arctiorem interius veluti cuniculū cubile versus in quo rethe positū ē fecere. Reuertēti a pastu bellue sagittarii funditoresq;: tū equi: tū magnus nūerus ad hec tibicines ad id pparati oēs sese ostēdere. Nulli tamē adire ppius ausi sūt alio rū malo edocti. Hos ille vt cōspicatus ē caput alte extulit. Sed tū coniectis pcul manu telis: tū equorū cōspectu. tū latrantiū canū multitudine ad hec tubarū concentu territus serpens ad solitum aditū profectus est: quē obseptum cum reperisset illi insequendo armorum equorūq; strepitu tubarū insuper clangore & venantium clamoribus iam feritate deposita obstupefactam belluā ad preparatum ad id aditū adegere: quem ingressa in rethe incidit Deinceps reluctantem retheq; dētibus magnis editis sibilis lacerantem cōpresserūt. Nam & cuniculo cū rethe extracta multisq; ad caudam ictibus percussa effractis insuper dentibus exq; ea re dolore perculsa fera mitior est effecta. Eo pacto irretitum serpentem deferentes alexandriam regi obtulerunt mirādū spectaculū & vix audiētibus credēdū. Deducto deinde paulatim ad cōterē das vires cibo feritas eius remissor reddita est: vt ob illius oms māsuetudinem obstupescerent. Ptolomeus venatoribus tributo pmio serpentē dimēso enutriens cibo ad regiā venientibus extetis p mirando spectaculo ostēdebat. Tam ingēti igitur serpente in cōspectu hominum palam deducto haud abroganda videtur fides ethiopibus: neq; pro fabulis dicenda: que de serpentibus tradūt. Afferūt. n. reperiri apud se illos tanta magnitudine vt nō solū boues ac tauros cetera q; eiusdem mollis animantia: sed elephantos quoq; occisos vorent. Nā cū illis cōgressi primum cauda pedes illorum multis nexibus complicant ita vt nequeāt moueri Deinde caput assurgentes oculisq; tanq̄ fulgure incensis elephantorū visum obumbrantes ad terram deiectum cōmedunt.

Serpens mira magnitudine Ptolomeo alexādrie regi pro munere offertur

NVnc de reliquis arabici sinus oris scribemus partim a nobis alexandrie ex regum commentariis partim ex his qui viderunt perceptis. Hec enim orbis portio insula quoq; britanie & loca ad arctum sita paucis nota sūt verū regionibus q̄ arctum spectant deq; britannicis rebus: tum referetur a nobis cum. C. Cesaris qui romanum vsq; britaniam

imperium ꝑtulit easq; oras incognitas antea notas efficit gesta
Arabic⁹ sinus. cõplectemur. Arabici sinus ostia patent ad oceanũ q̃ meridiem
respicit plurium stadiorum longitudine: quę arabię troglodita
rumq; finibus terminatur: ostii reliqui sinus latitudo decem & se
Tiritus mons. ptẽ stadiis patet a portu panormi ad oppositaꝫ epirũ diei vnius
nauigatio. Plurimum vero distat circa Tiritũ montem vbi ita la
tum est mare vt epiri minime inuicem aspiciantur. Ab hac latitu
dine paulatim clauditur vsq; ad ostium eius. Is sinus multis in
locis insulas continet magnas quas inter arctus est nauium cur
sus. Maris vero fluxus vehemens ac multus. Hic situs est arabi-
ci sinus cuius ab vltimis locis ordientes vtrinq; nauigandi mo
dum quęue in eo sunt memoratu digna recensebuntur. Et pri-
mum in dexteram sumemus littoris partem: quam vsq; ad de-
Arsinoe sertum habitant troglodite. Ab arsinoe ciuitate iuxta dextrum
continens euntibus variis in locis ex saxis in mare emanant aq̃
salcidene amarę Vltra quas latis campis mons imminet viridi
colore qui continuo aspicientium visum corrũpit In montis ra-
dicibus stagnum est difficile ad nauigandum nomine Aphro-
Aphrodites. dites: ex tribusq; in eo sunt insulis q̃ oliuas ac ficus abũde ferũt.
Tertia his arboribus deficiens meleagridis vt appellãt referta est
Post hęc sinus est ingẽs noie Achatartus In quo cheronessus an
Acathartus gusto aditu Iter nauigantibus ad oppositũ mare p̄bet. Vltra hęc
loca insula est lõgitudine stadiorũ octogita noie Ophiades olim
Ophiades. deserta cultoribus ob serpẽtũ vnde & nomẽ sũpsit in ea diuersã-
tiũ multitudinem. Postmodum regnum egypti opera serpenti
bus purgata est ad cultũq; redacta: ita vt nulli in ea amplius cõ
spiciantur. Non autem pretermittenda videtur causa qua hanc
insulam serpentum molestia cura hominũ liberauit Inuenitur in
Topaci⁹ lapis. ea insula topatius lapis vitro similis colore aureo Cuius accessus
omnibus est interdictus pœna mortis ad eam nauigantibus sta
tuta. Paucis custodes insulę presunt vitam miseram ducentes.
Ne quis enim eos lapides furto auferre possit: nulla penitus in
insula nauis relinquitur. Qui prope nauigant regis timore haud
quaquam propinquant insulę. Nutrimentum deferentes e ve
stigio abcedunt cibo relicto. Cętere propinqui insulam non
adeunt. Deficiente cibo ad littus sedent omnes vitę subsidium
expectantes. Hos qui deferunt vt tardos sępe incursant velut
in extremo vitę positi. Hic lapis in petra nascitur die ob solis splẽ
dorem minime apparens. Noctu in vmbra lucet procul osten-

den̄ quo sit in loco. Custodes sorte diuisi ad loca vbi latent topacíis accedũt. Quẽ vbi noctu splendentẽ cõspexere: locũ splendentem lapidis designãt: eum postmodũ die excisum opificibus tradũt: q̄ ex eo topaciũ eliciant. Propinqua littora maiori ex parte scyrię phagi habitant & pastores troglodítę. Mõtes insuper sunt vsq̄ ad sotiras portum contigui qui nomen hoc a gręcis primũ eo prospere nauigãtibus accepit. Deinceps sirius est arabiã versus cuius regio ac mare aliam a priori naturam habet Nam continens humilis est nullis collibus elatus. Mare non amplius tribus passibus ꝓfundum colore admodum viridi. Quod ferũt minime natura aquę contingere sed quia alga referta est: locus ad nauigandũ facilis nulli subditus tempestati: multisq̄ refertus piscibus. Naues quę elephantes vehunt: tum ꝓfunde: tum ponde re graues haud parua subeunt maris discrimina. Noctu eñ vẽtorum actę vi q̄nq̄ in scopulos quandoq̄ ad loca vadosa impellunt. Nautę vbi neq̄ egredi propter aquam statura hominis ꝓfundiorem neq̄ nauem contis queunt impellere oĩa pręterq̄ ad victum necessaria e naui eiicientes nõ tñ propterea periculũ deuitant. Nulla insula nullo editiore loco nulla naui propinqua. Nam regio penitus inculta est & ĩcolis vacua: & ad quã rari nauigent. Pręter has difficultates breui tempore tanta maris fluctibus arena ad nauis alueũ impellitur: vt veluti aggere obducatur. Illi incassum ad surda loca exclamãtes non tamen oĩno salutem desperant. Nam q̄nq̄ a maris exestuante fluctum naue in altum eleuata tanq̄ deus quispiã salutem attulit periclitantibus. Si vero hoc dei auxilio destituant vbi cibus deficit: ibecilliores in mare a valentioribus quo pluribus diebus cibi supperant proiiciuntur. Sed tandem & ipsi pereunt multo deterius q̄ iam vita functi. Illi eñ breui tpe spiritũ natureque illum dederat reddidere. Isti multis calamitatibus morte producta longiore differẽdo mala perpessi tandem priuantur vita. Naues autem destitutę nauis tanq̄ suorum sepulchra aliquãdiu permanent arena vndiq̄ congesta. Malus autem neq̄ a longe cõspecte ad defunctorum misericordiam aspicientium animos mouent. Regium est mandatum si quando eiusmodi casus acciderit vt significentur loca nauigãtibus perniciosa. Traditũ est a maioribus fama iis q̄ prope icthiophagos habitãt magno quodã eius sinus fluxu mare ad oppositũ littus secedente oibusq̄ locis eius sinus arefactis terram funditus colore viridi appulisse ex immẽso rursus maris

[Margin: Sirius sinus.]

[Margin: Icthiophagi pisciũ voratores.]

refluxu aquā in priorē locū restitutam. Harum partium a ptolomeida ad taurum, usq̧ mōtem nauigationē retulimus: cū Ptolomeum elephantorum venationi dedimus operam dedisse. A tauro vertitur littus oriētem versus vbi ęstiuo solstitio vmbre ad meridiem vergunt diuerso a nobis modo vsq̧ ad horam secundam. Habet ea regio flumina decurrentia a mōtibus quos appellant

Psebei montes psebeos. Diuiditur quoq̧ latissimis campis hibiscum cardamomum ac miręmagnitudinis palmas. Fructus insuper omnis generis asperos gustu ferentibus ignotos nobis. Mediterranea regio elephantis tauris siluestribus leonibus cęterisq̧ magnis feris copiosa est. Nauigatio insulis impeditur nullum domesticū ferentibus fructum. Aues in eis varię aspectuq̧ mirabiles nutriuntur mare deinceps sequitur profundum habens cete magni

Cete. tudine eximia haud infesta hominibus nisi cum forte quis inscius in earum cristas inciderit. Neq̧ enim nauigantes insequi aduerso sole possunt splendore illarum oculos obumbrāte. Has trogloditarū partes vltimas montes quos dicunt pseuaras circūdāt Reliquum ex aduerso littus arabiam spectās ab ara quā Ariston a ptolomeo ad peruestigandam arabiam vsq̧ ad oceanum missus Neptuno dicauit neptunum appellatur Eius lōgitudinis re

Phęnicia gio maritima ꝓpter vtilitatē admodū celebris phoenicia a palmis quas plurimas fert vbere ac suaui fructu appellata Omnis ꝓpinquus ager: tum aquas scatentes raras habet: tum ad meridiē vergens est admodum calida propterea locum illum arboribus fructuq̧ fertilem inter deserta hominibus loca situm merito diis barbari sacrarunt. Etenim non pauci fontes riuiq̧ aquam quæ niuium frigiditate haud inferior est scaturientes terram herbis virentem pręstant rem aspectu admodum iocundam. Est & templum ex duro lapide priscis temporibus conditum vetustarum & quę intelligi nequeant litterarum inscriptione. Ei vir ac mulier pręsunt p omnē vitam sacrorum curam habētes hi foelices habi

Arborū lecti. ti qui id loci habitāt i arboribus ob timorē dormiūt ferarū iuxta phęniciā nauigāti ad epiri promontoriū isula est ab animātibus quę in ea versantur dicta ferarum insula. Tāta enim harū bestiarum copia i his superest mirum vt videaẽ aspiciētibus. Imminēs huic insulę ꝓmontoriū ei loco adiacet qui appellatur petra & arabię palestine. In hāc & thus & reliqua odorem reddentia ex superiori vt fertur arabia genei mineiq̧ asportant Reliquam maritimam oram tenuerunt olim maranei. Deide qui proximi sunt

garindanes quę loca ab eis hoc pacto sunt vsurpata. Celebritas erat olim in ea quā diximus phęnicia lustris singulis seruata ad quā vndiq; e ꝓximis locis accedebant pigues camelos quos hęcatōbas appellant diis in tēplo sacrificaturi. Aquā inde recedētes (nā psuasum erat eā sanitatē deferētibus cōferre) in patriā ferebāt. Ob eā causā Maraneis sacra adeūtibus garidanes tū pri⁹ q domi remanserant maraneos tū deinceps q a sacris redibant p insidias aggressi ad vnū peremerūt. Vacuā cultoribus patriā: tū frugibus: tū pecoribus nutriēdis aptā iter se diuiserūt: portus ea regio pauos habet: sed frequētib⁹ diuidit mōtibus: ex qbus pręter spectus voluptatem magna colonis vtilitas percipitur. Ex hac nauigantes sinus excipit lamites frequentibus inhabitatus arabum vicis quos nabateos vocant: hi maiorem sinus portionem tenent. Et mediterraneas quasdam propinquas partes in quibus frequēs est populus & permagna pecoris copia hi priscis temporibus iuste viuebant victu quem armenta prębebant contenti. Postea vero q̄ alexandrinos mercatores ad ea loca nauigantes spoliare pręedatoriis nauibus cœperunt imitati eoruз qui in ponto sunt taurorum feritatem a triremibus deinde capti meritam pœnam dedere. Subest deinceps regio campestris irrigua: quę ob frequentes fontes nutrit gramen medicum & longitudine hominis lotum: propter loci vbertatem non solum infinitus ibi pecorum alitur numerus: sed siluestres cameli cerui damęq; q̄ plures pascuntur. Magno pręterea numero accedunt: eo cibi gratia leones ex locis desertis ac lupi pardaliq;: q bus cum feris pro armentorum tutela pastores die noctuq; certare coguntur. Ita soli illius bonitas incolis discriminis causam pręebet. Natura enim bonis vt plurimum quę hominibus largitur & mala immiscet. His campis sinus quingentorum latitudine stadiorum adiacet natura mirabili clausus pluribus ac magnis scopulis perplexusq; ac exitu difficilis. Saxum longe in mare porrectum nauigantium aditūreditūq; impedit: tantum fluxus tēpestatisq; tēpore cū fluctus excreuere: naues supra saxū ventorū vi delate transeunt. Gentes q̄ iuxta sinū habitant banizomenę appellate & venationibus viuunt pđ quos est sanctissimū tēp'ū quod oīs arabes supstitiosius celebrāt. Tres proxie his sunt insule q̄ plures habent portus. Harū primā solitariaз in q̄ antiquorū domorū lapidea sūt fundamēta. Itē p colūnę barbaricis litteris insculptę. Ferunt Isidi sacrā. Eodē pacto & reliquę

In maraneos psidia garidanes vsi.

Lamites sinus.

Nabathei.

Mala cū bonis.

Banizomenæ

sunt desertę cultoribus oleis tamen refertę a nostratibus diuersis. Post has insulas maritima loca ad mille stadia abruptis scopulis plena sũt. Mare innauigabile neq3 portus neq3 locum habet in quo anchore figi queant: vt necesse sit orta tempestate nauigantes submergi. Mons huic mari imminet vertice pręcipiti atq3 alto in cuius radicibus exese speluncę sunt frequentes aspereq3 cõcauitates. In has frequentibus procellis delata maris pfũdi tẽpestas sonũ tonitruo similẽ reddit. Fluctus partim ad magna illisi saxa sursum feruntur spuma mirabili edita: ptim a locis cõcauis absorbent maximo edito fragore ac strepitu. Adeo vt eis locis ppiquantes eo sonitu perculsi timore pereãt. Hoc littus arabes incolũt noie Thamudeni. Sequitur sinus ingens sparsis in eo insulis pmultis aspectu simili isulis ethinasiis. Iuxta littus arenę sunt palti cumuli colore nigro longę lateq3 dispersi. Deinceps cheronesus subest optimũ habẽs oẽm portũ qui in historiis describuntur noie charmutha. Nã sub rupẽ immẽsã q̃ ad zephirũ spectat sinus est nõ solũ iocũdus aspectu: sed vilitate quoq3 cęteri supgressus. Ei mons iminet amoenus centũ stadiorũ ambitu. Ingressũ habet duorũ iugerum portus tranquillus duobusq3 milibus patens nauibus. Irriguus est pterea magno flumine in eũ fluente. In medio quo insula continet aquis redundantem atq3 hortis accõmodã. Deniq3 carthaginensium potui quem dicunt Cothonum videtur esse persimilis: de cuius vtilitate suo loco dicetur piscibus plurimis ad eũ ex magno mari: tũ cibi tum aquarum in eum decurrentium dulcedine confluentibus est refertus Hęc nauigantibus loca montes quinq3 distantes inuicem palti apparent vertice in modum ęgypti pyramidarum acuto. Sinus est deinceps rotundus magni circundatus promontoriis cuius in diametri medio assurgit collis in modum mense oblongus in quo tria templa sunt admodum magnifica diis gręcis ignotis sacra magnoq3 in honore ab incolis habita. Sequitur deinde littus: tum fontibus irriguus: tum plenus dulcis aquę riuis. In eo mons est variis arboribus densus quem gabinũ dicũt. Loca monti contigua arabi tenent quos vocant debas. Hi camelos ad omnem vitę vsum paratos habent: nam in his bellantur: his varia ferunt onera horum lac potant his vitam ducunt. Super his diuersa perambulant loca in medio regionis eorum dicitur fluuius arena aurea ex qua incolę aurum elicere nesciunt. Sinunt autem ab extremis: sed nõ omnibus auferri boetiis eñ dñ

Thamudeni. Ethinasię charmutha

Cothonus

taxat & peloponēsis araneā asportare licet. Idq̧ eis herculis beneficio erga suam gentem vt a maioribus acceperant olim impenso in gratiā beneficii concessum contiguā eis patriā arabes abilei gasandiq̧ habitant: non quidē calore feruidam vt propinqua loca: sed mollē & spissis quandoq̧ humectam nubilis: qui nimbi suo tempore aduenientes ęstatem fructiferā reddunt. Regio sua natura fertilis habetur: sed parum colitur hominū incuria. Aurū e cuniculis nulla arte factis effodiunt: nō quidez quod terra igne liquefactū exprimāt: sed ipsa natura purum quod ab re apiron dicunt. Minutum tamen reperitur vt pars minima scintille ignis maior nucis sit instar regię. Illud circa manuū iūcturas ferūt circaq̧ collū ꝑciosis lapidibus distinctū. Cuz auri apud eos sit copia ęris inopia ac ferri inuicē ea cū mercatoribus permutāt. Hos sequūtur quos vocāt carbos. Hos sabei gēs arabū populosissima q̄ fœlicem arabiā icolūt eorūq̧ apud nos sūt ꝑciosissima ferētem plurima ac omni pecoris genere apprime copiosā Odoribus insuper suauibꝰ quos passim natura apud eos gignit oēs ferme alias superat natiōes. Nā in maritimis locis Ballamuz oritur & cassia q̄dāq̧ herba natura singulari q̄ recēs aspectu oculos oblectat inueterata subito sit debilior: pars mediterranea siluas cōtinet amœnas in quibus magnę sunt thuris ac myrrhe arbores: palmę insuper arundines ac cynamomum & alia his odore similia. Neq̧ enim referri posset singulorum species ac naturam adeo affluente multa in eum odorifera natura exaggregauit. Diuina quędam res est. & quę verba superet suauis ad nostros sensus ab eis aspirans odor. Et sane longe quoq̧ a continenti nauigantes hanc odorum voluptatem percipiunt. Veris enim tempore venti a terra perflantes ab huiusmodi arboribus odores ad ꝓpinqua maris loca perferunt. Non enim remissam aromata & vestatam veluti apud nos accidit vim habent sed ingentem recentēq̧ & quę ad oēs sensus peueniat. Aura quidem ex optimis mixta odoribus ad maritima descendens multa suauitate nauigantes afficit & confert valitudini. Nam haud quaq̄ ex contrito fructu aut in vase recondito aer manat odoriferus. sed a pria arboribusq̧ quibus id diuina quadā natura inest. Vt q odores hos sentiunt ambrosiam quam narrant fabulę tanta eiū odorum excellentia nullum sibi nomen inuenit aptius esse putent. Non tamē puram simplicemq̧ & absq̧ inuidia fœlicitatem fortuna his hominibus largita est sed tantis donis plura im

Abilei.
Gasādi
Apyron
Carbi.
Sabei
balsamū
Casia
Ambrosiā.

Deoruȝ cōtēpt⁹. miscuit mala profecto admonēs ꝑpetuis bonis deos a nobis so lere cōtempti. Naȝ apud odoriferas siluas serpentū infesta multi tudo versatur colore rubicūdo lōgitudine palmi qui ꝑsilierites in hoies letali occidunt morsu singulare quid incolis accidit lon go debilibus morbo. Nam longa vexari egritudine cū natura de bilis adeoq; exhausta est vt recreari nequeat ex asphalto hyrciq; barba vapores faciunt quo malus odor boni immēsiq; virtuteȝ cōtūdat: bona.n. mensura & mōsumpta hoibus prosunt & affe runt voluptatem temere & causa inutilia reddūtur. Huius gentis metropolis est: quam Saba appellant supra montem sita. Re ges habet ex generis successione eos quibus multitudo hono res distribuit bonis malisq; immixtos. Beatā namq; vitā habere videntur q̄ reliquis imperantes rationē ab se gestorum minime cogūtur reddere Infœlice vero q̄ nūq̄ regiā exire queunt. Naȝ si palam prodirēt: aturba hominū lapidibus veteri quodam deo rū responso obruerētur. Hęc natio nō solum propinquis barba ris sed cęteris hoibus ditior atq; opulentior hētur. Nam in mer caturarum cōmertio ex parui ponderis re plurimū ocii a merca toribus ex rerū cōmutatione capiunt. Iōq; cū nullā vnq̄ calami tatem ea gens sit experta auri autem argentiq; copia pręsertim Sabe vbi regia est superfit torreumata argenta aureaq; omnis generis poculorū habent lectos insuper tripodasq; argenteis pe dibus cęteramq; supellectilē vltra fidem sumptuosam. Magnis quoq; colūnis porticus fulciuntur: quarū capita: tum argentea tum aurea existunt: laquearia vero ac porte aureis fialis precio sis lapidibus intermixtis totius domus sumptuosissimum orna tum ostendunt Alia.n. auro alia argento: quędaȝ lapidibus splē dent. Nonnulla: tum elephantorum dentibus sunt exculta: tum multis ꝑterea rebus aliis q̄ plurimi apud homines extimantur Et hi sane multis seculis ꝑpetuā habere fœlicitateȝ. Abfuit enī ab eis pœnitus quod multos in ꝑceps dedit ābitio ꝑ auaritiam aliena possidendi. Horū mare albo colore esse videtur quod cum mirabile sit. eius rei causā q̄rende dedit: insule sūt fœlices ꝓpin que quarū vrbes mœniis carent. Pecora in eis oīno alba cornua fœminis natura desunt. Ad has mercatores cōmeant vndiq;: sed maxime ad potanam quam Alexander iuxta indi fluuiis osti um condidit. Locum in oceano littore nauibus recipiendis ap tū. Et hęc hactenus Nunc illa quę in eis locis mirāda in cœlo vi dent nō omittēda: sȝ ꝑcipua admiratiōe videtē digna: q̄ de arcto

Bonorū mēsura

Saba.

Potane cōditor alexan der

ſcribuntur multũ dubii afferunt nauigantibus. A menſe.n.martio nullũ eorũ ſeptem q̃ circa arctum ſunt aſtra vſq; ad primam vigiliam videri dicũt. Maior aũt vſq; ad ſecundam pauloq; poſt parum aſpici a nauigãtibus at qui planete appellantur non aſpici omnino. Aliorũ aũt q̃dam maiora noſtris videri quedã diſſimili ortu atq; occaſu. Solẽ nõ tanq̃ apud nos paulo ante ortum iubar emittere: ſed adhuc nocte obſcura ſubito apparere lucentẽ: ideo nunq̃ diẽ in eis locis priuſq̃ ſol videatur oriri: quẽ ex medio pelagi tradunt ſurgere incenſis carbonibus ſimilẽ radioſq; pmagnos ꝓcul afferre. Forma aũt apparere non rotunda queadmodũ apud nos: ſed colũne ſimili paulũ ab ſummo capite luculẽtiorem aſpectũ habente. Preterea neq; ſplendorem neq; radios vſq; ad primam horã ꝑbere: ſed veluti ignem abſq; luce i vmbra videri. Secunda hora veluti clipeum fieri. Lumẽq; prebere cõtinuũ & ſupra modũ feruẽtem. Circa occaſum econuerſo cõtingit. Nã videtur aſpectu orbem nouis radiis illuminare horis duabus. Et vt agatharchides gnidius tradit tribus. Hoc vero tẽpus incolis periocundum. Iam diminuto vergente in occaſum ſolis eſtu zephyrus & lybicus & euri venti apud eos ſicut & apud alios ſpirant. Noti vero apud ethiopiam neq; vigent neq; noti exiſtunt. Apud arabes ac trogloditas adeo calidi ſupramoduz regnant vt & exurant herbas & ad vmbras quoq; confugientium debilitẽt corpora. At boreas merito optimus extimatur: cum ſit vbiq; terrarum frigidus. Nunc ad lybios egypto propinquos & ꝓximas eis regiones tranſeamus: circa ſyrenem ac ſyrtes oraſq; mediterraneas quattuor lybiorum inhabitant genera quorum Naſamones dicuntur qui ad nothum vergunt. Alii anochite ad occidentem ſiti. Quidam marmaride inter egyptum & cyrenem habitãt ac littoris partem. Quartum genus multitudine preſtans hominum appellantur mace: qui circa ſyrtes habitantes ſoli inter ceteros lybios agros vberes fructu colũt iumentorum: ex quibus nutriuntur diligentem curam habent. He ambe nationes regibus parent vitam non omnino agreſtem agentes: neq; ab humanitate alienã. Tertii neq; vllis ſubſunt regibus neq; vllam latrociniis ſemp intenti iuſticiam norũt. Rapientes enim que prima ex deſerto caſu occurrant confeſtim: ad ſua loca redeunt. Hi omes lybii vita ſilueſtri ſub diuo habitant. Victu ferarum more cõtẽti nil domeſticum edunt. Nullis veſtibus præterq̃ caprarum pellibus tegunt corpora potentiores inter eos nullas habent ciui-

Solis ortus.

Lybia

Naſamones

Anochite.

Marmarides.

Mace.

tates sed turres aquis proximas condētes in eis quę vsui super-
sunt. Subditos populos singulis annis adiurant vt principi pa-
reant obtēperantes vt socios diligunt imperium abnuentes vt
latrones persequuntur. Arma sunt eorum & regioni & moribus
congrua. Nā cum sint corpibus leues patria vero vtplurimū pla
na neq͂ ense neq͂ gladiis neq͂ armis vtuntur in bello. Tris tan-
tum ferunt hastas lapidesq͂ inuasis ex corio factis delatos: cum
his certantes: tum incōgressu: tum etiam abeundo primo ferire
hostem conanť ad cursum & lapides recte iaciendos longo vsu
edocti: erga externos nullū ius nullam oino fidem seruāt. Regio
cyrene ꝓxima cāpestris est nō frugibus solū sed vineis oleoq͂ &
Cyrene pascuis vtilis. Sūt insup flumina nō parū incolis vtilia. Quę vero
ad nothū vergit deserto cicta ifructuosa est: vtpote aquis carens
aspectū habet mari similē. Huic desertū ing ens sterileq͂ adiacet
transitu ꝑdifficilis. Ita neq͂ aues in ea neq͂ quadrupedia pręter
dāmas & boues cōspiciunť. Loca mediterranea arenarū cumu-
lis referta quo plus vite necessariis carent eo variis magnisq͂ ser
pentibus his ꝑsertim quos cerastis vocant: quorū morsus letales
cerastes hn̄tur sunt fertiliora. Hi colorē arene similē hn̄t. Qua ex re a pau
cis internoscuntur ita coloris errore seducti quidam pedibus il-
los conculcantes vitę piculū adeūt. Ferunt hos quondā serpētes
in ęgyptū transmigrantes plures vicinas regiones inhabitabiles
reddidisse. Mirabile vero quippiā in eis oris & ea quę est circa sir
tes lybia contingit. Nam qn̄q͂ & maxime quieto a ventis tempo
re apparēt i aere diuersorū animantiū forme quarum q̄dā quie-
scūt: q̄dam mouentur. Et hęc aliquando fugiūt aliq̄n insequun
tur: sed omnes magnitudine eximia stuporē timoremq͂ insciis
prębēt. Nā q̄ homines insequunť comprehēsum frigido circūdāt
contactu. Externi quidem vtpote eius rei insueti exterrentur. Ab
incolis ex assuetudine spernunť. Quoniā res videtur miranda &
ficte fabulę persimilis phisici q̄dā eius rei conati sunt rōeꝫ red-
dere. Aiunt enim ventos in ea regiōe aut oio non spirare aut pe
nitus debiles esse & remissos. Aerem vero pſepe quoniam neq͂
cōualles neq͂ abrupti specus aut ātra neq͂ alti colles aut magna
flumina in eis sunt locis immobilē & quietū. Deniq͂ omnes vici
nas regiones steriles & absq͂ fructu nullos vapores quibus ven
tus excitetur gignere: in aere igitur denso atq͂ obtuso quemad-
modum ęstiuo tempore in nubibus aliquando solet diuersas a-
nimantium species licet videre formā illis aere quem leues & te-

nues aute q̄nq̄ mouent: p̄bēte. Eas postmodū moto paulu꜍ aere ad terrā impulsas forma tradūt: quā casu sūpserunt cadere: eiq̄ in quē forte inciderit hęrere quarū in vnā partē magis q̄ in aliā motus nulla i illis electio esse videt̄. Nā in re ianimata nō ē aut appetitio aut volūtas: sed aiantia q̄bus hęrēt occultę causā mot⁹ p̄bēt. Nā p̄cedētiū animātiū motu anterior aer impulsus imagīnē p̄cedētē mouet: vt fugere videat̄. Similiter sequēs idolum ex motu aeris ad progressū aiantis p̄cedētis tractū seqvidet̄ aimal quod p̄cedit. Quod si se vertetit aut firmū steterit idolum simili modo a motu cessat. Cū vero in animal inciderit: disoluitur frigore quodam circa corpus relicto. Supest nunc vt de his amazonibus scribamus quas priscis tēporibus in lybia ferunt extitisse Plures.n.existimantes eas solas fuisse: q̄ circa flumen thermodōta in ponto regnarunt. Verū non recte sentiunt. Multis enim antea sęculis lybicę fuere a quibus multa gesta accepimus memoratu digna Neq̄ vero ignoramus harum historiam nonnullos haud veram existimaturos. Nam cū ea natio multis ante troianū bellū seculis oīno deleta sit amazones autē q̄ circa Thermodonta habitarunt multo post tp̄e extiterit: simile veri est eas quę postea notiores fuere supiorū quarū iā euanuerat fama nomen & gloriā p̄sertim apud tēporū inscios obscurasse. Verumcū legerimus plures antiquos tū poetas: tū rerū scriptores eosq̄ q̄ postmodū fuere illarū memoriam posteris reliquisse: conabimur & nos quoq̄ paucis ipsarū facta lr̄is mādare. Rerum serie a Dionysio q̄ argonautarū dionysiīq̄ ac nōnulla alia priscorū gesta de scripsit assumpta. Plures mulierū natiōes in lybia fuisse tradunt̄ pugnaces ac valide viribus. Nam gorgonum gēs fuit aduersus quas Perseus haud paruo certamine bellū gessisse fertur vir fortitudine eximia iouisq̄ filius & gręcorum sue ętatis optimus Earū mulierū virtus & potentia vel maxime licet conspici. si q̄s q̄ de illarū p̄stantia scribūtur cū nr̄i tēporis mulieribus conferat Asserunt sitas esse occidentem versus in extremis orbis finibus non eādē quā nr̄ę vitā ducant. Nā mos est illis certo tēpore bellicis ad seruandā virginitatē rebus exercitari Transactis militię annis viris coniungi prolis gr̄a. Has solas & principari & publica obire munera. Viros nostrarū fœminarum instar: domesticę rei curā habere: tū optēperantes fœminis: tum militię principatu sq̄ ac oīs reip. expertes: post partū nati infantes dantur viris quos lacte nutriant: aliisq̄ rebus p̄ut ętas poscit. Fœminis mā

Amazones thermodonta.

Gorgones Perseus.

millas ne crescant vrunt asserētes impedimēto eas ad bellandum
Amazo ne Vñ. esse. Vnde a gręcis eo ꝙ māmis careant amazones appellantur.
Asserūt habitare illas insulam hesperā quia ad occasum sita situ o
tritonis palus: citatā. Eā vero esse in tritonidis palude q̄ ꝓxima oceano a flumi
ne quod in eā defluit tritonia appelletur. Hanc plaudē ęthiopię
ferūt cōterminā mōtiq̄ꝫ quis est iuxta oceanū maximus oīm qui i
eis sunt locis & mari imminens a gręcis athlanta dictus hanc in
Athlāta sulā ꝑmagnā esse variisq̄ꝫ arborū fructibus ex q̄bus incolę viuāt
vberē ferunt esse & in ea multos: tū caprarū: tū pecudum greges
quorū lacte & carnibus vescūtur. Frumēto pœnitus carent illius
vsu incolis noto. He amazones corpore valide auideq̄ꝫ belli pri-
mū oēs insule vicos p̄ter vnū ichthiophagi ęthiopes habitant me
Menes vnicus. nes nominatū quē sacrū arbitrant̄ expugnarūt. Solis ęstu admo-
dū insula feruet ferēs p̄ciosus lapides ꝑmultos: quorū hos gręci
ci carbūculos alios sardonicas quosdā smaragdos vocant. Dein
ceps plures lybię ꝓpinquas subegerūt gētes vrbēq̄ꝫ p̄clarā infra
tritonidis stagnū: quam a forma cheronessum appellant in pote
statem redegere. Ex hac profecte plures orbis partes peragrarūt
Sed primi athlantide bello appetiti cęteris earum partium hu-
Myrina amazonū regia magnas militū coegit copias. maniores: qui patriam incolentes fœlicem magnas vrbes tene-
bant. Ab his deorum genus prout gręci de oceano scribunt
prodisse ferunt de quibus paulopost dicimus. Traditur amazo
num reginam nomine Mirinam exercitum triginta milium pe-
ditum duū milium equitum confecisse maxima spe victorię in
equitibus posita. Tegmenta corporū pro armis habuere serpen
tum magnorū coria quorum & quidē p̄ter fidem ingentium co
Cercenes pia in libia superest. Vtebantur longis ensibus hasta & arcu quo
non solum ex aduerso pugnantes vulnerabant: sed fugiendo
feriebant insequentes. Cum athlantidum patriam peruasissent
quam Cercenem vocant incolentes acie superata victos insequē
tes vna cum eis portas ingresse vrbem cœpere. Vt autem terro
rem formidinemq̄ꝫ cęteris inijcerent insolenter victoria abuse
occisis omnibus vsq̄ꝫ ad pubertatem viris pueros fœminasq̄ꝫ
euersa ciuitate in seruitutem adegerunt. Qua calamitate apud
finitimos vulgata athlantides aiunt timore territos ad eas mi-
sisse: pollicitos tradituros se illis ciuitates atq̄ꝫ imperata factu-
ros. Regina cum ipsos benigne audiuisset amicitia cum eis sta-
tuta ciuitatem sui nominis euerse loco condidit: inq̄ꝫ ea tum ca
ptiuos: tum finitimarum partiū voluntarios accolas collocauit.

Deinde dona magnifica cõmuni athlantidum decreto data ho
noresq3 eximie impensos inito cum eis fœdore cœpit. Pollicita
se gẽti eorum satis esse facturam. Verum gorgonidum q̃ gẽs fi=
nitima erat armis sepius athlantibus lacessitis ferunt Myrinam
gratia p̃cibusq3 eorum impulsam exercitum contra gorgonidas
duxisse. Quo oppositis copiis inito certamine superate magna
ex parte occubuerũt. Viue ad tria milia capte. Reliquis in loca sil
uestria confugientibus: conatam Myrinam scribunt siluas vt ea
rum genus deleret incendere voluisse. Verum cum id nequisset
ad montes propinquos transiit. Amazonibus negligenter vt i vi captiua
ctoria solet vigilias seruantibus captiue eductis dormientiũ en rũ in vi
sibus multas interemuerũt. Tandẽ excitate amazones armis ca ctrices
ptis acriter pugnãtes oẽs occiderũt amazones Mortuas Myrina subita
tribus magnis aggerib⁹ sepeliuit qui hucusq3 amazonũ cumuli pugna
appellantur. Gorgonidas deinde tradunt cu3 vires auxissent ite
rum a Perseo Iouis filio expugnatas cum earũ esset regina Me=
dusa postremo ab hercule & eas & amazonum gentem quo tem=
pore ad occiduas partes transiens colũnam in lybia posuit fuis= Medu=
se deletas rem indignam existimante cum pro communi salute sa a pseo
hominũ pugnaret aliquibus gẽtibus fœminas imperare. Legit victa
quoq3 tritonidem paludem terre motu his apertis locisq̃ ad ocea
num vergebant desiccatã esse. Myrina plurima lybie parte per=
agrata cum in egyptum transmeasset Cum Oro isidis filio qui
egyptiis imperabat amicitia firmata arabiã bello petiit. Vbi mul ori regis
tis interfectis in syriam transiit. Qua subacta cilices ei cum do= & myri=
nis obuios pollicitosq3 imperata facturos liberos esse quoniam ne ami=
ei vltro occurrissent iussit. Qua ex re nunc etiam liberi cilices vo= citia.
cantur. Subiecit quoq3 eas que circa taurum sunt nationes quã= cilices q̃
uis viribus potentes. Tum per frigiam ad magnum mare cum re liberi
descendisset regionem maritimã transgressa Caicum flumẽ sta
tuit militie finem: prouincie vero q̃ Dorydica dicitur loca oppor
tuniora cõdendis vrbibus eligẽs plures in ea ciuitates in vnam
sui nois alias magnorũ ducũ appellatiõe edificauit Nynã cymẽ
Pytanẽ Pryneã. His iuxta mare sitis vrbibus ceteras perplures
in mediterraneis posuit locis: insulas insuper nõnullas i ptãtem
redegit: sed lesbũ p̃cipue in qua vrbẽ condidit mitilenẽ sororis
q̃ cũ ea militabat noie deiceps cũ q̃sdã alias sibi subdidisset isu isule q̃s
las tẽpestate cohorta cũ votũ m̃ri deorũ p salute fecisset ad vnã Myrina
ex his solitanã p̃fecta iuxta quoddã isõniũ ei deę isulã sacrauit domuit

Erectaq; ara sacra solēnia celebrauit. Nominasse insulam ferunt Samotracē q a grecis sacra insula interpretatur. Quidam histori ci tradunt eā primū appellatā Samum: ab īcolis postea thracibus Samothracem cognominatam Alii amazonibus in epirū aduē tantibus ferunt deorū matrē hac oblectatā insula & alios quos dam in eā & filios quos Corybātas dicunt traduxisse. Quis vero eorū extiterit pater in archanis sacrorū traditur. Monstrasse quo q; ea fertur q̄ nunc in ea seruanť mysteria: templumq; asylum sta tuisse. Per hec tēpora Mopsus thrax a lygurgo rege thracia pul sus amazonū gentē coacte exercitu puasit cui Sipilus scytha au xilio affuit antea ab scythis thracie finitimis expulsus. Prelio in ter eos amazonasq; commisso. Mopsi Sypiliq; res superior fuit. Myrina cū pluribus aliis interempta: postea cum sepius a thraci bus acie superarentur: tandē q̄ supfuerant amazones in lybiam reuertere: ibiq; earū militie finis: vt aiūt fuit postea vero q̄ athlā tidū meminimus haud ab re erit deorū genus q ab his prodiisse referūt: cum & greci parum ab his dissentiant recensere Athlan tides vt accepimus loca ppinqua oceano & quidē foelicia inco lentes: tum pietatis tū erga aduenas humanitatis pre ceteris fi nitimis gētibus laudē tulerūt. Ab his deorū gen⁹ manasse tradūt quibus assentiť prestantissimus grecorū poeta iunonē oceanum deorum patrem & matrem Tethim appellantē introducēs. Scri bunt aūt primū regnasse apud eos Coelū hominesq; antea per agros dispersos ad cetū condēdasq; vrbes exhortatū a fera eos agrestiq; vita ad mitiorem cultum traduxisse. Assuefecisse insup domesticos fructus serere aliaq; pmulta ad cōem vitæ vsum spe ctantia edocuisse Tenuisse quoq; magnā orbis partem maxime q; loca ad occidentem atq; ad septētrionem sita. Astrorum quo q; diligens extitit obseruator multa hominibus futura predicens Annum etiam confusum antea a solis menses vero a lune motu descripsit singulaq; anni designauit tempora. Qua ex re multi ignorantes astrorum ordinem sempiternū admirari aūt futuro rū predictionem arbitrati sunt eorū auctorem nature diuine pri cipem Post eius obitum: tū ex eius beneficio: tum astrorū noti cia immortales honores adeptus est Hoc aūt constat illū nomē hoc sortitum esse ob astrorū occasus ortusq; multarumq; rerū pe ritiam: tum vero propter honores beneficiis suis impēsos: tum & ipsum regē: sempiternū omniū appellarūt. Coelum ex pluribus vxoribus suscepisse ferunt filios quinq; & quadraginta: horum

mopsus sypili scitheau xilio mi rinā iter fecit.

amazo nūq; co pias pro fligauit.

oceanus & thetis deorum parētes.

celi filii.

decem & septē ex Titea ortos proprio noīe singulos cōi aūt oēs a matre appellauit. Titanas. Titeā vero prudentia prēditam cum plurimū mortalibus profuisset: ab eis post obitū deificatam terrā qꝫ esse cognominatā. Genuit quoqꝫ filias: quarum due regina videlicet & rhea quam pandora dixere superiores ētate cēteris eua serunt clariores. Ex his regina prior annis prudentiaqꝫ & virtute reliquis prēstantior in grariam matris fratres omnes educauit eoqꝫ magnā aiunt matrem appellatam postea vero q̄ pater post obitū ad deos transiit cōmuni populorū fratrūqꝫ cōsensu regnū adhuc virgo cēpit, cum nulli antea nupsisset postmodū cupiēs filios linquere successores regni vnū ex fratribus Iperionem viruꝫ sumpsit. Ex quo duos ~~duos~~ peperit liberos solem & lunā. Quorū formā prudētiāqꝫ admirātibus singulis tradunt fratres prolis inuidia motos veritosqꝫ neqn̄ imperiū ad iperiona perueniret scelesto faciore. Excogitato fratrē cōi cōsilio obtrūcasse. Solē adhuc puerū in flumen Eridanū ꝓiectū suffocatum esse. Quare vulgata luna ꝑter modum fratrem diligens ex tecto se ꝑcipitauit. Matri querenti iuxta flumen corpus cū in somnū incidisset. Visum ē ei per somnium a sole se consolari: rogariqꝫ ne lugeret natoruꝫ mortem: nā homicide meritū essent suppliciū passuri. Si vero ac sororem quadam dei prouidentia futuros immortales nā ignem cēli sacrum antea vocatum solem ab hominibus appellandū fore: quē vero mena prius dicebatur lunam. A somno ex perrecta cum omnibus: tū somniū: tū infortuniū suum narrasset filios vt deos coluit: ipsa innupta viuens postmodū in saniam versa filia cymbala tympanaqꝫ quatiens edito sonitu sparsis crinibus p patriam errabat. Quo aspectu misero obstupebant homines. Cum vero singuli eius dolori miserentur quidam corpus sustinerent maximo imbre coorto continuoqꝫ fulminum casu reginam aiūt disparuisse. Quare admiratus populus solis luneqꝫ nomen ad astra transtulit matrem & deam existimauit & erecta ara cymbalis & tympanis cēterisqꝫ rebus illius gesta imitatꝰ sacra illi & deorum honores instituit. Huius deē in phrigia origo extitisse traditur. Afferunt enim incolē phrigiē libiēqꝫ regem priscum fuisse Menoē qui vxorē duxerit dindimenem. Ex ea natam fœminaꝫ cum nutrire nollent in montē cibelē noīe ab se expositā diuina quadam sorte pardali aliēqꝫ fere lacte vberrime prēbito nutrierūt Hanc mulier q̄dam pecora pascens cum vidisset facto stupens infantem tulit: atqꝫ a loco cibelē nominauit. Aucta ētate pulchritu

Titea. Titanes | Regina | Rhea. | pādora. | Magna mater | Iperion | Solpuer | Luna puella | menoes rex | Didimene.

dine prudētiaqꝫ excellēs mirabili ingenio fuit. Nā & fistulā pluribus calamis compactā & ad lusum choreasqꝫ cymbalum tympanūqꝫ prior adinuenit. Preterea pecorū puerorūqꝫ morbis remedia introduxit. Itaqꝫ tum propter infantes quibus verborū medicaminibus salutē prębuit: tum quia plurimos velut in sinu fouit tum etiam propter diligentiam amoreqꝫ singulis prestitam matrem ab omnibus dictam ferunt. Amicitiā quoqꝫ eius appetisse Marsiam phrigē ingenio prudentiaqꝫ mirabili. Coniecturam ingenii sumūt ꝙ vocis sonum multiplicis fistule imitatus ad tibias eam armoniam traduxit: prudentię ꝙ vsqꝫ ad extremum vitę finem celebs vixit. Cibeles prouecta ętate adoloscentem quēdam eius regionis Atim nomine dilexit: quē postmodū dixerūt papam. Cum eo clam coiens grauida facta est. Quod vt parentes norunt in regiam accitam vt virginē pater suscepit Noto filię peccato & Atim & nutrices interfici iussit atqꝫ insepultos abiici. Cibelem: tum Atis amore: tum dolore nutricum perculsam insaniam effectam in publicum prodiisse ferunt psallentemqꝫ cum tympano solam vniuersam patriā sparsis capillis deambulasse: huius marsias misertus spōteqꝫ illā assecutus vna pererrauit pristine amicitię memor. Cum ad dionysium in nysam vrbē venissent inuenere Apollinem magna existimatione habitum ꝙ primus diceretur citharā reperisse. Orta inter eos artis cōtētione niseos iudices instituerūt. Apollo primū cithara simplici vsus est. Marsias vero tibiis. Quibus admodum vt re noua audientes obstupuere. Eo in certamine soni suauitate apollinem visus est superasse. Ambo astantibus iudicibus cum artem quilibet suam preferret. Apollo modulationem cantus ad cithare suauitatē adiecit Quapropter tibię sonū visus est excedere. Quod marsias ęgre ferens audiētes monuit minime se victum esse. Nō.n. vocis sed artis comparationem fieri oportere secundā quam armonia ac suauitas tū citharę: tū tibiarū esset exquirenda: iniquum preterea esse duas simul artes vni conferri: tunc apollo respondisse fertur se nihilo plus ad sonum q̄ Marsiam adhibere: nā & ille quoqꝫ ore vteretur cū tibias inflaret. Oportere igitur aut ambobus idem licere aut neutrū ore sed manibus ostendente suæ artis modulationem. Cum videretur iudicibus equiora apollinem postulare artibus iterū cōparatis aiunt denuo Marsiam esse victū. Apollinem vero ea cōtentione exasperatū viuū Marsiam excoriasse. Verum extemplo pœnitentia ductus ęgre quod egerat ferens proiectis

vide q̄re cibe. mater dicat̄

marsias phrigi⁹

Atis cū cibele cō cubitus

Cibeles insania

Apollis & marsie contentio.

Acuta apollinis respōsio

cithare cordis inuentam ab se armoniam deleuit. Ad hanc postmodum muse mediam linus quam licanon Orpheus & Tamyras quam hypatem parhypatē musici dicunt addiderunt. Apollinem ferūt cithara tibiisq; in antro dionysii positis cibeles amore captū cū ea vsq; ad hiperboreos errasse. Cū phriges morbus opprimeret terra nullos pberet fructus sciscitātes deū malorū remedia oraculo pceptū est vt atis corpus sepelirent & cibelen venerarent vt deā. Nō repto Atis quod tēpus absūpserat corpore phrigesimaginē adolescētis circa quā planctu ac lamētis sacra inibāt fecere irā inique mortui mitigantes. Que cōsuetudo penes phriges vsq; ad hec tēpora pmansit Cibele vero ara erecta annis singulis sacrificabant. Postmodū in pessinūte oppido phrigie sumptuose cōstructo templo honores illi sacraq; solennia constituerunt. Mida rege ad ea plurima conferente positi erant circa dee statuam pardali ac leones a quibus olim esset enutrita. Hec dea cibele deorū matre apud phriges deq; athlantibus qui circa oceanum regnarunt traduntur.

Cibele dea Atis deus.

Post iperionis interitum asserunt cœli filios imperium diuisisse ex eis fuisse athlantem & saturnū nobiliores athlanti loca ad oceanum posita sorte euenerunt:q & populo suo noie & maximū ppe oceanū montium appellauit athlantē ferunt ipsū astrologie fuisse pitissimū deq; spa primū iter hoies disputasse q ex re visus ē orbē suis humeris sustinere locū phentē fabulis spere inuētiōe. Hūc aiunt plures sustulisse filios: sed vnū pietate ac in subditos iusticia humanitateq; insignē quē hesperum appellant. Qui cum in athlantis mōtis cacumen ad seruandos astrorum cursus ascendisset subito a ventis arreptus nequaq amplius visus est. Ob eius virtutem casum hūc miserata plebs honores sibi prebens immortales astrum cœleste lucidissimum eius nomine vocauit. Fuerunt insuper athlanti filie septem a matris nomine athlantides vocate quis cuiuslibet proprium nomen esset Vt maia. Electra. Taygete. Astrope. Merope. Alcione Celeno. Has tradunt: tum ab heroibus tu3 ab diis cognitas & deos propter virtutem & eos quos heroas dixerunt veluti principes generis hominum peperisse. Veluti prior etate maia ex Ioue Mercurium genuit multarum rerum apud homines repertorem. Eodemmodo & relique athlantides singule filios ediderunt prestanti virtute: quorum hi quide3 gentiū hiyibium conditores extiterūt. Itaq; nō solū barbari qdā

Athlas astrologus. aiaduerte quid athlas celū sustinere dicatur. Hesper[9] a ventis raptus. Septē athlantides. Mercurius iouis & maie filius.

Maia
t lectra
Taygete
Astrope
Merope
Alcione
celeno.

ſed etiam grȩcorũ plurimi priſcorũ heroum genus ad iſtas ret tulerunt. quas cum prudentes fuiſſe conſtat: tum poſt obitum ho nores deorũ immortalium adeptas pliadũ appellationẽ cœpiſſe Nymphȩ quoq; dictȩ ſunt: quoniam cõi verbo mulieres oẽs Nymphas incolȩ appellãt. Saturnũ athlantis fratrem aiunt ꝑci pua impietate auariciaq; ꝑditum vxorẽ cœpiſſe Sororem rheã Ex qua ortus eſt Iupiter olympus poſtea vocatus. Fuit & alter Iupiter cœli frater qui in creta inſula regnauit multo gloria inferior poſteriore: hic.n. imperauit orbi. Superior cretȩ tantum Genuitq; filios decẽ: qui curete ſunt appellati: Inſulã quoq; ab vxore ideã vocauit. Ibiq; poſt obitum ſepultus eſt: cuius & hodie mõſtrari ſepulchrũ ferũt: ꝓut etiã teſtant̃ cretes: de quibus poſte rius referemus Regnauit ſaturnꝰ i ſicilia lybia ac etiã italia: ſed ꝑcipue in locis ad heſperũ ſitis. Eius iperii firmamẽtũ fuit. Apđ oẽs vero arces vrbiũ & loca munitiora tenuit quo firmius impe riũ foret. Eo ad hoc vſq; tẽpus & in ſicilia & in occiduis oris edi tiora loca ſaturnia dicta ſũt. Ex ſaturno Iupiter ortus q̃mdiuerſa a patre vitȩ inſtitutione erga ſingulos mãſuetudine atq; huma nitate vſus eſt a populo pr̃ eſt noiatus. Regnum is deinde cœpit partim concedente pr̃e partim populis ab eo ꝑ odium deſciſcẽ tibus. Aduerſus quẽ cũ Saturnus titanum ꝑſidio fiſus pugnaſſet acie victus eſt. Iupiter ſuperior imperium aſſecutus vniuerſum orbẽ perãbulauit plurimũ de genere hominũ meritus. Viribus corporis virtutibuſq; excellens breui totius orbis imperio po titus eſt. Omne eius ſtudium in puniendis impiis facinoroſiſq; hominibus ac in bonorum ꝓmiis cõiq; populorum vtilitate ver ſabatur. Quibus rebus poſt vitȩ finem Iouem dixere: eo ꝙ bene viuẽdi cã hoibus extitiſſet. Creditus vero deus in orbe eſt ab his de quibus bene erat meritus. Sponte illum omnibus & deum & dñm in ſempiternũ vniuerſi orbis profitentibus. Quoniã in his quȩ de rebus ȩgypti a nobis relata ſunt Dionyſii genus geſtaq; tetigimus ȩquum vr̃ vt q̃ de hoc a grȩcis deo ſcribuntur lr̃is mã demus. Verũ cum priſci rerũ ſcriptores poetȩq; qui de Dionyſio miranda q̃dam lr̃is tradidere de eius gñe ac geſtis diſſentiũt diſ ficile vr̃ verũ in his rebus exquirere. Nã hi quidẽ vnicum Dionyſiũ reliqui tres ſcribũt fuiſſe. Sũt q eius genus nequaquã mortalibus fluxiſſe dicant. Exiſtimentq; illum vini extitiſſe auctorem. Sed nos q̃ de eo feruntur paucis tranſigemus. Naturales qui de hoc deo loquuntur viniq; eũ repertorẽ putant: terram aiunt vna

Saturni & Rhee cõnexio

Satur nia loca

Iupiter pater.

dionyſius

Vinum.

cum cęteris plantis sua sponte vites tulisse non ab aliquo principio satas. Huius rei coniecturã sumunt: ꝙ nunc quoqꝫ in quibusdam siluestribus locis nascantur vites: fructũqꝫ veluti reliq̃ arte hoim culte ferãt. Duas dionysio matres prisci fuisse arbitrãtur. Vnã & eã priorẽ generis qñ vitis in terrã posita augmentum capit secundã quãdo racemos produxit. Itaqꝫ altera huius dei ex terra: altera ex vitis fructu fert generatio. Sunt q & tertiã generationẽ ipsi attribuãt: ex Ioue ex cerere genitũ ferentes a mortalibusqꝫ dissipatũ ac decoctũ rursus a cerere mẽbris cõpositis iuuenẽ factũ reuixisse. Quę oia ad naturales traducunt rationes. Iouis enim & ceteris filiũ ob eã causã tradũt quoniã vites ex terra & pluuia nutritę producant racemos: ex quibus vinũ exprimatur. Ab hominibus vero dispersum eo quod agricolę fructum auferant: terrãqꝫ homines cererem putent membra eius decocta quoniam plures vinũ decoquãt tanq̃ melius ac suauius futurum A mortalibus vero membra dispersa iterum in ordinem redacta terram ostendit certo anni tempore acta vindemia denuo nouos fructus proferre. Deniqꝫ ab antiquis poetis scriptoribusqꝫ traditur cererem fuisse terram matrem appellatam. Eadem quoqꝫ & orphei tradunt poemata & in cerimoniis introducuntur de quibus haud quaquam fas inscios loqui. Eodem modo ex semele ortum ad naturale principium deducunt: asserentes Thionem ab antiquis terram fuisse nominatum: Semelę eo ꝙ honesta sit eius dei cura & honor. Thionem vero sacris ei impensis vocatum. Bis ex Ioue natum tradunt: quoniam vites deucalionis tempore vna cum cęteris arboribus diluuio sint absumptę Deinde iterum exortę veluti hęc secunda extiterit dei apud homines procreatio. Qua ex iouis femore natam denuo hũc deum scribunt. Qui igitur vini repertorem dionysium volunt huiusmodi fabulas scripsere. Qui vero hunc humano corpore deum perhibent fuisse eadẽ tradunt: & vites eũ in vini vsum adinuenisse. Vtrum dionysii plures fuerint incertum est. Quidam vnum extitisse volunt qui & vinũ reperit & arborum fructus. vniuersũqꝫ peragrarit orbem. Initiationesqꝫ ac cerimonias & bacchanalia introduxerit. Alii tres vt diximus diuerso tempore fuisse scribunt ꝓpriis cuiqꝫ gestes attributis: priorẽ indum volunt extitisse terraqꝫ sua sponte ob solis fertilitatem vites ferentes ex vua vinũ elicere ficus cęterarũqꝫ arborũ curã. Et horũ insuper cõmedendorũ vsum edocuisse eũdem (quoniam indorũ sit moris per

Vites

Ceres.

Quare dionysius bis natus.

dionysius barbarus.

omnē vitā barbā nutrire) barbatum cognominauerunt. Hic orbē cū exercitu perambulans & vitē plantare & ex racemis vinuʒ torculari ex quo ipsū lenęū appellant educere mōstrauit. Plura insuper ad hominū vsū ab eo adinuēta causā vt post mortē pro deo coloretur prebuere Ostendi quoqȝ etiā nūc apud idos aiūt & locuʒ: in quo sit ortus dionysius: & vrbes eius noie ab incolis appellatas. Multaqȝ ꝑterea alia extare q̄ lōgū esset scribere vestigia illū apud indos natū testātia. Secūdū ferūt ex Ioue genituʒ & Proserpina vt alii sentiūt ex cerere: quē tradūt tū primū boues ad aratrū iunxisse cū terra prius manibus homim colerēt multaqȝ alia instrumēta reperisse agrorū culturę accomodata. Quo minore labore rustici opus facerēt. His erga hoies beneficiis cū eū censerent immortalem & honores illi & sacra vt deos instituta sunt. Addita fuere veluti insigne quoddam ad picturas eius statuasqȝ cornua: tum ad monstrandam alteram Dionysii naturā: tū ob perutilē agricolis aratri inuentionē. Tertiū ex Ioue ac Semele cadmi thebis boetię natum dicunt. Iouē eṁ ferunt amore illius captum cum ea sępius cubuisse. Iunonem zelo & ira motam sumpta vnius ex semeles ancillis forma ad vlciscendum iniuriam suasisse illi ab ioue petere: vt ea maiestate honoreqȝ secū concūberet quibus cum iunone consuesset. Quod postulatum annuēs Iupiter cum tonitruo ac fulmine ad semelem descendit quę insolita re territa: expirans abortū est editum ante tempus filium Iupiter absconditum in femur cum tenuisset partus tempore editum in nysam arabię vrbem tulit: vbi nymphis educatus infans a patre locoqȝ appellatus Dionysius est. Hic specie decorus primo in choreis & mulierem thyrsis summa in voluptate ludoqȝ nutritus atqȝ educatus est. Tum fœminarum exercitu quas thyrsis armauit congregato orbem terrarū circuit Eos qui pie iustę viuerent sacra mysteriaqȝ docens. Festos ꝑterea vbiqȝ dies publicę choros agi & musicam exerceri artem instituit. Postremo sedatis inter omnes nationes vrbesqȝ discordiis bellisqȝ vbiqȝ sublatis pacē singulis largitus est. Ita vulgata tanq̄ ꝑsentis dei fama cum ad vitę ciuilis cultuʒ homines traduxisset passim ei occurentes cum leticia gaudioqȝ excipiebant. Paucos aūt ob superbiam impietatemqȝ spernētes eum cum ꝓpter incontinentiam dicerent bacchides ab ipso circunduci. Cerimonias vero ac mysteria ad corruptelam externarum mulierum introducta ex templis pœna affecit. Ob diuinam animi naturam

Lenęus

dionysius secūdus.

Dionysius tertius

Iunonis cautella

Pātheū agonē & multos alios bacchi furore correptos intelligit

aliquando plectebat impios: quandoq; insanos reddens quandoq; mulierũ manibus virorum membra discerpẽs. nõnũq̃ militum opera sibi aduersantes vltus. Tradidit quoq; bacchidibus ꝓ thyrso iacula mucronem ferri edera circũdante. Quę tanq̃ muliebria spernentes reges eoq; imparatos adortus prẹter spem superauit. Insignes inter mulctatos ab eo ferũt gręcũ penthea. Nynũ indorum regem. Ligurgum thracem. Tradunt enim Dionysiuz ex asia in europam cum exercitu transiturum cum ligurgo thracem qui sunt ad hellespontum reges societatem coisse. Cum fœminas primum thraces velut amicos traduxisset iussisse ligurgũ noctu milites suos Dionysium aggredi ipsumq; & pellices omnes obtruncari. His per quendam accolam Tharopam nomine cognitis territus Dionysius cum nondum transfretassent milites amicorum pręsidio occulte ad exercitum transiit. Ligurgus pellices aggressus in loco qui appellatur. Nysius omnes interemisse dicitur. At Dionysius exercitu traducto thracẽ pugna superatum captumq; priuauit oculis domesticis eius cruci affixis. Tharopi memor beneficii thracum imperium cõcessit tradito ei orgia celebrandi modo: huic agrus filius succedens & regnum & cerimonias mysteriaq; tradita suscepit. Quibus postmodũ ab orphẹo ingenio & eruditione pręstanti percœptis cum nonnulla ad orgia tradidisset repertas a Dionysio cerimonias orphea posteri appellarunt. Poetarum quidam interq; eos Anthimachus tradunt non thracum: sed arabum regem fuisse ligurgum: & qui dionysio & bacchidibus in nysa arabię cum exercitu occurrisset. At dionysius pœna impiis pręmio bonis affectis ex indis thebas elephanto vectus peruenit. A triennio vero iis peregrinationibus exacto gręcos instituisse triateridas tradunt. Ipsum quoq; fabulantur multarum gentiũ spoliis onustum primũ omnium in patria triumphasse. Sed in hoc genere maxime conueniunt prisci. Disputant vero non paucas gręcarum vrbes ab his fuisse conditas. Nam Illienses nasii & qui ciuitates incolunt liberas insuper Teti aliiq; plures suos fuisse illos ostẽdunt cõditores. Teti quidẽ apud se ortum ea tradũt cõiecturaq; etiam adhuc ĩ eorũ vrbe certo ãni tẽpore e terra vini fons sua spõte fluat sapore suauissimo. Cęteri vero hi quidẽ ostentant suã regionem dionysio dicatã: hi erecta tẽpla illi sacraq; olim statuta: postremo cum in pluribus orbis locis illius dei meritorum vestigia mon-

Marginalia: Tharopes bacchũ liberauit. — Orgia — triũph' primus — vini fõs

strentur: haud mirum est multos existimare suas vrbes patriamq̧ p̄ ceteris a dionysio dilectas. Sentit & poeta nobiscū enumerās ī hymnis eos: qui de suo genere ambigūt & simul illum asserens i arabię nysa ortum. Haud vero inscius sum libię quę ad oceanum vergit accolas de huius genere differētes Nysam & alia q̄ de dionysio feruntur quorū multa apud eos aiunt permanere ad hoc vsq̧ tēpus vestigia apud se facta contendere. His plures prisci grecorum scriptores poetęq̧ hiq̧ etiam qui postmodum secuti sunt assentiuntur. Nos vero vt nihil eorum quę de dionysio comperimus scripta omittantur paucis: quę tū a lybiis dicta: tū a grecis scriptoribus presertim a Dionysio veteris historię auctore tradita sunt absoluemus.

Dionysii gesta

HIc enī Dionysii amazonū argonautarū troianiq̧ belli gesta ac plura alia memorię pdidit inuicē conferēs & q̄ a priscis poetis & quę ab historicis narrātur. Hic ait primum linum in grecia numeros ac melodiam reperisse Cadmū ex phoenicia aduexisse litteras. primūq̧ grecā linguā inuenisse ac rebus dedisse nomina. Ad hęc characteribus formam addidisse: cōmuniq̧ verbo litteras quoniam ex phoenicia traducte essent appellatas phoeniceas. Sed a pelasgis qui primi eis litteris vsi sunt pelasgas dixere. Lini tū poesi tū melodia excellentis plures discipuli extitere: Horum tres pcipui habiti. Hercules: Thamyris: Orpheus: Hercules cytharā discēs cū igenio esset tardo ob eamq̧ rem vapularet ira motus linū cythara peremit. Thamyris natura ad percipiendū apta musicam didicit. In qua cum plurimū excelleret dixisse illum aiunt [illegible]ua uis se q̄ musas cantare: quibus irritatę verbis deę & eum priuarunt musica & liram abstulerunt quemadmodum homerus his consentiens scribit. De orpheo singulatim referetur: cum eius opera a nobis recensebūtur. Linum tradunt primi dionysii gesta litteris pelasgis edidisse quibus & orpheus vsus est ac pronopides homeri magister vir igenio musicaq̧ egregius. Thymitum isup thymiti laomedōtisq̧ orphei ętate fuit plurimis orbis peragratis locis i lybiā occidentem versus oceanum vsq̧ cū descēdisset: vidisse nysā in qua prisci incolę nutritum dionysium volūt ibiq̧ diligenter actis huius dei apud nyseos perquisitis composuisse poema ferunt: quod phrigium nominari antiqua lingua & litteris priscis editum. Asserunt preterea ammonem lybię partis regem vxorem coepisse rheam coeli filiam Saturni aliorūq̧ Titanū sororem qui regnū

Linus numerorū & melodiarū inuētor

Cadmus grece lingue inuentor.

hercules i mgrm̄ isurgēs

pronopides homeri magister.

perambulans iuxta ceraunios mõtes cõſpectã ab ſe virginẽ forma pulcherrimã Amaltheam nomine adamauit: filiamq́ꝫ ex ea genuit ſpecie ac robore corporis inſignem. Amaltheam vero propinquę orę ꝑfecit bouis cornu perſimili: ex quo occiduũ coruu ſit noĩata. Et quoniã ea regio eſſet vineis cęteriſq́ꝫ fructiferis arboribus referta a muliere aũt regeretur amaltheę cornu eã dixere: ꝓpterea & poſteri hoĩes optimam copioſamq́ꝫ fructibus patriam ab ea ſimilitudine amaltheę cornu appellarũt. Ammõ rheaꝫ veritus infantẽ abſconditũ clã in vrbẽ nyſam ab eis locis remotiorẽ tranſferens inſulã a tritone fluuio circundatã ꝑcipitẽ ac vndiq́ꝫ abruptã vnico difficiliq́ꝫ aditu quẽ portas nyſias dicũt vbi nutriretur elegit. Eſſe in ea inſula tradũt terrã fęlicẽ amęnis pratis diſtinctã & multis irriguã aquis. Fructus inſuper multiplices & vites ſuapte natura ortas magna ex parte ſuper arbores diffuſas. Salubrẽ ꝑterea aerẽ adeo: vt illius hoĩes lõgiori q̃ cęteri ętate viuãt. Inſulę aditus in tibię modũ fert adeo dẽſis arboribus vmbroſis: vt ſolis radiis eo penetrare nequeant. Iuxta aditũ vndiq́ꝫ dulces aquarũ habent fontes: qui locus eſt ad habitandũ ſuauiſſimus. In ea antrũ exiſtit rotũdũ: tũ magnitudine ꝑcipuatũ pulchritudine vndiq́ꝫ ei ꝑcipitia ſunt in altũ ſurgentia diuerſi coloris ſplendidiſq́ꝫ lapidibus vt nullus ibi oĩno color deſit. Ante aditũ natura eã arbores mirabili aſpectu aiũt: & has quidẽ fructus ferẽtes alias ſemper virẽtes vt ad viſus voluptatẽ natę videant. In his diuerſę nidificant aues colore oculos: aures cantu vero oblectantes. Vniuerſus locus eſt nõ ſolum aſpectu ſed cantu etiam amœnus artis armoniã voce auiũ ſuperante: poſt ingreſſum apparet antrũ latũ ſplẽdore ſolis lucẽs. Omnia floribus referta ſunt ſed ꝑcipue caſſia reliquiſq́ꝫ rebus: q̃ iocundum odorem cõtinuo queant reddere. Licet ibi inſuper aſpicere nympharũ plura diuerſoria ornata floribus nõ quidẽ arte: ſed natura cum omni decore perfecta. In toto antri ambitu neq́ꝫ flos vnquam folium defluit: vt neq́ꝫ oculorũ: neq́ꝫ aurium voluptas aliquando deſit. In hoc Ammon puerũ nutriendum dedit nyſę ariſthei filię: cui loco ariſtheum ꝑfecit virum ſapientem atq́ꝫ eruditũ ad euitandas rheę nouercę inſidias: cuſtodiam filię mineruę permiſit & paulo ante hęc tempora circa Tritonum fluuiuꝫ vnde & tritonia dicta eſt genitę. Scribunt hanc deam per omnem vitaꝫ virginitate ſeruata prudentia claruiſſe. Multaſq́ꝫ cum ingenio pręſtaret ab ea artes repertas belli quoq́ꝫ exercitio deditam cum robore corporis vi

[Margin notes: Amaltheę cornu — Nyſa — Ariſtheus — Minerua tritonia]

[Handwritten marginalia: Amalthea; Tritonus fluuius]

Inuenta geret multa fecisse memoratu digna Alcidamq; (ita enim dicta
Alcida est)peremisse feram stupendã ex terra natã: & ante aut quę natu
bellua ra plurimũ ignis ex ore euomeret insuperabilẽ pugna: ea primũ
in phrygia apparuit regionem quãdã cõburẽs: q̃ hucusq; exusta
Phrygia phrygia dicta est. Deĩn ad montẽ taurũ transcẽdẽs siluas conti=
cur exu nuas vsq; ad indos incẽdio vastauit. Postmodũ p mare in phęni
sta. cea reuersa siluas libani incendit: perq; ęgyptum in lybiam pfe
cta ad loca peruenit occidua: postremo siluis circa ceraunia destru
ctis omniq; incẽsa patria cũ hoĩes partim flãma absumpti essent
partim timore patriã linquẽtes ad remotiora diffugerẽt loca. Mi
neruã ferũt tũ sapiẽtia tũ fortitudine ac viribus fretã eã ferã necas
se pellẽ pectori circũdedisse: tum vetustis tutelęq; corporis gratia
tum ad virtutis partęq; glorię memoriam ostendendam. At ve=
Gigan= ro alcidę morte terra cõmota deorũ hostis gigãtes peperit quos
tes. postmodum Iupiter Mineruę Dionisiiq; ac cęterorum ope deo=
dionysii rum deleuit. Dionysius ĩ nysa educatus disciplinaq; eruditus nõ
inuenta tantum pulchritudine roboreq; excelluit sed multarum rerũ vti=
liũ inuentione. Nã adhuc adolescẽs & vinũ ex vuis (cũ vites sua
sponte terra pduxisset) exprimi & qui fructus possent exsiccari
seruariq; ostẽdit: p̃terea q̃ cuiq; loco ab se inuentas arbores plã=
tari expediret: singulos edocuit. Spe concepta beneficiorũ erga
genus hominum magnitudine ĩmortales se honores potiturum
ob eius virtutis ac glorię nomẽ fertur Rheam iratam ammoni
conatam esse Dionysium auferre. Quod vbi non successit relicto
ammone versa ad titanes fratres saturno fratri nupsit. Qui thee
Rhea suasu aduersus ammonem moto bello acie titanum pręsidio su=
perior fuit. Ammonemq; famę coactũ in cretam fugere: vbi cure
tes regnabãt cõpulit. Ibi regis filiã cretã noĩe vxorẽ cum cœpis=
set regno sumpto insulã antea ideã dictã ab vxoris noĩe appella
Ammo= uit. Saturnũ tradunt occupatis locis Ammoni subditis acerbe i=
nẽ tita perantem aduersus nysam dionysiũq; magno exercitu profectũ
nũ auxi Ille cũ sciret patrẽ Ammonẽ bello victũ. Titanas vero Saturno
lio satur auxiliũ ferre: coactis ex nysa militibus: interq; eos ducentis tũ
nus su= strenuis tum summa erga eum cum his nutritus fuerat beniuo=
perauit. lentia a lybiis atq; amazonibus finitimis: de quibus antea rettu
limus auxilia exiuit. Asserunt eas vtpote q̃ virtute virginitate=
q; excellerent ad belli societatẽ aduocasse viri similis mineruam
diuiso exercitu: vt viris preesset dionysius. Minerua fœminis
cum in exercitum titanorum incidissent commisso certamine

multiſq̨ vtrinq̨ cęſis vulnerato ſaturno victor dionyſius euaſit titanibus ad eas regiones quas de ammone cęperant confugientibus dionyſius ad nyſam vrbē cū captiuis reuerſus eſt: veluti de eis pœnā ſūpturus. Cū armatis militibus eos oēs circundediſſet primū de titanibus q̄ſtus omni poſtea captos crimine ſolutos ꝓnūciauit. Deinde data eligēdi libertate abire an ſecū militare mallent: ſecū oēs ſe fore acclamarūt. Ob datā vero ꝑter ſpē ſalutē vt deū venerati ſunt. Oīs hos poſtea libato vino iuramento adegit: vt ſecū cōtinuo inbellis vſq̨ ad extremum pugnarent. Cū arma aduerſus Saturnum eſſet moturus ꝓficiēte ex nyſa exercitu Ariſteū tradunt eorū ꝓſidem primū oīm & ſacra inſtituiſſe dioniſio: & ei vt deo ſacrificaſſe. Dicunt inſuper ſubſidium ei tuliſſe niſeorum nobiliores. quos a primo eorū rege ſileno (Eius autē propter vetuſtatē ignotū eſt genus) ſilenos vocant. Is cum circa lumbos caudam haberet: poſteri quoq̨ eius naturę participes idem ſignum geſtarunt. Dionyſius contracto exercitu per loca arida ac deſerta feriſq̨ infeſta profectus ad zambirram verbem lybię peruenit ibi feram indigetem Campes nomine multis eius orę mortalibus pernitioſam peremit. Quę res magnam ei gloriam pœnes accolas tulit. Vt autem ſempiterne occiſę ab ſe beſtię gloria extaret erexit ibi tumulum ingentem: qui ad poſteros vſq̨ perſeuerauit ſuę virtutis monumētum. Deinde verſus titanas exercitu moto ea modeſtia iter fecit: vt ſe omnibus incolis humaniſſimū prębere. Vbiq̨ oſtendens ad plectendos impios atq̨ ad beneficia in hominū genus conferenda eam ab ſe ſuſceptā expeditonem. Qua ex re moti lybii eius cognita virtute animiq̨ ꝑſtantia victum militibus affatim prębuerunt: ſimulq̨ eius caſtra ſecuti ſunt Ad ciuitatem deinde Ammonis appropinquante exercitu ſaturnus ante vrbis mœnia acie inſtructa victu: ciuitatem noctu incendit ea mente vt paterna dionyſii regia abſumerentur: ſumptaq̨ vxore rhea & amicis quibuſdam accitis clam ex vrbe profugit. Verū cum vxore captus a dionyſio nequaq̄ illius opa imitāte nō ſolū cognationis gratia pœnā remiſit: ſed & conſolatus eſt ꝑ oēm eos vitā habens parentū loco: Rhea illū vt filiū Viuens dilexit. Saturni ſimulatior fuit beniuolentia: hi ꝑ id tp̄s filiū genuerūt quē appellarunt iouē. Qui a Dionyſio ſummo honore habitus virtute poſtmodū imperium omniū gentium adeptus eſt Cū lybii ante pugnā ei dixiſſet quo tp̄e ammon ex regno eiectus eſt incolis prędictum fuiſſe ven=

Dionyſius

Ariſtheus. Silenus rex

primus dionysio sacra instituit et ut deo sacrificavit

zambirra Cāpes fera.

Rhea Iupiter

turũ eius filium Dionysium: qui recuperato regno orbis iperiũ. possideret: deusq̧ haberetur: existimãs verum fore vaticinium Et templo patri & vrbe conditis vt deo illi honores impendit quosdam institués qui haberent diuinationis curã. Traditur ammon galiea in bellis vsus: cuius insigne fuit arietis caput. Sunt qui ipsum asserant natura in vtroq̧ tépore paruula habuisse cornua Propterea filiũ eius Dionysium eodẽ fuisse aspectu posteris q̧ traditum deum hunc cornua gestasse. Edificata vrbe sacrisq̧ institutis Dionisio ferunt imprimis cum de exercitu oraculum consuluisset responsum a patre traditum: q̧ propter eius in homines merita immortalis esset futurus. Quare elatus animo prima in ęgyptum exercitum duxit eiq̧ prouincię Iouẽ Saturni Rheæ ꝑ filiũ constituit regem adhuc ętate puerũ addito ei p̃fecto olympo: a quo eruditus & ad virtutem institutus olympus est cognominatus Fertur dionysiũ ęgyptiis ostendisse vites plãtare vinum conficere: aliorum fructuũ vsum. Aucta eius virtuti fama: nulli ei obsistere bello ausi sponte sibi parebant. Laudibusq̧ ac sacrificiis vt deuz colentes Hoc pacto orbẽ aiũt peragrasse domesticis arboribus regiones reddens excultas beneficiaq̧ populis prębens. Vnde honores ꝑpetuo gratiaq̧ omniũ assecutus est His rebus cũ de cęteris diis varie homines sentiunt solũ dionysii immortalitatem fixã animo tenẽt. Nemo est.n. neq̧ gręcus neq̧ barbarus qui illius beneficiorum gratięq̧ fuerit expers.

Ammõ nisaries Dionysii cornua.

Vites.

Nam eos quibus aut patria agrestis esset aut avinearum vsu aliena: poculum ex ordeo conficere docuit paulo inferius vini suauitate Ferunt eũ ex indis ad mare descendentẽ titanas omnis q̧ cum maximis copiis aduersus Ammonẽ in cretã transfretarãt cœpisse. Acti aduersus Ammonẽ moto bello Iupiter ex ęgipto Dionysiusq̧ ac Minerua & alii quidam quos deos dicũt in cretã transcẽdentes Ammoni subsidiũ tulere Inito certamine superior Dionysius oĩbus titanis iterfectis victoria potitus ẽ Postmodũ Ammone Dionysioq̧ ex hominũ vita ad imortalitatẽ translatis Iupiter vniuerso iperauit orbi Sublatis titanis nulloq̧ eius iperium turbare auso. Hęc primi dionysii ex Ammone Amalteaq̧ nati gesta lybii fuisse tradũt Secũdus ex Io: Inachi & Ioue genitus ęgypto iperauit iitiatiõesq̧ monstrauit Tertiũ Iupiter ex Semele apd̃ gręcos genuit priorũ virtutis imitatorẽ Nã & ꝑ oẽm orbẽ exercitũ circũduxit & plura reliq̃t trophea statuasq̧ suarũ expeditionũ testes m̃lta ĩsup loca cultiora plãtis arborũ reddidit mulieres

Ordei vinum

Secundus Dyonysius Tertius di

in militiā velut prior amazones duxit. Circa orgia & initationes multum operę impendit tū vt vetera i melius redigēs tu3 quędā ipse adinueniēs noua. Cū temporū vetustate priorū gesta inuenta cū multis ignota essent solus hic eorū q ante se fuerant virtutē & gloria3 tulit. Nō aūt solū hoc ei cōtigit: sed herculi quoq; Duo namq; eodē nomine priores fuere. Superiorem herculem in ęgypto natum ferunt magna armis subacta orbis parte in lybia colūnam posuisse. Secūdus cretensis virtute armisq; nobilitatus instituit olympicū: & tū vltimū pauloāte bellū troianū ex alcmena & Ioue ortū magnā orbis partem peragrasse tradūt. Euristhei imperio parentē. Qui multis functus certaminū laboribus colūnā in europa erexit. Nominis igitur & rerū gestarū similitudo cū defunctus esset postremus superiorū illi gesta ascripsit tanq̄ vnus tantū hercules extitisset plures dionysios fuisse tū ex aliis conantur ostendere: tum p̄cipue ex Titanū pugna: q̄ cōstat Dionysiu3 cōtra illos Ioui auxilio affuisse Non em̄ Titanas Semelis tempora tulere: neq; cadmus agenoris olympiis diis antiquior dicendus est. Hęc a lybiis de dionysio tradita. Nos iuxta ordinem a nobis pręscriptum quartum descripsimus librum.

hercules

Hercules secundus

Cadm⁹

Explicit Liber Quartus.

Incipit Quintus In Quo Hęc Continentur.

Prohemiū de his: q̄ fabulosę apud historicos feruntur: de Dionysio. Priapo. Hermaphrodito & musis.
De hercule & duodecim eius laboribus cęterisq; ab eo vsq; ad vitę finem gestis.
De argonautis: Medęa & filiabus pelei.
De pronepotibus herculis.
De Theseo & eius certaminibus.
De septem regibus: qui ad thebas castrametati sunt.
De proauis eorum.
De neleo: & eius pronepotibus.
De laphitis. & centauris
De ęsculapio: & eius pronepotibus.
De asopi filiabus: & ęaci liberis.
De pelope: Tantalo: oenomao: & niobe:
De dardano & eius vsq; ad Priamum pronepotibus:
De dedalo. Minotauro: & de Minois exercitu aduersus cocalu3 regem.
De aristeo: daphnide: euridice: & orione.

HAud sane nos fugit vetustarũ rerum cognitionẽ scriptoribus vt multis labãtur contingere. Nã & antiquiora illa paululũ sub obscurã ambiguitatem pbent scribẽtibus: & tẽporũ descriptio haud facilis cognitu qñq3 detrahit egẽtibus fidẽ. Heroum pterea semideorũq3 ac cęterorũ virorũ multiplex ac variatũ genus non satis exquisitę explicari potest. Accidit insuper qđ omniũ est difficillimũ vt de antiquorũ gestis fabulisq3 scriptores inter se admodũ dissentiant. Qua moti re nobiliores qui postmodum secuti sunt historicis omissis priorum fabulis ad recentiores se historias contulere. Ephorus quippe cymeus Socratis discipulus historiam scripturus veteribus pretermissis rebus ab heraclitarum tempore narrandi exordiũ cœpit. Callisthenes ac Theopompus: quos eadẽ tulit ętas prisca illa minime attigerunt. Nos secus arbitrati onus sumpsimus priscas res omnis litteris mandandi. Maxima enim plurimaq3 heroum semideorumq3 tum aliorum excellentium virorum meritis: quorum a posteris semideorum heroumq3 honores ac sacra impensa sunt egregia facinora extiterunt. Qui tamen omnes historiæ munere laude sempiterna celebrati sunt. Nos quippe tribus superioribus libris externarum gentium acta: quęue de diis feruntur: loca insuper singula: & quę in eis fere aliaq3 animãtia ac cętera memoratu digna admirandave haberentur rettulimus. Hoc autem libro quę a gręcis de heroibus semideisq3 quos prisca celebrauit ętas tradita sunt: deq3 pręclaris eorum bello gestis complectamur. His adiicientes quę ab illis pace ad vtilitatemq3 cultumq3 hominum adinuenta: quęue sancita legibus fuere. Initium vero a Dionysio sumetur: quem imprimis antiquum fuisse cõstat ac maximis bñficiis mortaliũ pfuisse dictũ ẽ superius a nobis quosdã huius sibi dei gen⁹ vẽdicare. Nã ęgyptii deũ suũ Osiridẽ eũ esse affirmãt: quẽ gręci Dionysiũ vocãt. Hũc volunt omnem circuisse orbem vini repertorem: cum vites plantare docuerit. Quo facto communi gentium omnium consensu sit illi immortalitas tributa. Indi quoq3 hunc apud senatum ferunt: viniq3 vsum ab hominibus traditum. E quibus licet antea singulatim explicuerimus. Nunc tamen quę gręci de hoc scribant deo minime visa sunt omittenda. Cadmum agenoris tradunt ex phœnicea ad peruestigandam Europam a rege ea lege

(Margin notes: Ephor⁹ — Callisthenes — Theopõpus — Osiris. — Dionysius. — Cadm⁹ — Europa)

missum. vt aut virginem secum reduceret: aut in phœniciam non rediret Cum diutius quęsitam ab se virginem non inueniret postposita patria in boetiam peruenisse. Vbi cum responso oraculi thebas condidisset: Armoniam post modum veneris filiam in vxorem sumpsisse: ex qua Semelem: Ino: Autonem: agauen ac polydorum genuerit. Semelen Iupiter ob pulchritudinem in forma hominis cognouit. Quod existimans ab Ioue in sui contemptum agi rogauit vt secum prout cum Iunone assueuerat coiret Iupiter dei maiestate assumpta cum tonitribus ac fulgure ad eam descendit. At illa pregnans: cum neq; fulguris neq; tonitrus vim ferre posset: filium aborsa igne expirauit. Infantem iupiter mercurio dedit ad antruz nyse quod inter phęniciam: nilūq; est deferendum: a nymphisq; omni studio curaq; educandum. Vnde ab ioue nysaq; Dionysium dixerunt: qđ etiā Homerus in hymnis testatur inquiens est nysa supra montē floridum silua procul a phœnicia ferme ęgypto fluente. Nutritum a nymphis aiunt. Vini vineæq; extitisse auctorem Orbem quoq; ferme deābulantem multas regiones reddidisse domesticas: ac propterea maximis apud oēs honoribus celebrarū. Docuisse eos insup quorū regio vites ferre non posset: potū ex hor deo conficere quē nōnulli zitū dicūt: paulū a vini sapore differētē Exercitū quoq; secū nō tātū virorū sed etiam mulierū circūducēs nefarios hoies atq; iniquos merita mulctauit pœna in boetia iussit in gratiā patrię oēs vrbes liberas esse ciuitate sui nominis cōdita; quā & liberā pnūciauit. In indiā cū exercitu transcēdens triēnio post multis cumspoliis in boetiā rediit Primus oim triūphauit elephanto indico vectus Boetii cęteriq; gręci thraces quoq; in memoriam i[n]dicę expeditionis sacra trieterica sibi instituerunt. Vnde & in multis gręcis vrbibus triennio bacchides mulieres conueniūt: apud quas de more virgines thyrsum ferunt in honorem dei bacchantes. Eiq; per cętus sacrificantes. Postremo memoriā menadum q̄ feruntur illi deo astitisse: hymnis & cantu renouant. Sustulit & oīs impios: qui in orbe erant. Sed maxime pentheum ac ligurgum: Vini iuentio tum propter potus voluptatez. tum quia corpus reddit validius grata supra modum mortalibus fuit. Aiunt cum purum in cœnis vinum datur: omnes deum sospitem optare bibenti. Cum vero post cœnam aqua mixtum sumitur. iouem vocari saluatorē. Nam puri vini potus ad insaniam redigit. Aqua iouis mixtus voluptatez

Thebe
Semele
Ino
Autone
Agaue
Polydorus.

Nyse antrū. Dionysius vnde

Libera vrbs

Triumphus primus

Trieterica.

Vini vs9

Ceteris inuenta

Sebasis

Boues adiugū

Bacchi cornua.

leticiāq; affert: & prohibet insaniam. Ferunt in deos rerum ab se inuentarum meritis maxime dionysiū ac Cererē ab hominibus coli. Alterum suauissimi potus auctorē: alteram ob fruges ab se reptas. Traditur quoq; & alter multa prior etate fuisse dionysius. Quē aiunt ex Ioue & Proserpina natū: a nonnullisq; appellatū Sebasis. huius genus sacra honores q̄ propter pudorē nocturna occultaq; agunt. Dicit̄ ꝓpter ingenii acumē primus boues ad iugum iunxisse: eorumq; opera frugem iacta semina reddidisse Qua ex re illum cornibus finxerūt. Ex semele vero natum posteriorē ferunt delitiis deditum molli corpore ac p̄ ceteris decoro voluptatibus insup venereis indulgentē in exercitu mulierum copiam circūduxisse armatā hastis thyrso inuolutis. Tradūt & musas virgines cū eo profectas apprime eruditas. His tum propter cantus suauitatē tum quia docte psallere bonisq; artibus erudite erant: deus ille oblectabatur. Secutus est ipsum silenus quoq; paedagogus ac nutritor optimorū īstitutor studiorum qui plurimū Dionysio ad virtutē ac gloriā resq; bellicas profuit: armis bellicis in pugna vtebatur & pardalorum pellibus pacis tēpore in solēnitatibus diebusq; festis vestes floridas molles ac delicatas induebat. Si qn̄ ex potu bibēriscaput agitaretur: mitra caput alligabat vnde & mitriphoros dictus est. Reges posteri pro mitra caput diademate vincēri sunt soliti. Aiunt insuper dimytora vocatū: quoniā ex vno patre duo sunt orti dionysii & matribus duabus. Verū posteriori prioris ascripta sunt gesta. quapropter q̄ postmodum secuti sunt veritatis ignari nominisq; ducti similitudine vnicū extitisse dionisiū crediderūt Harticā quoq; ex huiusmodi tribuūt ei causa. Cum nouiter reperto vino nōdū aqua infundere cōsuessent: in amicorū epulis ac festis diebus vinum purum advoluptatē potātes eberii reddebantur. Qua ex re ligneis baculis: quos gestabant alteri alteros percutientes plurimos vulnerabant: quidā peribāt ex vulnere. Vt eiusmodi certamina prohiberentur. Dionysius: vt modico vino vtq; pro fustibus ligneis ferulis vterentur: edixit. Plurima ei cognomina ab rebus quas egit sunt ab hominibus indita. Nam alii bacchum a mulieribus: q̄ bacchantes illum seq̄bantur dixere: alii a torculari: quo vinum exprimitur lenę. Quidā bromium a tonitru: qui in eius ortu contigit: pingenius: insup ex eadē appellatur cā. Qui netiā triumphator dicitur. q̄ primus omniū de indis multis cum spolis in patriam reuersus triumpharit. Aliis quoq; cognominibus

Silenus

Mitra.

dimytor

ebrietas

Bacchus vnde

Lengus

Bromi⁹

quę longum esset recensere, & alienū ab historia: vocatus est. Duplici esse videtur forma, quoniam duo dionysii extiterunt. Primus barba promissa antiquo more barbam nutrientium fuit. Speciosior posterior iuuenis (& vt fertur) delitiosus. Quidam duplicē formā illi tributā volunt: quoniā ebrietas & iracundos efficiat & hylares. Satyros etiam: quorū opera in psaltatione ac tragoediis oblectabatur secū tradunt duxisse: musarum quidem optimis institutis. Satyrorū vero risu ac ioco. Dionysius vitam omnem foelicem traducebat. Scenicę p̄terea artis ac theatrorum inuentorem. Et musicę certaminū institorem volunt: oēs etiam qui exercitu musicis exercerentur fecit immunes: quod & posteri instar dionysii seruarunt. Omnes.n. musicę operam dantes immunitate potiti sunt. Et de dionysio ne modum excedat oratio hactenus. Nunc quę de priapo traduntur: sunt enim dionysii rebus contigua se infert scribendi locus. Fabulantur antiqui filiū Dionysii ac veneris priapum fuisse ducti vero satis simili cōiectura: q̄ qui vino indulgeant sunt natura ad venerē promptiores: asserunt nonnulli priscos illos cum vellent hominum pudenda occultius nominare priapū dixisse: alii genitalia dicūt: cām esse hominū generationis: propterea q̄ semper extitisse immortali honore celebrata. Aegyptii de priapo scribentes olim: titanas aiūt osiridē ab se dolis interfecto corpus eius in ęquas partes diuisisse. Isq̄ domo clam elatis partē pudēdā in flumē cū singuli eā respuerēt abiecisse: isidē postmodū vltā viri mortē in titanibus occisis viri corpus ingssisse parteśq̄ reptas cū in formaʒ hominibus cōposuisset sacerdotibus tradidisse sepeliēdas: vtq̄ veluti deū Osiridē colerēt ipasse. Sola pudēda nō repta ꝓ deo coli inq̄ tēplo suspendi iussit. Hęc de priami genere: eius deq̄ honore ab āntiqs ęgyptiis tradūt. Hūc deū qdā Thyphalū alii thyphonē nolant. Nō solū autē in vrbiū tēplis: sed in agrestibus quoq̄ locis tāq̄ vinearū atq̄ hortorū custos colitur fructuū fures castigans Non solū aūt in cerimoniis quę dionysio impēdūtur: sed & in reliquis ferme aliis huic deo sacra cū risu & ludo fiunt. Simili ortu fuisse quidā existimant hermaphroditū: quē ex mercurio ac venere genitū vtriusq̄ parentis nomen coepisse ferunt Hūc deū esse opinantur promiscua viri ac foeminę natura: fuisse quoq̄ & specie mollitieq̄ corporis foeminę similem & opera exercuisse viri. Quidam eiusmodi partus asserunt naturę nostra quę raro fiunt: atq̄ aliquid: dū bonū tum malam protendant.

dionisii forma duplex

Satiri dionysius scenicę

Musici artis ac theatrorum inventor

Priapus cuius filius

thyphalus thyphon

Hermaphroditus. cuius filius

Quoniam vero musarum in dionysii i gestis meminimus vide nunc de his diligentius scribendi tempus. plurimi & hi p̄sertim qui probantur sctiptores tradunt: eas iouis & memorię filias. paucis ex poetis in quibus est alcmeon filias esse coeli ac terrę a iunt: in numero quoq; dessentiunt. nam quidam tres alii noue3 asserunt extitisse. Verum nouem numerus inualuit: his compro= bantibus qui habiti sunt: homerum dico atq; hesiodum cęte= rosq; eiuscemodi cęteris prestantiores. Homerus enim ait mu= sas nouem esse pulchritudine eximia. Hesiodus etiam recenset nomina. clio. Euterpe. Thalia. Melpomene. Terpsichore. Era= to Polimnia. Vrania. Calliope. quę omnibus est nobilior. Ha= rum cuilibet sua officia tribuūt eorum quę ad musicę artem spe ctant. Veluti poeticam melodiam saltationē choreas astrologiā reliquasq; doctrinas. plures asserunt eas fuisse virgines quonia3 virtutis disciplina incompta esse videatur. Musas eo volunt co gnominatas: ꝙ homines bona vtiliaq; docent: & quę ab indo= ctis ignorantur. Nomina cuiq; a proprio munere tribuerunt. Nam Clio propter gloriam quę ex poetarum laudibus oritur dictam volunt. Euterpen propter voluptatem quę ab audiēti bus ex honesti eruditione percipiunt. Taliam ꝙ in longum tem pus poetarum laus parta virescat. Melpomenen a melodia: qua audiētes demulceanᵗ. Terpsicoren eo ꝙ audiētes oblectat ꝓpter bona quę ꝓueniunt ex doctrina. Erato ꝙ docti hominẽs ab ho minibus amētur Polimniā: quoniā cātus suauitate poetas reddit gloria imortales. Vraniā: ꝙ viros eruditos ad cœlum tollat. Glo ria enim ac sapiētia eleuat aīos ad cœlestiū contēplationē Callio pen ꝙ cātus suauitate cęteras antecedens magni ab auditoribus extimeᵗ. Postea q̄ de musis rettulit. nunc gesta herculis recensea mus. Neq; vero me latet magna in difficultate versari: tū veterū rerū tū p̄cipue operū herculis scriptores Ea. n. fuisse amplitudi= ne singuli fatenᵗ vt oīm q̄ mēoria hoīm cōplexa est gesta supare videaᵗ Difficile q̄ppe est ꝓ dignitate rerū eis acta scribere: atq; ea q̄ tāta magnitudine extitere: vt imortale p̄miū mereanᵗ ęqua factis oratione prosequi. Nam cum propter vetustatem admira tionemq; rerum multi haud facile crederent scribentibus ne= cesse fuit in his quę maxima habebantur pretermittere quędam ne omnia scribendo historię parum fidei haberetur. Nonnulli em̄ lengentium haud recto iudicio vsi nimis exquisite quas res ex his q̄ nunc geruntᵗ ꝓpēdunt existimātes herculis virtutē ex no

Musarū numer⁹

Clio

Que de herculę dicunt.

musę iouis & memorię filię

Clio
Euterpen,
taliam,
Melpomene,
Terpsicorem
Erato,
Polimniā,
Vraniam,
Calliopen,

strorũ hoīum ībecillitate. Ita rerũ gestarũ nimia magnitudine moti haud quaq̃ historici crediderunt. Verum in priscis illis rebus ac fabulis similibus non omnino ad quadrantem veritas peruestiganda est. Etenim in theatris licet sciamus minotauruȝ forma qua fertur minime extitisse: nec tricorporem gerionem tamen ꝓ veris eas fabulas ducimus fauoreq́ʒ eius dei honores augemus. Et sane periniquum videtur cum hercules dum vixit orbis monstra suo labore perdomuerit: homines tantorum beneficiorum immemores eius laudi claris operibus partem calumniam deo detrahere. Cumq́ʒ posteri propter ipsius virtutis excellentiam cõmuni omnium consensu immortalitatem illi tribuerint. Nos neq́ʒ traditam quoq́ʒ a patribus erga illum deum pietatem seruare. Verum his post habitis opera eius ab initio exponemus tum poetarũ: tũ scriptorũ antiquissimos imitati. Ex danaę acrisii ac Ioue natũ persea ferũt Ex eo andromedarũ cephei lectionem. Is deinceps sumpta Euridice pelopis Alcmenã ꝓcreauit. Hanc dolo iupiter cum cognouisset herculem genuit: hoc pacto herculis parẽtum genus ad maximum referunt deorum eius virtutem non solum ex operibus spectare licet sed etiam ex genere. Iouem enim ferunt tres noctes in vnam redactas Alcmenę operã dedisse maximum futuri roboris inditium. Tantum temporis in eo puero creãdo impensum. Quod non amoris cupiditate ꝓut in aliis mulieribus contigit factum est sed pueri gignendi gratia. Itaq́ʒ nolens vi alcmenã aggredi: neq́ʒ fidens posse illi coitũ ob eius prudentiam persuadere dolo mulierem aggressus est Amphitrionis forma assumpta. Adueniente partus tempore Iouem diis astantibus prędixisse ferunt ea die puerum qui nasceretur se per sidorũ regem facturum. Quibus verbis mota Iuno lucinam filiã iussit comprimere Alcmenę partum. Euristheum ante tempus in luceȝ educere. Iupiter licet consilio frustratus quod prędixerat ratam: & Herculis famam claram esse volens dixisse iunoni ferũt ꝑmittere se euristheum vt prędixerat regem esse. Herculemq́ʒ ei subiici velle: duodecim quoq́ʒ certamina ab eo perfici q̃ Euristheus mãdasset. Quibus consummatis fieret immortalis. Alcmena post partum Iunonem verita puerum in loco exposuit: quem nunc ab eo herculeũ campũ dicũt. Quo tempore minerua vna cũ Iuno ne ꝑfecta cuȝ infantis naturam admiraretur Iunoni suasit: vt illi mammam pręberet. Qua pręter ętatem violentius sumpta Iuno dolore mota puerũ abicit. Minerua illũ matri detulit nutrienduȝ

Preseus Iouis & danaes filius.

Natiuitas Herculis.

ptus acceleratõ

hercule campus.

Mirabitur merito quis rem desuetā accidisse vt mater quam ad fi liorum amorē natura compellit ex se natum perditum iret nouer ca quę natura odisse priuignos solet ignorans saluare infantem. Iuno deinceps duos dracones ad perdendum misit puerū. quos ille vtraq; manu faucibus apprehensos strangulauit. Vnde illum argiui quoniā Iunonis opera gloriam esset adeptus cum antea alceus vocaretur heracleū dixere reliquis imponuntur a parenti bus nomina: huic soli virtus nomen dedit: iterim Amphitriō e ti rintho pulsus thebas concessit. Hercules antea educatus optime certaminum quoq; exercitio deditus: & corporis robore excelluit & animi virtute. Adhuc ephebus primum ad liberandas e serui tute thebas operam impendit tanq̄ patrię gratias redditurus. E rant subditi thebani Erigino miniorum regi superbe ab eis annis singulis certum tributum exigēti Sed minime veritus īperantiū vires rem aggressus est memoria dignam. Omnes qui ad exigē da tributa missi erant male mulctatos e ciuitate expulit. Erigino eius rei auctorem dari sibi postulante chreon thebanorum rex illius potentia territus paratus erat seditionis tradere auctorem. At hercules comparatam adolescentium manum ad libertatem patrię cohortatus arma ex deorum templis progenitorum spo lia diis affixa ad belli vsum deprompsit. Nulla enim priuatim in vrbe erant arma: sed singuli regis edicto: ne desciscerent adem pta Audiens postmodum hercules Eriginum cum exercitu ap propinquare vbi obuiam cū militibus egressus in quodā angu sto aditu vbi paucis pugnādi locus erat regem adortus ꝓlio vi ctum occidit omni illius exercitu deleto extemploq; ciuitatem or chomeniorū captam minyorum prius incensa regia euertit. Ad quarūrerū famā p vniuersam greciā dispersam stupentibus om nibus chreon rex admiratus adolescentis virtutem filiam illi Me garam nuptui despondit: vrbis veluti filio curam permisit. Euri stheus habens argis regnuz nota herculis fama eū ad perficiēda certamina arcessit Renuentem iussit iuppiter Euristheo obtempe rare. At is delphos adiens consulto super his deo responsum tu lit ab diis iniunctum esse: vt euristhei iussu duodecim certamina perficeret: quibus transactis imortalitate potiretur: ea ex re haud parum est commotus animo hercules. Nam & sua indignum virtute videbatur humiliori seruire: & ioui & patri non obtem perare tum inutile: tum impossibile ducebat Hac anxietate per plexo animo iuno rabiem iniecit. Itaq; in insaniam amentiamq;

Primus herculis labor

Alceus Heracleus

thebę Herculis patria

Erigin⁹ miniorum rex

bellum iter herculem & eriginū

megara creontis filia herculis vxor.

Furore hercules mouet.

versus Iolaum occidere voluit. Quo fugiente filios qui prope megarā habitabant sagittis velut hostes appetiuit. Paulatim abscedente dementia preteritū recognoscens facinus doluit ex tāta calamitate: cum singuli vna eius malo moererēt diu quieuit domi fugiens hominum consortia & consolationes. Tandem tempore dolorem mitigante paratus ad subeunda pericula ad Euristheū venit. A quo primū iperatus est nemei leones interficiundi labor. Hic pter modum ingēs & qui neq ferro neq aere neq lapide vulnerari posset manibus necessario erat occidendū Versabatur is maxime inter Micoenas ac nemeā siluam circa mōtem quē a casu tritonē dixerūt. Huius in radicibus aderat spelūca ad quam diuertebat bellua Hercules cum ad locum accessisset refugientem in speluncam insecutus ferā altero aditus ore obturato manibus leonem comprehensum suffocauit. Detractam pellem corpori tegumentum ad futura pericula circundedit. Secundū ei certamen additum fuit interitus Hydre lerneae ex cuius corpore centum prodibant serpentū capite ceruices Quarum singulis caesis due renascebantur: ob eamq rem minime vinci videbatur posse cum pars amputata validior redderetur. Hanc difficultatem arte superans Iolaū monuit: vt e vestigio incisam ceruicē face linea ne efflueret sanguis inureret. Hoc pacto superata bellua sagittas suas eius sanguine tinxit quo illarū vulnus mortiferū redderetur. Tertius extitit labor datus: vt aprum erimantheū archadie vastantem agros viuum afferret. Quod mandatum admodum difficile visum est Oportebat enim cum eo pugnātem adeo viribus validū atq pudū esse vt in bestie cōgressu caueret ne elapsa manibus dentiū discrimē subiret neue vi pmeret arctius constrictā hoc arduū factu cēsebat: sed ea prudētia certauit: vt bestiā viuā super humeros ad euristheū afferret. Qua cōspecta timore ductus rex in ereo se vase abscōdit. His actis Hercules cētauros ob hāc causā expugnauit. Pholus erat cētaurus a quo ppinquus mōs dictus est Hic hospitē herculē cū domi suscepisset defossū antea vini doliū extulit hoc tradūt cuidam cētauro olim a Dionysio datū: iperatūq: vt tūc vinū pferret cū adesset hercules. Quartā postmodū progeniē solū verborum dionysii memorē vini doliū aiunt ob herculis honorē reserasse. Verū eius odor tū vetustate vini tū virtute ingens ad propinquos centauros delatus ebrios reddidit. Vna igitur domum pholi magno ingressi tumultu ad rapinam versi sunt. Pholus timens cum se abscō

Primū herculis certamē cū leone nemeo.

Secūdū certamē cū hydra.

Tertiū certamē

Quartū certa. cū cētauris

disset solus hercules illis obstitit. Pugnādū erat cum his q̃ ex matre dii erāt: q̃bus equorū velocitas robur biformis corporis hominū prudentia inesset: centauri pars tędis ab radice auulsis: ps magnis saxis q̃dā accēsis facibus: aliis securibus ingētibus certabāt hercules itrepid⁹ ꝓ dignitate ab se gestorū pugnā subiit. Iuuit i hoc eos bello mater nebula maximū hymbrē ifūdēs q̃ haud nocuit quadrupedibus hominibus vero solum lubricum fecit: hoc auxilio fultos centauros hercules tamen superior multis eorū peremptis reliquos in fugā vertit: ex defunctis clariores erant Daphnis. Argeus: Amphion: Hippotion: Orios: Isoples: Malachetes: Tereus: Derpos. Phrixus. Qui vero aufugerant meritam deiceps pœnā dedere. Omados qui in archadia alcioni euristhei sorori vim intulerat peremptus est. Qua in re herculis virtutem admirati omnes sunt qui et illum vt hostem priuatim odit: & in iuriam sit mulieris vltus verum cū pholus centauros qui in pugna ceciderant vt cognatus sepeliret: contigit vt sagitta a quodam euulsa se ipsum feriret: quo vulnere cum curari nequiret obiit. Hunc hercules magnifice sepeliit sub monte quę res ei gloriosior omni columna cecidit. Ab ipso enim mons absq̧ alio epigrammate pholos cognominatur. Nam montis cognomen q pholos dicitur nō epigrāma aliquot sepulti nomē rep̄sētat. Eodēmodo & chyronē arte medicine p̄ditū inuitus sagitta occidit Deinceps mandatū herculi est vt aureis cornibus ceruam velocitate eximiam captam adduceret Hoc certamen absoluit ingenio: quod non inutilius habetur corporis viribus. Hanc retibus captam esse dormientem. Nonnulli continua fessam in persecutione esse dormientem. Nonnulli coutinua fessam in persecutione esse captam volunt. Quod certamen non vi aut periculo est sed ingenio consummatum. Cum mandatum pretera herculi esset vt aues ex stiphalida palude pelleret: arte ac prudētia facile iniunctum laborem perfecit. Expulsis auibus quę innumera multitudine etiam finitimarum regionum fructus vastabāt Vi sua pari nō poterāt ꝓpter ingentē numerū ingenio opus erat. Tabulam ergo ęneam parauit: quę repercussa ingēti sonitu volucres timore ad fugam compulit longinquam. Qua ex re paludem ab auium molestia exemit. Post hęc in herculis contemptum precepit Euristheus vt aulam ęgei nemine iuuante purgaret Hęc per multos annos cōtractis sordibus fimoq̧ repleta erat At ille ad effugiendā contumeliam humeris aulam mundare hor-

Quintū cer. cum cerua aureis cornibus ad ornata

Sext⁹ labor cuꝫ styphalidibus.

Centauri

nebula

Daphnis Argeus Amphion Hippotion Orios Isoples Malamchetes Tereus Derpos Phrixus

Omados

pholus

chyrone

[illegible] Alij indagine ab sa labore dr prehensam [illegible]

ruit. Sed pigniõe flumine superinducto cursu eius aulam purgauit absq; ignominia vna die opere pfecto. Mirãda profecto herculis prudentia qui q; per ignominiã superbe imperatum erat: i laudem vertens nil indignum egit immortalitate. Suscepit deiñ onus thauri ex creta (quem Pasiphe amabat) deducendi. Eo i insulam nauigans. Minois regis auxilio taurũ in pelloponensum longum profecto maris iter deduxit his actis olympicum instituit certamen locum optimum existimans ad tantos hominũ conuentus campos iuxta alpheum flumen sitos. Ibi hec certamina Ioui patri dedicauit, coronat⁹. Quoniã & ipse quoq; bñ & hominum genere absq; premio esset meritus. Ea vero certamina q̃q̃ inuicem diuersa absq; pugna euicit nullo propter singularem eius virtutem secum congredi auso. Nam pugiles aut panchratiastes superare eos qui in stadio certant difficile est. Arduum item est illo qui leuibus certaminibus excellent cum his qui in grauioribus versati sunt contendere. Merito igitur omnium hoc ab hercule institutum certamen habetur prestantissimum. quod ab optimo viro principium sumpsit. Nõ videnẽ aũt dona omittenda a diis Herculi ob virtutẽ tributa, nam cum ex belli laboribus ad requiẽ se ac hominũ cetus diesq; festos cõtulisset deus quilibet suis eũ muneribus ornauit pallas peplũ: clauã ac thoracem vulcanus dedit vterq; insigne sue artis opus nam alter rem advsum pacis voluptatemq; concessit alter ad belli pericula euitanda. Neptunus insuper equos donauit. Mercurius ensem. Apollo arcũ quo & vti docuit Ceres ad expiandam centaurum cedem quãdã parua mysteria celebrare monstrauit. Rem precipuam circa huius dei genus licet aduertere Iupiter primam mortalem fœminam nioben phoronei cognouit. Vltimam semelem: quam sextamdecimam a niobe scriptores genitam tradunt a cuius primum maioribus gignere homines cœpit: in eaq; ipsa desiit. Post hãc nullius appetiit concubitum mortalis neminẽ sperans huic similem fore: nolensq; melioribus immiscere deteriora: postea circa insulam palenen gigantibus bello cœlestes lacessentibus hercules p diis pugnans multis ex hostibus interfectis maximam gloriam adeptus est. Iupiter eos qui sibi astiterant deos tantum olympios appellauit: vt hoc cognominis honore bonus a malo internosceretur. Eodem quoq; cognomine solum Dionysium herculemq; ex mortalibus fœminis ortos dignatus est: nõ solum quia ab se nati erãt: sed pter parem virtutis emulationem cũ vterq;

septim⁹ labor de aula purganda

octauus de thauro.

Olympicum certamen

munera quibus dei herculẽ donauerũt

dii olympiaci

Promethei aquila. multis mortales beneficiis affecisset. Iupiter promotheum: q̄ hominibus ignem dederat vinclis alligauit aquila ꝓpe posita quę illius iecur depasceretur hanc hercules illius miseratus pœnam qui ob beneficiũ hominbus impensum plectebatur sagitta peremit Iouisq̧ iram mitigans benefactorum sociũ exemit a cruciatu.

Diomedis equi Nonus. Labor deinceps est ei iniũctus diomedis thracis equos deducendi. Erant equorũ pręsepia ob equorum feritatem erea ferreis cathenis equi viribus pręualidis vincebantur. Cibis alebant̃ nõ his quos terra ferat sed hospitiũ eo diuertẽtiũ carnibus hos cupiens hercules abducere primo diomedem cœpit deditq̧ suo exẽplo equis cõmedendum. Mansuetiores deinde factos ad seq̧ adductos: euristeus iunoni sacrauit Quorum genus: vsq̧ ad macedonẽ Alexandrum permansit. Cũ Iasone postmodum ad vellus aureum rapiendum nauigauit in colchos: sed de argonautis posterius dicetur. Acceptis insuper ab euristeo mandatis hercules: vt cingulum hypolite amazonis afferret: aduersus eam cũ exercitu profectus ad euxinum portum nauigauit. Ac per hostia termodontis fluuii ingressus prope Themiscyram vbi amazonum regia erat castra posuit Primo cingulũ ab eis postulat, sed vbi renuentes intellexit armis agendũ censuit. amazonibus exercitui herculis oppositis quę nobiliores bello erant herculem solum acri certamine appetiuere: & primum Aella: quę ex velocitate id nomen traxerat: cũ velociorẽ se reperisset pugnans occubuit. Secũda phylippis e vestigio in primo congressu vnico vulnere cecidit post hanc parthoes: quam septies ex prouocatione hostem superasse aiebant inita pugna est iterẽpta. Quartã deinceps euribiaꝫ q̄ bellicis rebus expertã fortitudinẽ ꝑ se ferens aliorũ auxilio renuebat: opinione deceptã cũ fortiorẽ offendisset hercules interfecit. Dehinc cęleno, euribia, phębes, Artemis, venatrix, ab eo perẽpte post has deianirã, Asteriã Marpẽ, Thermessam Adipẽ deuicit Quę cũ virginitatẽ seruare iurasset iusiurandũ seruauit. Vitã nequaq̄ salutare potuit. Menalippe quę amazonibus pręerat ꝓcipua excellẽs fortitudine iperiũ abiecit. Hercules clarioribus sublatis multitudinẽ in fugã versam isecutus amazonũ gẽtem deleuit. Ex captiuis Anthiopẽ theseo largitus est Menalippę sublato baltheo salutẽ dedit:

Cũ amazonibus certamẽ

Decim⁹ labor. decim⁹ deiceps labor ab euristheo herculi iniunctus vt gerionis boues qui in lyberia loca versus oceanum sita pascebantur ad se deduceret. Hercules sciens hunc laborem magni difficilisq̧ esse certaminis exercitum pręparauit

Hyppolite
Themiscyra
Aella
phylippis
parthoes
euribiam
cęleno
phebes
Artemis
Marpem
Termessam
Adipem
Gerionis boues

huic aptum expeditioni. Vulgata erat per orbem fama chryseu hoc enim aduitiis nomẽ traxerat qui vniuersę hyberię imperaret tres habere propugnatores filios tum robore corporis. tũ armis egregios exercitũ pręterea cuilibet fortissimorum militum esse. Quarũ rerũ gratia motus euristheus existimans eam fore difficilem expugnationẽ hoc herculi certamen indixit. At ille priorum ab se gestorum memor fidenter id periculum adiens exercitum creta coegit existimans inde facile se copias traducturum. Optime enim sita insula est: ex qua in vniuersum orbem exercitus educi possit. Verum antea herculi cretenses cumulatissimos honores impenderant: quibus ductus in horum gratiam omnem feris belluis insulam ita purgauit vt nullũ agrestius animal in ea deinceps neq vrsus neq lupus neq serpens neq aliud quid simile sit repertum. Hęc ideo merita in insulã cõtulit: q iupiter ibi natus alitusq fuerit. Ex ea igitur in lybiam nauigans Anteum primo corporis robore ac palestra pręclarum (multo enim externos secum certamine congressos occiderat) ad pugnam prouocatu peremit. Tum in lybia feris belluis plena nonnullas quas subegit oras ita domesticas reddidit vt agrorum cultura plantis fructiferis vitibus oleis fertiles redderentur: ita lybiã antea ob feras multiplices infestã ac desertã adeo habitabilem cultamq prębuit: vt nulli alteri regioni cęderet fœlicitate. Eodem pacto scelestis nephariisq hominibus superbia insup elatis principibus morte sublatis vrbes reddidit fœlices. Tradunt herculem adeo feras bestias hominesq impios odisse atq oppugnasse: q serpentes se adhuc infantem interficere voluissent: qq vir factus imperiu subierit superbi atq iniusti domini ea certamina imperantis. Post antæi mortem in ęgyptum transiens busiridem occidit regem hospitiũ cęde ad se accedentium crassantem. Cum transisset loca arida lybię inuento vbere solo vrbem condidit a multitudine portarum q in ea erãt cẽtũ portarũ appellatã: eius vrbis status vsq ad posteriora pmãsit tpa quibus carthaginẽses maximis copiis vrbẽ ab se expugnatã cœpere. Peragrata maiori lybię parte hercules ad oceanum: qui est ad gades peruenit. Ibiq ab vtraq continentis pte colũnis positis in hyberiã cum exercitu transiit. Chrisauriq filiostribus magnis exercitibus fidentes singulari prouocatione sustulit. Cepta hyberia greges boũ secũ adducẽs iterq per hyberiã faciens. Cũ quidam eius gentis rex vir iustus pre ceteris ac pbus eũ magno honore excepisset: ptem boũ regi dono dedit. Quos

Chryseus

Quare hercules multa cretensibus bñficia contulerit.

Anteus

~~Anteus~~

Quare hercules serpẽtu inimic⁹. Busiris.

εκατονπυλος

centum portarum ciuitas

Hercules columne ad Gades posite

Geriõis mors.

ille herculi dicās singulis ānis ex his pulchriorē illi thaurū sacrifi cauit. Hos sacros in hyberia boues vsq̧ ad nostra tempora constat pseuerasse. Postq̄ colūnarū herculis meminimus vr̄ de his amplius paulo dicēdū. Mōtes ab vtroq̧ latere continētis mari oceano iminēt. In quibus statuit colūnas. Cupiens autē sempiternuʒ sui nois monumētū esse aiūt vtrūq̧ mōtē cōgesta hūo adeo ampliasse vt oceani maris aditū añ iter vtrūq̧ cōtinentem latum arctiorē lōgiorēq̧ redderet. Quo magna cete in nostrum pelagus adire nequirent. Vtq̧ ad posteros ppetua eius opis gloria manaret. Tradūt alii cōiūctis prius mōtibus ab effossis paruū oceanuʒ ad nostrū mare factū. Verū hęc cū singulis liceat ex volūtate credere extimationi hominū relinquēda sunt. Sed tñ antea huic simile opus in gręcia effecerat: nā a locis q̄ tempe appellantur: vbi late stagnabat i cāpis aq̄ ducta fossa aquā deduxit. Thessalię circa peneū fluuiū cāpos fertiles pbēs. In boetia sec⁹ egit. Nā alueo Minei fluminis effosso oēm regionem stagnātē inutilēq̧ reddidit. Sed thessalię opera in gręcorū gratiā acta sunt. Aduersus vero boetios in pœnā mitigadā vrbē incolentiū vltionēq̧ quos illi in seruitutē redegerāt thebanorū hyberiorū regno optimis eius regionis viris tradito cū exercitu i celticā galliam profectus est oiq̧ pagrata puincia infandū interficiēdorū hospitū morē sustulit. Cū ingēs ex oibus gētibus eū exercitus sequeret vrbē cōdidit amplā quā appellauit Alexiam plurimis ex propinquis icolis spōte in ciuitatē cōfluentibus: q cū reliquā multitudinem superāt e vestigio vrbs ad barbaros mores defluxit. Hāc vrbē celtę etiā nūc in honore hñt tāq̄ ois celticę metropoli pmāsit hęc vrbs ab eius cōditore hucusq̧ libera ac sui iuris: postmodum a. C. Cęsare: q pꝑter res gestas deus dictus ē: vi capta romanorū impio aliis celtis cessit. Ab his hercul italiā tēdēs iterq̧ p alpes faciens ita difficilem aditū asperāq̧ vitā statuit: vt postea exercitibus cū iumētis impedimētisq̧ facile iteresset. Barbaros mōtanos ifestos trāseūtib⁹ latrociniisq̧ assuetos occisis eorū ducibus deleuit: posteris reddita itineris securitate: transcēdēs alpes & eam q̄ nunc galatia vocatur p lingusticos transiit patriā asperā ac oino durā multoq̧ ēt incolarū labore ac studio paucos ferentē fructus. qua ex re robusti hoies sūt validiq̧ corpe. Cibi. n. paucitate colēdorūq̧ agroruʒ labore agiles ac leues existunt: & i bello viri pręcipue fortes. Hic cū vltra cęteros cōtinuo agrorū exercitio fatigentur & fœminas quoq̧ rustico opi assuefecerūt. Opis tū virorum tum

Alexia. ciuitas ab hercule condita

Alpes

galacia ligures

mulierũ inuicem ꝑcio cõductis mirabile nostris vnius fœmine factũ cõtigit Quę ꝑgnans cum viris opus mercede faciens ingẽtibus ptus doloribus abcessit inter virgulta ibi ꝙ absqꝫ eiulatu infantẽ editũ foliisqꝫ inuolutũ cũ absconditum dimisisset ad opus nihil de partu locuta rediit. Sed re ad vagitum infantis cognita qui opibus ꝑerat non pmisit matreʒ a labore quiescere donec tandem infantis misertus ꝑbita mercede mulierem dimisit: hercules liguribus ac tirrenis relictis ad Thyberim fluuiũ: vbi nunc roma est: multis postea sęculis a romulo matris filio condita ꝑuenit. Tenebant tũc aborigenes: qđ nũc palatiũ appellant vrbeʒ pœnitus puulã incolẽtes. Inter ꝑstãtiores potitius & pinari⁹ erãt q herculẽ vt hospitẽ magno honore donisqꝫ suscepere. Horũ vitorũ monumẽta vsqꝫ ad hanc ętatẽ romę pmanẽt Nã inter nobiliores habent pinariorũ tãq̃ vetustissimũ genus potitiorũ i palatio coclee descẽsus est lapideę. Ab illo potitia dicta ꝓpiquo domui: q̃ tũc potitii fuit Hercules ad honorẽ sibi a palatinis ipensũ dixisse fert: eos q sibi postq̃ ad deos trãslatus esset decimã bonorũ dicarẽt vitã fœlicẽ victuros. Qđ & euenisse vsqꝫ ad hoc tẽpus cõstat. Multi.n. romanorũ nõ solũ mediocri censu sed q ditissimi sũt̃ niti: decimas herculi vouerunt: posteaqꝫ fortunatiores facti bona sua ad quattuor talentorum milia herculi sacrarũt. Lucullus romanorũ ferme ditissimus extimatis honis decimã herculi partẽ dedit epulas ꝑbens cõtinue ac ꝓfũdẽs multa. Tẽplũ i super iuxta thyberim egregiũ herculi cõdidere romani: i quo ex decimis sacra deo offerũt. Deĩn a thyberi ꝓfectus p littus italię ad cumeũ deuenit cãpũ: in quo tradũt fuisse hoĩes admodũ fortes & ob eorũ scelera gigãtes appellatos. Cãpus quoqꝫ ipse dict⁹ phlegreus accolę q olim plurimum ignis instar ętnę siculi euomens nunc Vesuuius vocat multa seruans ignis antiq vestigia Cognito herculis aduẽtu gigantes instructis copiis oms ei obuiã ꝓfecti sunt. Acriqꝫ cõmissa pugna: pollebant.n. viribus ferunt diis adiutoribus supiorẽ herculẽ pluribus illorũ interfectis eã regionẽ omi feritate purgasse Traditur gigantes terra dici genitos ꝓpter corporũ ingentẽ molẽ. Hęc de gigantibus qui' in phlegra deleti sunt a nonnullis quos Timeus rerum scriptor sequitur feruntur. Ab his locis versus mare ꝓfectus opus exegit iuxta stagnũ: qđ auernũ appellant inter misenũ ac dicearcheos prope calidas aquas Proserpinę sacrum. Eius ambitus stadiorũ est qnqꝫ ꝓfunditas incredibilis vt cũ sit aqua clarissima cerulea videatur

Partus cũ nullo dolore:

Roma potitius Pinari⁹

Decima herculis Lucull⁹ ditissimus.

Herculis tẽplum.

Vesuuius

Phlegreus campus.

Feruntin eo priſcis tēporibus quod poſtmoduʒ fieri deſiit infe=
ros euocari ſolitos. Effluente in mare ſtagno ferunt herculem ex
aggerata terra fluxū clauſiſſe: viaꝗ; deſuper iuxta mare factam
herculeam poſtmodū eſſe vocitatam. Huic digreſſus peruenit ad
Fabula. quādē in agro poſidoniatorū petrā: vbi fabulantur miraculum
quoddam accidiſſe. Erat venator in regione quę dicitur andra
gathia ſolitus antea eorum q̄ cęperat capita: ac pedes dianę dica
Apri caput ta arboribus affigere. Cū aprū ingentē cœpiſſet contempta dea
ait: ſe caput ſolum dicaturū: arboriꝗ; cuipiā ſuſpenſo: cum meri
dianū ęſtum deuitans ſub arbore quieuiſſet in ſomnum incidit:
tum ligaculo ſua ſponte diſſoluto caput decidens hominē pere
mit. Non admirabuntur id factū fortaſſe homines cū ſit memo=
rię traditū hanc deā multos iam impios merita pęna mulctaſſe
At vero herculi ſecus ob pietatem cōtigit. Nā cum ad fines regi
norū ac locrenſiū peueniſſet: deꝗ; via feſſus quieſceret: cicadarū
ſtrepitu pteſus deos oraſſe fertur: vt eas inde āmouerent. Exau
dita pce nō ſolū tūc ſed poſtmodum cicadę nūq̄ ſūt in his locis
Cicadarum ſilentium reptę. Ad mare deinde cū deſcēdiſſet apprime anguſtuʒ vtpote
tredecim ſtadiis latū ſicut Timeus aſſerit boues qdē nando in ſi
ciliā appulere. Ipſe cornu bouis innixtus mare traiecit. Cupiens
aūt circuire ſiciliā a peloro ad ericē cūpueniſſet pambulāti littus
ferūt nymphas ei calidas aquas in requiē corporis paraſſe: q̄ cū
duplices eſſent: hęimerte gepteæ alterę a locis ſūt denominatę
Ericis pugna. Appropinquātē ſuę ditionis locis herculē ad paleſtram ꝓuoca=
uit Erix veneris ac butę eius ore regis filius. Orta p̄mii cōtētio
ne cū erix patriā: hercules p̄miū certaminis boues offerrēt indi
gnatus primū Erix dicit boues minoris exiſtiatiōis ſuę regio=
ni cōparari: herculē vero reſpondiſſe boues ſibi pluris eſſe qbus
ſi priuaretur īmortalitatē eſſet amiſſurus. His aqeſcēs erix in ea
certamine vict⁹ patria ſpoliat⁹ eſt. Eā poſtmodū icolis liberā eo
cōditiōe dedit: vt fructibus illius fruerētur quoad aliquis ex ſuis
poſteris ad ea loca tranſiret. Quod & ita contigit. Multis. n. po
dorieus ſtea ſęculis dorieus lacedęmonius ad ſiciliam nauigans ea regi
one recepta heracleam vrbem condidit. Quę cum breui creuiſſet
heracleam urbem condidit opibus carthaginenſes tum inuidia tum timore nequando viri
bus aucta apœniceorum imperium deleret magnis copiis ab ſe
obſeſſam captamꝗ; euertere. Sed de his ſuo loco ſcribetur latius.
Circūdata ſicilia cum ad loca vbi nunc ſunt ſyracuſę peueniſſet
auditis q̄ de Proſerpinę raptu feruntur deabus illis ſacrificauit

et in Cyane prestanti forma illis taurum dedicauit. Accolas insuper quotannis sacra proserpinę facere ac in cyane dies festos agere sacrisq3 deam colere docuit. Deinceps per mediterranea iter cum bobus faciens sicanos ei instructo exercitu obuios commisso agri certamine deuicit multis ex hostiũ nũero cęsis: in qs dicũt quidã p̄clari duces q vsq3 ad hoc tẽpus heorũ honores assecuti sũt occubuisse.s. Leucaspis pedicrates Buphonus: glichatas buteus: & crytides: post hęc p leontinũ agrũ pgens pulchritudinẽ eius regionis admiratus apud eos a qbus honore exceptus ę ęterna sui reliqt monumenta. Agirenei velut olympios deos festis diebus sacrisq3 herculẽ coluere: & licet antea id phibuisset: tũc tñ primũ suadente demonio, ĩq̃ imortalitatis psagiũ id fieri passus est. Cũ haud pcul vrbe iter saxosum esset: boues saxis tanq̃ cerę vestigia impresserunt. Quod simile & ipsi herculi cum accidisset existimans decimo iam consũmato labore aliquid sibi immortalitatis deberi impẽsa sibi annua ab incolis sacra libens accepit. Vt igitur gratiam bene de se meritis referret: lacum ante vrbẽ effodit quattuor ambitu stadiorum quem a suo nomine vocari iussit: idem & loco vbi boum vestigia impressa sunt nomen indidit. Templo Gerioni constructo: quod adhuc honorant incolę Iolao quoq3 nepoti tẽplũ ędificauit: ostenditq3 quomõ honoris ei ac sacra annua fierent vsq3 ad hoc tẽpus seruata. Omẽs enim eã incolentes vrbẽ ab ipsorũ ortu Iolao sacras nutriunt comas: quo ad amplissimis victimis eũ sibi deum ppiciũ reddant Tanta vero eius tẽpli maiestas habetur reuerentiaq3: vt qui assuetis deficiant sacris: pueri muti euadant & mortuis similes. Idem si vouerint solita sacrificia suscepto voto statim fiunt a morbo liberi. Eius regionis incolę portam: qua hęc celebritas sacraq3 prodibant heraclęam vocitarunt. Palestrę insuper equorũq3 certamina quotannis ad q̃ publicę oms serui liberiq3 conueniũt instituere. Docuere & seruos priuatim deum colentes choreas ducere: epulasq3 simul ac sacra celebrare deo. Hinc hercules cum bobus in italiam pfectus, cum iuxta littus pgrederetur Lacinuʒ furẽ boues furantem peremit. Crotonẽ vero cum inuitus cecidisset sepulchro ei constructo sepeliuit. egregię incolis p̄dicens futurũ tempus: quo ibi ciuitas insignis ex mortui nomine conderetur: ipse pedibus adriaticũ sinũ circũuectus in epyrum primo transiit: deinde in pelopõnesum. Decimo labore pfecto ab euristeo p̄ceptum est vt ab inferis cerberuʒ ad superos educeret.

Boum vesti

Lacinus fur
Croton

Museus
Orphe⁹
eius filius

Ad hoc opus sumptus consilio athenas venit initiatusq; est eleu sinę misteriis. Quibus p̄erat Museus orphei filius. Quoniā vero in orphei nomen incidimus: haud ab re erit paucis de eo scribere. Orpheus trax genere filius lagri doctrina melodiaq; ac poesi excessit oēs: quorū extet memoria. Etenim poema mirandum edidit & suauitate cātus p̄ cęteris clarus a deo fama excreuit: vt melodia feras arbores ad se audiēdū allicere diceretur: doctrinę deditus cū theologię operā impendisset in ęgiptū transiit: plurimarūq; ibi rerū sciētia pcepta gręcorū doctissimus: tum in deorū cerimoniis: tū in theologia: tū in poematibus cātuq; ē hītus Nauigauit insup cū argonautis: obq; vxoris amorē ad inferos descēdens a Proserpina suauitate cantus allecta ipetrauit: vt defunctā vxorē ab inferis excitaret. Qđ et antea fecerat Dionysius quē dn̄t matrē semelē ab inferis quoq; eductā imortalitateq; dōatam theonē denominasse.

Vndecim⁹ her. labor
Theon
Theseus
Perithous
Cerberus

Nunc ad Herculē reuertamur: q vt ferūt fabulę: inferos cū adiisset: a Proserpina veluti frater receptus Thesea ex vinclis cū pithoo solutū fauente sorore supis restituit. Cerberum insuper vinctū p̄ter opinionē attrahēs ad hominū conspectū deduxit. Vltimo ei labore indicto mala hesperidum aurea afferendi: in lybiā trāscēdit. Verū de his pomis non idem scriptores sentiūt. Asserunt qdā in lybiā in hesperidū hortis mala aurea a terribili dracone asseruari. Alii pecudū greges exqsita pulchritudine hesperides habuisse: q̄ ob decorem a poetis aureę dictę sint: quēadmodū & Venerē ob egregiam formam aureā appellant. Nonnulli eas pecudes colore auro simili fuisse volunt: eoq; hoc appellatas noie. Draconē vero extitisse pastorum curā: q vi corpis fortitudineq; pręstantes custoditis gregibus latrocinia p̄hiberent. Sed hoc p arbitrio accipiant legētes. Horuȝ custode interfecto hercules aurea poma ad euristeum cum adduxisset, p tot exactis laboribus expectabat: sicut apollinis prędixerat oraculū immortaliū vitā. Nō omittendū vero nobis videtur: quę de athlante & hisperidum gn̄e in fabulis feruntur.

Duodecimus labor. Hesperidū mala & draco

Hesper⁹ Athlas.
Hesperus

Fuisse in Hesperia tradunt fratres duos fama celebres hesprum atq; athlantem. Hos habuisse oues decoras fere colore aureo ac rubicūdo, a quo eas poetę aurea mala dixere. Ex hespero ortam filiam dn̄t nomie hesperis q̄ fratri nupsit, & ab ea regionē hesperiā nominatā. Ex hac athlas septē genuit filias: quę a p̄re athlantides a matre hesperides dictę sunt. He cum forma ac prudentia excellerent: busiris ęgyptiorū rex cupiditate captus virginum pyra

tas ad eas oras misit: vt ab se raptas virgines asportarẽt. Quo tẽpore & hercules secundũ laborem cõsummans. Antęum in lybia hospites palestra superantẽ occidit. Busiridẽ vero in ęgypto mactatos aduenas ioui sacrificãtẽ merito affecit supplicio. Deinde per nilũ in ęthiopiã profectus emathionẽ ęthiopũ regem prętio victũ occidit. Postremo iterũ ad certamina conuersus prędones qui puellis in horto quodã dũ luderẽt raptis iꝗ nauibus positis subito aufugerãt insecutus in littore quodã deprehensos interemit. Virgines athlãti restituit patri. Quo bñficio mot⁹ athlas nõ solũ dignis facto muneribus donauit herculem sed astrologiã insuper docuit. In qua cũ operã curãꝗ ipendisset pręcipuã: ob spheram astrorũ ab se adinuentã: orbem suis ferre humeris extimatus est. Hercules quoꝗ cũ spheram ad grecos transtulisset: magna est gloria potitus extimãtibus cũ oibus Athlantico orbi successisse. His occupato hercule quę superfuerant amazones aiunt circa Thermodõta fluuium vndiꝗ conuenisse ad bellum grecis inferendum. Nã grecorũ a quibus hercules profectus bello ipsas superasse: sed maxime athenienſiũ iniurias ob earũ reginã Antiopen: alii hypolitã tradũt a theseo captã vlcisci cupiebãt. Itaꝗ scytharũ auxilio fretę: adiutęꝗ viribus magno cum exercitu p cimericũ nauigãtes bosphorũ i trhaciã: ide p europã in agrũ atheniensem trãseũtes castra in his locis q postea amazoni appellati sunt posuere. These⁹ earũ trãsitu cognito ciuiũ coactis copiis aduersus hostes vna cum antiope amazone ex qua filiũ susceperat hypolitũ pficiscit cõmisso certamine atheniẽsiũ duce Theseo victoria fuit. Amazonũ ps interfecta est, ps atheniẽsiũ agro pulsa. Antiope quoꝗ p viro acriter pugnãs occubuit: q̃ ex plio supfuerũt amazones despata pria i scythiã diuertere: sed quoniã de his satis antea scripsimus: ad herculis redeamus gesta pactis ab eo laboribus rñsoꝗ ab diis accepto cõferre plurimũ ad consequẽdã immortalitatẽ ad coloniã sardos ab eo mitti filiosꝗ ex thespiadibus susceptos colonię pfici duces. Iolaũ nepotẽ cũ filiis adolescẽtiores .n. erãt destinauit. Necesse vr nobis qꝫ magis hui⁹ colonię origo cõstet horũ filiorũ gñs referre. thespis vir fuit nobilis atheniẽsis ericthei filius: q imperãs ei quę ab se denominata est regioni ex pluribus fœminis filias genuit qnquaginta. Hercules puer adhuc sed robore pstãs corporis cupiens ex eis prolem suscipere vocato ad sacrificiũ patre cum opipare illi epulas parasset accersitis filiabus singulatim recognouit omnes: ex quibus geniti

q̃re her. cęlũ sustinuisse dicatur.

Antiope

Hypolita

Theseus

Hyppolitus

Mors hypoli.

Thespis

Thespis

Thespiades quinquagita mares omnes eiusdē ferme ętatis cōmuni nomine thespiades dicti sunt. Hos decreuit in coloniam mittere iuxta oraculi respōsum pfecto classis iolao exercitu tradito: & thespia dū & colonię deducende curam hercules permisit: Ex quinquaginta liberis duo thebis mansere. quorum progenies etiam nunc dicitur in honore esse septem. Thespiis quos demuchos appellāt

Demuchi. Posteri quorum ad hęc vsq; tempora ciuitatis habētur principes. Reliquis pueris multisq; pręterea voluntariis ad ędificandam coloniam assumptis

Iolaus Iolaus in sardiniam nauigans priorem insulę partem campestrem scilicet tenuit iolęam ab eo hodie quoq; dictam. Eam regionē cultiorē arboribusq; fructiferis vberem cu3 effecisset: bellicosam etiam reddidit. Adeo enim hęc insula fructuum copia celebrata est: vt carthaginenses postmodum multa certamina periculaq; pro ea subierint potiunda sed de his suo

Dedalus loco dicetur Iolaus colonia condita cū e sicilia dędalum accersisset: eā pluribus pręclaris operibus: quę nunc vsq; permanent: atq; ab artifice appellant Dędalia exornauit. Gymnasia insup magna erexit ac sumptuosa Iudicia quoq; ac cętera quibus ciuitas diuturnior esset ac fœlicior instituit populos ab suo nomine thespiadibus: qui eum vt patrem colebant: hunc honorem concedētibus iolaos appellauit. Na3 propter illius in se parentis officia a deo eū dilexere: vt ipsum genitoris cognomie vocarit. Quo accidit: vt qui postmodum sacra ei deo facerent: iolaum appellarent patrem quemadmodum persę Cyrrhum: rediens deinceps i gręciam iolaus indeq; siciliam nauigans aliquādiu permansit i insula. Quo tempore plures qui cum eo accesserant capti locorum amœnitate sicanisq; permixti in insula remansere summo ab incolis honore accepti. Iolao cum gloria pręclarus esset multaq; diuersis in locis sui reliquisset beneficii monumenta: & templa &

colonia libertate donata. deorum honores plures ciuitates tribuere. Verum in ea colonia mirabile quid dictu accidit. Responsum enim a deo datum est eā coloniam perpetua libertate fore quod nostra adusq; tempora verum constat fuisse. Nam cum eius vrbis populus increbrescentibus in ea temporis diuturnitate qui colonos numero superabāt barbaris ipse quoq; barbarus effectus se ad montana asperaq; contulit loca vbi habitaculis terrestribus humo effossa lactę ac carne armentorumq; quorum plurima apud eos erat copia vitam ducentes procul a bellorum discrimine aberant. Itaq; & carthaginenses postea & romani frustra eos armis sępius ap-

petiuere. Verum ad herculis acta proxima superioribus reuertar oro. Cũ is oia absoluisset certamina. Megaram vxorẽ iolao ꝑpter parẽtis erga liberos suos officia cõcessit: existimãs amplius ex ea liberos suscipe calamitosum fore. Ad prolem vero procreandam alterã minime suspectã q̃rẽs iolẽ euriti filiã i ęchalia dñantis petiit q megarę repulsam veritus sup eo matrimonio se cõsulturũ rñdit. Hercules frustrat⁹ spõsa iiuriaq̃ꝫ motus Euriti abegit ęquos. Iphitus euriti factũ vt erat suspicãs: cũ ad ęquos inuestigãdos in tyrithũ venisset: visus est ab hercule turri quandã altã ascendere speculatũ sicubi forte ęqui pascerent. Sed cũ nullos aspiceret: dicẽs falso culpatũ se furti hercules de turri ꝑcipitem iphitum dedit. Ob huius mortẽ hercules in morbũ cũ incidisset: in pilum ad neleũ profectus est hortans vt se mũdaret a cęde: hic cũ filios cõsuluisset: oẽs ꝑter Nestorẽ iuniorẽ minime purgandũ esse cẽsuerunt. Tũ hercules ad Deiphœbum hypoliti filiũ adiens vt purgaretur suasit. Sed cũ nequaquã sanari posset: deq̃ꝫ morbi cura apollinẽ cõsuleret: responsum est facilẽ eius valitudinis curã fore: si iusto venderetur pręcio: pecuniaq̃ꝫ exinde redacta iphiti liberis daretur. Coactus igitur oraculi responso parere cum quibusdam amicis in asiam nauigans sponte sua a quodam ex amicis venundatus seruus omphalę virginis factus filię Iardane eorũ reginę qui aliquando meonii: nũc lidii dicuntur pręcium iphiti filiis cum datũ esset Pristina valitudine recuperata Omphalæ seruiens omnes eius regionis latrones sustulit. Cecropas qui dicebantur ꝑdones regioni infestos partim peremit: partim omphalę victos tradidit Syleũ raptos ab se viatores ad opus vinearum cogẽtẽ ligone percussum cecidit: itonas latrocinantes Omphale patriã cõpescens vrbem eorum receptaculum expugnatã captamq̃ꝫ diruit. Cognita herculis virtute: & qs esset Omphale & liberũ fecit: & ex eo genuit filiũ Iamonẽ. Susceperat vero & ãtea seruus ex serua Cleolaũ. Post hęc cum in pelopõnesum transcendisset ad troiam cum exercitu contra laomedontem regem profectus est. hic cum Iasone prius militauerat ad vellus aureum promissisq̃ꝫ ob marinum monstrum ab se occisum ęquis frustratus est: quibus de rebus paulopost inter argonautas dicemus Iason cum bello occupatus postmodum opportunitate capta troianis arma intulit cum nauibus (vt aiunt quidam) magnis decem & octo vt Homerus tradit sex: filium triptolemum introducens dicentem. Herculem patrem equorum Laomedontis gratia cum

herculis morbus

Omphale Hercules seruiens

Bellum troianũ

Oicleus
Laomedon.
Priam⁹.
Thelamon
hesione
Herculis exilium
Tidarus

sex nauibus pauci sq viris illi cœpisse ciuitatem: & viris patriaz orbasse. Veniens ad troiam hercules cum copiis militum precessit ad vrbem Oicleo amphiarii filio prefecto classis relicto Laomedon improuiso hostium incursu preuentus copias pro temporis angustiis comparatas ad oppugnandas naues duxit: sperãs si illas incendisset: finem se bello positurum. His occurrens Oicleus commisso prelio occubuit. Reliqui ad naues refugientes classem procul a terra abegerunt. Laomedon reuersus initio ꝓpe vrbem cum herculis exercitu prelio & ipse & multi preterea pugnantes cecidere Hercules vi capta multos vrbe rebelli interfecit. Priamo solus enim filiorum patri consuluerat equos herculi pollicitos tradendos quoniam iustus videretur: regnum Illiensium permisit. Telamonem coronauit ob egregia virtutis merita tradita ei hesione laomedontis nata. Hic enim vi primus vrbem intrarat: cum hercules firmissimam muri arcis partem aggrederetur Deinde rediens in peloponnesum militauit ob negatum premium aduersus angeam. Commissa cum eliẽsibus pugnare infecta ad olenum rediit. Huius filia hippolita: cum axanio nupsisset: cœnans cum ceteris in nuptiis herculeis: euritionem centaurum conspecta eius cui vim inferebat iniuria interemit Redeuntem in tyrinthum herculem: Euristheus veluti sibi insidiantem accusans ex tyrintho vna cum alcmena Ephidea q ac iolao abire iussit. Coactus recedere cum his ad archadie ephineum diuertit: inde motus cum audisset pompam ex elide neptuno ad isthmum mitti cuius Euritus Angei dux erat. Euritum iuxta cleonam vbi nunc est herculis templum necauit. Deinceps bello aduersus Aelim moto occisoq Angeo rege: atq vrbe vi capta phileo angei filio regnum tradidit. Fuerat hic antea a patre pulsus quoniam arbiter inter eum & Herculeum factus p̃mium herculi dandum censuisset. Hippocoon postmodum ex sparta pepulit tyndari fratrem Eonium vero licymini herculis amicũ hippocoontis filii viginti numero interfecerunt. Qua re incensus herculis cum exercitu illos adhortus acri commissa pugna victoria potitus ẽ: plurimisq eorũ occisis spartæ vi capte tindarum Castoris ac pollucis patrem regem prefecit statuens vt ad eius posteros regnum spectaret. Ex herculis exercitu pauci admodum cecidere: in quis strenui fuerunt viri Iphitus: tiphus: Eiusq decem & septem numero filii. Tres enim tantum ex vi-

[Handwritten marginalia: "ipse enim primus ingressus est in urbem troianam"; "phineus"; "hippocoon"; "tyndarus"; "castor pollux"; "iphitus tipheus ... decem et septem filii herculis in pugna cecidere"]

ginti superfuerunt. Ex hostibus vero & ipse hippocoon & decez filii occubuerũt: magnusq̧ p̃terea spartiatarũ numerus. Ab hac expeditione in archadiam regressus ad aleã regẽ diuertit ibi cũ filiã Angeam ab se clam cognitam grauidam reliquisset ad stimphalon transit Aleus tumore ventris filię cognito q̃siuit quis eaz corrupuisset. Ab hercule vt erat vim illatam ferente fidem dictis abnuens pater cuidaz Nauclero amico in mari mergendã dedit Illa in nauim deducta cum esset iuxta parthenium montez vrgentibus partus doloribus in proximam siluam tanquã ad rem necessariam descendit: ibi cum peperisset. infante inter virgulta abscõdito nauiculam rediit: Cumq̧ ad Endaplium archadię portum peruenisset: saltem est prẹter spem consecuta Nauicularius enim illam mergere iuxta patris prẹceptum noluit. Sed dono dedit quibusdam ex caria in asiam profecturis: qui angeam secum vrbentes regi mysię Theuthranti tradidere: infantem in parthenio a matre relictum pastores quidam corithi regis: cum reperissẽt a cerua exibito vbere nutriri infantem ad regem detulerunt quem corithus vt filium educans Telephi (eo q̧ fuerit a cerua nutritus) nomen dedit: hic vir factus matrem inuestigans venit in delphos responsoq̧ accepto: vt in mysiam nauigaret ad Teuthrantum regem inuenta matre cognitoq̧ cuius esset filius magno in honore habitus est. Teuthrantus liberis masculis orbatus Argiopem natam Telepho despondit: instituitq̧ successorem regni. Hercules cum in phineo quinquennio fuisset filiorum licimnii iohidisq̧ fratris interitum ęgreferens sponte ex archadia ac peloponneso abiit. Cum plures eum archades sequerentur: in calidonem secessit: Non proles ei legitima: non vxor erant. desponsauit ergo Deianyram Oenei filiam meleagro de quo haud ab re erit paucis scribere iam defuncto. Oeneus in magna frumenti copia cum cęteris diis sola diana neglecta sacrificasset irata dea calidonium aprum ingenti magnitudine celebrem ad vastandam late patriam propinquam immisit. Ad hunc delendum Meleager ętate viribusq̧ integer pluribus assumptis secum sociis aprum iaculatus occisę bestię premium id erat animantis pellis omnium consensu tulit. Cum in venatione athlanta Schinei affuisset filia eius amore captus pellem veluti laudem occisę ferę sibi concessit. Quod factum qui vna venati fuerant thestei filii ęgreferentes aduenam eis fœminam prẹferri improbato meleag

Angea

Teleph

Deianyra.

Oeneus

Meleager.

Athlanta.

facto athlante per insidias cum in archadiam rediret pellem ab stulere. Meleager: tum amore motus: tum incensus ignominia athlante auxiliũ ferens primum raptores vt virtutis ab se datũ mulieri premium restituerunt. Horatius est eius verbis cõtẽptis omnes (ii erant Althee fratres) necauit: illa suorum cæde mœsta meleagrũ execrata est ab diis immortalibus: qui eius votum exaudierunt: filio mortem imprecata. Fabulantur quidam Meleagri ortu parcas noctu insomnis altheæ dixisse. tunc vite meleargi filii finem fore cum id lignum: is torris extinctus erat cõbureretur Oro puero existimans in eius ligni custodia filii salutem contineri diligenter custoditũ seruauit. Postmodũ fratrum morte irritatã torpore cõbusto ferũt causã iteritus filii extitisse. Cuius facti postea pœnitẽs laqueo vitã finiuit. Dum hec agerentur hippotus in oleno iratus filie peribie se ex matre grauidã afferẽti ad oeneũ in etholiã misit iubens vt eã q̃ primũ perimeret. At ille cũ recẽs vxor: filiusq decessisset: cõtẽpto patris mãdato illã vxorẽ cepit. Ex qua filius ortus est. Tydeus: Sed de his hactenus hercules in calidoniorũ gratiã fluuiũ acheloũ i aliũ cursũ diuertens plurimos agros ex aque irrigatione fertiles prestitit Cuius rei & poete quidam meminere scribentes cum atheloo herculẽ sub tauri spẽ certasse: qui cũ in cõgressu tauri alterũ cornu fregisset etholis illud quod amalthee cornu vocant dono dedit. Fructuum omnium vuarum malorũ aliorũq eiusmodi pomorũ copia repletum. Fingũt poete acheloi cornu fossam a fluuio ductam pomis vero & malis punicis ac racemis mõstrari regionis fertilitatem quam fluuii humor prestet & agros reddat feraciores Amalthee cornu durum esse aiũt: qua ex re operis eius labor notatur. Hercules presidia calidoniis ferens thesprotis illato bello & ephyram vrbem vi cœpit & phileum thesprotorum regem interfecit. Filiam vero eius ex qua genitus est ei Triptolemus captiuam cognouit. Triennio post deianyram vxorem sumptam in cena a vino concalefactus Eurinomnm puerum architelii filiũ ministrantem paruoq errore lapsum pugno ictum occidit inuitus. Qua ex re dolore perculsus calydonia cum vxore deianyra hyloq puero ex ea orto recessit. Cum itinere ad Euenum peruenisset flumen. Nessum centaurum reperit precio viatores flumen transuehentem. Hunc traductam deianyram violare conantem muliere viri opem implorante hercules sagitta transfixit: cum prius tamen Deianyrã cognouisset. Moriturus

Althea. laqueo vitam finiuit

Hippotus

Peribia

Tydeus

Achelous.

Amalthee cornu

triptolemus

phileus thesprotorum rex ab Hercule interfectus

Euinomus puer errore pugno ab Hercule occisus est

Euenus

Nessus.

Causa cur Hercules discesserit ex calidonia

ex vulnere pollicitus est ei se amoris medicamentum traditurum quo nullam preter se mulierem hercules aliam appeteret: iussit itaqꝫ semine quod ex eo exciderat cum oleo & sanguine ex sagitta defluente immixto herculis tunicam vngere. Quo dato consilio cum expirasset illa clam hercule quod mandatum erat assumpsit. Hercules transito fluuio cum ceyco trachim regi obuiasset apud eum diuertit archadum militum presidio fultus. Deinde cum philantus driopum rex templum apollinis delphicum diceretur violasse: vna cū meliensibus armis aduersus eum sumptis & regem peremit driopum: & incolis patria expulsis eorū agros meliensibus dedit. Filiam regis captiuam secum ducens compressit exqꝫ ea filium suscepit antilochum. procrearat etiam ex deianyra. Post hyllum filios duos Gleneam & diopitem. pulsi. Driopes quidam diuertentes ad Euboeam ciuitatem condidere Caryston. Alii in cyprū nauigantes vna cum cypris mansere. Reliq Euristhei herculis hostis presidio freti tris vrbes in peloponneso condidere. Asinē: Ermionē: Eionē. Orto deinde inter dorienses qui estiotes appellātur (iis Egineus imperabat laphytasqꝫ circa olympum habitantes: quibus rex erat coronus phoronei filius) bello cum preualerent copiis laphite dorienses ad herculem confugere: is in belli societatem accitus pollicita tertia doridis regionis parte ac regno permisso bellum vna cum doriensibus aduersus laphitas mouit. Milites archades qui apud eum semper erant secū ducens. Horum presidio vsus superatis prelio laphytis coronum regem peremit. Reliquos multis occisis e regione pro qua bellū suscitatum erat coegit excedere. His actis Egineū tertie prefecit parti sibi concesse mandans: vt eam suis posteris seruaret: in thracinam transiens Cyonum martis ab eo prouocatus peremit. Deiceps ab icono profectus per loca maritima ad ormenium regem cū peruenisset: eius filiam astydamiam sibi dari cōnubio petiit. Quam rem cum abnuisset sciens illi deianyram vxorem esse bellum hercules regi intulit. Captaqꝫ vrbe ac rege interfecto astydamiam captam stuprauit: genuitqꝫ ex ea filium ctisippum. his gestis in etholiam contra Euriti liberos: quoniam iole vxor ei antea negata fuerat Exercitum duxit: Cumqꝫ archades ei opitularentur vrbe capta Euriti filios occidit: Toxeum: Melionē ac Pythium: iolem captiuam secū ducens. Ex euboea in montē profectus est nomine Gineū: ibiqꝫ sacra facturus lycham domesticum quēdam ad vxorē deianyrā in trachinā misit: vt ei

Antilochus

Coronus

Astydamia.

ctisippus

Iole

vestem qua in sacris vti cõsueuerat afferret. Hęc cum a lychade a
more Ioles percepisset cupiens se omnibus amore preferri tunicã
iuxta centauri consilium tinxit: hanc a lycha rei inscio: delatam
hercules indutus medicamenti vi paulatim inualescente torque
ri maximo dolore cœpit. Virus.n.sagittę veneno vipereo infusę
corpus conficiens dolores ciebat immensos. Itaq; lycham vestis
latorem primum occidit: tum dimisso exercitu in trachinam ve=
nit: morboq; magis in diẽ ingrauescẽte in delphos lycinium ac
Deianyre mors. iolaum misit. Apollinem morbi remedia sciscitatum. Deianyra
calamitate herculis stupefacta cum causam tanti mali sciret a se
profectam laqueo excessit e vita. Responsum appollinis iubebat
ferri cum apparatu bellico herculem in oetam: ibiq; prope eum
ingentem strui pyram de reliquis inquit ioui curam fore. Qui cũ
iolao erant iussa Apollinis exequentes: quod futurum erat suspi
herculis mors cabantur. Hercules desperata salute in pyram cum ascendisset ro
gabat accedentes vt ignem subiicerent. Quod cum nullus aude=
Philoctetes. ret, solus Philoctetes in gratiã sagyttarum quas ei hercules reliqt
pyram succendit. Subitoq; fulminibus circundantibus pyra exu
sta est. Accedente iolao vt ossa colligeret: cum nullum pœnitus
repertum esset: credentes herculem secundum oraculi responsã
ad deos translatum: sibi vt heroi sacra quędam fecerunt. Inde
menetius ad trachinam reuersi. Menetius postmodum actoris filius hercu=
lis amic⁹ tauro capro arieteq; velut heroi imolatis: istituit vt sin
gulis annis herculi in opunto sacra fierent vtq; pro heroe cole=
retur. Cum idem thebei facerent: athenienses grecorum primi
vt deum sacrificiis herculem coluerunt: suæq; pietatis erga illum
deum exemplum reliquis prębentes. Vniuersam primum grę
Iunonis partus ciam deinde cæteras omnes gentes ad eius cultum conuertere.
Adiiciendum est superioribus iouem persuasisse iunoni: vt her=
culem se fingeret genuisse matrisq; erga eum deinceps beniuolẽ
tiam ostenderet: partum eiusmodi fuisse tradunt: iuno cum in le
ctum ascendisset sumptum iuxta corpus herculem per vestes in=
ferius in terram dimisit verum partum imitata. Sicut & nunc
vsq; in filiorum adoptatione obseruant barbari Iunonis opera
post hunc partum ferunt heben herculi nupsisse: de qua & poe=
ta post obitum scribit: ipse cũ diis immortalibus in delitiis versa=
Dii xii tur habens heben pulchros habentem pedes. Herculem vero
dñt nequaq̃ inter duodecim deos prout Iupiter prędixerat rece=
ptum. Fieri enim non poterat nisi vno ex duodecim prius pul=

so vt alter reciperetur: iniquum enim fore honorem vni tribui cũ alterius dei ignominia. Scriptis q̃ de hercule dici possũt Nũc argonautas cum quibus militauit hercules referamus.

Iason. Eson. Pelias.

IAsonem tradunt. Esonis filiũ extitisse nepotem peliæ Thessalorũ regis. Qui cũ eẽt robustus corpore animiq̃ pter cęteros suę ętatis elati aliquid agere optans mẽoria dignum ex superiorum exemplo maxĩeq̃ psei aliorũq̃ pluriũ quos ꝓpter externas expeditiones gestaq̃ pręclara immortalem gloriam assecutos intelligebat: exarsit animo ad illorum opera imitanda: itaq̃ communicato cum rege consilio pelias suo desiderio assensit. Non vt adolescentis gloriam augeret: sed sperans illum citius inbelli expeditione periturum. Se enim filiis masculis natura priuatum esse videbat. Fratrem timebat ne quando filii ope sibi regnoq̃ insidiaretur. Hanc suspitionẽ occultã tenens pollicitus est se belli auxilia laturum: si expeditionem pararet in colchos ad vulgatum vellus aureũ rapiendũ. Habitabatur tunc pontus a barbaris ac efferis nationibus infensisq̃ hospitibus cũ oẽs aduenas eo nauigantes interficerent. At iason laudis appetens cum certamen difficile non tamen pœnitus impossibili propositum videret sed quo maius esset: eo ampliori se gloria victorem fore necessaria ad id bellum parauit primum iuxta pelium nauem ędificauit magnitudine atq̃ apparatu longe maiori q̃ quę ad eam diem fieri consueuerãt. Erat eĩ antea paruarũ nauicularũ vsus Ad huius vero eximiã magnitudinem stupẽtibus oĩbus diffusa per gręciã eius rei fama multos egregios adolescentes vltro ad certamen & eius belli cõmunionẽ allexit: iason in aquã deductã nauẽ cũ necessariis ad nauigãdũ rebus fulcisset optimos eorũ q̃ secũ ire appetebãt elegit nũero quattuor & quinquaginta: ex eis clarissimi erãt. Castor & Pollux: hercules: Thelamõ: Orpheus: Athlantę schinei: pterea tespesii filii & ipse nauigii auctor iason. Nauis ergo dicta est vt q̃dã asserũt scriptores: ab argo eius architecto: qui etiã inter nauigandũ eius resarciendę curã cœperat. Vt alii ab eius velocitate. quã antiqui Argon appellabãt. Hi oẽs ducẽ sibi ꝑfecerũt herculẽ veluti omnium iudicio fortitudine & virtute pręstantiorem Deinde ex colcho nauigante atho ac samothracia pretergressis tempestate acti ad sygeũ troię appulere. Cũ in terrã descẽdissẽt virginem iuxta littus vinctam ob hanc vt ferunt causam reperetunt. Neptũnum tradunt propter operam ad ędificanda per-

Argo nauię.

castor, Hercules, pollux, Telamon orpheus, Athla[illegible]

hesione sors & liberatio.

gama ab eo vt fabulę tradunt impensam iratum laomedonti regi: e mari cete in terram misisse A quo maritima incolētes loca coloniqꝫ absumebantur. Peste p̄terea quę terrę fructus corrumperet propinquos agros afflixit. Omnibus ea calamitate territis cum tantis malis salus q̄reretur: laumedontem dicūt ad Apolline destinasse q̄situm rebus aduersis remedia. Responsum est ab oraculo: neptūni iram causā malorū esse: q̄ mitigaretur si puerū troiani sorte ductū cete traderēt vorandū itaqꝫ singulis in sortem coniectis cū in hesionē sors regis filiū cecidisset eo actus est laumedon natam in littore victam bellue futurum cibus exponere: interim argonautis in littus descēdētibus hercules visa puella cū rei causam cognosset vincla dissoluit: inqꝫ vrbē p̄fectus regi obtulit se id monstrum interfecturum. Laumedon accepta oblatione equos illi inuictos dono se daturum cū spopōdisset. Cete ab hercule petiit: hesione oblata conditione herculem ne liberatorem sequi: an in patria remanere malet cuꝫ hercule abire elegit: non tam vitę beneficio: q̄ timore ne iterum prodeunte cetę ad idem supplicium destinaretur. Hercules & donis quibus honorifice cumulatus fuerat: ac equis hesioneqꝫ penes laumedontem quo͛d reuerteretur ex colcho relictis cum argonautis ad destinatum certamen profectus est. Magna iterim tempestate cohorta cęteris salutem desperantibus solum orphea tradunt religionis peritum vota pro salute samothracibus fecisse extemploqꝫ tēpestate sedata: cum duo astra supra pollucis & castoris capita cecidissent omēs eo miraculo stupentes credidisse deorū prouidentia se a periculis exemptos. Quo facto contigit vt ęquos postmodū magis agitaret tēpestas samothracibus vota pro salute facerent: astraqꝫ apparentia ad Castorem pollucēqꝫ referrent: inde sedato mari in thraciaꝫ ad regnum phinei transcendentes duos adolescentes offendunt: qui verberibus cęsi vt viui in terrā effoderentur pœnā expectabant. Filii hierāt phinei et Cleopatre quā ex orithia Erithei ac borea natā ferunt. Verum odio ac falsis nouercę calumniis inique a parente ad eas damnabantur pœnas. Duxerat vxorem phineus ideam dardani scytharum regis filiam: cuius amore captus voluntati eius assentiebatur: huic nouercę in gratiam matris priuigni ira moti vim intulerunt. Argonautis ad rem nouam stupentibus aiunt adolescentes inter tormenta ab eis veluti diis auxilium implarasse: & simul causam dixisse paternę iniquitatis orantes vt se ab iniu-

Orphei vota p̄ argonautus.

Phinei filii Cleopatra idea

qua ex(s)perent forte. His phineus cum occurrisset vetuit ne quid contra suũ decretũ voluntatẽq; agerent nullũ.n. patrẽ ait de filiis sponte suppliciũ sumere: nisi amorem in liberos paternum magnitudo scelerum superaret interim qui cum hercule in naui erant boreades cleopatre fratres tradunt ꝓpter cognitionem primos enaui auxiliũ adolescẽtibus tulisse: eisq; a vinclis liberatis obsistẽtes tãtũ occidisse barbaros: phineus ad pugnã cũ venisset barbaris auxilia ferẽtibus herculẽ ferũt acriter ꝑceteris pugnantẽ & ipo phineo: & filiis obtrũcatis captaq; regia & liberasse cleopatrã: & filiis paternũ regnũ restituisse: qb⁹ de nouerca suppliciũ sũpturis suasit hercules: vt ad patrẽ in scythiã mitterent rogarẽt q; vt ipse ob filię in se iniurias puniẽdę actor eẽt. Quo facto scythia natã morte mulctauit. Cleopatrę filię apd̃ thracas suę modestię gloriã tulere. Non ignoro quosdã priscarũ rerũ scriptores tradere filios a patre phineo excecatos & phineũ quoq; a borea priuatũ visu herculẽ ꝑterea ad hydrã in asiã ascẽdẽtẽ in eis locis ab argonautis relictũ. Dissentiunt sane in historia priscis rebus recẽsẽdis: vt haud mirandũ sit: si quis veteris historię auctor a poetis reliquisq; scribentibus quandoq; discrepet. Verum phineidas tradunt regno cleopatrę matri permisso e thracia cũ argonautis in pontum profectos: ipsos autem nauem ad tauricã applicuisse ignota incolentium feritate. Mos enim erat eius regionis barbaris aduenas nauibus aduectos dianę sacrificare. Apud quos aiunt iphigeniam postmodum huius deę sacerdotem homines ad eius aram mactare solitam presens postulat historia: vt causę huius aduenas sacrificandi ritus referantur a nobis pręsertim cum argonautarum transitum hic maxime locus spectet. Solem ferunt duos procreasse pueros Aetam ac Persen. Aeta in colcho regnauit: in taurica perses crudeles ambo efferriq;. Ex perese hecate orta est superans audacia immanitateq; patrem. Vtq; cruciatu hominũ lęta eos pro feris appetere sagittis consueuerit: Sed ad venena mortifera conficienda summum studiũ operãq; impendens prima aconitũ inuenit Vim naturamq; cuiusq; veneni in cibis: quos aduenis dabat experta. His rebus admodum edocta primum veneno patrem sustulit. Deinde regno assumpto templum statuit dianę cui nauigantes hospites sacrificabat existimans ea crudelitate suum nomen clarius futurum: post hęc nupsit aete genuitq; liberos tres Circẽ: Medeã: & Egialeũ. Circe ad omnis generis venenorum

Boreades.

Taurica diana.

solis filii

Circe.
Medea.
Egiale⁹

curā versa multarum herbarum radicumq; varias vires mirabilesq; repit. Et quāuis a matre hecate in plurimis instructa esset tamen multis ab se de nouo adinuentis omnibus in ea re pręstitit. Hec samatarum regi quos quidam scythas dicunt cum nupsisset primum veneno virū abstulit. Deinde regno capto multa vi crudelitateq; subditos vexauit. Quibus rebus regno expulsam quidam scriptores ad occeani quandam desertam insulā cū mulieribus q̄ eam secute erant confugisse. Quidam ad italiam venisse tradunt: inq; eo promontorio: quod nunc quoq; ab illa circeum vocetur recedisse. Medeam quoq; tum a matre tū a sorore singula beneficia edoctam diuersis moribus vixisse ferunt Nam & hospites eripiebat a vitę discrimine: & sępe apud patrē pręcibus & gratia pro damnatorum salute intercedebat. Quandoq; ipsamet ex custodia captos dimittens. Aetā ferūt tū sua natura tum vxoris suasu crudelē necandorū hospitū cōsuetudinē seruasse: medeā vero cū magnis in diē parentū aduersa crudelitati ab aeta ob filię timorē in liberā custodiā destinatā Illa ad solis templū (id in littore sitū erat) cōfugit. Quo tēpore argonautę a taurica in pōtum noctu delati ad tēplū peruenere. Ibi medeam iuxta littus abulātem cū inuenissent: ab ea de hospitum cęde edocti virginis humanitatē collaudarūt. Deinde aduētus sui cā medeę palam facta illa imminens a patre periculū crudelitatemq; in hospites vt cauerent admonuit. Communicato consilio medea se adiutricem ad perficiendum certamen propositum pollicita est Iason iureiurando data fide vxorem sibi illam quo ad vita superstes esset futuram spopondit. Tum noctu argonautę relictis tēplo custodibus cum medea ad vellus aureum profecti sunt. De quo vt apertius scribatur pręsens historia ne quid ex his omittatur: quę ad ipsius cognitionē spectat requirit. Phrixum athamantis aiūt nouercę insidias declinantem vna cum sorore hella e gręcia fuisse: tranfretantibus illis iuxta quoddam deorū oraculum ex europa in asiam super aureo ariete virginem in mare delapsam dedisse hellesponto nomen: phrixum in pontum proficiscentē delatum in colchida: qui cum secundum oraculum arietem sacrificasset pellem in templo martis suspendit. Postmodum aeta in ponto regnāte responso datum est illum tunc mortem obiturum cum externi nauigio delati aureum vellus sustulissent. Hac ex causa tum vero innata crudelitate ostentauit se hospites sacrificare: vt diuulgata tanti scele-

Medeę i dānatos gratia.

Solis tēplum.

Iasonis & Medeę conuentio.

Phrixus & Helle cūaureo vellere nouerca lesisidias euitarunt.

Circe uir(um) ue(neno) abstulit

Circeum promontorium

ris fama externi omnes cum accessum abhorrerent. Templũ quoq͛ muro circundedit: custodesq͛ plures apposuit ex taurica accitos: de quibus a grecis mirande fabulę finguntur. Decantatum enim est tauros ignem spirantes circa tẽplũ esse. A drachone insuper custodiri vellus. Verũ taurorũ nomen a custodum robore traductum est a crudelitate vero cędis hospitum tauros ignem efflare confictum modo simili cum templi custos dracho appellaretur traduxerunt poetę admirandas stupendasq͛ eius animãtis fabulas. Similiter & de phrixo quoq͛ fabulę cõfictę sunt. Quippe nauigasse eum ferũt quidam in naui: cuius in prora signum fuerit arietis. Quod helles moleste ferens cũ in sponda nauis incumberet in mare decidit. Alii tradunt. Gambrũ scytharũ regem in colchos quo tempore phrixus cuꝫ pedagogo captus fuerit aduectũ: cum adolescentem dilexisset dono illum ab acta cœpisse. eumq͛ vt legitimum ab se filium educatum regni heredem relictum. Pedagogum (is aries vocabatur) sacrificatum diis eiusq͛ pellem a cadauere euulsam de more templo fuisse affixam. Deinde responso tradito se tũc moriturum cum aduentantes hospites arietis pellem sustulissent: regem aiunt adhibitis templo custodibus eam quo diligentius seruaretur deaurasse. Sed hęc legentibus suo arbitratu iudicare licet. Cęterum medeam tradunt argonautas ad templum deduxisse martis longe ab vrbe Sybari colchorum regia stadiis septuaginta. Accedentem ad fores templi medeam appellati taurica lingua ab ea milites apertis ianuis vt regis filiam introduxerũt: argonautę tẽplũ simul ingressi eductis ensibus cũ plures ex barbaris occidissent: aliis improuisa re territis diffugiẽtibusq͛ erepta aurea pelle e vestigio ad nauẽ reuersi sunt Medea drachonem pellis custodię incubãtẽ semperq͛: vt fabulę ferunt vigilẽ veneno pimẽs vna cũ Iasone mare cõscẽdit. Re ab his q diffugerũt aete nunciata afferũt eũ cũ his q ĩ promptu erãt militibus grecos insecutũ plures iuxta littus comperisse. Quibus cũ primo ipetu pugna cõmissa iphitus Euristhei qui herculi certamina iperauerat frater cecidit. Cęteris deinceps cũ suis auxilio accurrissent instaurato certamine rex est a meleagro occisus. Superantibus grecis reliq colchorũ in fugã versi magna ex parte iteriere. Optimus tñ quisq͛ vulneratus est: Iason laertes athlante ac Thespiades. Quos diebus paucis medea radicibus herbisq͛ curauit. Deiceps cũ recuperata valitudine nauigasset iã mediũ põticũ mare tenẽtes ingẽs tẽpestas magno cũ piculo adorta ẽ. Tum

Thauri igniferi
Dracho custos
Phrixi naues
Sybaris
Velleris aurei ereptio
Aete mors

ab Orpheo quēadmodū antea voto Samothracibus facto quie-
Glauc⁹. deus
uerunt venti: appuit quoq; iuxta nauē maritimus glaucus: qui
duabus noctib⁹ totidēq; diebus cōtinuo nauē comitatus & futu
ra herculi certamina & imortalitatē pdixit: tidaridis vero q; dio
scuri vocarētur: deorūq; honores ab hominibus essent consecu-
turi. Deniq; cum omnes argonautas nomine appellasset: dixisset
q; votis orphei ab diis se missum: qui eis futura prediceret: con-
sulere se illis ait: cū primū ī patriā venissent: vota diis persolue-
rent p salute iam bis ab illis suscepta. Argonautę cū ad hostiū pō
bizānus rex bizā tium.
ti peruenissent: ad orā appulere: cui tūc iperabat byzātus: a quo
vrbs byzantium est appellata: ibi erecta ara cum diis vota persol
uissent: locum consecrarūt: quem etiam nunc nauigantes colunt
hercules ad troiā laomedon.
deinde mare ingressi per propontidem hellespontumq; ad troiā
delati sunt. Hic hercules fratre iphiclo ac Thelamone ad ciuitatē
missis equos hesionemq; iuxta promissa postulatum tradūt lao
medontem oratores captos trusisse in carcerem: reliquos argo-
nautas per insidias occidere voluisse: cuius rei omnes pter pria-
mum filios adiutores se prębuere. Hic solus contradixit: asserens
seruandam esse hospitibus promissorum fidem: atq; ęquos soro
remq; esse tradendos. A qua sententia cum auersi essent: fert pria
mus duos in carcerem ad Telamonem enses clam detulisse: nar
rataq; patris voluntate extitisse eis cau[s]a salutis. Nam illi custodi
bus interfectis ad mare fugientes exposito singulatim sociis lao
medontis cōsilio vna cum eis regi qui cū militibus ex vrbe sī ad-
uersus pdierat occurrerunt: acri certamine commisso cum argo-
nautę virtute superiores essent: ferunt herculē p cęteris fortiter pu
priamus
gnantem & occidisse laomedōtē & primo impetu vrbe capta ī re
gis insidiarum conscios animaduertisse. Deinde priamo vt viro
iusto amicoq; regno tradito cum reliquis argonautis discessisse
Nonnulli ex antiquis tradunt poetis ab hercule non cum argo-
nautis sed solo cum nauibus sex ęquorum gratia profecto troiaʒ
deletā. Quod & homerus videtur in suis carminibus sentire: scri-
bens herculē ęquorū laomedontis gratia sex propriis nauibus &
viris paucis ciuitatem ab se expugnatam cœpisse. Argonautas a
troia tradūt in samothraciam delatos redditis magnis diis votis
iterū in tēplo posuisse phialas: quę hucusq; seruantur. Eorū redi
tu adhuc apud thessalos ignoto diuulgatam aiunt esse famam
omnes qui cum Iasone in pontum nauigarant occidione occi-
sos esse. Itaq; pelia tēpus esse ratus cęteros quorum erat priuare

regno primo Iasonis patrem sanguinem tauri bibere compulit Fratrem promachum adhuc puerum occidit. Amphinomes mater morti destinata virili animo rem ausa memoratu dignã Cuz ad interiora regię cõfugisset orans deos: vt tãtę ipietati merita pœnia darẽt: ense pectus trãsfixit. Hoc pelias pacto oĩ iasonis progenie sublata cito suorũ scelerũ pœnas luit. Nam cũ iasõ in thessaliã ad ormũ haud lõge ab colcho locũ vrbẽ egrediẽtibus occultũ noctu appulisset. impiã suorũ cognouit cędẽ argonautis suã operã ad tãtũ scelus vlciscendũ pollicẽtibus oiaq; subire paratis discrimina haud parua inter eos dubitatio incidit: subito ne vi ĩ vrbem irruendum esset deq; improuiso rex armis appendus an arcessendi a suis milites: cõmuniq; bello res esset agenda Haud enim possibile fore ab tris & quinquaginta viris superari regem posse: cui plurimę auxilia vrbes ferrunt. Cum hęc agitarentur fertur medea pollicita esse suis se peliam necaturam dolis: regiamq; se illis sine periculo traditura. His verbis admirati omnes cum modum sui consilii quererent respõdisse medeam dicunt secum attulisse plura mirandęq; virtutis venena: tum a matre hecatę: tum a circe sorore: quibus nunq̃ antea ad hominum perniciem vti voluisset reperta. Nunc vero eorum causa facile se id scelus pelię (si velint) vlturam & simul quę actura esset singulatim cum prędixisset: a regia insuper maritimę spelũcę custodibus signum perfectę eri se daturam asseruit fumũ die: noctu ignem: igitur parata caua dianę imaginę varia venenorum genera in ea abscondit. Deinde capillos suos quibusdam medicamentis canos reddens ita faciem corpusq; rugosum effecit vt aspicientibus quędam senior anus videretur. Sumpta deide quã (stupendo quodam apud vulgus modo) condiderat dianę statua in vrbem profecta omnes ad superstitionem commouit. Cum veluti fantastica videretur singulis per vicos ad spectandũ concurrentibus hortabatur vt pie deum suscipeient colerentq; Accessisse enim eam ab hyperboreis & regis & ciuitatis bono cum singuli deum sacris venerarentur vniuersus tanquã debacchatus populus medeã in regiam deduxit. Hęc res & pelię superstitionem iniecit & filię in eum stuporem medeę pstigiis deducti sunt vt persuaderentur p̃sentem deam fœlicitatem regię pbituram. Asserebat enim dianam a draconibus per aerem delatam magnam orbis partem circuisse. Vt autẽ perpetuo coleretur elegisse omniũ regũ piissimum. Mandasse insuper sibi deã:

Pmachus. Amphinomes.

Medeę ad peliã aduẽtus

vt senectam pelię quibusdam pharnacis ablatam in adolescenti am verteret multorumq; annorum vitam beatam diisq; acceptam pręberet Atq; verba cum rex veluti miranda obstupesceret iussit Medęam in seipsa vt fides ei haberetur: quod dixerat experiri: illa petens vt pura vna ex filiabus afferretur aqua: cũ se ex thalamo inclusisset vnxissetq; corpus herbarum viribus in priorem ętatem restituta est Quę res & regem & omnes quid id aspexerant ad stuporem perduxit Videbatur enim non nisi deorum quadam prouidentia senectutem in virginis ętatem pulcherrimeq; fuisse conuersam Fecisse quoq; asserunt eam quibusdam incãtationibus vt draconum species dea p aerẽ ab hypboreis vecta apud peliã diuertere videretur. Hęc cum pręter naturam putarent humanã cũq; pelias plurimi Medeã faceret existimaretq; illam verã loqui aiunt omnibus singulatim filiabus mãdasse: vt volũtati imperioq; medeę parerent. Non eñ decere regis corpus seruorũ manibus tractari: sed filiarũ obsequio deorum beneficio potiri. Diligenter igr filias obsequi medeę imperauit: quicquid circa sui corporis curã mãdaret. Sequente nocte cũ pelias dormitũ esset aiunt dixisse Medeam necesse esse vt pelię corpus in vase ęneo coqueret. Quod cum acturę essent virgines vna experimẽto aliquod fidẽ verbis suis fieri postulauit. Aries aderat multis annis domi nutritus quẽ virginibus pollicita est si illum prius decoxissent: in agnũ se postea restiturã. Cum virgines ãnuissẽt ferũt medeã arietis decoxisse corpus in frustra diuisũ ac venenis quibusdã ex lebete agni speciẽ eduxisse. Quo facto fides medeę habita adolescentes omnes pręter. Alcestem quę impietatem facti abnuit ad interficiendum peliam induxit Tum medeam dicunt: ne pelię corpus aut inciderent aut coquerent edixisse. Simulans vero prius votum lunę esse faciendum virginis supra culmen regię cum lampadibus ascendere secum iussit: ibi colchorum lingua longa ad terendum tempus oratione habita signum dedit argonautis rei conficiendę tempus adesse illi igne e speculo conspecto existimantes regem defunctũ cursu vrbem petentes mœniaq; ingressi strictis ensibus ad regiam profecti sunt vigilibus qui obstiterant interfectis. Virgines quæ antea ad decoquendum patrem e tecto descenderant Iasone cęterisq; argonautis in regia pręter spem conspectis sua calamitate admodum afflictabantur. Neq; enim medeę facinus vlcisci poterant neq; erratum suum corrigere.

Aries in agnũ

Alcestes pietas.

Itaq; cum sibi mortem consciscere vellent. Iasoni earum misertus a proposito reuocauit solatus: non sponte eas errasse vel malitia sed errore deliquisse. Omnes deinde benigne consanguineas allocutus bono animo esse iussit populo ad contionem vocato culpam gestorum in peliam reiecit. Se enim minori ait q̃ passus eēt pœna priores iniurias vltū. Se peliȩ cuilibet filiorū paternū regnū traditurū. Filiarū vero p̲ earū dignitate curā se habiturū spōdit. Quod & paulopost effecit egregiis eas despondens viris. Nam alcestem priorem filiam nuptui postmodū dedit Admeto: Feriti: Thessalo: Amphinomen: Arobremoni Leōtei fratri: Euadnē vero oeneo cephali tūc phoceorum regis. His actis cum argonautis ad Ischinū peloponnesi nauigans sacra fecit neptuno cui nauem argo dedicauit. Cum ingens eius fama esset apud corynthiorum regem Creontem ad eum diuertens secum vitȩ reliquum tempus egit corynthi. Cogitantibus argonautis in patriā abire herculem ferunt hortatum esse ad res magne fortunȩ obeundas adegitq; ut iureiurando pollicerentur alterum alteri si opus esset auxilio fore. Elegisse autem clarissimum grȩciȩ locum ad statuenda certamina concursusq; hominum celebrandos. Id q; certamen maximo deorum Ioui olympio consecrasse. Cum argonautȩ omnes in fœdus communis prȩsidii iurassent instituendorum cura herculi demandata illum elegisse aiunt ad hominum conuentus eleorum regionem iuxta alphei flumen. Vnde iuxta eum loca maximo deorum sacrata olympia ab eo appellantur: cum ȩquorum certamen palestramq; instituisset modo certaminum statuto vrbes propinquas ad deorum spectacula exiuit. Ex gloria famaq; herculis expectatione certaminum olympicorum vulgata grȩcorum omnium qui clari essent eo cōcursus fuit plurimis quoq; variis ex vrbibus Herculis amicitiam secutis cum singuli eius virtutem bellicamq; disciplinam admirarentur: ideoq; vltro se comites periculorum obtulissent: qui breui optimum exercitium confecit. Quo omni peragrato orbe ob plurima in homines collata merita immortalitatem meruit: poetȩ vero fabulis assueti miranda quedam canētes herculem solum absq; armis fabulantur decantata orbis monstra perdomuisse. Sed de his antea scripsimus. Nunc ad Iasonem reuertamur. Hunc corynthi tradunt cum annis decem cum Medea vixisset genuisse ex ea filios priores duos didimum Thessalum:

Creū corynthiorum rex

Olipia

Filii Iasonis & medeȩ.

Alcymenum his posteriorem tertium Tissandrum quo tempore aiunt medeam magno in honore non solũ propter speciem qua eminebat sed propter prudẽtiã cęterasq; quibus ornata erat virtutes a viro habitã esse: paulatim deinde ętate decorẽ forme auferente: iason Glauce Creontis filię amore captus virginẽ nuptui a patre petiit. Annuente creonte certũq; nuptiarum statuente diem Iason medeę nititur spontaneum diuortiũ suadere. Ait enim cupere se illam vxorem ducere non in eius contemptum: sed vt filios suos in domum regiam ea cognatione introduceret Egre verba hęc ferente medea deosq; testes iuramenti pręstiti appellante. Iason suscepti beneficii oblitus creontis filia vxore sumpta medeam vrbe expulit. Illa cum a recessu die; vnũ a creõte petisset noctu regiam ingressa certis medicamentis immutata facie domum incendit radice quadam a circe inuenta ea virtute vt incensus ignis nequiret extingui. Repente conflagrante regia Iasonem exiluisse tradunt glaucã creontem: q; igne absumptos. Quidam scriptores volunt medeę filios dona quędã sponte attulisse venenis illita: quę cum illa corpori applicuisset: & incidisse in morbum & patrẽ auxiliũ cũ filię ferentem corpori illius hesisset e vestigio expirasse. His haud quaq̃ acquiescens medea inq; Iasonis vltionẽ intenta adeo ira amor crudelitasq; i ea exarserãt postq̃ illum flammas euasisse cognouit animum morti filiorum in patris calamitatẽ adiecit. Omnes vno qui aufugit excepto natos iugulauit: eorumq; corpora sepeliuit i iunonis templo: deinde fidissimis sociis fugę assumptis medea nocte ex coryntho fugiens thebas ad herculem venit. Hic eorum quę in colcho promissa erant sponso factus se ei auxilio futurum iuxta datam fidem promisit. Iason filiis vxoreq; priuatus cẽsentibus omnibus eum iuste plecti cum doloris vim ferre nõ posset sibi mortem consciuit. Corinthii casus atrocitate obstupefacti cum de sepulchro puerorum dubitarent ad pythium quid de adolescentum corporibus agendum esset consultum misere. Mandatum a deo est sepeliri eos in iunonis templo atq; heroum honoribus coli: quo facto aiunt Thessalum qui cędem matris effugerat: in corinthum redisse. Deinde in colchum iasonis patriam reuersum vbi cum reperisset pelie filios: recenter interisse regnum heneri debitum suscipiens subditos ex suo nomine thessalos appellauit. Nec vero ambiguos de thessalorum nomine non idem sentire omnes sed varias ferri opiniones: de quibus postmodum

Glauca

Iasonis mors.

suo loco differemus. Medea cum thebis herculem in insaniam versum ab eoq; filios occisos reperisset medicamētis illum ab eo morbo liberauit. Deīn cū euristhei pceptis herculis patēdū esset omni eius auxilii spe amissa athenas ad ęgeum pandionis cōfugit. Ferūt quidā ab ęgeo cognitam filiā genuisse medū qui post modū medię imperauit. Alii ab ippeto creontis accusatā omninoq; absolutam. Deinde cū Theseus ex trizeno athenas transisset de beneficio accusatā fuisse: exq; athenis migrare cōpulsam Verū pollicente ęgeo se eā tuto quo vellet missurū phœniceā elegit. Quo & delata est: inde ad superiores asię partes trāsiens cuidā clarissimo hesit regi. Ex quo filium peperit medū q post pr̄is obitū regno succedēs & rex fuit egregius: & populos ab se denominauit medos. Tragędi postmodū miranda quędaʒ de medea variaq; ediderunt. Quidam in gratiam atheniensium medeam aiunt susceptū ex ęgeo medum in colchos aduexisse incolumē. Cūq; eo tēpore aeta a fratre perseo vi regno pulsus esset medeę opera quę perseum sustulit medum regno prępositū. Auctis deinde regni viribus medum plurimis asię locis: q̄ supra pontū est peragratis subiecisse eam quę ab ipso media sit appellata. Recensere autem quę de medea scripta sunt singula & longum esset & minime necessarium. Verum quę de argonautis supersunt prioribus adiiciamus. Non enim pauci: tum veteres: tum posteriores scriptores: inter quos est & Thimeus tradūt argonautas post captum aureum vellus cum aeta nauibus hostia pōti obsedisset. Rem mirificam fuisse aggressos & historia dignam: nauigantes enim per flumen tanaim ad eius fontes iuxta quendam locum naui per terram ad alium fluuium tracta in oceanum versus arctum per eius decursum delatos ferunt. Postmodum terra a sinistris relicta cum ad gades peruenissent: nostrū mare igressi in patriā reuerterūt. Horū vestigia ferunt q iuxta oceanum habitātes inter deos pręcipue pollucē castorē colunt. Traditūʒ enim est illis a priscis vsq; temporibus hos deos pręsentes in oceano nauigantibus adesse. Esse quoq; iuxta oceanum loca: quę varia tū ab argonautis: tū a dioscuris nomina sumpsissent. Epirus insup: quę est intra gades expressa redditus illorum continet vestigia. Hi iuxta tyrreniū nauigantes ad insulā venere: quā dicunt ethaliam vbi optimū eorum locoruʒ portum a naui quod nomen ad hęc tempora permansit argoon appellarunt. Similiter iuxta tyrreniam portus octingentis procul ab roma stadiis thelamō est co

Medeę in herculē bn̄ficiuʒ

Medus

Res noti tia digna

Castor Pollux

ethaliam

gnominatus: insuper iuxta formias Italię aeta dicta caieta est. Postea in syrtes vento acti: cũ a Tritono libię rege naturam eius pelagi percepissent declinato periculo tripodem ei ęneum dono dedere litteris priscis insculptũ: quod adhuc apud hesperios seruari dicunt. Neq3 vero omittendum videtur quod quidã scriptores pro vero tradunt argonautas per hystrum nauigantes atq3 ad eius fontes delatos postea ad asinum adriaticum peruenisse. Hos tẽpus redarguit existimãtes hystrum pluribus hostiis in pontum defluentem: eũq3 qui in hadriam descendit ab eisdem locis decursus initium sumere. Romanis cum his gentibus bellum q̃ hystruz incolunt gerentibus eius fontes quadraginta stadia a mari procul inuenti sunt. Verum nominis fluuiorum similitudo causam erroris scribentibus dedit. Argonautarum herculisq3 gestis e nobis descriptis filii quoq3 recensendi sunt: hi post Herculis obitum apud regem Ceycum in trachina consedere. Cum hilus aliiq3 fratres quidam iam viri euasissent veritus Euristheus ne cuz omnes ad eam ętatem peruenissent imperio micenarum priuarent cupiensq3 omnis eos grecia pelli. Ceyco nisi & herculidas & licymnii filios. Iolaum insuper ac omnes archades qui cũ hercule militassent eiiceret bellum indixit At ipsi euristheo impares viribus decreuerunt sponte trachinam relinquere. Adeuntes plures ciuitates: quę pręclare erant rogitantesq3: vt se in vrbem reciperent cęteris timore recusantibus a solis atheniensibus insita humanitate suscepti sunt tricyrintho illis vrbe (quę tetrapolis nominatur) ad habitandum concessa. Postea cum herculis filii omnes ętate matura essent, prudentia adolescentibus vt ab hercule genitis innata Euristheus eorũ incremẽto inuidẽs magno exercitu aduersus illos profectus est. Herculide atheniensium pręsidio fulti iolaum, theseum hylumq3 duces belli constituentes: acię Euristheum superarent Multi in ea pugna Euristheum secuti occubuerunt: ipse curru fugiens ab hylo herculis filio occisus est. Filii quoq3 euristhei in ea pugna omnes cecidere Herculide post euristheum insigni prelio deuictum mutuo consilio auxilioq3 aduersus peloponnesum duce Iolao mouerunt bellum. Athreus post euristhei obitum capto micenarum regno accitisq3 togatis ac quibusdam aliis belli sociis herculis filiis occurrit. Apud isthmum cum vtriq3 exercitus conuenissent hylus hostem quicunq3 is esset ad certamen ea conditione prouocauit: vt si ipse vicisset euristhei regnum filiis herculis cederet. Si vero occu

Ceycus rex

Herculidae

Tricyrinthus.

herculis filii

euristhei mors

athreus

buiſſet heraclides fœdus ſeruantes in corinthum redirent. Pau lopoſt licymnius cũ filiis herculis ac triptolemo apud agros ſpõ te illos ſuſcipientes manſit. Reliqui qui in tricorintho ſederant decurſis ex pacto annis in peloponneſum tranſierunt. Quorũ res ſuo referentur tempore: Alcmena thebas profecta cum eua nuiſſet a thebanis deorum honoribus culta eſt. Cæteri herculi- de repetita ab Eginio Dori filio ei credita patris hereditate apũ doreos concedere. Triptolemum in argis commorantem fe- runt licymnio electionis orta contentione occiſum. Qua ex ce- de ex argis fugiens Rhodum applicuit. Hanc inſulam incole bant tum greci ab Triopato phorbantis filio deducti. Quam ille communi accolarũ conſilio cum in tres partes diuiſiſſet. tres in ea condidit ciuitates Lindũ Iliſum: Camirũ. Imperauit autẽ omni inſulę ob gloriam nomenq́ paternũ: ad demũ cum Aga- mẽnone ad troianum bellum ꝓfectus: poſteaq̃ de Hercule filiiſ q̃ rettulimus: locus ſe offert: vt Theſei: qui herculis certaminu3 imitator fuit geſta narrantur. Natus ex ęthra pitthei filia ac nep tunno in trizena nutritus eſt penes pitheum maternum auum ac ſigna prout ferunt fabulę ab ęgeo ſub petra poſita recogno- ſcens athenas venit. Deinde mare ingreſſus vt herculis virtutes imitaretur ad ea certamina adiecit animumque laudem & glo riam ſibi eſſent allatura: & primũ cũ qui dicebatur chorynetus heſternorum interfectorem ſuſtulit: hoc vſum cognomine a co- ryna quod genus armorum eſt ad vlciſcendum accomodatum Secundum qui in iſthmo erat Schinon qui duas flexas pinus at q̃ vtriq́ alligato hominis brachio ſurſum dimittens corpus vi diſcerptu3 maximo cruciatu afficiebat. Tertius fuit a theſeo in teremptus in crommyone aper ſilueſtris: a quo plures interibãt viribus ac magnitudine preſtãtes. Deleuit inſuper Scyronem ha bitantem ea loca megarę: quę ab eo ſaxa ſcyronia vocãtur. Hic viatores cogebat: vt ſeipſos pręcipiti iactarent loco deductos ſupra ſcopulũ abruptũ hoies calce in mare iuxta chelonem pro iiciebat. Suſtulit etiam iuxta eleuſinã Certionẽ certamẽ cũ prę- ſentibus: atq́ ab ſe victos perimentẽ. Deinceps procuſtem occi dit in eo loco terrę atticę: qui dicitur Curdalus habitantem. Hic viatores cogebat ſupra lectum aliquẽ aſcendere. Quo ſi lon giores erant parte ſupereminente amputabantur: qui vero bre- uiores pedib⁹ diſtẽdebant. A qua re ꝓcuſtis cognominat⁹ ẽ His actis athenas veniens ęgeum propter ſigna cognouit. Tum

Licymnius. | Alcmena dea. | Herculide | Theſei geſta. | Chorynetus.

Lindum | iliſum | Camirum | ethra | pitheo in trizena et terrus | Chorynetus primus per Teseo in terfectus. | Schinon 2o a theseo interfectus 2 ho ta [illegible] | Aper silvestris a teseo interfectus | Scyro | Cercion | Curdalus | procustis

marathoniũ taurũ ab hercule ex creta in pelopõnesum traductũ athenas ab se victum aduexit. quem ęgeus sacrauit Apollini. Superest vt de minotauro: quo thesei gesta absoluantur ab eo in

Genealogia te ctami

terfecto referamus. Oportet enim temporibus: quę a nobis explicata sunt contigua quo notior fiat historia describi Tectamus Dori filii Elleni ex deucalione orti cum ęolis ac pelasgis in cretam nauigans insulę imperauit. Sumpta cretę in vxorem: filiũ Asterium creauit. Quo in creta regnante Iupiter (vt aiunt) europam ex phœnicia raptam supra taurum detulit in cretam: ex ea tres genuit liberos. Minoem: Rhadamantum Sarpedonẽ: Asterius deinceps prole carens cum vxorem duxisset europam Iouis adoptatis filiis regni eos reliquit successores. Horum rhadamã

Europę filii.

tus cretensibus leges dedit Minos suscepto regno cum itonem lictii filiam vxorem cœpisset: genuit ex ea licastum. Hic quoq; cum regnaret in creta ida coribanti filia vxore ducta secundum minoem genuit: quem nonnulli iouis filium tradunt. Hic primus grecorum parata classe maris imperio potitus est. Cum despondisset pasiphen solis cretęq; filiam: suscepit Deucalionem Crateum: Androgeum: & Ariadnem pluresq; naturales liberos. Androgeus cum athenas consensu atheniensium omnium concessisset ęgeo regnãte: inq; certaminibus superaret athle

Androgeus.

tas omnes in consuetudinem pallantis filiorum venit. At ęgeus suspicans ne quando propter Androgei amicitiam apallantis auxilio minois regno pelleretur insidiis Androgeo paratis ad spectaculum celebre proficiscentem thebas per quosdã eius regionis accolas circa Inoem terrę atticę interficiendum curauit. Cęde filii perturbatus Minos athenas venit supplicium interfectoris Androgei petens spretis eius verbis: bellũ atheniensibus idixit addita execratione: qua aduersus atheniẽses siccitatẽ famẽq; imp̃catus. Siccitate tũ atticos: tũ reliquã gręciã vrgente corrupte terrę fructibus belli duces quõ hęc mala auerti possent deum cõsuluere Iussit eos ad ęacum iouis ęginę asopi filię adire iubereq;: vt pro se vota facerent. Quibus profectis siccitascũ penes alios grecos cessasset: solos atheniẽses vexauit. Coacti igitur sũt rursus a deo implorare tantę remedia calamitatis

Mino tauri pueri.

Hanc defuturã deũ ferunt respõdisse: si pro Androgei cæde Minoi quas vellet pœnas dedissent: parentibus deo atheniẽses p̃cepit Minos pueros septem totidem virgines singulis annis Minotauro quoad viueret vorandos tradidit. His datis defecit sic

citas. A bello abstinuit Minos annis septem transactis rursus cū in regionē atticā cū magno exercitu transisset minos: ac bis septem pueros petisset traditi sunt. Theseus cū esset nauigaturus accessit ac gubernatorē Egeus pcipiens: si minotaurū supasset filius: vt albis velis portū intraret: nigris queadmodū & antea ī ionia fecerūt: si perisset. Theseus in cretā cū nauigasset Ariadne minois filia eius specie ac decore capta & cōsiliū operāq; dedit minotauri occidendi & laberynthi egressu edocuit. Deinde cū ariadne noctu clā recedēs in insulā appulit aliquādo diē nūc vero nassum vocitatā. Eo tēpore Dionysium ferunt pulchritudine ariadnes captū cū a theseo virginem abstulisset vxorem illā ab se ptermodū dilectam duxisse. Post eius obitum propter singularem amorem honore immortalium dignatus coronam ex astris ariadne in cœlo constituit. Verum eos qui cum theseo nauigabant ferunt ęgre admodum raptum virginis ferentes propterq; dolorem ęgei mandatorum oblitos nigris velis in atticam peruenisse. Quod ęgeus cum aspexisset existimans theseū filium peremptum rem heroicam aggressus ex arce ob dolorē semet pręcipitauit. Post patris interitum theseus regno succedens cōstitutis legibus populo imperauit: multaq; ęgit ad amplitudinem ciuitatis spectantia in quis illud fuit insigne q plurimum populum athenas ad habitandum induxit. Qua ex re viribus & auctoritate aucta ciuitas gręcię principatum tenere visa est. Verum ad ea quę de theseo supersunt redeundum. Deucalion maior natu filiorum Minois cretę imperauit inita cum atheniensibus belli societate Phedram filiam Theseo despondit. Qui cum post ductam vxorem hippolytum ex amazone genuisset: in trizenam misit sorori ethrę nutriendum. Ex Phedra Athamantum suscepit ac Demophoontem. Paulopost hippolytus cum athenas ad mesteria venisset a Phedra propter pulchritudinem amatus est quo recedente phedra templum veneri in arce vnde in trizena conspectus erat condidit. Cumq; ad pittheum cū theseo diuertisset hippolyti concubitum petit. illo scelus abnuente moleste ideferens nouerca athenas reuersa hippolytum q se viciare voluisse: apud theseum accusauit. Ille dubitans verū ne crimen esset rem ad hippolytū per internunciū detulit ferebatur tunc forte equorū curru hippolytus. Cui calumnia audita labenti animo frena e manibus exciderunt. Turbati equi excussis habenis currū pcipitē egerunt. Quo effracto hippoly-

Theseus · Nassos · Ariadnes corona · Aegei mors. · Phędra · Hippolitus · Athamantus · Demophoon.

tus vestibus implicitus atq; ad terram delatus interiit. Ob eius ante optime actam vitam trizeni deorum illi honores impendere Theseus his turbatus calamitatibus pulsus patria apud hospitem functus est vita: athenienses penitentia ducti ossibus thesei athenas traductis: & illum coluerunt pro deo: templum sibi intra vrbem asilum quod ab eo theseum dictum est cōstituere. Nunc de raptu helenę deq; perithoi erga proserpinam amore: gestis enim thesei sunt immixta dicendum. Perithous ixionis filius defuncta hippodamia vxore. polypito filio superstite athenas ad theseum venit: cuius vxor phędra cum defuncta esset suasit ei helenę Iouis ac lede raptum. Ea tum decimum agebat annum omnes cęteras decore ac modestia excellens. Lacedęmonem profecti capto tempore helenā cōmuni cōsilio athenas aduexere. Deinceps inter eos sorte iacta vtrius esset sponsa helena futura: ea tamen adiecta conditione: vt his pro quo sors cecidisset: socio coadiutor ad alteram quęrendam vxorem foret Idq; iureiurando cum firmassent: sorte Theseo euenit. Quod factum cum ęgre ferrent athenienses: timens Theseus Helenam in Amphidriā vnam ex atticis vrbibus deduxit: eius cura ethre matri multisq; ex amicis permissa Perithous cupiens proserpinam vxorem habere consilium cum Theseo communicauit. Verum cum propter rei impietatem a proposito eum auertere conaretur: vbi illum perseuerantem inq; iurisiurandi vim ad ꝓserpinę raptum se adigi vidit coadiutorem se prębuit. Cum ad inferos descēdissent vterq; ibi captus. Sed postmodū in gratiam herculis liberato. Theseo perithous apud inferos detentus luitu sempiternas suę impietatis ꝓęnas q̄dā scriptores tradunt ābos rediisse ab iferis. Eoq; tempore Dioscorus helenę fratres cū exercitu Amphridriā profectos capta euersaq; vrbe Helenā adhuc virginē captiuāq; ethram Thesei matrē lacedęmonem vexisse. Res postulat: vt de septē ducibus qui thebas profecti dicunt̄ scripturi belli causas a principio ordiamur. Laius thebanorum rex sumpta vxore iocasta creontis filia cum diutius caruisset liberis: oraculo consulto an esset filios habiturus responsum tulit: non conducere sibi prolem habere. Nam qui ex eo prodiret filius patrem occisurus esset aduersaq; fortuna domum funestaturus: post quod responsum pręcepit natum infantem traiectis primum ferro pedibus exponi: vnde & œdipus cognominatus est Sumptum puerum domesticę cum non exposuissent: cuidam

Thesei mors

perithous

Helenę raptus.

Amphidria

perithoi & thesei ad inferos descensus

Laius Iocasta

seruili mulieri nomine polybie tradidere. Cum iam vir factus esset: deum de infante exposito consulere statuit laius. Oedipus quoq; a quodam se fuisse expositum certior factus: & ipse pithiam q sui parētes forent oratū proficiscebatur. Cū ābo apud phocidam inuicē obuiassent. Laiusq; illum deuia cędere superbius mandasset. Oedipus ira motus laium occidit, inscius parentē esse. Eo tempore tradunt sphingem belluaȝ biformē venisse thebas proposuisseq; enigma: quod q non soluerent pirent. Ex quo plures ob rem dubiā interierunt. Soluenti p̄miū iocastę connubium & thebeorū regnū propositū erat. Verum nullus excepto oedipo enygma soluere valuit: id erat eiusmodi. Quod animal bipes idē tripes ac quadrupes foret. Cęteris ad dubitantibus solus Oedipus ait hominem id animal esse. Qui infans quattuor iret pedibus: auctus ętate duobus: iam senior factus tribus: nam baculo tanquam tertio pede sustentaretur. Sphinga suo iudicio victa se ipsam ex loco excelso pręcipitauit. Oedipus ignotam matrem vxorem sumpsit: quattuorq; ex ea genuit liberos Ethioclem. Polynicem Antigonam: & isminem. Hi cum ad ętateȝ peruenissent domestica impietate cognita. Oedipum coegerunt ob dedecus non egredi domum: ipsi sumpto regno fœdere inuicem sanxerunt: vt singuli alternis annis imperarent. Primusq; imperii annus ethiocli cęderet maiori natu: is acto anno petēti ex fœdere renuit tradere regnum fratri. Qua ex causa in argos ad Adrastū regem confugit Hoc tempore tydeus oeneicum in calidone alcatum lycotheūq; nepotes occidisset: ex etholia aufugit in argos. His adrastus benigne susceptis quodam responso motus vtriq; filias vxores dedit Polynici Argiam: Deiphilem Tydeo adolescentes cum a rege probarentur magnaq; eorum virtutis expectatio videretur, ambos in patriam pollicitus est se reducturum. Verum cum censeret primum debere Polynicem restitui ferunt regem ad ethioclem destinasse. Tydeum quinquagita viros ab Ethiocle in insidiis in itinere positos occidisse: ad argosq; prater opinionem redisse incolumen. Hęc adrastum impulerunt: vt quę ad bellum spectabant pararet. Asciuit autem ad belli societatem Capaneum Hippomedontem parthenopeum athlantis schinei. Suadebant amici polynicis: vt ad bellum Amphiaraus vates duceretur. At is cum pręuideret si ei bello afforet se periturum idq; propterea recusaret ferunt Polynicem aureum torquem a venere Hermione datum Amphiarai vxori: quo

oedipus

Sphinx

Filii Oedipi.

Adrasto

Argia deiphile

Tydeos virtus

amphiara⁹ mortis non inscius.

Eriphile
Alcmeõ
amphiaraus
capane°
Hippomedon.
Parthenopeus.

belli societatem viro persuaderet donasse. Eo tempore Amphiaraus Adrastusque de regno dissidẽtes ad Eriphilis Amphiarai cõiugis Adrasti sororem omnem dissensionum iudicium rettulerũt Illa pro amphiarao sententiam tulit: adiiciens vt belli thebis inferendi socius adiutorque esset Amphiaraus existimans se ab vxore proditum ad bellum spopondit se adiutrũ. Sed alcmeoni filio imperauit: vt post suum obitũ eriphilẽ perimeret. Quod pr̃is mãdatum postea executus facti cõsciẽtia in insaniã versus est. Adrastus Polynices ac Tydeus ad bellum ituri quattuor elegerũt duces. Amphiarañ: Capaneum: Hippomedõta & parthenopeum. Qui omnes magno exercitu aduersus thebas ꝓfecti sunt. Ethiocles ac polynices mutuis vulneribus cõfossi conciderũt. Capaneus magno impetu scalis murũ ascendẽs mortez opetiit. Amphiaraus in terre hiatum cum curru delatus absortusque nunq̃ postea visus est. Eodem pacto & reliqui duces omnes ꝑter adrastũ multique preterea mortales occubuerunt: quorum sepeliendorũ facultas a thebanis cum denegata esset in sepultos finẽs adrastus ad agros rediit. Cum nullus auderet hos tumulis condere soli athenienses qui ceteros virtute anteibant omnes sepeliuere. Hunc belli viteque finem septez qui thebas oppugnatum iere sortiti sunt. At vero filii mortem parentum vlturi communi consilio contra thebanos mouerunt arma. Dederat responsum apollo eam se ciuitatem expugnaturos si alcmeonem amphiarai filium imperatorez sibi cõstituissent hic ab illis dux factus deum & de thebano bello consuluit & an matrẽ Eriphilẽ puniret. Respondit apollo vtrumque faceret non solum quia monile aureũ mater in necem paternam sed & peplũ quoque ob filii interitum acceperit. Venerem aiũt quõdam Hermione Cadmi & monile donasse & peplum. Ambo hec habuit Eriphiles: alterum a polynice: alterum a Thersandro polynicis quo filiũ ad expeditionem thebanam hortaretur. Alcmeõ igitur cum milites ad bellũ plurimos ab argis parasset ab vrbibus quoque finitimis accersito presidio exercitum contra thebas duxit. Acerrima cum thebanis commissa pugna alcmeon victoria potitus est thebanorum atritis viribus multisque amissis ciuibus. Cum essent impares viribus omni spe destituti consilium a Tyresia qui diuinator erat exq̃siuere. His thebanos ex vrbe iussit abire: hoc solummodo illos conseruari posse: iuxta tyresie dicta vrbem linquentes aufugere noctu in oram boetie que tilphosea appellatur. Thebe capte ac dirute sunt. Tyresie filiam daphnen

tyresias

Thebe
daphne

Tilphosser

postea cum victores cœpissent in delphos voto suscepto misere oblationē deo. Ea diuinandi artem edocta in delphis degēs multomagis eam scientiam calluit. Itaq; natura admirabilis plurima scripsit varii generis responsa. Cuius ex versibus homerum poetam ferunt multa adornatū sui poematis sumpta transtulisse. Cū hęc sępius dei spiritu ferretur: multaq; traderet responsa. Sybilla ab omnibus cognominata est: nam plenam deo Sybillā esse idē notat. Victores vero vrbe direpta in patriam quisq; multis cum spoliis reuersi sunt. Ex thebanis qui in tilphossum confugerant. Tyresias defunctus est: quem sui ciues magna cū pompa sepeliuere deorū sibi honores tribuentes. Deinceps aduersus Dorienses armis motis pugna supatos ex eorū patria eiecerunt. Transacto paululū temporis quidam ex eis Iunonis sedibus mansere. Quidā athenas profecti sunt. Creōte Menicei regnāte patria pulsi paulopost in dorida remearunt i crineo tineoq; & Euboia habitantes. Antea boetus arnes neptuni filius migrans in ęolidem quę nunc thessalia dicitur. Eos qui secum accesserent boetos vocauit. Sed de ęolidibus paucis dicendum. Priscis temporibus cuȝ ex filiis ęoli qui fuit ellinis ex Deucalione nati cęteri: quę dicta sunt loca habitarunt solus minas in ęolide regnauit. Eius filius hippotes ex Menalippe ęolum genuit. Huius arnem filiam neptunus cognouit. Qua de re indignatus pater Metapontio aduene qui tum casu aduenerat eo pacto arnem dedit vt illam in metapontum deduceret. Vbi duos peperit filios ęolum ac boetum. Quos metapontius liberis carens quodam motus oraculo adoptauit in filios. Hi iam viri facti orta viuente metapontio seditione regnum obtinuerunt: postmodum dissentione inter arnem Autolipen peremere. Eam rem grauiter ferente metapontio illi pręparatis nauibus cum matre multisq; amicoruȝ mare ĩgressi. Eolus quidem ad insulas tyrreni maris appulit quę ab eo eolides sunt appellatę ciuitatēq; cōdidit quam lyparaȝ vocauit. Boetus vero ad eolum venit Arnis patrem a quo loco filii nutritus ē postmodum eolidis regnū possedit: patriam omnem a matris nomine arnem populos appellauit ab se boetos Itonus ex boeto ortus q̃ttuor suscepit filios. Hippodamū Electrionē Archylicū Alegenorem: horum hippodamus Eleum genuit Electrion letum. Alegenor Elonium Archylicus protheroreȝ & Archesilaum: qui ad Troiam iere boetorum exercitus duces. Nunc salmoneum Tyrumq; & eorum vsq; ad nestorem qui troiano interfuit bello po-

Sybilla quid.

Minas hippotes Mena lippe ęolides.

Boetus

Lypara ciuitas

Hippodamus Electrion Archylicus Alegenor

salmoneus

steros referamus. Salmoneus ex eolo Deucalionis est ortus. Qui ex eolide cũ magna suorum manu ꝓfectus cõstitit in elea apud fluuium alpheum. Vbi ciuitatem a suo nomine Salmoneam cõdidit sumpta vxore alcide elei filia genuit ex ea Tyream decore formaq; eximiam. Alcidice defuncta syderam vxorem duxit: q̃ tiream vt nouerca cœpit odisse Salmoneus ob superbiam atq; impietatem contracto subditorum odio iouis fulmine conflagrauit Eius deinceps Tyrea filia adhuc virgo ab neptuno cognita peperit peliaʒ ac neleum: postmodum ex creteo amithaonem genuit. feretumq; & Esonem. Cum diem suum obisset Creteus orta inter peliam. Neleumq; regni contentione pelias iolco finitimeq; regioni imperauit. Assumptisq; melampode ac biãte. Amythaonis agleieq; filiis quibusdamq; ex acheis phitiotisq; ac eolidibus aduersus peloponnesum exercitum duxit. Melampus cum esset diuinator argiuas fœminas propter dionysii iram fanaticas ab insania curauit. Cuius rei gratia Anaxagoras megapenthi argiuorum rex eũ donauit duabus regni partibus his argis cum moraretur biante fratre consorte regni facto vxorẽ cœpit iphianiram filiam megapenti: ex qua protulit Antipharũ mantum. Biantem: ꝓnoem ex antiphato ac zeusippo coontis Iocleus Amalcheusq; orti sunt Iocleus hypermestraq; Lespii iphianiram polibiam atq; amphianum genuerunt. Hoc pacto Melampus ac bias eorumq; posteri argiuorum imperium tenuere. Neleus cum his qui eum secuti erant in messenem transiens accolarum voluntate condidit vrbẽ pilum: cui cum imperaret vxorem sumpsit Chilorem amphionis thebani natam: exq; ea duodecim filios suscepit. Quorum senior perydimeus extitit. Iunior Nestor qui bello interfuit troiano & de progenitoribus Nestoris hactenus. Nunc de laphitis & centauris differemus. Ex oceano ac theti plures filii secundum fabulas monarunt a fluminibus cognominati: in quis fuit peneus: a quo accidit peneum in thessalia dici. Hic ex nympha creusa liberos suscepit ipseum ac Stilbiam: quam cognouisset apollo Laphitum ac centaurum genuit. Lapithus locis circa fluuium peneum ad habitandum lectis cum ibi imperaret Eurionem Arsinoi vxorem duxit: ex qua duos suscepit filios phorbantem ac periphanẽ regni paterni heredes. Populi omnes a laphito laphitę appellati sunt phorbas cũ in olenum transcendisset accersitus ab Alectore boetiorum rege cũ pelopis vires formidãte cleorũ regnũ ab eo cœpit: huius filii

Tyrea salmõei filia.

salmõe⁹ igne cõsumptus

pelias

Neleus

Melãp⁹ ꝑ etidũ curator.

nele⁹ nestoris pr̃

egeus auctorq; paterno successere regno: periphas alter laphiti natus ex astiagia vxore ipsei filia octo genuit liberos quorũ natu maior antion ex melate Amythoni suscepit ixionẽ hic vt tradũt dona plurima esioneo pollicitus despondit eius filiam chã exq̃ genuit perithoum. Veruз cum ixione nequaq̃ ꝓmissa vxori tradidisset esioneus pro iis equos illius cępit. Tunc ixion pollicitus se quę promiserat daturũ accersitum a se esioneum ĩ foueaз ardentem coniecit. Qua crudelitate cum nullus eam cedem purgare vellet ab ioue vt fabulę tradũt demũ purificatus iunonẽ stupri interpellare ausus est. Qua re cognita iupiter nubem in forma iunonis cum interposuisset: ixion eo cõcubitu centauros genuit. Tradũt tandẽ ixionẽ scelerũ magnitudine ab ioue rote alligatũ ꝑpetua post obitum torqueri cruciatus pœna. Centauros nõnulli volunt in pelio a nymphis nutritos postmodum equos subagitasse. Exq; eis hippocentauros natos. Creditum ꝙ primi eqtare ausi sint eoq; natã fabulã veluti equi essent hoisq; natura. Hos ferunt tanq̃ phithoi cognatos partẽ regni paterni ab eo postulasse. Qđ renuẽti bellũ a laphitis illatũ est Sed eo cessante postmodum: cum pithous hippodamiam despõdisset theseo ad nuptias ac centauris vocatis illi vino ebrii fœminis quę in nuptiis erãt vim afferre cognati sunt. Qua iniuria tum theseus tuз laphitę permoti multis centauris peremptis reliquos e ciuitate eiecerunt: hanc ob causam centauri vna aduersus laphitas profecti plures interfecere Qui cedi supfuerũt ptim in pholoem archadie ꝑfecti sunt: ptim in malea habitarũt: hi rebus secundis elati ex pholoe egressi ad prędandũ propinquos gręcos eos occiderunt. Nunc de Aesculapo eiusq; posteris referendũ Aesculapius traditur Apollinis coronidisq; fuisse filius Qui natura ingenio prędarus medicine opera impensa plurima valitudini hominum vtilia adinuenit. Adeo autem peritia artis excelluit vt q̃ plurimos desperantes sanitatem liberaret a morbo: propterea q; creditus sit nonnullis defunctis vitam restituisse ob eam rem tradunt ipsum apud iouem ab inferis accusatum tanq̃ earum imperium diminuentem. Quod semp excitarẽtur a mortuis homines illius cura eaq; causa exacerbatũ iouem fulmine esculapium occidisse. Hac morte Apollo iratus ciclopes qui id flumen fabricarent interfecit. Quo facto indignatus iuppiter iussit. Apollinem homini in pœnam erranti seruire Esculapius filios reliquit Machaonẽ & podalitiũ qui arti paterne dedit cum

Ixionis ꝑfidia

Cẽtauri

Aescula pius.

Ciclopũ mors.

Podalitius & machaon apollinis filii

ad troiam cū agamennone accessissent plurimum grecis in eo bello in curandis summo studio vulneribus opitulati sunt maximā ob id gloriā adepti. Meritis quorum immunitas rerū omnium post bellū ēcōcessa Sed de his actenus. Nūc de Asopi filiabus eacique liberis scribendū. Ex oceano ac tethide fabule tradūt ortos esse filios plures: a quibus flumina cognominata sunt in quis peneus. Asopusque extitere: peneus in thessalia sedez eligēs fluuio nomen indidit. Asopus cū phliūtem ad habitandum elegisset: sumpta in vxorem Methope ladoni duos suscepit filios pelasgum atque ismenū. Filias duodecim ismenus in boetia habitauit iuxta fluuiū quē a suo nomie ismenum cognominarunt ex filiabus Sinopes ab appolline rapta i eum locū delata est vbi nunc est vrbs ab ea sinopes dicta eorum filius syrus his imperitauit qui ab eo syri sunt appellati. Corcyra vero rapta a neptuno in eam insulā delata est: quā ab ea dixere corcyram ex his natus est pheacus a quo pheacum nomen cœpit: pheaco filius extitit Alcionus: qui vlixem in ihacā deduxit. Salamis quoque a neptuno rapta est aduectaque in insulam ab ea Salaminam appellatam ex ea neptunoque genitus Cēchreus imperauit huic clarusque iter omnes serpentem mire magnitudinis qui incolas vexabat occidit. Eginam ex phliunte iupiter rapuit: inque insulaz aduexit: que ab ea est Egina dicta ab Ioue compressa genuit Aeacū qui in ea regnauit insula. Ab eo creati sunt Peleus & thelamon Horum Peleus disco iacto inuitus phocum fratrem interfecit. Ob hanc cedem a patre pulsus inque phithiam thessalie fugiens ab Actoro rege purificatus: inque regnum cuz is liberis careret ascitus est. Ex peleo ac thetide Achilles ortus cum Agamennone ad troiaz accessit: Thelamō ex egina abiēs adiit Salaminā vbi sūpta vxore glauca Cychrei salaminorū regis filia imperauit insule: glauce defuncta Eribiā Alchati atheniensis despōdit ex qua ortus Eātus post modū troiano interfuit bello. Nūc cū de pelope tantaloque atque Oenomao referendū a nobis sit paulo superius historia ordiēda ē. In ipsa peloponnesi ciuitate mars ex argina. Asopi filia genuit Oenomaū. Hic vnicā filiā hippodomiā appellauit. Finē vite ab oraculo sciscitante: responsū est tunc in fata illum cōcessurum cum filia hippodomia alicui nuberet. Igitur filie nuptias veritus decreuit vt in perpetua asseruaretur virginitate hoc maxime existimans pacto vite periculū se vitaturum. Multis puellam vxorem sibi dari postulantibus illis id proposuit certamen

Asopus

Corcyra a Neptuno rapta

Peleus disco focū fratrem interfecit

Phoci mors.

Achilles pelei et thetidos filius

Oenomaus hippodamie pater.

quo qui victus esset interficeretur. Victor virginem desponderet. Equorum instituit cursum a pisa ad aram Neptuni quę est apud isthmum corinthi. Cursus erat eiusmodi. Oenomaus arietem Ioui sacrificabat. Qui virginem postulabat quattuor equorum ferebatur curru. Oenomaus sacris peractis cursu sequebatur pręcedētem auriga mirthilo assecutum hasta quam gestabat manu interficiebat. Hoc pacto cum plures ęquorum velocitate peremisset Pelops. Tantali qui pisam accesserat visa hippodamia. Id concipiēs connubium corrupto mirthilo illius opera victoria vsus est: primusq̧ ad aram neptuni peruenit. Qua ex re dolore actus. Oenomaus existimans aduenisse responsi tempus sibi mortem consciuit Pelops sumpta vxore hippodamia pise regnum tenuit. Qui viribus ac prudentia insignis cuʒ plurimos in peloponnesum accolas deduxisset eā patriam peloponnesum ab se denominauit.

Modus certaminis curulis hippodamię. Pelopis victoria

Osteaq̄ pelopis meminimus necessariuʒ videtur ne qd memoria prętereat dignum: vt & tantalum patrē superioribus adiiciamus: tantalus iouis filius diuitiis & gloria insignis in ea asię parte: quam nunc paphlagoniam vocant habitauit plurimum diis ob generis claritateʒ charus: postmodum fœlicitatem suam insolenter ferens immortaliū secreta quę mensę communione vsuq̧ deorum nouerat palā ꝓtulit hominibus. Qua ex causa & viuus pœnā tulit & post obituʒ secundum fabulas tormentis apud inferos inter scelestos perpetuis punitur. Ex eo & pelops & Niobe orti sunt. hęc filios septeʒ & totidem filias peperit summo decore pręstantes: tali prole superbiens admodum gloriabatur se latonę pręferens numero filiorum: itaq̧ ira motam fabulę latonam ferunt appollini vt Niobes filios Dianę vt filias arcu interficerēt mandasse. Quibus matri obtemperantibus contigit eodem tempore: & abundare filiis nioben & carere: tantalus deorum odio contracto a paphlagonia ab ilo trois pulsus est de quo & eius maioribus paucis scribemus. Prouincię troadi primus imperauit teucrus ex fluuio Schamandro atq̧ idea nympha genitus. Vir quidem egregius: & qui populos subditos teucros ab se nominauit. Teucro nata est filia batea: quam dardanus iouis filius vxorem sumpsit: regnoq̧ succedens gentem de suo nomine dardanam dixit Vrbem prętereea sui nominis iuxta litus condidit. Huius erichthonius filius primū fœlicitate excelluit & fortunis. Quem & homerus scribit ditissimum hominum. Cui tria milia erant equi pascentes prata Eri

Tātali pœna

Batea teucri regis filia

troiano iū genealogia

ethonio natus est tros: q a se populos troadas appellauit hic tres suscepit filios: ilum: assaracum: ganymedem. Ilus campestria loca ad habitandum eligens vrbem insignem in troade condidit ab se ilium appellatam. huius filius laomedon tithonum genuit ac priamum: thitonus in asiā orientem versus vsq; in ethiopiam militans dicitur genuisse ex ida filiū noie Mēnonē: q cū troianis presidiū tulisset: postea ab achille est interfectus priamus ex hecuba vxore cum alios plures: tum hectorem genuit qui vir preclarus troiano in bello fuit. Assaracus dardanis imperās Capim genuit: ex quo Anchises natus est: ex eo & venere eneas troianorū clarissimus ganymedes omnium formosissimus a diis raptus est in picernam iouis. Deinceps ad dedalum & minothaurum ad minoisq; aduersus cocalum sicilie regem expeditionem trāseamus

cocalus sicilie rex

Dedalus

Dedalus genere athenēsis fuit vnus ex his qui erechthide dicūtur: natus ex mitiono Epulami: qui fuit ex athineo erichthei filio preclarus architectus fuit: hic multorum auxilio quos sibi adiutores comparauit quedam miranda effecit variis in locis orbis opera statuis vero fabricandis adeo superauit omnes vt a posteris traditum sit: signa ab eo facta cum aspicere atq; ambulare viderentur spirantia existimari: ita enim compositio membrorum apta erat & suis partibus perfecta vt omnes ad admirationem alliceret: priores artifices ita signorum oculos manus latera crura componebant vt in multis deficerent. Aufugit autē a patria dedalus iam clarus architectura cedis ob causam huiusmodi dānatus: talus adolescens sororis filius ab eo erudiebatur: cum ingenii acumine prestaret dedalo primum rotam qua vtuntur figuli adinuenit. Deinde reperta serpentis maxilla paruulum cum secasset lignum imitatus postea dentium serpentis spissitudinē serram ferreā fabricauit. Qua in re multū ad architectorum artē adiumenti contulit. Similiter cum reperto torno pluribus in rebus hominibus profuisset: magna laude celebratus est: hunc puerum dedalus inuidia motus existimans turpe esse magistrū ab adolescente gloria vinci dolo illum interfecit. Cum puerum sepelisset: dolore moestus cum rogaretur de eo quem sepelisset serpentem respondit. Rem mirandam ducet quis fortasse animal ex quo serre forma sumpta esset: fecisse notam pueri cedem. Accusatus ab ariopagitis ad quendam populū qui ab eius nomine dedali vocitati sunt. In cretā deīn transcēdens cum magno in honore propter artē haberetur in minois regis amicitiam venit. Tradunt fa

Talus dedali nepos

Rota.

Serra

Tornus

Dedali populi

bulę pasiphen minois vxorē cum taurū adamaret signū boui si mile a dedalo factū. Eoqꝫ modo thauro suppositā desiderio po titā eē. Ante hoc tēpus minoē quotannis ferunt speciosissimum oium thaurum neptuno solitum de more sacrificare cum ei thau rus esset cęteris pręstantior aliuꝫ sacrificauit deteriorem Qua ex re iratus minoi Neptunus eius thauri amorem pasiphę iniecit cui arte dedali supposita decātatū fabulis genuit minothauruꝫ natura duplici: vt q vsqꝫ ad humeros thauros cętera homo esset Ad hoc nutriēdum monstrum aiunt a dedalo laberinthum fa bricatum difficiles habentem egressus & in sclis pœnitus irre meabiles. In quo recluso minothauro septem athenienses pue ri totidemqꝫ virgines singulis annis ꝓut antea diximus daban tur Dedalus irā Minois ex boue a se fabricato conceptam tenēt abcessit ex creta pasiphes auxilio nauē ad effugiendum pręben tis post eū fugiens icarus filius cū insulā quādā peteret in mare decidens periit: a quo & insula dicta est & pelagus icareū voca tū. Ex hac insula abiens dedalus in siciliā appulit ad ea delatus loca vbi cocalus imperabat a quo humaniter susceptus est: ac ꝓ pter ingenium pręstans famamqꝫ eius summa beniuolentia ha bitus. Tradunt quidam cum adhuc in creta esset dedalus & a pa siphe absconditus minoem regem expetentem meritas ab eo pœnas cum non reperietur & naues omnis insulę scrutari man dasse & simul pecunias pollicituꝫ si quis dedalum inuenisset Ac ipsę desperato nauis transitu alas sūma arte fabricauit quas cera cōpactas cū suo filiiqꝫ corpori applicuisset: amboqꝫ supra mare aduolarent icarus cum altius iter tanq̄ adolescens peteret solis ęstu cera liquefacta laxatisqꝫ alarum iuncturis in mare decidit. Pater prope mare dalus alias sępius madefactis ad siciliam per uenit incolumis: quę fabula quamuis videatur miranda tamen eam voluimus recensere. Dedalus apud cocalum ac sicanos diutius commoratus est pręclarus architecturę artis pręstan tia. Aedificauit in insula quędam: quę adhuc permanent ope ra. Nam prope megaram fecit eam quę dicitur lymbethra. Ex qua ingens fluuius Alabos nomine in mare propinquū effluit iuxta eam quę nunc est acragantina in loco qui dicitur camicus vrbem supra petram effecit: vt quę expugnari nequeat munitis simam illius ascensu ita arcto difficiliqꝫ reddito: vt aditus tri bus aut quattuor viris custodiretur. In hac vrbe Cocalus regia constructa thesaurū omnem in ea tanq̄ expugnabili condidit.

Pasiphe

Laberin thus.

icarus

Cocalus

Dedali penne.

lymbetra

Alabos fluuius

Camicus

Tertio ędificauit in ora Selinũtina antrũ: ex quo ita euaporabat ab igne fumus: vt astantibus paulatim sudor ex calore elicere- tur. curarenturq́ cum voluptate adeũtiũ corpora nulla caloris molestia percepta. Est iuxta erycẽ: saxũ pceps pruptũ: vltra mo- dũ editũ: per cuius abrupta angustũ difficileq́ erat iter ad vene ris templũ in eo ducto muro aditũ reddidit latiorem. Multa p- terea a dedalo opera constructa in sicilia sunt temporũ vetustate corrupta. Aureũ insuper arietẽ veneri & erici posuit ea igenii ar te sculptum vt viuus extimaretur: interim minos classe potens cognita dedali i sicilia fuga statuit eum bello persequi: pparatis nauibus e creta profectus in acragãtiam appulit: quę nũc ab eo minoa vocatur. Expositis copiis per nũciũ cocalo tradi sibi De dalum ad pęnã poposcit Cocasus minoe ad colloquiũ acuto qđ postularet se facturum pollicitus domi receptũ cũ in balneis la- uaretur adeo in longũ tempus in thermis detinuit: vt nimio ę- stu suffocaretur. Eius deinde corpus cretensibus reddidit plata obitus causa: q i lauachro elapsus aqua calida perisset: eius cor- pus milites magnifice sepeliuerunt: i sepulchro ei duplici cõstru- cto Vno in quo posita sunt occulte minois ossa. Aliud palã ędifi cato veneri templo: quod multis seculis posteri vt templũ veneris coluerunt. Postea cũ acragantines regnante apud eos Theuono vrbeʒ conderent repertũ sepulchrum ossibus in cretã missis de- moliuere. Cretensibus qui defuncto minoe in sicilia absq́ im- perio remanserant inuicẽ diffidẽtibus quidã qui sicanis assue- uerant cõtempta patria in sicilia mansere. Horũ pars ciuitatem condidit quã ab eorũ rege dixerunt Minoem Pars per littus er- rans locũ munitum condende vrbi elegit: quam a fonte in vrbe fluente engyã appellarunt. Post captã vero troiã Merionũ creti & cum eo cretenses nauibus in siciliam delatos veluti cognatos in ciuitatem suscepere. Hi postea ab ochyra vrbe recedentes ex- pugnatis nonnullis finitimis eorũ regiones possiderunt. Aucti postmodum opibus templum matribus ędificarunt pręcipuo eas cultu deas multisq́ templum donis honorantes. Has ex cre- ta aiunt vbi maxime coluntur aduectas iouem olim clam patre saturno educasse: quo merito in cœlum sunt in astra: quę arctos dicunt translate. Hęc & aratus in suo de astris opere confirmat inquiens eas propter iouem occulte enutritum in cœlum ascen- disse Neq́ vero equũ videtur harum dearũ pręsens hominibus numen & cultum pręterire: Nam eas non solum huius vrbis

Marginal notes: De dedali traditione pactum — Engya — Ochyra — Arctos

accolę: sed etiam ex finitimis quidam sacris solemnibus & aliis honoribus celebrant Quędam vrbes etiam preciosa vasa earum cultui deputarunt. Futuram enim existimant & priuatis & huiusmodi cultu fœlicem vitam & vrbibus diuturnam. Vsq; adeo autem istarum dearum creuit religio vt accolę permultis aureis atq; argenteis vsq; ad scriptorum tempora donis exornarint. Templum quippe ipsis ędificatum est ingens ac sumptuosum: ad cuius structuram cum loci natura non suppeteret ab Astygiõe agyrineorum quę centum ab eis distat stadiis saxa aduehi magna impensa curarunt. Cum vero iter quo necesse erat lapides ferri asperu3 esset ac difficile trãsitu quattuor rotarũ curribus ad id pręparatis centum auris boum lapides delati sunt Sacrarum enim pecuniarium copię impensam tanti operis contempsere. paulo ante hęc tempora erant eis deabus sacri boues ad tria milia agri adeo permulti vt magnum vectigal pręberent. Nunc aristei acta sequentur. Hic ex Apolline ac Cyrene pisei filia genitus est de cuius genere quidam ita tradunt Cum cyrenes apud peleum virgo educaretur. Apollo eius forma captus raptam virginem in lybiam detulit ad ea loca in quibus postmodum ciuitas condita est ab eius nomine cyrenes. Ex ea filiũ suscepit Aristeum: quem infantem tradidit nymphis nutriendum a quibus triplici nomine est appellatus. Nomius. Aristeus, Agreus. Ab his nymphis cũ Lac coagulare mel atq; oleum conficere didicisset primus ea in vsum hominum traduxit. A posteris vt deus meritis honoribus sicut & Dionysius cultus est. profectum deinceps in boetiam aiunt. Autonen cadmi filiam vxorem sumpsisse. Ex qua genitus est acteon quem fabulę ferũt a suis canibus discerptum. Cuius rei causa ea traditur a nõnullis extitisse: q; dianę concubitum cum venaretur in montibus iuxta templum stris appetierit. Alii q; se illi acteon pręferulerit venãdi arte. Vtrũq; verisimile est ad iram deam incitasse. Siue.n. desuetam nuptiis virginem ad suam quesiuit cupiditatem traducere siue ausus est se illi in venationibus anteferre. Cum etia3 dii in eo exercitio illi cedant merito irata dea eum in bellua3 q̃ a canibus laceraretur cõuertit. Aristeum aiunt post acteonis obitum cu3 ad oraculum adesset patris Apollinem respondisse futurum esse vt chyum insulam adiret in qua ei honores impenderentur Cum in eam nauigasset orta per vniuersam gręciam peste sacra pro gręcis syrii astri tempore fecisse dicunt. Hisq; actis ethesiis

Cyrenę

Triplex aristei nomen

Authone.

Acteon.

Fabula acteonis

Sirius stella q̃ sc̄d3 aliquos canis dicitur

flantibus ventris morbum cessasse. Miranda profecto res huic homini priuatim contigit Nam his qui filium a canibus interẽptum conspexit & astrum cęleste: ꝙ ex nomine pernitiem inferre mortalibus putant ad salutẽ vertit: & cęteris extitit causa salutis postea nepotibus in chio relictis in lybiam ad matrem nympham rediit. Ac deinde in insulam sardorum profectus in ea constitit. Captusq̧ insulę amenitate consitis arboribus ex agresti reddidit cultiorem ibi duos genuit filios Charinum ac Chaliearpum. Ad alias quoq̧ insulas cum accessisset in sicilia aliquandiu commoratus est: in qua cum variis fructibus armentisq̧ referta esset singulorum vsum edocuit. Quo beneficio siculi & hi pręcipue apud quos nascũtur oleę pro deo summo honore coluerunt. Tandem ferunt in thraciã ad Dionysium trãsgressum & percępisse orgia diutius cum eo commoratum multa ad vitam vtilia didicisse. Cum aliquam diu in mõte qui Emos dicit habitans postmodum non comparuisset deorum immortalium honores non solum a barbaris: sed a gręcis quoq̧ assecutus est

Emos

Erix

Post aristheum daphnis atq̧ erix adiicientur. Ericem tradũt veneris ac Bauti regis cuiusdã indigne insignis gloria filiũ extitisse. Hic propter nobilitatem maternam pręclarus apud homines fuit: & imperauit insulę parti. Condidit quoq̧ super locum excelsum ex suo nomine ciuitatem pręclaram in cuius arce matri dicata templo & vasis illud & variis ornauit donis. Eam Venus vrbem tum incolentium religione: tum filii pietate alecta plurimũ dilexit a qua Venus Erycina dicta est. Mirabitur quis fortasse huius templi famam. Nam cum aliorũ templorũ gloria ad summũ perducta quandoq̧ aliqua obducta sit calamitate. Solius templi huius cultus atq̧ honor a primordio cępti nunquam deferunt semper in melius aucti & quidem pręter honores ab Erice institutos: ęneas postmodum italiam petẽns cum in siciliam appulisset plurima dona veneris veluti matris templo obtulit Sicani deinde multis post seculis hanc venerati deã eius tẽplum sacris donisq̧ permultis ornarunt. Ab atheniẽsibus postea qeam partem sicilię tenuere Venus pcipue summo studio culta est. Romani postremo vniuersę insulæ imperantes superiores omnis in huius deę cultu haud immerito excesserunt suum genus in hanc referentes propterq̧ eam prospera vsi in rebus fortuna eorum imperii causam merita gratia honoreq̧ prosecuti sunt. Consules enim melitesq̧ qui in insulam transcendunt ac

Venus Erycina

omnes qui cū imperio aliquo illuc adeunt cum ad ericē veniunt pcipuis sacris honoribusq; templum venerantur: omni quę abiecta imperii seueritate in puerorum ac mulierum remissionem hilaritatemq; conuersi solum eo pacto gratum eorum aduentum esse deę putant. Senatui eius deę cultus atq; honor cura prę cipua fuit. Statuit enim in eius honorem fidelissimas sicilię vrbes decem & septem numero aurum veneri conferre. Milites quoq; ducenti ad eius templi tutelam deputati sunt. Sed de hac satis. Nunc ad daphnidem veniendum. Sunt montes in sicilia quos erios vocant. Hos loci natura tanquam continua ęstate amenos atq; vberes reddit. Fontes sunt in eis quercus grossiorem qui apud alios nascuntur fructum reddunt domesticę etiam arbores & vites permultę copiaq; ingenti mala nascuntur. Adeo autez fructiferi montes existunt vt aliquando carthaginensium exercitum permagnum famę superueniente abunde nutrierit. In huius regionis silua admodum amena. In qua diuertebantur nymphę. Ex Mercurio & nympha daphnidem natum tradunt: qui a laurorum multitudine quę in ea frequentes sunt appellatus est daphnis. Educatus a nymphis boum permulta possedit armenta. A quorum cura bucolos dictus est. Cum esset ingenio acri studiumq; plurimum gubernandis bobus impenderet carmen buccolicum: quod etiam nunc vsq; a siculis in precio habetur adinuenit. Tradunt insuper illum in dianę gratiam venandi studio impendisse operam: eamq; fistula & cantu buccolico apprime oblectasse. Huius amore capta nympha prędixisse illi tradūt si cui alteri iungeretur se illum visu priuaturam. Postmodum quadā regis filia ab se ebrio stuprata oculis vt prędictum fuerat captus ē. Sed de daphnide iterum referetur. Nunc de orione paucis scribēdum videt. Ferunt hunc tum magnitudine: tum robore corporis heroas excedētem & venatorem fuisse & opera effecisse multa amore laudis. Nam zacloto in sicilia regnante vrbem ab eo dictam zacli quę nunc messana est ędificauit. Portum pręterea iacta mole actim nomine construxit. Quoniam messanę mentio incidit haud ab re erit quę de eius freto feruntur recensere. Tradunt prisci rerum scriptores siciliam olim fuisse italię coniunctaz sed postea ex huiusmodi causa insulam euasisse. Qua parte angustus continens ab vtroq; maris latere ęstu collidebatur. Disrupta maris fluctibus terra aqua peruiam fecisse a qua terrę

Romāorū iuenerē maxi malatria

erij montes in sicilia

daphnis

Buccolicum carmen agno inuentum

Orion

zaclotus

zacli

Regium scissura regius is locus appellatus est: ac multis postmodũ annis cõdita ibi ciuitas idem fuit nomen sortita. Quidã tradunt terrę motu scissum cõtinentem dedisse mari locum. Ac propterea diuisam a continenti siciliam insulã effectam Hesiodus poeta cõtra sentit. Ait enim operto mari promontorium quod iuxta peloruꝫ montem est aggerasse orionem inq; eo templum neptuno queꝫ incolę pręcipuo honore colerent fabricasse. Quod opus cum consummasset ad euboeam diuertit Deinceps propter famam inter astra annumeratus immortale nomen adeptus: Quam rẽ homerus quoq; in necya pluriumversuum testimonio asserit. Postea vero q̃ de hominibus ac semideis prout a principio sumus polliciti scripsimus finem huic libro statuemus.

EXPLICIT LIBER QVINTVS.

¶Incipit sextus. In quo hęc continentur omnia.

CVm omnia in quibus historia versatur complecti rerũ scriptores deceat: tum vero maxime quomodo q̃q̃ res singulatim describendę sint: cura videtur suscipienda. Non enim tãtummodo hęc notatio particularis diligẽtiaq; priuatis hominibus ad cõseruãdas augendasq; fortunas proficit: verum historicis etiam plurimum affert decoris atq; ornamenti. Quidam quorum ob eloquẽtiã ac rerum gestarum copiam merito laudatur opus in singularũ rerum descriptione aberrarunt vt eorum labor atq; industria a legentibus in recensenda historia comprobetur scribendi ordo non careat repręhensione. Timemus sane tum temporum exquisitam tum plurimarum rerum historiam se traditurum pollicitus: quod nimium opere in aliis redarguendis impenderit culpatur. Qua ex re a nonnullis obtrectator est cognominatus. Ephorus historiam contexens eloquenter singula priuatim diligenterq; rettulit libros suos in res singulas partitus.

Siciliȩ situs. Trinacria.

Huius nos morem quoad facultas tulit secuti presentem librum describendis insulis distribuimus: in quis primum se offert sicilia quę optima insularum omnium rerum antiquitate cęteras antecellit. Hęc olim trinacria ab eius forma primum appellata Sicania deinceps ab incolis dicta est. Postremo ab italis q siculi dicebantur in eam vulgo profectis siciliam dixere. Est eius ambitus stadiorum quattuor milium trecentorum sexaginta. Nam trium laterum verum a peloro lylibeum vsq; mille stadia septingenta complectitur ad lylibeo a pachynum agri syracusii stadia sunt mille & quingenta. Reliquis ambitus protenditur stadiis mille centum quadraginta.

Ceres. Fabula de cerere

Tradunt siculi ducta ex antiqua a progenitoribus fama siciliam cereri ac proserpinę sacram esse Fabulantur poetarum quidam post plutonis ac proserpinę nuptias hanc insulam ab ioue anaclyptrę nymphæ traditam. Sicanos autem qui in ea antiquitus habitarunt indigetes esse pręcipui scriptores tradunt. Has simul deas primum in sicilia visas inq; ea primo frumentum terrę bonitate ortum sicut & clarissimus testatur poeta inquiens omnia ibi sua sponte terram producere in agro leontino multisq; prȩterea siciliȩ locis etiam nunc triticum agreste oritur. Deniq; si queritur ante frumenti vsum vbi primum id repertum sit merito eius rei laus siciliȩ tribuetur. Has deas certe repertores eius constat magno in honore apud siciliam fuisse. Raptam vero ibi proserpinã argumentum

sicilia cereri & proserpine sacra
Anacalyptre nymphe

proserpine raptus

esse volunt quod he dee in hac tanquam insula admoduz eis dilecta habitarint. Raptum proserpine in patris iuxta etnam ciuitati propinquis ferunt: quam filiis variisque floribus dea dignis ornata erant. Vbique propter odorum fragrantiam sagaces canes odoratu carent naturam sensus florum odore superante Est id pratum a superiori parte planum admodum aquis redundantibus circum & precipitiis vndique abscissit. Ex quo a nonnullis sicilie appellatur vmbilicus. Sunt ei propinqua nemora: prataque & paludes vndique Speluncam insup pergrandem: que hiatum sub terram habeat ad arctam spectantem esse dicunt: per quem

Pluto. Plutonem fabulantur cum curru rapta proserpina transisse Lilia aliosque flores odorem prebentes per vniuersum volunt annum: quibus aspectus oblectet: virides permanere Mineruam insup ac Dianam virgines cum

Minerua. proserpina nutritas vna flores legere solitas fabule: ferunt: vnaque

Diana. eas Ioui patri vestem fecisse: qua mutua consuetudine vsque eam insulam oes maxime diligebant quilibet locum quem elegerat sortita. Nam minerua circa imeram regiones elegit: in quibus nymphe in eius gratiaz aque calide fontes scaturire hercule aduentante fecere.

Ortigia Que loca simul & vrbem: quam nunc vsque minerue nomen tenet incole ei sacrarunt. Diana in siracusis insulam ad diis accepit orthygiaz ab ea tum oraculorum responso: tum voce noiatam. Eodem pacto & in

Arethusa. fons hac insula nymphe in diane gratiam maximum produxere fontem qui dicitur arethusa. Hic non tantum priscis: sed nostris quoque temporibus magna copia fert pisces sacros quippe ab hominibus intactos. Sepius qui eos bellorum tempore edere ausi sunt deorum ira magna calamitates subierunt Verum de his posterius Proserpina harum instar dearum prata circa etnam elegit cui fons ingens syracusis dicatus est noie. Cyanes. At vero Pluto cum

Cyane. rapta proserpina prope siracusas per terre hiatum ad inferos curru descendit: syracusii iuxta Cyanem singulis annis dies festos celebrant in quibus sacra faciunt: priuatim paruis victimis publice tauros in palude immergunt morem herculis imitari: qui eiusmodi sacris quo tempore gerionis boues per siciliam deduxit: vsus est.

Ceres Tradunt deinceps Cererem cum filiam reperire non posset facibus in etna accensis varias orbis partes proserpinam querentem deambulasse: hominesque qui eam grate susceperant tanquam beneficii memorem frumenti edocuisse vsum. In quis primum propter suam erga deam humanitatem post siculos fuere athenienses. Qua ex re publice hanc deam pre ceteris coluere tum sacrificiis amplissimis tum eleusine mysteriis que antiquitate: castimoniaque apud

omnes homines sunt vulgata. Cum plures ab atheniensibus hũ manitatis gratia frumentũ accœpisset proximis illud incolis im partiri sunt: atq; exinde per totum fere orbem est diffusum. At si culi Cereris proserpinęq; erga eos indulgētia moti vt quibus fru menti vsus primum innotuisset: vtriq; earum sacra: cerimoniasq; diuerso anni tempore instituerunt. Proserpinę quidem messis tempore tanta castimonia: studioq; quantam tanti doni ratio postulabat. Cereri vero cum semen in terram iactatur. Apparatu ac magnificentia exquisita decem dies festos agunt priorē representantes vitam: quibus diebus turpiloquio inuicem vt cō sueuere vti deę dolor ex filię raptu conceptus risu ex verborum scurrilitate mitigaretur. Hũc vt diximus proserpinę raptum plures tum historici: tum poetę esse affirmant. Carcynus sane tragędus qui syracusas sæpius accessit conspecto incolatum in eiusmodi sacris studio proserpinam a plutone raptam atq; ad iferos deductaʒ: postmodum vero a cerere sumpto ex etna sicilię igne plauctu: luctuq; quęsitam ab eaq; frumentum monstratum: vnde & dea sit habita in suo poemate affirmat. Non videntur autē omittenda huius deę erga homines beneficia. Nam pręter ab ea repertum frumentum leges edidit: quibus iustę ac pięq; homines viuere assuescerent. Ex quo & legiferam dixerunt. Quibus inuentis haud facile quis maiora reperisse posset. Cum ĩ his sita sit non viuendi tantum: sed bene honestęq; viuendiq; institutio. Sed de his hactenus: nunc de sicanis qui primi ĩ sicilia habitarunt quoniam de eis scriptores dissentiunt est scribendũ. Philistus eos ex hiberia in siciliam venisse affirmat: qui id nomen a sicano iberię flumine traxerunt. Thimeus huius scriptoris inscitiam arguens sicanos ait sicilię indigetes esse multa suę antiquitatis argumenta ferent quæ haud operepręcium est recensere. Cęterum habitabant priscis temporibus sicani in montibus natura munitis in quibus vrbes latronum metu ędificarunt. Nulli enim regi suberant sed suus cuiq; vrbi inerat princeps. Hi primum vniuersam tenuere insulam agros colentes ex quibus vitę cibum sumebant. Postmomodum Etna ignes qui proximas regiones vrebant eruptante. Cum plures annos id incendium patriam vastaret: timore acti omissis orientibus locis partes quę ad occidendum vergunt petiuere. Multis deinde seculis siculi ab italia in siciliā profecti loca tenuerunt ab sicanis relicta. Opibus deinceps ac viribus potētes propinquis agris occupatis

ꝓserpia

Leges Cereris

Sicani

quottidie magis imperiũ augebãt. Quo ad bello ſepius cum ſica nis moto certo poſtmodum fędere agrorũ fines iuicem ſtatuerũt Poſtremo a gręcis colonię in ſiciliam deductę ſunt vrbeſq̃ mari timę conditę mutua poſtmodum conſuetudine vſq̃ cum plu res in diem gręci in ſiciliam nauigarent & linguam gręcã omiſ ſa barbara didicere & mutato nomie ſiculi ſunt appellati. Sequũ tur ęolides inſulę ſeptẽ numero. Strongyla. Eunoyma: Didyme Phinicodes: Sacra: Vulcania: Lypara In qua eſt eiuſdem nomi nis ciuitas. Sitę autẽ ſunt inter italiam ſiciliamq̃ recto curſu Di ſtant a ſicilia centum quinquaginta ferme ſtadiis. Pares inuicem magnitudine. Earum maxima circuitu complectitur ſtadia cẽtũ quinquaginta. Ignẽ hactenus euomebant omnes: quarum mea tus: oraq̃ ignis etiam nunc viſuntur. In ſtrõgyla ac ſacra hucuſ q̃ ex terrę hiatu vẽtus erumpit & fętor ingens: eructat quoq̃ are nam: lapideſq̃ igneos permultos queãdmodum & Etnę accidit Aſſerunt nonnulli meatus eſſe ſubterraneos ab etna ad has inſu las & his omnibus eandẽ ignẽ ſperandi cauſam eſſe. Has inſup inſulas tradunt olim deſertas fuiſſe. Sed lyparũ quendam Auſo ni regis filium a fratribus diſſidentem ex italia cum longis naui bus aduecta ſecum militum copia ad inſulam appuliſſe: quę ab eo lypara ſit appellata: inq̃ ea ſui nominis vrbe condita reliqua rum quoq̃ inſularum agros excoluit. Eo ſeneſcente eolus hippo ti cum ſociis quibuſdam in lyparã cum veniſſet ſumpta vxore ly pari filia his poſtmodum inſulis iperauit. Verum lyparus cum in italiã reuerti cuperet iuxta Surentum tenuit loca quibus magna cum laude pręfuit. Defunctus deinde ac magnifice ſepultus ho nores heroicos ab incolis aſſecutus eſt. Eolum vero is eſt ad quẽ fabulę vlyxem errantẽ diuertiſſe tradunt iuſtum ac pium extitiſ ſe. Legimus & erga hoſpites perhumanũ pręterea velis vti nau tas docuit. Obſeruatione ignis qui venti futuri eſſent prędixit. Vnde & illum fabulę ventorũ potentẽ dixere. Ob eximiam eius pietatem deorum amicus ẽ nominatus. Ex eolo filii ſex orti ſunt Aſthiothus: Xutus: Androcleus: Feremon locaſtes Agatyrſus: q omnes ob gloriam ac virtutes paternas magno in honore ſunt habiti. Horũ locaſtes loca italię circa regiũ poſſedit. Feremon at q̃ androcleus eam regionem ſicilię: quę a freto quod inſulam diuidit vſq̃ lylibeum eſt: tenuerunt. Huius regionis agros: qui ad orientem vergunt coluere ſiculi. Qui ad occaſum ſpectant ſi cani. Hi inuicem diſſidentes eoli filiis tum propter vulgatã parẽ

Septem ęolides.

lyparus Auſon° Eolus

Eolus nautas do cuit velis uti

eoli filii

Eolus d[illegible] deus et rex ventorum

tis pietatem: tum ob eorũ in securã ac diligentiam sponte paruerunt. Imperauit quoq; Xuthus ei parti q̃ ad leontinos vergit vsq; ad hęc tempora ab eo Xuthia dicta. Agatyrsus cũ dominaretur ei quę nunc agathyrsis ora appellatur: vrbem condidit ab se agathyrsidem vocatam: astocyus pręfuit lyparę qui omnes paternę virtutis ęmuli magna cum laude vixerunt. Cum pluribus seculis ęoli ꝓgenies in sicilia regnasset: tandẽ defecit: post hos siculi ad meliores viros principatũ deferebãt Sicani orta ob principatũ contẽtione bello inter se certarunt. Multis deinceps exactis annis cũ insula cultoribus in diẽ magis deficeret gnidii quidam rhodiiq; regũ asię iniuria oppressi in siciliam deducere coloniã decreuere. Sumpto duce penthalo gnidio qui genus suũ ad hippotũ herculis ꝓgeniẽ referebat qnquagesima tunc olympiade in qua stadii victor fuit lacedęmonius Epistelíades. Egressi circa lylibeum egesteos. Sellinuntiosq; inuicem bellantes inuenerũt. Fędere cum sellinuntiis inito pręlioq; aduersus egesteos commisso multi eorum cecidere. In quis dux penthalus occubuit. Qui ex p̄lio superfuerunt sellinuntiis deuictis statuerunt inde abire creatis ducibus gorgone Thestore ac epithersi de penthali domesticis p tyrrenũ pelagus cum ad lyparam appulissent humaniter ab incolis accepti habitarũt in isula numero fermẽ qngenti. Post modũ tyrrenis mare latrocinio infestantibus ad se tuendũ naues ędificarunt. Eorũ pars ad cõẽ utilitatem colebãt agros pars pyratis obsistebat Hi cõicatis inuicem fortunis rebusq; omnibus aliquandiu in ea vitę cõmunione permansere. Deinceps cũ lyparũ vrbẽq; eius cœpissent reliquarũ insularũ agros cõiter exercebãt. Postremo oẽs insulas in viginti annos ita vt denuo illas eo acto tempore sortirentur partirẽtur partiti sunt. Nonnullis p̄terea naualibus pugnis superatis tyrrenis spoliorũ decimas ĩ delphos obtulerunt. Superest vt causas addamus qbus postea fœlicitatis glorięq; incrementa lyparę vrbis suscepit. Primum ipsa natura tum pratis insula decora est: tum balneis quemadmodum commendantur ad valitudinem enim conferunt & summam ex vsu prębent voluptatem. Quo fit vt siculi permulti morbo implicitieo sanitatis gratia confluentes valitudinem pristinam recuperent. Profert insuper ea insula metallũ celebre quod alumen appellãt Ex quo lyparenses romaniq; magnum percipiunt vectigal. Nã cum nullo in loco orbis alumen generetur magnos affert huic in sulę quęstus. Hęc parua est magnitudine: sed fertilis ad homi-

Xuthus

gnidiorũ & rhodiorũ decretum

Lypara.

nū vitā q̄ppe q̄ omnis genere pisces abūde prębeat & fructus ar
borū suaues gustu: post lyparā occidentem versus insula est par
ostrodis ua admodum deserta & ab re quadam ostedis cognominataꝫ
Nam carthaginenses quo tempore abuersus syracusanos belluꝫ ges
sere magnis peditum copiis ingentiq; classe in siciliam profecti
sunt. His cum plures mercēnarii variis ex gentibus mixti essent:
& hi sępius pręsertim ob stipendium suo tempore non impēsum
seditiosi numero milia sexagita primum ad pretoria concurren
tes tumultum aduersus duces excitabant: minabantur: sed cum
sępius pecunię deessent armis si quod deberetur vendicaturos.
Consultus senatus imperatoribus occulte mādauit vt seditiosos
ex exercitu amouerāt: itaq; mercēnarios oēs sumpta alterius bel
li occasione in naues impositos in hanc insulam exposuerunt.
Vbi relicti famę absumpti sunt: tot hominum defunctorum ossa
paruę insulę nomen dedere. Recensitis eoli insulis deinceps ad
reliq alteras insulas transeamus: in ea sicilię parte quę ad meri-
diē vergit tres isulę sunt. Quarū singulę portus tutos habēt naui
gantibus. Prima quā meliten dicūt a syracusis remota stadiis o-
ctoginta portus habet plures admodum vtiles. Eius incolę fortu
nati existimātes: quoniā & varii generis exercēt artes & optimas
faciunt linteas telas tuꝫ tenuitate: tū mollitię spectatas. Domos i
super ędificāt pro loci qualitate pulchras & exornatas gypso. Est
autem hęc insula velut palmarū colonia quadā cū ibi plurimæ
fiant. Mercatores vsq; ad occidens pelagus nauigantes ad hanc
confugiunt vt quę plures habet tutos portus. Qua ex causa eius
gaudas, accolę ꝑpter eius beneficia mercatoribus impensa & opibus &
cyrcena, gloria rem auxerūt. Est & alia insula noie gaudas: q̄ pluresḣabet
oportunos portus & abundat palmis. Deinceps est & Cercyna: q̄
ad lybiā spectat. In qua haud ignobilis est ciuitas & portus non
solum mercatoribus vtilis: sed longis nauibus accōmodatus. Se
Ethalia. quuntur post lyparā insulę ad tyrrenum pelagus sitę. In quibus
vna est noie ethalia populonię opposita vrbi distans a continēti
stadiis ferme centum: q̄ id nomē ab ethalio: qui ei ꝑfuit duce sor
tita est. In ea effoditur petra. Ex qua ferrū excuditur incidūt eniꝫ
id metalli genus quo abūdat insula inde ex saxis in fornacibus
decoctis ferrum liquefactū in frustra partiuntur magnis spōgiis
similia quę postmodū mercatores ad emporia deferunt. Ex ferro
artifices varia cudunt instrumenta rei rusticę diuersisq; artibus
accōmodata. Pręter hanc est insula longe ab eis stadiis trecentis

quę gręcis Cyrnos appellatur a romanis vero atq; incolis corsica. Hęc aditu facilis portum habet pulcherrimum noie syracusium. Celebres in ea ciuitates habeantur duę s. Calaris & Nicea. Calaris a phocensibus q a tyrrenis postmodum insula pulsi sũt nicea a tirrenis maritimis q reliquas & tyrreni maris insulas suę ditiõis fecerũt cõditę Hi postea vrbibus q̃ i cyrno erãt subactis Resinę cerę q; ac mellis: quorũ ea fertilis est isula tributa iposuerũt Serui q in ea sunt plurimũ ab aliorum seruorũ: quod eis natura accidit: vsu vitę differunt. Insula ampla est: magnaq; ex parte montuosa ac silluestris fertur fluminibus insuper irrigua Homines lacte melle & cornibus: omnia affatim prebet patria iuste & humaniter vltra cęteros barbaros inuicem viuunt Fauum quod in montanis arboribus reperitur illius esse sinunt. quid id prius adinuenit Oues signaculis distinctę etiam nullo custode patronis seruantur in priuata vita actionibusq; miro quodãmodo iusticiam obseruant. Mirandum vero est quod apud eos fit in filiorum ortu. Nam cũ mulier parit nulla est puerperi cura Sed vir eius veluti & ipse implicitus puerperii morbo statutos dies domi vxoris curã suscipit. Nascitur in ea insula taxus copia in aq̃ arbore mel quod fit amarũ admoduz existit Barbari insulam habitantes varia vtuntur loquela & ad intelligendum difficile Numero excedunt hominũ triginta milia Huic proxima Sardinia insula siciliæ par magnitudine a barbaris iolaos vocant tenetur Hos ab iolao ac thespiadibus : quorum plures in eã insulã transcenderunt genus ducere putãt Nã quo tẽpore hercules decãtatos subiit arbores liberos ab eo ex Tespii filiabus susceptos cum grecorũ barbarorumq; copia secũdũ certũ oraculũ in sardiniam ad cõdendã coloniã misit. Qđ sentiens iolaus herculis nepos in isulã venit: inq; ea cõditis haud cõtẽnẽdis vrbibus patria oi positus populos ab se dixit iolaos. Gymnasia & deorũ tẽpla cęteraq; ad hoium fœlicitatez spectantia quorũ adhuc monumenta extãt ab eo sunt istituta. Cũ ab oraculo traditũ eẽt hãc coloniam liberã semper futurã verũ vsq; ad hęc tpa id oraculũ fuit. Nam cũ carthaginẽses magnis copiis insulã cœpissent Nunq̃ iolaos subegere. Ad mõtana. n. atq; aspa cõfugientes loca effossis sub terram habitaculis lacte: caseo: carnibus ex pecoribus: q̃ pluria illis erant vescebantur. Agriq; colendi declinatio labore in montibus vitã quietã ducebant. Carthaginenses cum sępius eos bello tentassent difficultates locorũ absterriti liberos reliquerunt.

Cyrnos
Corsica
Calaris
Nicea
Mirũ de patientibus
thespii
Iolai populi

Postremo romanis armis sępius lacessiti hac locorum asperita-te inuicti permansere iolaus iis quę ad statum colonię pertine-bant compositis ingręciam rediit. Thespiades cũ multis secu-lis insulę ꝑfuissent tandem in italiam nauigantes loca circa cu-mã tenuere. Reliqua multitudo: deposita barbarie ꝑficientes si bi ex accolis optimos duces hucusq͂ libertatem seruãt preter has insulas est alia pytiussa a penis quę frequentes in ea nascuntur nomen sortita. Distat ab herculeis colũnis dierũ triũ nauigatio ne a lybia vero diei noctisq͂ vnius diei vnius ab hiberia Magni tudine similis corcyrę: rerum copia mediocris Vites ferrea re-gio licet raras. Ceterę arbores in conuallibus fiunt. Inter ea q̃ ibi oriũtur lanam ꝑferunt. Distincta campis ac collibus insu-la vrbem habet enesum cartaginensium coloniã mœniũ ambi-tu ac frequentibus domibus portu insuper perutili satis celebrez palmis ꝑterea fertilis est variis a barbaris ꝑsertim phœnicibus habitata. Hęc colonia centum sexaginta annis post conditã car thaginem est deducta. Alię quoq͂ existunt insulę hyberię oppo site a gręcis gymnasię ab incolarũ nuditate: qui ęstatis tempore absq͂ vestibus incedunt. Ab accolis vero ac romanis baleares a fundę iactu qui rectius q̃ reliqui lapides iaciunt appellati. Harũ media maior est reliquis insulis demptis septẽ Sicilia: Sardinia: Creta: Euboea: Cypro: Cyrno: Lesbo. Abest ab hyberia diei vni us nauigatione. Minor ad oriẽtem spectat nutriens plurima om nis generis armenta: sed mulos pręcipuę qui & magni sunt & sonora voce. Vtraq͂ insula fertilis ac fructifera est referta habi-tatoribus vt qui triginta hominum milia excedant. Ad vini potum quod rarum apud eos est sunt promptiores: oleo omni-no carent: ideo exentisco & procidipe mixtis vngunt corpora mulieres adeo prę cęteris appetunt vt mulierem a prędonibus captam tribus aut quattuor redimant viris. Habitant in saxis concauis: iuxtaq͂ pręcipites petras: effossis cuniculis ad corpo-rum tegumenta vtuntur & vitę securitatem Aureo nũmo: aut ar gento non vtuntur Quę afferri ad insulam prohibent causam afferentes Gerionem Crisauri filium auro atq͂ argento opulen tissimum quodã ab hercule bello expugnatũ existimãt enim eo pacto cum auro atq͂ argento careant sese facile oẽs vite insidias euasuros. Hanc ob rem cum olim cum carthaginensibus mili-tassent: ex stipendio impenso mulieres ac vinum emptum secum tulere. Mirandum vero quod in nuptiis de more seruant in

Pytiussa

Gymnasię. Baleares

Auri opulẽtia gerio ĩterfect⁹ est.

epulis enim quę cum domesticis amicisq; in nuptiis fiunt. Primus secundusq; & deinceps secundum ętatem reliqui nuptam magno numero cognoscunt. Vltimus sponso locus ad vxorem datur: priuatim quid etiam & a cęterorum moribus alienum in defunctorum sepulchris obseruant. Lignis enim membra corporis incisa in vas coniiciunt supraq; saxa accumulant. Arma eis sunt fundę tres: vna caput cingunt. Altera ventrem. Tertia in manibus gestatur: in prędio lapides multo maiores q̃ reliqui ita iactāt robuste vt ab aliquo tormento lapis missus videatur in vrbium expugnatione lapidum iactu eos quidem supra ex propugnaculis tuentur mœnia vulnerant in pugna vero scuta galeas omneq; armorum genus confrigunt ita autem recte lapides propellunt: vt raro effugiat ictum appetitus locus quod eis continuus a pueritia vsus prębet a matribus ad id certamen coactis: imponunt enim supra erectum lignũ panem signũ quod ictu petant: neq; ante cibũ capiũt: q̃ panem lapide eiectum ꝓ cibo sumunt permissu matris. Postea q̃ insulas quę ad columnas herculis spectant rettulimus ad oceani insulas transeamus Est lybiam versus ad oceanum sita plurimũ dierũ nauigatione insula permagna agro fertili tum campis amœnis tum montibus distincta. Fluminibus rigatur quę sint nauium capacia plurima: sunt in ea pomaria variis arboribus consita ortiq; amœni: quos aquę dulces interfluunt Diuersoria in illis ędificant sumptuosa hortus quaq; tenuiorum vmbracula decorant in florum morem sita in quę ęstus tempore diuertunt. Amœna fertilisq; regio copia fructuum exuberat. Montes frequentibus siluis arboribusq; fructiferis: aq̃s insuper irriguis ornantur. Abundat quoq; insula fontibus aquę dulcis: quę non tantum vsui voluptatiq; incolentũ satisfacit. sed etiam confert ad robur corporum ac valitudinē. Sunt insuper loca diuersorum animalium venationibus apta ex quibus epulas conficiunt suaues ac sumptuosas: pisces etiam mare affatim ꝑbet Est & aer ibi saluberrimus: qui maiori ex parte anni fructus ferat aliaq; speciem ac decorem prestantia: vt hęc insula non hominum: sed deorum diuersorum ob eius fœlicitatem existimetur priscis temporibus quoniam a reliquo orbe diuulsa videtur incognita hoc post modum modo reperta est phœnices quondam ad diuersa emporia nauigantes sæpius plures in lybia nonnullas in europa: quę ad occidentem spectat colonias condidere. Multis deinde opibus coactis extra

Sponse coitus

Funde. tres armo[illegible]

colūnas herculis oceanum ingressi in cheronneso europę litoris colūnis propinquo condidere vrbem: quam Gadiram dixerunt (Gadira) in ea inter cętera ędificia templum herculi quod ad nostraȝ vsq̧ ętatem summa in veneratione honoreq̧ est habituȝ. Statutis de more phoniciorum sacris sumptuoso opere construxerunt plures romanorum duces clarissimi magnis rebus gestis vota huic deo suscepta persoluerunt. Verum phœnices per oceanum mare iuxta lybiam nauigantes plures dies tempestatibus acti: cum ab hanc insulā delati essent animaduersa eius natura fœlicicate q̧ notam cęteris fecere. Qua ex causa cum tyrreni qui classe potentes erant in eam insulam coloniam mittere decreuissent a carthaginensibus sunt prohibiti veritis ne loci bonitate allecti ciues eorum ad eam conferrēt: & sic si qua forsan aduersa vrbi fortuna incidisset, volebant ignotum ad quem facile confugerent locum esse. Sed ad europam redeamus in oceano gallię montibus herciniis totius europę maximis opposite sunt insule plures. (Britannia) Quarum maxima est britannia priscis temporibus nullius aduenę imperium experta. Neq̧ .n. Dionysium: neq̧ herculeȝ neq̧ heroa aut ducem quempiam accepimus eos bello tentasse. Nūc. C. Cęsar qui ꝓpter gestas res deus ē appellatus prius oīm britannis subactis certū eos dare tributum coegit. Sed de his suo tempore dicetur latius. Est hęc insula triangulari forma sicilię similis latera habens inęqualia. Cum protendatur per obliquum Europā versus vbi minimum a continenti abest promontorium (Cation) est qui appellatur. Catiō procul a terra: quo tempore mare fluit (Beleriū) stadiis ferme centum. Alterum promōtorium Beleriū noīe abesse aiunt a continenti nauigatione dierum quattuor. Reliqua pars (Orcha) quā orcham appellant ad mare spectat. Minimum latus europę adiacens protendi asserunt stadiis septem milibus. Lateris secūdi longitudo a Catiōe vsq̧ ab promontoirum stadia cōplectitur quindecim milia Tertium latus stadiorum milia viginti. Ita vniuersę insulę ambitus stadiorum est milium duorū & quadragita Britanniam incolere tradunt aborigenes qui priscorū more vitam degant. Vtuntur enim impugna curribus veluti antiquos grecorum heroes vsos in bello troiano ferunt. Domos ex calamis aut lignis vt plurimum habēt cōpactas. Frumenta cū aristis sub tectis reponunt. Inde qđ satis in diem sit vsui terentes. Moribus simplices integriq̧ existunt Longe a nostrorum hominum astutia versutioq̧ remoti. Cibo simplici viliq̧ vitam dicunt;

Domos ex calamis compactas

atq̧ a diuitũ delitiis alienoꝝ. Multitudine hominũ insula plena ẽ. Aer vt qui ad septeintrionem spectet frigidus. Reges principesq̧ ibi sunt plures pacẽ inuicẽ seruãtes. Sed de his diligẽtius cũ ad cęsaris gesta qbus britannos subegit veniemus: nunc de stãno qđ in ea effoditur narrabimus Britanni q iuxta belerium promontoriũ incolũt mercatorũ vsu: qui eo stanni gratia nauigãt humaniores reliqs erga hospites habentur. Hi ex terra saxosa cuius venas securi effodiunt stannũ igne eductũ i quãdã insulã ferũt britanniã iuxta quã idã vocãt. Maris fluxu videntur insulę: cũ vero refluit exciccato interiecto littore curribus eo stannũ deferunt priuatim qđ videtur eis insulis contingere: quę britanniã Europãq̧ interiacent: nã pleno mari insulę refluente vero cu interiectus locus deficit aquis cõtinẽs videt. Ex his insulis mercatores emptum stannũ i galatiã portant. Inde diebus fere triginta cum equis in fontem Eridani fluminis perducunt & de stanno hactenus nunc de electro dicendũ. Scithię q̃ supra galatiã est opposita insula in oceano iacent nomine basilea. In quam tempestas electrũ plurimũ eiicit nulla alia in parte orbis repertum. De eo qdã veteres fabulas scripsere haud dignas fide: & quę a posteris rep̄hense sint. Nonnulli. n. tum poetę: tum historici tradunt phętontem solis filium: cũ puer esset. petisse a patre: vt vnicum diem solis currũ regeret. Illo assentiente sumpto curru cuʒ ęquorũ fręna regere nequiuisset ab ęquis contempto puero extra solitum cursum esse currum delatum. Et primo cœlũ equorũ errore incẽsum circulumq̧ qui galatia dicitur exinde factum deinde magnam combustam orbis partẽ. Quare cõmotum iouem fulmine phętontem tradunt peremisse: solemq̧ in pristinũ redegisse cursum phętontem in fontibus eius qui nũc est padus olim Eridanum dicebant decidisse. Eius mortẽ nyphas fleuisse sorores dolorisq̧ magnitudine mutata natura in populos fuisse versas. Has annis singulis eodem tempore lachrymas educere: quibus electrum fiat reliquum splendore superans. Sed cum hi harum fabularum conditores procul a vero aberrasse a posteris depręhensi sint nos veram historiam sequamur: nascitur in ea quam rettulimus insula. Cum vero ab incolis ad proximum deferatur continentem inde ad nostra vsq̧ asportatur loca. Haud sane ab re erit gentes europę conterminas quas in superioribus libris omisimus paucis referre. Celticis olim imperauit aiunt vir egregius. Ex quo filia corporis magnitudine vltra naturę modũ decoremq̧ cęteras

Ida

eridanꝰ

Phęton

Galatia

Padus

Electrũ

excellens orta est. Hęc tum viribus: tum specie elata oēs: qui eam vxorem expetebāt contēpsit: existimans neminē suo matrimonio dignū Interim cum hercules bello aduersus Gerionem moto venisset in celticam: inq; ea ciuitatē Alesiā condidisset. Admirata. tum virtutem Herculis: tū corporis pręstantiam permissu parentū concubitū appetiuit: iuncta illi filium genuit nomine galatem: qui coęuos suos: tum virtute animi: tuʒ viribus corporis excessit. Vir factus cum paternū regnum suscepisset. Plures oras sibi subdidit propinquas p̄claris rebus bello gestis. Cum eius gloria efferretur subditos omnes a suo nomine appellauit galathas: ex quo oīs ea regio galatia dicta est. Hęc a pluribus nationibus incolitur quę inuicem gentium numero differunt. Nam quę maior habetur inter eas ducenta virorū milia efficit. Quę minor qnquaginta. Harum gens vna ergo romanos & quę ad hanc vsq; ętatem manauit affinitatē amicitiāq; cōseruat. Natio vt plurimuʒ ad arctū sita regio frigida vtq; hyemis tempore pro aqua niuib⁹ oppleta existat. Glacies quoq; immensa adeo patriam occupat: vt flumina congelata sint peruia transeuntibus non solum paucis: sed exercitibus quoq; cum curribus atq; impedimentis. Complures q; magniq; fluuii per galatiā vario cursu fluant ii & p̄fundis stagnis hi ex montibus partim in oceanū. Alii in nostrū mare decurrunt. Eorū qui in nostrū mare labuntur maximus censetur eridanus qui in alpibus fontes habēs quinq; hostiis descendit i mare. Qui vero in oceanū defluunt: maximi habētur. Danubius ac rhenus: quē diebus nostris. C. Cęsar pontibus miromodo iunxit pedestribusq; traductis copiis galatas vltra rhenum habitantes in potestatem redegit. Plures alii nauium capaces fluuii existunt in celtica: quos breuitatis causa omisimus. Sed hi omnes fere hyeme congelati securū transitum iniectis de superne labātur paleis euntibus p̄bent. Id vero quod dictu mirabile in maiori galatię parte accidit: non videť silētio prętermittendum. Nam ęstate ab occidente septētrioneq; perflant tanta vi impetuq; venti: vt lapides q̄tos manus possit cōtinere a terra rapiat: ac veluti harenę lapillorū aceruos haud paruos cumulet. Est vt aliquādo ab hominibus arma ac vestes quandoq; ascensorem vi ab equo auferat. Deniq; tanta est aeris frigiditas: vt neq; vinum ea regio neq; oleum producat. Quare coacti homines potum sibi ex ordeo comparant quem appellant zitum Aqua etiam qua lauāt fauum mellis vtuntur. Vino pręter modum adeo delectantur: vt

hercules · Alesia · Galatus hercules filius · Galates · Galatia · Eridan⁹ · danubi⁹ · Rhenus · zitum

a mercatoribus importatū puruʒ bibāt: minimoqꝫ potu ebrii aut in somnum inducant aut in insaniā. Quo fit vt mercatores itali= ci plures quęstu ducti vinum: tum nauibus: tum per terram cur= ribus deferentes pincernam puerum mercantur pro vini ampho= ra. Vniuersa galatia argento caret. Aurum eis absqꝫ opificio aut labore aliquo prębetur natura. Nā cū fluminum decursus diffici les flexus habeat superans ripas a montibus fluens aqua arenaʒ auream passim per campos eiicit. Glebis postmoduʒ in quibus au reum splendet attritis aquaqꝫ lotis dempta terra reliquum in for nacem coniectum fundūt. Hoc modo liquefacto puroqꝫ educto auro ad ornatum corporis mulieres viriqꝫ vtuntur. Etenim & ma nuum articulos & brachia armillis aureis exornant. Circa colluʒ insuper grandes torques gestant ex solido auro: & in digitis an nulos. Thoraces etiam oro exornant. Priuati aliquid etiā ac mira bile superiores certe in deorum templis obseruant vt in sacris tē= plisqꝫ plurimum auri diis oblatum spargant. Neqꝫ illud incolarū quisq̄ q̄uis gens auro sit auida propter religionem audet contin gere. Sunt galatę molles atqꝫ albi corpore oblongo. Comas quā uis habeant natura ruffas: studio tamen augent naturę colorem Calamistro capillos inflectunt fronte illos ad ceruicem reiicien= tes: vt satyris aspectu puerisqꝫ appareant persimiles: capillos ar te efficiunt crociores: vt nihil differant ab equorum iubis. Bar= bam quidam tradunt nonnulli nutriunt parce nobiles genas q= dem radunt. Barbam vero adeo sinunt crescere: vt operiant corpora. Quo accidit vt cum edant repleantur cibo. Cum vero bibunt veluti per canale potus videatur inferri. Cœnant seden= do omnes non in sedibus: sed in solo super luporum aut canum stratis pellibus: ministrant eis pueri iuniores ętate tenera: iuxta eos ignes fiunt in quis ollę sunt & verua plena carnibus Viros bonos melioribus carnibus honorant quemadmodum poeta aia ci scribit impensum ab aptimatibus honorem: quando singula= lari hectorem certamine vicit. Hospites ad epulas qui sint: qua causa venerint post cœnam rogantes. Consueuerunt quoqꝫ sum pto cibo ad verborum prout causis intulit concertationem sur= gentes ex prouocatione certare inuicem nulla habita vitę cura i creuit enim apud eos pithagorę sententia: qua dixit animas ho minum esse immortales rursusqꝫ eas defunctis corporibus post certum tempus in alia corpora reuersuras: ob hanc causam in de functorū pyrā epistolas scriptas quidam coniiciunt tāq̄ eos mor

Galatia

Galatę.

tui sint lecturi: in itinere ac pugna bigis vtuntur quas thedarius & assessor ducunt. In bellis obuium hostem iaculo ex curru primum appetunt: tū relicto curru pedites ensibus certant. Quidam adeo mortem cōtennunt: vt pugnēt nudi. Custodes corporis ex liberis hominibus pauperes eligunt: qui & pro aurigis ī pugna seruiant: & ferāt scutum: instructā aciē pręire consueuerūt & ad singulare certamen fortissimos hostium prouocare arma vt hostem terreant quatientes. Cum quis strenue in acie pugnauit: tū maiorum: tum suas laudes ac virtutes decantant. Res hostium deprimunt tāq̄ vituperatione dignas. Denicp omnis in bello audaces extollunt verbis. Capita hostium in acie cadentium abscisa equorum alligant collo. Hostium spolia sanguine perfusa famulis tradunt in foribus domorum cum cantu atcp hymnis affigenda quemadmodum feras solent venatu captas. Hostiū nobiliorum capita aromatibus vncta in tecis condunt summa diligentia ostendentes ea hospitibus nullocp pręcio ea vel parentibus vel aliis reddunt. Tradunt eorum rideri nonnullos q̄ p̄ capite tantūdem pensi auri barbaram magnificentiam ostentantes nequaq̄ velint accipere. Non. n. bellicę virtutis insignia nō vendere nobile est: sed cum mortuis pugnare ferum habetur atcp agrestę. Vestes ad terrorē intonsas ac coloris varii ferunt quas illi vocant bracas. Sagula gerunt virgata: hyeme quidem crassiora Aestate subtilia. Fictilia in vsu habent densa ac floribus distincta Arma ferunt scutum ad staturam hominis longum procp libito cuiuscp ornatum. Quidam in scutis animaliū formas ęreas paulum eminentes gestant & ad ornatum & ad corporis tutelam fabricatas. Aerea galea caput muniunt paulum eminentiore: in q̄ aut cornua impressa sunt aut auium vel quadrupedum effigies sculpta. Tubas habent suo more barbaras: vt quę asperum sonū & turbulentum reddant. Thorace ferreo vtuntur: quidam alii armis a natura datis nudi pugnant pro ensibus ferreas spatas gerunt oblongas ęrea cathena a dextero latere pendentes. Nonnulli tunicas aureis aut argenteis zonis cinguntur: iaculis insuper bellantur: quę illi lanceas vocant ferro cubiti aut amplius lōgitudinis paulominus duobus palmis lato: enses haud minores sunt quā apud cęteros venabula: ac venabula mucrone sunt quasi ensibus maiore: has tum redactas habēt tum incuruas nō solum ad corpora cędendum: sed ad perforandum aptas.

Bracę

Lanceę

Aspectu sunt terribiles voce graui atcp aspera. Sermone vtun-

tur breui ac sub obscuro multaq; ex animo dubia loquũtur: plu rima ad iactantiaz in eorũ laudẽ dicũt & ad ceterorum contẽptũ Minaces sunt ac detractores: opinioneq; inflati acuti ingenio & a doctrina minime alieni. Sunt apud eos melodiarum poetæ quos appellant bardos. Hi cum organis veluti cũ lyra cantant hos laudentes alios vituperantes. Philosophi quoq; ac theolo gi quos vocant sarronnidas ꝑcipue ab illis coluntur Vruntur in super diuinatoribus qui apud eos cũ auguriis & sacrificiis futu ra ꝓdicent. Plurimi existimantur omni eis obtemperante plebe Cum voro de rebus magis consulunt mirabilem incredibilemq; seruant consuetudinem iugulãt enim ense hominẽ Quo decidẽ te tum ex casu tum ex mẽbrorũ laceratione: tum etiam ex sãgui nis fluxu ex quadã antiq̃ rerum obseruatione norunt futura. Est apud eos moris nullum absq; philosopho sacrificium facere Existimãt enim per diuine nature conscios sacra fieri oporte re tanq̃ dies propinquiores. Horum intercessione bona ab diis censent petẽda Quorum consilia & pace & bello fruuntur poete vero tanti apud eos sunt: vt cũ extructa acie exercitus eductis en sibus iactisq; iaculis propinquant non solum amicis: sed hostes quoq; eorum interuentu a pugna cõcrescant: ita apud agrestio res barbaros ira cedit sapientie. Et mars reueretur musas Nunc quod a multis ignoratur scribetur Vltra masiliam qui mediter raneas regiones quiq; iuxta alpes & montes pyreneos icolunt celte appellantur Vltra hos qui ad notum oceanum versus perti nentes oras & Ericinum montem quiq; deincepes ad scithiam vsq; habitant dicuntur galate. Quas omnis gentes cõmuni no mine romani galatas appellãt Eorum fœmine non tantũ corpo ris magnitudine sunt viris similes: sed etiam robore Pueri vt plu rimum cani sunt etate prouecti colorem paternum assumunt. Eorũ qui subtus arctuz habitant: quiq; scythie sunt propinqui vtpote ceteris agrestiores nonnullos aiũt humanis carnibus ve sci queãdmũ & hi qui eam britannie partẽ q̃ iris dicit habitant horũ fortitudine feritateq; diuulgata tradũt eos qui priscis tem poribus oẽm ferme asiã discurrentes cimmerii dicebant ꝓpos eẽ q̃ paulopost corrupto noie Cimbri sint appellati iã prisco mo re dant latrociniis operã rapiẽtes aliena ceteris omnibus contẽ ptis Hi sunt qui roma capta cum delphici appolinis templũ spo liassent. magnam europe partem: non paruaz asie tributariam

Bardi. Sarronides. Poete. Celte. Galate. Iris regio. Cimmerii. Cimbri.

fecere agris eorum quos subegerant possessis. Qui in greciam trãsserunt gallo grecis sunt nominati: postremo plures magnosq romanorum exercitus attriuerunt: pari sue feritati impietate in deorum sacrificiis abutuntur. Noxios enim quinqu ennio seruatos sudibus affixos diis sacrificant cumq aliis primitiis supra ingentes piras immolant. Captiuos quoq sacrificant diis Quidam de hostia capta animantia vna cum hominibus interfecta aut in sacris comburunt: aut aliis afficiunt poenis. Cuz mulieres habeant speciosas ad mares tamen preter modum sunt cupidiores in ferarũ pellibus humi dormientes ex vtroq latere excubitores habent: illa admiranda eorũ impudentia: q speciem corporis facile aliis offerunt in ppatulo Neq hoc turpe ducunt Quin potius ignauũ putant abnuere gratiam oblatam: sed de his actenus: Non celtiberos recenseamus Hiberi quondam celteq pro agris bello certantes pace demum constituta cõmunicataq inuicem patria mutua connubia permisissent: dicuntur hac rerum cõmunione id nomen sortiti. Due igitur robuste nanatiões i patria fertili cõiunctę effecere vt magnũ esset celtiberorum nomen A romanis postmodum certe multopost tempore bello cum eis gesto vix tandem subacti sunt. Nõ enim equites: se & pedites aptos bello robore maiorumq tolerantia ceteris excellentiores hãbet. Breui vtuntur veste ac nigra lanam habente similem caprarum pilis. Armantur celtiberorum quidam scutis leuibus. Alii rotũdis vmbonibus magnitudine clypei Cruribus ocreas ex pilis factas aduoluunt. Galeas ferũt ereas cristatas palmis. Gladios insuper ex ferro puro ad palmi mensuram qbus in conferta vtuntur purga. Ferrum suo more ad conficienda arma preparant. Nam ferreas laminas in terram absconden tes ibi tam diu esse sinunt. quoad debiliori parte ferrugine absũpta validior supersit. Ex eo tum enses fortissimos tum cetera ad belli vsum arma necessaria componunt. Hoc pacto fabricatu adeo cedunt omnia: vt neq scutum: neq galea neq aliud quid eis obsistat. Duobus gladiis fulti: cum equestri certamine superiores euaserint ex equis dessiliunt pedestrem adiuuant pugnam mirabilis apud eos viget consuetudo. Nam cum in victis munditia elegantes existant vna in re videntur immundi: & spurcitie pleni Vniuersum enim corpus lauant vrina: denteſq fricant: hanc optimam corporis curam existimantes. Erga nepharios homines atq hostes crudeles

Gallo greci.

celtiberi

Enses optimi

ſunt cum aduenis humani atq; hoſpitales.Aduenientes enim ex
ternos benigne hoſpitio recipiunt:adeo vt ęmulatione quadam
inuicem pro illoru3 honore certant.Quos aduenę ſequũtur. hos
laudant:amicoſq; deorum putant. Nutriuntur affluenter variis
carnibus potum ex melle conficiunt eius copiam prebente affa- Vaccei
tim patria.Vinum emptum bibunt:mercatorum opera aduectum
Ex propinquis gentibus gratior eſt eis vaceorum natio.Hi enim
annis ſingulis ſortitos inter ſe agros colunt: fructuſq; cum cęte-
ris:communicant:cuiq; ſua portione prebita. Quod ſi quis quid
agricolę abſtulerit:eveſtigio mulctatur morte.Celtiberorum for-
tiſſimi habentur qui appellantur Luſitani. Peltas in bello paruas celtiberi
ex neruis confectas quibus tegatur corpus habent. His in bello luſitani
ea agilitate vtuntur: vt & ictus & ſagittas euitent:iaculis ferreis
hamatiſq; vtuntur Galeam enſeq; more celtiberorum iaculum
longe ferunt iaciunt & ſumma arte: in acie diutius perſeuerant
mobili corpore leuiq; vt facile & fugiant hoſtem:& inſequãtur:
in perferendis periculis ſuperantur a celtiberis.In pace choreas
leui ſaltu exercent cum quadam crurũ agilitate:bella ad nume-
rum aggrediuntur pęna cum hoſti obuiant cantãdo hyberi luſi-
ſitaniq; ętate integra prę ſertim inopia oppreſſi qui robore prę-
ſtant atq; audacia in montibus aſperis manufacta diuerſis p hi
beriam locis latronum more leui armatura agiliq; corpore velo-
ces diſcurrunt. Populatiſq; agris ad montes veluti tutam pa-
triam cum locorum aſperitate nullus eo exercitus adire poſſit:
confugiunt.Aduerſus hos profecti cum exercitu ſępius romani
eorum audaciam repreſſerunt.Latrocinia nequaq̃ tollere potue-
re.Sequitur vt de argẽto quod plurimum apud hiberos optimu3
q; effoditur:quodq; multum vtilitatis incolis affert ſcribamus.
Dictum eſt a nobis libro ſuperiori in herculis geſtis hyberię mon
tes pyrenei vocantur & altitudine magnitudine longe alios ex-
cellere Nã a mari qđ ad meridiẽ iacet.,vſq; ad oceanũ ferme ad
arctũ ſitũ galatiã ab hyberia diuidũt:per celtiberiã quoq; ptẽn-
duntur ſtadiis tribus mĩlibus in quibus cum ſint frequẽtes ſiluę
feruntur priſcis temporibus igne a paſtoribus iniecto montanas
omnes regiones fuiſſe combuſtas. Qua ex re montes aiunt co-
gnominatos pyreneos.Ardente continuis diebus plures ex mon
tibus argenti puri riuuli flammarum vi effluxere. Quod incolis
ignotũ phoenices mercatores vili rerum permutatione emptum

in greciam asiamq; ac nationes ceteras deferentes magnas ex eo cōmertio opes cōtraxerūt. Adeo autē mercatores questus excitauit cupiditas: vt cum onustis nauibus superaret argentū amoto ab ancoris plūbo argentū eius loco subderent. Hoc lucro phœnices admodum opulenti facti plures colonias tum in sicilia propinquasq; insulas tum in lybiam sardiniamq; ac hiberiam destinarunt. Multis post seculis cognito argento hiberi metallis querē dis operam dedere: magnaq; optimi argenti copia reperta ingēs ex ea vectigal prodiit. Cum es aurum argentumq; sint metalla precipua qui in reperiendo ere dant operam quartam eius quod effodiunt portionem capiunt. Eorum qui in argento effodiendo occupantur quidam tribus diebus euboicum percipiunt talentum. Terra enim omnis argento referta est vt mirabilis sit & eius patrie natura & operariorum continuus labor. Nam qui primum his metallis reperiendi incumbebant: magnas cōtrahebāt diuitias: in promptu enim est argentum terra habunde illud prestante: postea cum romani hyberiam subegissent: italici qui cupiditate id sibi opus sumpsere maxime ex eo ditati sunt. Emptam enim seruorum copiam ad effodienda metalla deputant. Qui variis locis metallorum venas scrutati ac alte lateq; terra effossa plurimum auri argentiq; eruunt variis multorum stadiorum cuniculis sub terram actis: multo facilior questuosiorq; hec cura: q̄ metallorum: que apud atticos reperiuntur: ibi enim multas effodiendo impensas subeunt sepius opinione frustrati: cum aut nō inueniant quod querunt: aut inuentum ita parui sit: vt superet a sumptu. Apud hispaniam qui metallis incumbunt reperiendis ampliora spe percipiunt. Bonitate quippe soli glebas semper auro argentoq; fertiles inueniunt. Vtpote omni terra metallis plena. Subtus terram reperiuntur nonnunquam flumina decurrētia quorum cursus spe questus vi magna recidunt aut quod mirabilius videtur cocleis quas dicunt egyptiacas: diuertunt archimede cum in egyptum profectus est adinuenta eiusmodi instrumentis loca vbi metalla effodiūtur eiecta superius aqua summa arte diligentiaq; excicant mirabitur profecto quis archimedis ingenium non solum in his: sed in cæteris quoq; maioribus rebus quas multis in orbis partibus egregias fabricatus est de quibus scribetur diligentius: cum ad eius tempora veniemus. Serui qui ad hec metalla deputati sunt incredibilem questum afferunt dominis. Verum cum die noctuq; in labo

Vectigalis pditō

Hispāie metalla.

te perseuerent multi ex minimo labore moriuntur: cum nulla eis ab opere detur requies aut laboris intermissio. Sed verbe ribus ad continuum opus coacti raro diutius viuunt. Robustiori quidem corpore & animi vigore plurimum temporis in ea ver santur calamitate. Quibus tamen ob miserie magnitudinem mors est vita optabilior: cum plurima in hoc metallorum mu nere sint admiratione digna nequaq̄ tamen quis admiretur cur nullus recēs horum reperiendorum auctor extiterit verum ar genti studio a carthaginensibus quo tempore hyberiam tenere ea metalla adinuenta sunt. Hęc fuit causa eorum postmodum excrescentis vires. Precio enim optimis militum conductis plu ra gesserunt aduersus hostes bella. Neq̧ domestico neq̧ socio rum milite nisi romanos siculosq̧ ac lybios in maxima deduxe runt pericula. Cum omnes diuitiis ob auri argentiq̧ copiam superarent. Perspicaces sane vt videntur priscis temporibus ex titere ad quęstum foenices Itali nulli aliis cessere. Oritur stan num in pluribus hyberie locis non casu repertum vt quidam scriptores vulgarunt sed effossum conflatumq̧ quemadmodum argentum atq̧ aurum tradunt. Nam supra lusitaniam plurimū stannum effoditur in insulis oceani hyberię proximis: quę ad a stanno cassiterides denominantur. Plurimum tamen a britan nia insula ad oppositam galliam affertur. Deinde per loca mo diteranea celtici mercatores equis per inassaliotas ad narbonā vrbem romanorum coloniam optimum earum partium: tum oportunitate: tum commoditate adeuntium emporium per ducunt. Sed de gallis ac celtiberis hactenus Nunc ad ligures trā seamus. Hi patriam habitantes asperam: ac omnino sterilē plu rimo labore cōtinuoq̧ vitam duram agunt. Nam multis arbori bus oppleta regione quidā cędendę materiei: quidam subigēdo agro lapidum aspirate culru difficili vacant ita enim terra lapi dosa est vt gleba absq̧ saxo nequeat effodi. Huic vitę erum nosę natura assueti licet multo in labore versentur parum tamen pcipiunt emolumenti. Continuum autem exercitium & victus parcitas corpora eorū macilenta efficit ac robusta Mulieres quo q̧ virorum labores pferunt assuetę vna cum viris opus facere Venationibus continuo vacant captisq̧ feris fructuum inopiā sustētant. Niuibus insup montanisq̧ asperitatibus assueti agiles corpe ac validi redunt. Nōnulli messis raritate canes ptim dome

Carthaginēsiū opes

Cassiterides.

Ligures

ſticas edunt: partim ferinas aqua in potum ſumpta. Oleribus vtuntur prout fert regio vt ad quos neq̧ ceres adierit: neq̧ Dionyſius pre cęteris diis hominibus vtiles in terra cubant vt plurimum rari ſub tecto aut in tiguriis iacent. plures ad cauſa ſaxa ſpeluncaſq̧ ab natura factas vbi tegantur corpora diuertunt. Hoc pacto priſco more abſq̧ apparatu aliquo viuunt. Deniq̧ mulieres virorum viri ferarũ robur & vires habent. Aſſerunt in bellis ſępius vegetum gallum ab gracili macilentoq̧ ligure ex prouocatione ſingulari certamine vinci. Arma habent leuiora quam romani. Operiuntur corpora ſcuto longo ad formam galaticorũ facto tunicaq̧ ſuccincta. Armantur etiã ferarum pellibus a cenſe mediocri. Quidam romanorũ conſuetudine quos in ea re imitati ſunt: arma immutarunt. Feroces ſunt & acuti ingenii non in bello ſolum: ſed in communi vita: mercaturam excercent nauigantes per ſardonium lybicũq̧ pelagus ſponte ſe grauibus maris periculis obiectantes. Scaphis enim haud ſatis more cęterarũ nauiũ ꝑparatis nauigant. Quo fit imminente tempeſtate grauia ſubeant vitę diſcrimina. Tyrreni: ſupereſt enim vt de his loquamur: fortitudine egregii magno potiti imperio ciuitates condiderunt plures atq̧ opulentes. Claſſe quoq̧ potentes cum diutius mari imperitaſſent italiam pelagus tyrrenum ab ſe denominarunt. Pedeſtri quoq̧ excercitu ꝑualidi tubam primi adinuenerunt & bello admodum vtilem & ab illis tyrrenum appellatã. Duces exercitus pluribus inſignibus decorarunt. Lictores illi eburne ãſellã togaʒ purpureã adiicientes. Domibus addiderunt porticus in quis ſeruorum cõcurrẽtiũ turba diuerteret q̄ imitati poſtmodũ romani inq̧ melius aucta ad ſuam rem pub. tranſtulere. Litteris quoq̧ & rerũ naturaliũ inueſtigatiõi ac theologię plurima tpe impenſo. Prę cęteris in fulgurum interꝑtatione verſati ſunt: adeo noſtra quoq̧ ętate vniuerſus ferme orbis tum admiretur viros: tum fulgurũ interpretibus vtatur. Patriam vberam incolũt quam ſtudio: curaq̧ efficiunt fertiliorem Menſa bis in die ſumptuoſe prępatata: omnia quę ad epularũ delitias pertinent abunde ſubminiſtrant. Stragulas inſup veſtes floribus diſtinctas: proculaq̧ aurea varii generis ac miſtrorum ſeruorũq̧ numerũ pmagnum in vſu habent multiplices: vbi nõ ſolum ſerui famulantur: ſed etiam liberi plures. Poſtremo priori virtute abiecta potui ſe atq̧ ignauię tradentes haud iniuria partem maiorum ſuorum in bellis gloriã amiſere. Non autem eos parũ ad

Tyrreni

primi inuenerunt tubam

delitias impulit patrię fertilitas q̄ fructiferę a rerum copia ad inertiam voluptatemq; traduxit. Sunt tyrreni camplilati collibus distincti: cultiq; admodum solo fertili: vt qui aquis non hyemis tantum: sed ęstatis quoq; tempore abundent. Nunc insulas meridiē versus in oceano arabię: q̄ ad orientē spectat terminatur autem ea: q̄ dicitur cadrosia: positas referemus: ea arabię portio pluribus pagis vrbibusq; haud ignobilibus incolitur: quarum alię eminentibus in collibus sitę sunt alię in tumulis aut patentibus campis: regias hn̄t q̄ insigniores sunt ad modū sumptuosas: frequentibusq; habitatoribus satis opulentas: oēs ea patria pascuis variiq; generis pecoribus plena est. Flumina insuper per eam decurrentia campos irrigant: quo redduntur fertiliores: ideoq; pars arabię aliis vbertate pręstat. Fœlix est appellata. Ei regioni. quę oceanum iuxta est: plures apponūtur insulę: quarum tres merentur litteris cōmendari Vna in qua nō licet sepeliri vita defunctos sacra dicitur. Altera huic propinqua est stadiis septem ad quā deferunt sepelienda corpora Sacra fructibus caret p̄terq̄ thure: quod in ea adeo excrescit vt per vniuersum orbem satisfaciat deorum sacris. Fert etiam myrram plurimū & alia varii generis aromata odorem prebentia Thus percipit hoc pacto. Arbor est magnitudine parua aspectu spinę ęgiptię albedine. Folia arboris: quę cithea dicitur similia Flos colore croceo. Thus ab arbore quemadmodum lachrima emanat. Myrrhę arbor lentisco ęqualis est Folium frequentius tenuisq;. Fluit autem effossa ab radicibus terra: in solo vbere bis in anno fructum reddit vere atq; ęstate: sed rubeum vere propter rorem: ęstate album. Colligunt autem paliuri semen quo cibo potuq; vtuntur: & ad ventris fluxum. Varii est vsus eo omnis regio Sed optimam rex possidet concessa ei decima omnium insulę fructuum parte. Insulę latitudinem ducentorum stadiorum esse aiunt incolitur a pancheis: qui & thus & myrrham in continentem ferunt vendentes arabis mercatoribus. a quibus alii precio sumptas in fœnicem syriam & ęgyptum transuehunt. Inde a reliqs orbis mortalibus importatur. Est & tertia magna insula haud amplius tringita stadiis ab hac remota. Ad orientalem oceanū spectans plurium stadiorum longitudine ab eis promontorio quod ad occidentem vergit elatiora in die loca tradunt aspici. Sunt in panchea: quę historię mādentur digna habitant eam indigenę: qui dicuntur panchei. Externi pręterea indi: scytę

Cadrosia

Thuris collectio

Myrrha

Paliuris

cretes oceano aduecti. Ciuitas est i ea perpulchra nomine pa=
nara admodũ foelix. Qui in ea habitant ministri iouis triphilii
Iupiter triphilii dicuntur. Soli enim ex his qui pancheam oram incolunt: suis
viuunt legibus: liberi absq; rege Annuos tamen sibi principes
creant tres: quorum iudicio mortis excepta poena singula: ita
tamen vt res maximas ad sacerdotes referant: pmittuntur. Ab
hac vrbe stadiis sexaginta iouis triphilii abest templum in cam
pestri positum loco: quod tum vetutaste: tũ edificii magnificen=
tia: tũ natura loci mirabile habetur. Agri circa templum diuer=
sis arboribus pleni sunt & fructum & voluptatem visui afferen=
tibus Cyparissis enim ingentibus platano lauro myrto abun=
dant quibus augmentum prebet terra scaturientibus aquis irri
gua. Ex agris templo propinquis adeo ingentes dulcis aquę fõ
tes manant vt flumen efficiant nauigiis aptum ex his diuisa in
multas oras aqua reddit arbores altitudinis pręcipuę quarum
sub vmbra ęstatis tempore calorem homines vitant. Diuerse in
super varii coloris aues quę in arboribus nidificant tum suaui
aures cantu: tum visum oblectant Horti preterea plurimi: prata
q; multiplicibus herbis floribusq; virentia decorum aspectum
reddunt diis loci dignum. Palmę ingenti magnitudine eti=
am vberes fructu. Nuees quoq; fertilem cibum incolis prebent
Pręter hęc vites in altum elate multiplici palmite patriam effici
unt fertiliorem Templum ingens ex albo ędificatum lapide ma
gnis sculptisq; suffultum columnis duorum iugerum longitu=
dinem cui ęqua est latitudo: complectitur. Permagnę deo=
rum statuę summa arte fabrifacte templum exornant Circum
vero sacerdotes quibus sacrorum cura demandata est domos
habent. Est quoq; templum iuxta circus longitudinis stadiorum
quattuor: latitudine iugeri Ab vtroq; circi latere signa ęnea in
gentia sita sunt quadrata basi: in eius fine ex vberibus fontibus
Solis aqua. fluuius quem diximus colere albo profluit Appellant autem hoc
flumẽ solis aquã: quę potu sumpta plurimum cõfert ad corporis
valitudinem: circũdãt oẽs fõtem margines ex lapide sumptuoso
ab vtroq; latere stadiis q̃ttuor vsq; ad marginis extermum nulli
p̄ter sacerdotes ire fas est. Ager q̄ circũ adiacet stadiis ducẽtis di
Coeli sedes is sacer est Cuius vectigal i sacrificiis consumit. Hos vltra cãpos
mõs est excelsus diis dicatus quem cęli sedem appellant olympũ
q; triphilium Ferunt enim olim coelum orbi imperãtem cum

ad hęc loca diuertisset ex eius montis cacumine cœlum & stellā contemplasse: ac deinceps olympum triphilium: quoniam exter nę in eo gentes sed vrbes quoq; eorum Ardenam Loiam Aste= rusam delesse. Sacra insuper in eo monte instituisse quę sacer= dotes castę annis singulis celebrarent. Post hunc montem in alia panchеę ora varii generis sunt animantia. Elephantes plu rimi leones. Pardali: damę: diuersaq; pręterea animalia: tum aspectu vario: tum robore miranda. Habet pręterea ea insula tres nobiles vrbes. Hyracydam: Dalidam: Oceanidam: Regio omnis fructifera: sed vini maxime abūdans. Viri bello apti. Cur ribus in bello vtuntur more prisco. Politia eorum trifariam par= tita est. primum locum sacerdotes tenent quibus adduntur artifi ces. Secundum agricolę habent. Tertium milites: quibus pa= stores adiiciuntur. Sacerdotes omnium sunt duces: quibus & cō trouersiarum iudicia & publicarum rerum arbitria permissa sunt Rustici agros colunt: fructus omnis in commune conferentes. Qui ex eis optime videntur agro colendo vacare. Hi vsq; ad nu merum decem ad cęterorum exortationem. distribuendorum fructuum iudices ab sacerdotibus leguntur pastores tum ea quę ad sacra pertinent tum reliqua in publicum alia numero ponde re alia cum omni ferūt diligentia. Nil enim priuatim cuiusq̄ est domo atq; horto exceptis: sed tum vectigalia tum cętera sacer= dotes percipinnt: ęque illa cęteris prout vsus fuerit dispartien= tes: ipsis duplum conceditur. Vestibus induūtur mollibus. Oues enim apud eos plurimum ab aliis differunt mollitię. Ornamen= ta aurea non tantum mulieres: sed etiam viri deferunt torqui= bus collum ornantes armillis manus aures more persarum in au ribus pedes nouis ac varii coloris calceis. Milites patriam armis tutant. Pars enim quędā eius orę a latronibus qui agricolas per insidias capiunt infesta est. Sacerdotes vltra reliquos delitiis va cant vitam ducentes mūdam ac sumptuosam Stolas lineas ma xime tenues ac delicatas: quandoq; vero vestes ex molliori lana contextas induuntur. Mitras insuper gestant auro intextas. San daliis pro calciamentis varii coloris vtuntur summa arte factis. Ferunt & aurea mulierum more pręter in aures ornamenta. Hi maxime deorum incumbunt curę hymnis & laudibus eorum ge sta recensentes: narrant sacerdotes genus eorum manasse a cre= ta ab ioue ductum: cum in pancheam venisset: quo tēpore inter hoīes versatus orbi īpitauit. horū cōiectură ex sermōe sumūt cuz

multa penes eos verbis cretensium dicatur: beniuolentiaq̃ quã erga cretenses habent tradita illis a maioribus huius rei memoria a parentibus cœpisse. Ostendũt preterea horum scripta quędam ab Ioue relicta quo tempore templum construxit. Referta ẽ etiam ea patria auro argento ęre stanno ferro. Quorũ nil extra insulam asportari licet neq; vero sacerdotibus extra locum sacrũ proficisci fas est. Vltra deprehensum interfici licet. Dona plurima aurea atq; argentea diis a longo tempore oblata in templo seruantur. Valuę eius structura mirabili: auro argẽto: ebore sunt decorę. Dei lectus sex est cubitorum longittudine quattuor latitudine aureus totus opifico: splendido: ac venusto. Simili modo & dei mensa tum magnitudine tum pari impensa splendoreq; iuxta lectum posita. Huius in medio est & alter lectus ex auro permagnus sacris ęgyptiorum litteris inscriptus: in quis cœli & iouis gesta: deiñ dianę ac apollinis a mercurio scripta continebãtur. Insulas oceani arabię oppositas cum recensuerimus. Nũc ad eas trãseamus quę gręciam ęgeumq; pelagus spectant initium earum a samothracia sumentes. Hanc nonnulli Samon vocitatam priscis temporis tradunt. Deinde ab antiqua samothracia insulæ propinqua: Samothraciam dictam. Habitarunt eam prius aborigenes: cum eorum qui in ea primum fuere tum homines: tum duces nullę nuptiæ ferantur: quidam aiunt priscis temporibus insulã vocatam Samum ab incolis: qui ex samo ac thracia eo profecti sunt dictam Samothraciam. Sua olim lingua aborigenes vsi sunt. Cuius multa vestigia in sacris ad nostram vsq; ętatem perdurant. Tradunt samothraces ante deucalionis diluuium aliud quoq; antea magnum apud eos extitisse. Id primum ab ostio cyaneo: deinde ab hellesponto erupisse. Ponti eñ pelagus in modum stagni fluminum in cursu aquarumq; inundatione adauctum adeo supramodum in hellespontum effluxit vt asię magna pars secus mare sita fuerit diluuio absumpta: plana quoq; samothracię ora crescente mari vastata est. Qua ex re posteri piscatorum nonnulli iactis retibus quędam columnarum lapidea capita in terram traxere tanquam ciuitatibus aqua submersis homines ad altiora insulę loca confugerint. Decrescente deinceps mari accolas vota diis fecisse salutemq; consecutos circum insulam salutis terminos statuisse tradunt. Erexisset quoq; aras: in quibus nunc vsq; sacrificatur vt palam sit ante diluuium eam insulam habitatam. Postmodum ortum

Sacerdotũ termini

Samon Samothracia.

Diluuia duo.

in ea ferunt Saona ex ioue ac nympha vt quidam volunt: vt alii ex mercurio & rhena qui populum dispersunt in vnum congregans inditis legibus Saona ab insula vocatus est Hic populum in quinq; tribus partitur cuilibet indidit filiorum nomen. Tradunt eo tempere ex ioue ac electra Dardanũ iasium & Harmoniam ortus. Dardanus vir prudens in asiam nauigio trãsuectus vrbem dardanam condidit: constituto regno qđ posteri troiam appellarũt populos sibi subditos dardanos vocari iussit: in multas p̄terea gentes has imperio diffuso dardanos in eis pro thracibus locauit. Iouem vero aiunt cum vellet filiorum alterum honore insignẽ esse docuit eũ initiandi cerimonias quas haud fas est aure nisi initiatos Videtur autẽ hic primus hospites initiasse exq; ea re cerimonias reddidisse celebriores. Cadmũ deinceps Agenoris Europem quęrentem cum ad eos peruenisset perceptis cerimoniis Harmoniam duxisse vxorem Iasii non vt gręci fabulantur martis sororem. Has nuptias a diis primũ celebratas ferunt Cereremq; in gratiam iasii ei ex frumento panem attulisset. Mercurium lyram palladẽ decantatum monile peplum ac tibias. Electram vero magne deorum matris sacra celebrari ostendisse cum cymbalis ac psallentium tympanis. Et appollinẽ quippe cythara vsum & musas tybiis. Ceteros deos plausu nuptiarum iocunditatem auxisse tradunt His actis cadmus iuxta oraculi responsum condidit in boetia thebas iasius sumpta vxore cybele genuit corybãtum Verum ad deos trãslato iasio Dardanus cybeles ac Corybãtus sacra deorum matris in phrygiam detulerunt Ceres primo nupta olympo genuit alcem deãq; Cybelem ab se nominauit. Corybantus eos qui matris sacrificiis incumbebant appellauit ab se corybantas. Despondit quoq; theben cilici natam. Tibias insuper inde in phrygiam traduxit. ac in lyrnesum mercurii lyram ab Achille postmodum sublatam: ex iasio pręterea ac Cerere Plutonem fabulę natam volunt: verum constat frumẽti copiam in nuptiis armonię ob Iasii beniuolentiam dono datum. Quę de eiusmodi cerimoniis singulatim traduntur in archanis seruantur solis initiatis nota. vulgata est horum deorum presentia: atq; in periculis mirabile p̄sidium ipsorum inuocantibus numen. Effici quoq; asseuerãt horum misteriorum participes iustiores magis pios & prorsus meliores viros. Ideoq; vetusti heroes ac semidei qui pręclari fuere initiari summopere cupierunt. Nam iason: castor: pollux:

Saona. Dardanus. Iasius. Harmonia. Dardania. Cadm⁹ Harmonia. Thebe Iasius. Cybele. Corybãtus. Ceres. Olimp⁹ Corbãtes Iasius. Pluto.

Naxos hercules: orpheus: his initiati sacris fortunati in bello horum
Strongyle deorum fauore extiterunt. Nunc ad naxum veniamus. Hanc
primum strongylem dictã habitarunt ex huiusmodi causa thra-
Butes. ces Fabulantur boreos pueros fuisse butem ac lycurgum non ex
Lycurgus eadem matre fratres. Butes qui iunior erat cum insidias parasset
fratri re palam facta nil asperius lycurgus egit: q̃ vt vna cum in
sidiatoribus nauigiis sumptis butes nouam patriam cogeretur
querere. Itaq; thracibus periculi sociis assumptis per ciclades ad
insulam strongilem ꝓfectus nauibus nauigantes predari cœpit
Cum rarę apud eos essent fœminę multas ex aliis locis mari ra
ptas aduexere Cicladum quędam oino desertę. erant quędam
paucis incolis fultę. Quapropter alias regiones prędandi gra-
tia petentes cum ab euboia arcerentur ad thessaliam nauigarũt
Dryos Vbi in cõtinentem descendens butes casu in sacerdotes dionysii
circa montem arcadię: q dicitur dryos orgia celebrãtes incidit.
His conspectis quedã abiectis in mare sacris confugerunt. Alie
coronis montem ꝓpinquũ petiuere coronis rapta ad Butis concubitũ cõ
pulsa est Qđ illa molestius ferente cũ Dionysii auxiliũ iplorasset
Butes in insaniam versus in puteũ se deiiciens expirauit. Reliqui
thraces aliis mulieribus raptis: in quis clarios fuit vxor Aloei
Iphymedea iphymedea: eiusq; filia pancratis in insulam sunt reuersi. Hic
thraces loco butis alium regem insule prefecerunt. Agassome-
Pãcratis num. Cui pancrati dem aloei filiã prestãtem pulchritudine matri
monio iunxere. Verũ anteq̃ regi despõderetur duces eorũ preci
Agassomenus. pui: si cœlos atq; ceteris pro pancratide mutuis vulneribus dis
sensione inter eos orta cõciderunt. Agassomenus amicorum cui
Aloeus dã nuptui iphimedeã dedit: atvero aloei Ephialtes atq; othus fi
Othus lii ad inuestigandas vxorem filiamq; missi cum in strongylem
dia isula peruenissent thracibus bello subactis vrbeq; obsessa defuncta
que naxos dicitur. postmodum pãcratide in insula thracibus imperantes mansere
appellarũtq; insulã diam. Orta postmodum inter eos regni cõ-
tentione cum ad certamen descendissent. Multis vtrinq; cadẽti
bus mutua occubuerunt cede. Ab incolis postea tanq̃ heroes
Leucippus merdeus. culti thraces q superfuerunt cum annis postea ducẽtis in suam
tenuissent siccitate vrgente eam deserere coacti sunt. Cares dei-
Theseus ariadne ceps ex lamia aduecti insulam possederunt quibus Naxus pale
moniis imperans pro dia ab se cognominauit naxon: hic vir bo
nus ac preclarus filium reliquit leucippum. Ex quo ortus filius
Merdeus iperauit isule Theseus postmodũ ex creta cũ ariadne ꝑ

fectus in ea permansit insula. Qui cum per somniū dionysium sibi nisi ariadnē reliquisset minitantē vidisset timore perculsus muliere omissa ex insula discessit. Dionysius noctu sumptam Ariadnē in montem tulit qui appellatur dryos. Et is primum euanuit vt deus tum quoq; Ariadne non amplius visa est. Ferūt naxii hunc deū apud eos nutritū ob eamq; rem insulam sibi acceptissimam esse. Nysiadem a nonnullis dici. Nam iouem eorū fabulę tradunt Semele ante partū fulmine icta sumptum in fœmore infantem vt clam iunone esset vsq; ad pariendi tempus abscōdisse: inq; nazo insula natum philię coronidi Cliediq; loci nymphis prębuisse educandum. Fulminasse aūt ante partū. Semelem vt nō ex mortali sed ex duobus diis ort9 e vestigio fieret imortalis: Incolis vero ob dionysii nutriēdi curā gratię redditę fœlicitate insulę: & vt classe pręstarēt prębita. Nam primi ab xerse deficientes et classe eum oppugnarūt: & apud plateas in acie opera eorū insignis fuit. Vina pterea habent pręcipua: inditium haud paruū dei erga insulā affectionis. Hāc simē ātea dictā cū esset cultoribus deserta primum cum triopo aduecti aduenę habitarunt. Horum duces cithonius neptuni filius ac symes a quo & insula id nomen sortita est sextiterunt: in ea postmodum regnauit addita cnydię parte Nireus charopi atq; aglaie filius speciosus admodum: qui cum agamennone ad troiam profectus est. Confecto troiano bello insulam cœperunt cares: quo tēpore plurimum mari poterant. Hi siccitate ingruente fugientes ex insula locum quem Vranium dicūt habitarūt. Sime mansit deserta quoad lacedęmoniis argiuisq; ad eam insulam transeuntibus habitata est. Quidam nausus nomine qui antea cum ippotovenerat sumptis voluntariis colonis in simen tunc inhabitatam primum transiit. Deinde nōnullos duce zucho eo nauigantes communicata cum eis insula suscepit. Eam coloniam a cnydiis ac rhodiis deductaꝫ ferunt Calydnam vero ac Nysirā olim a caribus possessas. Tantalus postmodum herculis tenuit. Amphitus deinde phippusq; coorum regis filii ad ilium ab his insulis nauigātium duces fuere. Tum vero a troia quattuor agamennonis nauibus ad calydnam aduecti immixtiq; accolis ibidem permāsere. Priscos nysirę incolas terremotus absumpsit. Peste deinceps afflicta insula eo coloniam misere rhodii. Carpathon primi inhabitarūt quidā minois milites. Quo tempore gręcorum primus maris imperio

Dryos
nysiada coronis.
Xerses
anaxais relictus.
Sime cithonius
Nireus.
Nausus
zuchus
Carpathos.

Potitus est. Multis postmodũ seculis ioclus dimoleõtis argiu⁹ genere iuxta certũ responsum coloniã in carpathum deduxit. Rhodus insula primũ inhabitata est ab his quos Thelchines appellãt secundum fabulas maris filios. Fertur sane eos vna cũ chalpharna oceani filia nutrisse neptunum ab rhea illis datũ. Fuisse quoq͂ eos aiunt quarundam artium inuentores aliaq͂ ab ipsis vtilia permulta in vsum hominum deducta. Statuas insuper deorũ fabricasse primo quędamq͂ antiqua eorum nomine signa fuisse appellata. Nã apud lidios apollo Telchinius: iuno ac nymphę apd̃ alissos telchinę. Apud camireos iuno telchinia dicuntur: incantatores etiam volunt eos fuisse & tanq͂ magos nubes hymbres grãdinem niuẽ inducere: ac mutare proprias formas cum vellent solitos: inuidi quoq͂ in doctrinas artium extitere. Neptunus iã vir ex alia Telchiniũ sorore ab se dilecta genuit liberos mares sex. Femellã vnicam nomine Rhodos: a qua & insula cognominata est Fuerunt in ea parte insulę: quę ad orientem pertinet gigantes: quo tẽpore iouẽ ferũt expugnatis Titanis imalię nymphę amore captum tres ex ea suscepisse pueros. Sparteum: Saturnũ: Cytũ Quorum ętate tradunt Venerem cũ ex cythero cyprũ peteret aditu prohibitam a neptuni filiis claris admodum atq͂ animo elatis eaq͂ re turbatam deam eos in insaniam ab se versos adegisset: vt matrem vi cognoscerent multisq͂ incolas afficerent calamitatibus. Quę neptunus perspiciens filios ob rei pudorem suffodit in terram: quos orientales demones appellant. Aliam in mare proiectam vocauit Leucotheam. cui immortalium honores incolæ tribuerũt: postmodum telchinis futurũ p̃uidentibus diluuiũ relicta abierũt insula. Lycus deinceps cũ in lyciam venisset templũ lycii apollinis penes xanthũ fluuium erexit. Facto diluuio cęteri quidẽ aqua deleti sunt locis insulę planis ob pluuias in modum stagni redactis: pauci & in his iouis filii qui ad montes cõfugerant euasere. sol secundum fabulas rhodię amore captus insulã aqua amota Rhodum ab ea dixit. Verum id constat cum a primordio insula referta paludibus admodũ humida esset solis calore arefactos humores terram fertilem reddidisse Ab eo autem genitos septem numero qui dicti sunt heliades. Cũ alii pręterea indigentes populi insulam inhabitarent: existimatum est insulã soli sacram esse. Rhodii quoq͂ postmodum solem prę diis cęteris coluerunt tanq͂ sui generis auctorem Traduntur filii. ochimus cercbaphus macer. Actinus. tenages. Triopas Candalus filia

Rhodos

Telchines

Imalia nimpha

Demões vnde Leucothea filia.

Solis amor Rhodos

Ochim⁹

vna Electione quę adhuc virgo functa est vita heroicos post obi tum honorem a rhodiis sortita. Cum iam viri essent heliades solē ferunt dixisse: qui mineruę primum sacrū fecissent apud eos deā futurā. Quod idē cū atheniensibus prędictum esset. aiūt ab heliadibus omisso ꝓpter festinātiā igne immolata hostia Cecropem atheniensium regem postmodum accenso igne sacrificasse. Ex quo hucusq; mos huius sacrificii solum in rhodo perseuerat: ibi q; permansit dea. Hęc de rhodis prisci tradunt: in quis est zenon qua eius insulę gesta scripsit. Heliades peritissimi omnium: sed maxime in astrologia fuerunt: addiderunt quoq; ad nauigandi artem permulta Situm insuper terrę conscripsere. Pręstantior inter eos Tenages fuit a fratribus ob inuidiam occisus. Qua re nota cędis participes aufugerunt. Mater quidam in lesbum candalus in choum. Actis ad ęgyptum transiens in patris honorem solis condidit ciuitatem. A quo ad ęgyptios astrologię noticia tradu cta est: postmodum grecia diluuio oppressa cum plurimi homines perissent & litterarum quoq; monumenta deleta sunt. Ad diluuii expertes ęgyptii astrologię artem sunt ꝓsecuti. Qua ī re cum grecos ob litterarum defectum anteirent accidit vt primi ægyptii crederentur astrologię extitisse repertores. Eodem pacto cum ab atheniensibus vrbs nomine. Sai in ęgypto fuisset condita & hęc quoq; propter diluuium ex hominum memoria delapsa est. Hanc ob causam existimant multis post seculis Cadmum agenoris filium primum litteras in gręciam attulisse. Atq; ideo grecos quadam communi ignorantia ductos litterarū inuentionem illi acceptam tribuisse. At vero triopas in cariam nauigans promontorium tenuit ab eo postmodum triopon cognominatum. Reliqui solis filii qui procul a culpa cędis erant ꝑmansere in rhodo habitantes in illyssa vbi & vrbs condita ab eis est nomine açhaia. Horum ochimus natu maior regnum tenens vxorem egetoriam loci nympham duxit. ex qua genuit filiā Cydippē Cyrben postea appellatam Qua cerchaphus frater in vxorem sumpta in regno successit. His vita functis filii tres regnū cœpere lyndius illysus Camirus: inundatione deinde aquarū secuta Cyrbe deserta cultoribus facta est. ipsi patriā inter se partiti q libet Ciuitatē sui nominis cōdidit. Post hęc danaus ex ęgypto cū filiabus aufugiēs in lyndiā Cypri appulit susceptusq; ab incolis erecto mineruę tēplo statuam ingentem deę dicauit. Hoc tēpore

electiōe

tenages

Astrologię ęgyptii iuētores.

litterarū inuētor. Cadm⁹.

cadmus ad perquirendam europam missus vehementi iactatus
tempestate in rhodum venit: ibiq; suscepto antea dum fluctibus agitarentur voto ædificauit neptuno templum. Eiusq; curã
foenicibus quibusdam ab se in isula relictis qui illysiis permixti
cum eis permansere permandauit. Ex his postmodum sacerdotes qui faciundis preessent sacris ex successione manarũt. Cadmus & mineruã lyndiã ornauit donis: in quis olla fuit ęrea admodum conspicua antiquo more fabrefacta. In ea litteris phoeniceis quas aiũt primũ ex phoenicibus in grętiam allatas appellatasq; phoeniceas inscriptum erat terrã rhodiam a serpentibus vastatum iri. Quapropter rhodii postmodum in delphos sciscitatũ
misere. Quo pacto id aduerteretur malum responsum apollinis ꝑcepit: vt phorbantẽ cum sociis in insulam asciscerent. Hic laphiti
Phorbas filius cum pluribus erat in thessalia sociis patriam ad habitandũ
quęrens: ac cito iuxta dei responsum phorbanti pars insulę ad
habitandũ concessa est. Cuius virtute deletis serpentibus liberata est eo timore rhodos. Fuit hic in cęteris quoq; rebus vir bonus
vnde & post obitum heroum meruit honores. His actis althemenes catarei filius cretensium regis cum oraculũ de quibusdam
sciscitaretur: responsum tulit in fatis esse vt pater ab eo interficeretur euitare fata cupiens spõte cũ plurimis volũtariis abiit in eã
rhodi orã: quę camiros dicitur supraq; achabyrũ mõtem ioui qui
templum construxit chamirium appellatum. Quod & nunc quoq; supra excelsum montis cacumen positum vnde creta conspici
potest pręcipuo habetur cultu. Habitabat Althemenes cum his
qui eum secuti erant in camiro pręcipuo incolarum honore habitus. At pater Catatreus cui nulla erat alia proles mascula filii
quem pręcipue amabat actus desiderio profectus est is rhodum
reperiendi nati eiusq; in cretam deducendi cupidus. Verum vi
fatorum: quę superari nequit vrgente cũ noctu in insulam descẽdisset orta inter suos lociq; incolas contentione ac pugna Althemenes suis auxilio accurrens iaculo inscius patrẽ occidit. Qua
ex re althemenes dolore ingenti ꝑculsus cũ tantę vim calamitatis ferre non posset: fugiens hominũ consortia ac sermones soTlepolemus lusq; ꝑ deserta inuiaq; loca aberrans dolore consumptus expirauit. Cui a rhodiis postmodum honores heroũ impensi sunt paulo ante troianum bellũ. Tlepolemus herculis filius ob licynii cędem ab se inscio interfecti ex agro sponte fugiens secũdũ oraculi respõsum: quod super colonia deducẽda cõsuluerat cum certis

populis transcendit in rhodum: ibiq3 ab incolis susceptus habi-tauit. Factus deinceps insulę rex & patriam omnem reddidit insignem & iuste imperauit: inde ad illum cum agamennone profectus ē regni administratiōe Buti qui ex agris cum eo fugerat permissa: is vir bello clarus in agro troiano defunctus est Quoniā rhodiensium rebus cheronesi qui locus eis oppositus est: quędam sunt immixta: haud ab re censemus & ipsa litteris tradere. Cheronesus olim vt nonnulli tradunt a natura loci qui hystmos dicitur. Vt vero scripserunt alii cheroneso: qui eis imperauit oris nomen traxit. Haud multo post huius imperium volunt Curetes quinq3 ex creta eo transfretasse illorum posteros qui ab ioue & rhea orti sunt: inq3 ideis montibus cretę educati: & in cheronesum haud praua classe nauigantes cares in ea habitantes expulere: omnemq3 eam subactam patriam in quinq3 distribuerunt partes condita a quo eorum sui nominis ciuitate Paulo vero post inachus argiuorum rex amissa Ia filia Cyraum prestantē ducem cū haud comtemnenda classe ad eam inquitēdam destinans reditum absq3 filia interdixit. Verum cum diutius variis peragratis orbis locis incassum quęsita esset ex care cheronesum contempta patria petiuit: deinde partim suadendo quorundam locoru3 rex factus est ciuitate ab eo nomine suo condita. Vtilitati publicę intentus magna gloria apud subditos vixit. Triopas deinceps contaminatus cęde fratris cum in cheronesum peruenisset: a mellisseo rege cędis purgatus in thessaliam transiit deucalionis filiis belli presidio futurus pulsis. inde pelasgis agrum doteum sortitus est. Cum templum cereris euertisset: eius materia abusus est ad regię constructionem: igitur incolarum odio contracto ex thessalia fugiens cum populis q secum nauigarant in cnydiā venit: in qua & vrbem condidit sui noīs Triopiam inde profectus & cheronesum cœpit & ei cōterminę plurimā carię partem. De triopę genere plures scriptores poetęq3 dissentiunt. Nā tradūt qdā ipsum ex canace eoli filia neptunoq3 Alii ex lapitho Appollinis Scibeq3 penei ortu3 Est in castabo cheronesi templum sanctum Semideę. De qua cum multa varie ferantur haud silendum videtur Verum nos id quod magis increbuit quodq3 consentiunt accolę referemus. Staphilo ac Crisbtheo defuisse tradunt filias tres. Molpadiam Rheam Partheniam rheam ab apolline compressam grauidam esse factam: patrē iratū tanquam ab homine corruptam filiam

Inachus
Ciraus
Triopas
mellisseus.
Triopia
Canace
Staphilus Molpadia.
Rhea
Parthenia.

in arca inclusam in mare deiecisse: que cum in delũ appulisset:
Anius filium genuit nomine aniũ. Mulier preter opinionem salutem
assecuta infante post partum supra Apollinis altare posito deuz
orauit vt si ex eo esset genitus puerũ saluaret. apolinẽ dicunt ab
scondito infante eius educandi curam cœpisse. Doctumq; dein
de diuinandi artem magno honore affecisse at vero Molpadiam
patheniamq; thee sorores patris custodientes vini amphoram
pauloante inter homines reperti somnus oppressit interim nutri
ta apud eas sus thalamũ ingressa vini amphoram fregit. Quo
dissipato virgines patris iracundiam verite cum ad littus cõfugis
sent e saxo se in mare precitauere appollo in earum sororis gra
tiaz manibus susceptas incheronesi vrbes incolumes detulit par
thenie in bubasto cheronesi diuum honores habiti: & fanum
edificatum. Molpadia in castamum accedens predicatione
apollinis Semidea dicta apud cheronesos in honore fuit in eius
sacris propter causam: qui ex vino accidit Mellicrato libant. Tan
gentem vero: aut edentẽ porrum nequaq̃ fas est templũ ingredi
adeo autem postmodum semidee religio excreuit vt non incole
solum: sed extere quoq; gentes ad id templũ proficiscerentur sa
cris donisq; egregiis deam colentes. Quo vero maximũ habetur
Perse imperantes asie cũ omnia grecorũ loca sacra expoliassent
solum huius semidee templum intactũ liquere latrones insuper
singula rapientes hoc solum haud quaq̃ muro cinctum: vt absq;
periculo spoliari queat inuiolatũ sinũt Huius rei causaz tradunt
dee cõmunẽ in omnes beneficentiam. Naz vt egras per somnũ
curas morborum docet & multis insuper sanitatem desperãtibus
salutem pbet. Mulieres preterea parturientes a laboribus ac vite
discrimine hec liberat dea. Quo factũ est vt plurimorũ qui salu
tẽ assecuti sunt donis refertum tẽplũ existat: neq; custodibus ne
q; mœniis: sed religione tutis & de rhodo: cheronesoq; hacte
Creta nus. Nunc ad cretam transeamus. Qui prius cretã inhabitarunt
Cretas rex antiquissimi dicuntur etheocrete indigetes fuisse. Horum rex
cretas fuit plurimarum in ea insula rerum: que ad vitam mor
talium conferrent inuentor. Plures quoq; deorum apud eos
fabulantur extitisse: quos propter beneficia hominibus impen
sa vt deos posteri coluerunt: de quiquis singulatim recensebi
mus: eos imitari: qui cretensium gesta conscripsere. Primi qui
Idei dactili dem memorie traduntur in creta circa idem habitarunt. idei
dactali appellati. Hos quidem centum fuisse numero tradunt.

Alii decem: qui eo nomine vocati sunt: ob parem numerum manum digitorum: in quis est Ephorus. Volunt nonnulli Ideos dactilos ex ida: quę in phrygia extitisse: indeq cum Migdono transcendisse in europam diuinandi quoq arte peritos docuisse cātum initiationes ac mysteria. In Samothracia vero magnā sui admirationem prębuere incolis: quo tempore orphea ferunt ingenio ad poesim melodiamq pręstanti horum discipulum primum ad gręcos initiandi morem mysteriaq attulisse. idei dactili traduntur. ignis vsum ac ęris ferriq naturam quo q modo fabricarentur in loco: quem berecynthum dicunt inuenisse: cum magnorum honorum generi hominum haberentur auctores immortalium honoribus donati sunt. Scribunt etiam vnum ex eis appellatum herculem: qui cum gloria excelleret olympia instituerit certamina Posteros vero nominis similitudine ductos esse opinatos ab hercule Alcmene ea certamina instituta. Horum asserunt antiquitus & nunc vsq extare vestigia: q foeminę plures ab hoc deo cantus quosdam summant: ac supersticiosa quędam faciant: tanq̄ & ipse incantator extiterit & initiationibus deditus. At hęc plurimum aliena sunt ab hercule: qui est ex alcmena ortus. Post ideos dactilos secuti sunt curetes nouem: quos quidam ex terra genitos volunt. Alii proginiem idei dactilorum. Habitasse autem in montibus ac cōuallibus arborum plenis tecta ac indumenta: quę natura preberet: nondum repertis domibus habentes. Cum prudentia eminerent multa ad vitam vtilia ab eis inuenta sunt. Nam primos omniū greges coegisse: aliquam mansuefecisse pecora. Mellis insuper & sagittandi viuandiq modum induxisse perhibent. Hominum quoq cętus ad communē vitę & legum disciplinam illos instituisse ferunt. Repperisse insuper ensem galeam ac cum armis certandi morem quorum strepitu permagno saturnus deceptus est aiunt p̄terea iouem clam saturno ab Rhea matre datū ab his fuisse nutritū: de quo cū singulatim scripturi simus paulo altius narratio repetenda est. Tradunt Cretenses curetum tēpore titanas in gnosia habitasse: vbi & nunc quoq fundamenta visuntur domus: in qua educata rhea est: atq antiquū cupresso rū nemus. Fuisse autē sex numero viros foemīnas quinq ex cęlo & terra natos quidā tradūt Alii ex vna curetum matre Titera a q̄ & id nomē sūpsere Mares qdē fuere Saturnus: Hyperiō: Conis: Iapethus: Cteius postremus oceanus Horum sorores Rhea

Berecinthi.

hercules olimpia certamina.

Curetes

Titanes cęli filii terre filii Titera.

thenus memoria phœbe: thetis: hi oēs rei alicuius quę vsui ho
minum esset: inuentores honores nomenq; sempiternum ade-
pti sunt. Saturnus natu maior rex factus homines ex agresti in
cultaq; vita ad mores legesq; et humaniorem cultum deduxit
Qua ex causa cuȝ magna esset apud omnes fama plura orbis lo
ca peragrauit: exhortans ad iusticiam singulos & animi virtutē
obq; eam rem subditos suos bonis moribus institutos reddi-
dit probitate fœlices imperauit maxime quę ad hesperum per-
tinent locis maximo in honore apud omnes habitus: ideo vsq;
ad posteriora tempora & a romanis carthaginensibusq; ac aliis
proximis gentibus cerimonię sacraq; precipua saturno fiunt.
Multa vero loca ab eo nomen sumpsere. Et cum legibus homi-
nes obtēperarent: nulla iniusticia apud eos erat Sed omnes eius
imperio parentes summa cum voluptate fœlicem vitam agebāt
Horuȝ testis ē poeta Hesiodus: qui eadē in suis carminibus affir
mat. Huiuscemodi saturni fabulę feruntur At hyperion solis ac
Hyperion. lune aliorūq; astrorum motus horasq; primū summa cura obser-
uationeq; ab se percepta: cęteris noscenda tradidit ideoq; ho-
rum parens nominatur veluti ipsorum nature contemplator Ex
Latona saturno ac phœbe orta latona est Ex iapetho Prometheus: quē
Iapeth⁹ nonnulli scriptores tradunt ignem ab diis furto sublatum homi
Prometheus. nibus dedisse. Sed ab eo constat illa: quibus ignis alitur reper-
ta. Ex titanibus vero memoriam tradunt loquendi modū adin
Memoria. uenisse ac rebus imposuisse nomina. Licet a quibusdā ea mercu
rio tribuantur. Huic quoq; deę rerum memoriam aqua & no-
Themis mē sortita est assignāt: themin tum diuinandi artem tum sacra
cultusq; deorum introduxisse dicunt: eaq; quę ad beneuiuendū
& pacem pertinent ostendisse: ideoq; conditores legum sacro-
Apollo rumq; custodes eos: qui deos colunt: & hominuȝ leges seruant
dictos Apollo quidem traditur cum esset responsa daturus the-
mim consulere solitus tanq̄ diuinandi artis inuentricem. hi dei
quoniam in plurimis profuerūt mortalium vitę: non solum im
Saturni mortales honores adepti: sed primi olympum post obitum ha-
filii bitare existimati sunt Saturnus ac rhea vestam cererem iunonē
Iupiter Iouem neptunū ac plutonē genuerūt Horum vesta structuram
domus inuenisse fertur iupiter postmodum apud omnes ferme
homines ob hoc beneficium honorari eam sacrisq; coli voluit.
Ceres Ceres frumenti: quod forte inter alias herbas nascebatur igno
tum cęteris prima vsum adinuenit: docuitq; homines nascendi

seruandiq; & serendi modū. Est autem ab ipsa frumentum ante genitam proserpinam repertum. Nā post eius a plutone raptum frumenta omnia tum in iouis odium tum propter dolorem filię incendisse ferunt. Sed ea inuenta & recōciliatam esse ioui: & Triptolemo frumenti dedisse semen: mandasseq;: vt cū omnibus id donum participans modus seminandi monstraret. Traditur a nō nullis illam leges quoq; dedisse quibus homines iuste viuere assuescerēt. Vnde & legifera dicta est. Et quoniā maximorum bonorum causa humano generi extitisset: ob omnibus non solum grecis sed barbaris quoq; ad quos frumenti peruenit vsus honoribus sacrisq; solemnibus ac celebritate pręcipua colitur. Nonnulli de frumenti inuentione secus sentiunt penes se eam primo Deam apparuisse frumentiq; naturam & vsum pœnes se repertum asserēres. Nam tradit̄ ab ęgyptiis Cererem & Isidē eandem esse deam primamq; in ęgyptum atttulisse frumentum nilo ęgypti campos irrigante omniq; regione ad ferendos fructus optime sita. Athenienses quamuis inuentionem frumenti fateantur volunt tamen aliūde in atticam delatum locumq; qui id primū donū susceperit eleusinam appellant: eo q̄ ab aliis id semen ad eam oram sit asportatum. Siculi: cum insula Cereri ac Proserpinę sacra existat ęquum censent frumenti vsum ei primum patrię fuisse ostensum: quam imprimis amarit. Haud enim veri simile est eam regionem quam vt propriam Ceres admodum fructiferam pręstitisset: postremam huius beneficii participem effecisse: pręsertim cum in ea insula & filię raptus contigisset & frugū esset fertilis vbi etiam sua sponte: prout poeta tradit nascātur ordeum ac frumēta. Sed de cerere hactenus. De diis vero aliis ex Saturno & Rhea natis neptunus secundum cretēses primus nauigandi arte inuenta classem instituit: eiusq; pręfectus est a saturno factus. Quapropter traditum est posteris neptunuз imperasse mari: sacraq; ei a nauigantibus facta. Addunt etiam Neptunū equos primū domuisse artēq; equitandi ab illo traditā ex quo ippius sit appellatus Plutonem volunt sepulchrorum funerūq; honorūq; qui mortuis impenduntur: vsum introduxisse Cū antea nulla rerū apud homines esset consuetudo: quę causa extitit: vt vita functis dominari existimaretur. Antiquitate illi huius curę principium tribuente. De ioui s genere atq; imperio dubitatur. Nā quibusdā placet postq̄ saturnus ad deos transiit suscepisse regnum: nō vi patrē expulisse: iusteq; & legitime

triptolemus.
Leges
Ceres. Isis.
eleusina
frumētū
Nauigatio.
neptun' Equi.
plutonis inuenta

regno potitum. Alii saturno volunt in ortu filii responsum fore
vt ab ioue ni regno pelleretur quę res saturnum impulit vt filios
sępius perimeret: id egreferens Ceres cum viri animus placari
non posset iouem in ida ab se editum clam enutriendum Cure-
Amal- tibus iuxta idę montem habitantibus dedit. Hi in antrũ ad nym
thea. phas commendata illis infantis cura detulerunt. Lacte caprę: q̃
amalthea dicta est melleq; educatus est. Multa insuper iouis: tũ
Ompha generis: tum educationis aiunt in ea insula extare vestigia. Naʒ
lia. cum a curetibus infans ferretur: tradunt omphalum iuxta fluui-
Ida um tritonum cecisse. Ex quo & ora illa ab eo: quod accidit: ideo
Apes sacra Omphalia cognominatur: & propinquus ager est ompha-
Iouis leos appellatus: in ida antrum vbi nutritur dicitur sacrum est &
Laudes circa illud prata manent intacta. Verum quod de apibus mirabi-
le dictu tradunt fabulæ minime videtur pretereundum iouem
scilicet in sempiternam amoris erga eas memoriam illarum co-
lorem immutatum inq; ęris vertisse aurati. Quamuis autem locus
is admodum excelsus asperq; situ ventis quoq; agitatus niuibus
sit infestus nullo tamen apes incomodo: aut molestia afficiũtur.
Caprę quę eum nutriit: & alii sunt honores impensi: & locus e-
ius est heniochus vocatus. Adolescentiam est egressus in ida vbi
genitus est ciuitatem condidit: cuius postmodum destructę etiã
nunc extant reliquię. Excessit hic deus fortitudine & cęteris vir-
tutibus omnes. Accepto enim post Saturnuʒ regno maxima plu
rimaq; contulit ad hominum vitam. Primus omnium iusticiam
docuit mutuo seruari inter mortales omni vi atq; iniuria remo-
tis. Lites ac contentiones iudicio auferens: singula quę ad be-
ne viuendum ac pacem pertinere summa ope procurauit: bonos
ad virtutem exhortatus est: improbos timore coercuit ac pœnas
omnem pene orbem circuiens bello impiis ac predonibus indi-
Gigãtes cto equitatem ac leges introduxit per id tempus & gigantes ab
milinus eo sublatos aiunt: in creta quidem milinum in phrigia Typho-
Tiphon nem: ante pugnam quę cum gigantibus in creta habita est ioueʒ
sacrificasse dicunt soli: cœlo: ac terre bouem. Quę sacra iouem
fore superiorem protendentes primum vires & ab hostibus de-
Museus fectionem tum finem belli futurum monstrarunt. Museus quip-
Palene pe ab eis desciuit: obq; id ei honores tributi: ab diis autem om-
phlegre' nes hostes cesi sunt. Sed & alios quoq; diis presidium belli tulis-
campus se aduersus gigantes constat. Macedones quidem circa palenem
italos in campo quem olim a loci conflagratione phlegreum.

postmodum Cymeum cognominarunt animaduersum esse ab ioue in gigantes ob eam causam dicunt. Ex magnitudine ac robore corporis confisi aduersisq; legibus & multa egerint in homines iniusta & propinquas gentes in seruitutem redegerint bellumq; his intulerint. qui ob singularia in omnes nationes bñficia dei sint existimati Feruntur ab ioue non solum impii nepharii q; deleti: sed etiã diis heroibusq; hoibusq; bñmeritis honores impensi propter eius beneficentiam imperiiq; magnitudinem omnium consensu: & regnum perpetuum tributum est & habitatio in olympo sacrificia insuper illi supra cęteros statuta: postea vero quam in cœlum delatus est memoria nominis eius: animis hominum in quos beneficia contulit adeo infixa permansit: vt omnium quę in cœlo fierent velut hymbrium tonitruum ac fvlminum cęterorumq; eiusmodi potens existimaretur: itaq; quod vitę causa hominibus esse videretur cum fructus terrę ad maturitatem perduceret iouem dixere. Patrem vero tũ quia singulorum susceperit summa cum beniuolentia curam: tum quia tanquam dux hominibus extiterit recte viuendi: imperator ac rex ob imperii amplitudinem. Cõsultor ac puidus propter consulendi prudentiam appellatus est. Tradunt etiam paladẽ i creta ex ioue apud fontes tritonis fluminis ortam. Ex quo tritonia dicta: & nunc quoq; apud eos fontes vbi nata est huic deę sacrarũt Fabulantur preterea nuptias iouis & iunonis in ora gnosię fluuio therino proxima vbi nunc templum est factas: sacraq; quotannis sanctę ab incolis fieri nuptias prout olim factę traduntur representantibus. Ex ioue cretas volunt venerem gratias lucinam Dianam et eas quas dicunt horas Eunomiam iusticiam pacem palladem musas. Deos vero Vulcanum Martem apollinem: mercurium Horum cuilibet vt perpetua apud omnes vigeret memoria ab se inuentorum gestorumq; iupiter laudem & honorem tribuit. Veneri namq; maturam virginum ętatem aliarũq; curam rerum quę nunc etiam circa nuptiarum sacra ac fœdera in eius cultum celebrãtur deditt. Sacrificant aũt omnes ptius ioui pfectori: iunoniq; pfectrici. quoniam hi primi duces inuẽtoresq; omniũ extiterunt. Gratiis q̃ ad oris speciem ac partium corporis formam decoremq; spectant insuper beneficii & gratię retributionẽ: lucinę parẽtium curã officiumq; eorũ q̃ parturientes prefecerunt: vnde & in partus discrimine ac difficultate hãc mulieres precipue inuocant deam ad dianã tradunt infantium

cymeus campus

Iouis laudes

Fabula de iouis & iunonis nuptiis.

Hora iouis filię

Lucine a parẽtibus inuocatio

ac ciborũ quos id ętatis postulet officiũ pertinere. Qua ex causa puerorum nutricem vocari dicunt. Earum quas horas dicunt datum est suum cuiq munus ad vitę cultum & mortalium commoditatem. Nil enim est vitę hominum ad fœlicitatem comparandam vtilius: quam leges iusticię ac pax. Palladi olearum oleiq educendi inuentionem tribuũt. Nam ante eius deę ortũ erat hęc arbor cum aliis siluestribus immixta. Olei vsus aberat cum esset ignota. Hęc olei exprimendi modum inuenit: addunt ipsi quoq vestitũ apparatũ & ędificandi artẽ multaq pterea volũt in cęteris artibus hominibus profuisse. Nam & tibiã earumq cantum & plurima instrumẽta ad varia opificia ex quibus oparia dicta est adinuenit: Musis a patre concessa est litterarũ inuentio & carminum quę poesis appellatur ratio. Nam qui dicũt phœnices a musis perceptas litteras tradidisse postmodum gręcis: ii sunt qui cum cadmo in europam nauigarũt. Ex quo a gręcis litterę p hœnice appellate sunt. Verum phœnices a primordio non litteras inuenisse volunt: sed earum formam tantum immutasse. eaq litterarum forma complurimi homines vterentur hoc cognomine vocatas. Vulcanum ferri ęris auri argenti omniũq quę igne fabricantur: artem inuenisse ferunt: eaq cęteros docuisse. Quapropter harũ rerũ opifices omnes vota sacraq huic deo maxime facientes ignem in ęternam memoriam suscepti beneficii Vulcanum vocant. Martem fabulę tradunt primum fabricatis armis armasse milites pugnandiq ac certandi morem induxisse eos qui diis aduersi essent interficientem. Apollinem cytharę eiusq musicę inuentorem ferunt. Medicinę insuper scientiam diuinandi arte perceptam qua olim infirmi erant morbos curare soliti primum attulisse. Arcus insuper sagittandiq extitisse repertorem. Qua ex causa cretenses pręcipue arcu delectati sunt: quem scythicum nominarunt. Esculapius ex apolline atq ariadne ortus pluribus a patre in medicina perceptis chirurgiam & medelarũ compositionem radicum insuper virtutes adinuenit. Adeo autẽ medicinę artem extulit: vt velut eius inuentor & auctor veneraretur. Tribuuntur preterea Mercurio pręconia discidia ac fœdera: quę in bellis fiunt. Precones quoq adiiciuntur: inter nuncii esse solent ob eam rem ab hoste tuti. Vnde & ipsum communem vtrisq dicunt: cum ambobus vtilitatis communis ac pacis mutuę interpres existat. Mensurã insuper ac põdus: & mercaturæ questum reperisse affirmant: occulteq inuicem peculan-

olei pallas iuentrix vestiũ ędificioruз & tibię.

Vulcani inuenta

Martis iuenta.

Apollis inuenta cythara medicia Arcus ęsculapius.

Mercurii iuẽta Mẽsurę põderis & mercaturę.

di modum. Pręco etiam deorum traditur: nunciusq; optimus quoniam mandata diligenter perficiat. Vnde & interpretis nomen assumpsit. Non q̄ nominum aut orationis vt quidam tradunt fuerit inuentor: sed quia diligentius q̄ cęteri mandata referat. Palestram eum introduxisse: & ex testudinis forma lyram adinuenisse aiunt. Post apollinis cum marsia qui & superior fuit contentionem: postq; sumptam pręter equum a victo pœnam penituisse apollinem dicunt. Cythareq; effractis cordis musica aliquandiu abstinuisse. Dionysium vitis repertorem viniq; conficiendi rationem & fructuum in longiorem vsum seruando rum curam & modū docuisse scribunt. Hunc in creta ex ioue & proserpina natum orpheus tradit Inter initiationes a titanis discerptum. Plures vero fuisse dionysios iam antea scripsimus diligentius. Cretenses ea coniectura hunc deum asserunt apud se ortum q̄ duę insulę apud eos sinus qui appelantur dydimi ab eo dionysię quod nulla alia in orbis parte fecerit sint vocatę.

Herculem ex ioue genitum multis annis ante eum qui fuit ex alcmena genitus fabulantur Huius mater incerta est: hoc tantū constat illum coporis viribus pręstantiorem cęteris orbem perambulasse: delentē iniquos & feras bestias ac monstra domantem: inuictus quoq; absq; timore in libertatem homines vendicauit Quibus beneficiis honores immortalium ei sunt ab hominibus impensi Qui vero posterior ex Alcmena fuit hercules quoniam prioris virtutes imitatus & immortalitatem assecutus est & propter nominis similitudinem idem qui prior creditus Ideo & superioribus gesta huic fuerunt veri inscitia ascripta Asserunt quoq; superioris herculis operum impensiq; honoris in ęgypto vestigia esse: ab eo conditam ciuitatem britomatrem etiam dyctinnam dicunt in creta genitam tradūt ex ioue ac a camarchide Euboli cereris filii. Hęc retia ad venandum inuenit: ex quo & dyctinna est cognominata. Consuetudine dianę vtebatur: quod causam prębuit: vt quidā dictinnam dianamq; eandem esse existimarent. Quam deam sacri templisq; cretenses coluere. Qui vero dyctinnā a rebus piscatoris quas fugerat insequente coitus gratia minos volunt denominatam procul a vero sentiunt. Non enim credendum videtur deam in eam egestatem compulsam: vt auxilia hominum implorare: cum esset maximi deorū filia neq; minoen tāte impietate culpare decet p̄sertim cū fuerit omnium consensu habitus iustus vir. & p̄batę vitę

Inuētor Mercurius Quarē interpretis mercurius nomē sibi vēdicat

Vitis repertor Dionysius

Dyonisię insulę

Herculesposteriores

rex Alcmena ortus

Minos vir probatę vitę

Plutonem natum tradunt in tripodo cretę ex cerere & Iasone Eius genus bifariam ferunt. Nam quidam volunt cum iason terram seuerit adhibita culturę diligentia adeo vberem percepisse fructum vt qui id conspexerunt a messium fertilitate illum plutonem nominarūt. Vñ & a posteris is cui cēsus supesset habere plutonem existimatus est Alii tradunt cererem iasonē puerum genuisse appellatum plutonem qui cultum vitę pecuniasq; coaceruare ac in vsus custodire primus monstrauit Cum antea parua congregandę seruandeq; pecunię fuisset cura. Hęc de diis quos cretenses apud se natos volunt scribuntur. Sacra vero honores mysteria cerimonias ab se hoc pacto ad alios arguunt transmissas. Nam cerimonię quas athenienses omnium celeberrimas in eleusina faciunt. queq; in samothracia atq; in thracia vnde in eas orpheus sumpsisse traditur fiunt in gnoso apud cretam prisca lege statutoq; celebrantur Quo palam est eiusmodi cerimonias ab eis ad alias gētes fuisse traductas Queq; apud cęteros secretę traduntur: eas palam omnibus noscendi facultatem apud cretenses esse. Asserunt autem plures deorum ab ipsis profectos magna orbis parte ab eis peragrata beneficos in gen⁹ humanum extitisse: atq; ab se inuentorum artem vsumq; docuisse. Nam ceres cum in atticam peruenisset inde in siciliam transiit. Postea in ęgyptum quibus in locis frumenti serendi cultū monstrauit Summoq; propterea in honore habita est. Venus in sicilia commorata est circa orycē in cypro circa cytherum ac paphum. In asia circa syriam. Ob has peregrinationes venerem tum Ericinam: tum citheream: tum paphiam. tum syram incole appellarunt Eodem modo plurimum temporis appollo circa delum ac lyciam delphumq; versatus est. Circa ephesum pontū persidem & cretam Diana itaq; & a locis ac gestis eorum sumptis nominibus hunc delium ac pithium appellarunt: hanc vero ephesiam cresiam tauropoliam quoq; ac perseam cū ambo essent in creta nati. Collitur & a persis plurimum hęc dea cui mysteria instituerunt barbari: quę ad hoc vsq; tēpus persea dicuntur His similia & de cęteris diis quę longum esset recensere traduntur: longo post deorum ortuʒ tēpore plures heroes in creta ferunt extitisse: quorum nobilissimi minois ac rhadamanti fuerunt ętate ex ioue ac europa agenoris: quam tauro deorum prouidentia aduectam in cretam tradunt geniti: minos ętate prior regnauit in insula in qua multas vrbes inter quę eas nobiliores

Pluton. Iason

Cereris loca

Veneris loca

Apollinis loca

Dianę loca

Europa minos rhadamantus

tres condidit gnossiam in ea insulę parte: quę asiã respectat. Vulcaniam iuxta mare meridiem versus: cydoniam in eis locis qui pelopõneso oppositi ad occidentem vergũt. Leges prę terea mul cretensibus dedit simulãs eas ab se in quadam spelunca meditatas. Classem insuper parauit qua plures propinquas insulas sibi subiiciens gręcorum primus est maris imperio potitus. Cum eius magnum virtutis ac iusticię nomen esset: transiit in siciliam aduersus coaclum: de quo in dedali rebus: cuius causa bellum mouit: scripsimus. Rhadamantum scribunt omnium iustissimuȝ latrones quoq ac scelestos viros cęterosq improbos acri affecisse pœna. Multarum insularum imperio potitus magnam asię maritimam partem tenuit singulis eius imperio se sponte ob iusticię famam tradentibus. Is eritheo vni ex filiis: ii. erithei ab eo vocati sunt regnum permisit: inopinioni ariadnes minois filię chium ferunt dedisse quem nonnulli fuisse dionysium volũt: atq a patre vini faciundi modum didicisse. Cuilibet ex aliis filiis aut insulam aut vrbem Rhadanm tum dedisse traditur: thoanti Lemnum. Alii cyrnum: Pamphilo præparatum Euambio maroneam. Aleo parũ. Anioni delum. Andreo: quæ ab eo nominata est andrum propter singulare iusticię nomen illum apud inferos bonorum ac malorum iudicem factum ac fabulę ferunt. Ob eandemq iusticiam minoẽ quoq pari honore fungi. Tertium fratrem Sarpedonem scribunt cum manu in Asiam profectum lyciam tenuisse.

Chios

Lẽnos
Theas
Anuis
Delos
Euãder
Andros
Deidamia.
Deucalion.
Molus

Huic Euander filius in regno successit sumptaq vxore deidamia bellerophontis filia Sarpedonem genuit qui cum agamenone troiano affuit bello. Et hic vt quidem tradunt iouis filius Minois fuisse filios aiunt Deucalionem ac molem. Ex deucalione idomeneum ex molo Mirionem genitos cum nauibus nonaginta ad ilium cũ agamennone profectos reuersosq postea in patriam diem suum obiisse honorificeq sepultos deorum honores fuisse affecutos. Horum sepulchra i gnoso hac ostenduntur inscriptione. Gnosii idumenei sepulchrum. Aspice in quo ego Mirion moli filius propinquus iaceo. Hos vt nobiles heroes cretenses colũt sacris in bellorum discrimine eorum prę sidiũ inuocantes. Nunc nationes quę cretensibus immixtę sunt referentur. Scripsimus antea theocrites: qui dicebantur indigetes insulam habitasse. Multis vero postmodum seculis propter bella ac seditiones errantes pelasgi in cretam appulsi tenuerunt

Idomeneus
Mirion

doriēses insulę partem Tertii doriensēs traduntur in insulam venisse du
Dorus. ce doro. Tectami nepote: huius populi pars maior fert ex locis olympo propinquis simul conuenisse. Pars vero quędam ex acheis qui sunt in laconia donorum pollicitationibus allecti. Quartum genus eorum qui in creatam appulerunt fuerunt Migades barbari qui consuetudine grecorum lingua ex frequenti vsu percepta postea Minoi Rhadamātiq; imperio paruerunt
Migades Postremo post cicladarum descensum argiui lacedęmoniiq; missis coloniis: tum alias quasdam: tum has insulas occuparunt in q; eis nonnullas ab se ędificatas vrbes. de quibus alias dicetur inhabitarunt: verum haud mirum debet videri: cum plures qui gesta cretensia scripsere admodum differentiant: nos quoq; ea quę non omnes sentiant scribere eos enim sumus secuti. quos vero similiora tradere existimauimus. Quędam ab Epimenide theologo: quędā a dosiade. Alia a Sosicrate: nonnulla a laosche rinide sumentes: & decreta hactenus. Nunc ad lesbum transeamus.
Lesbos Hāc insulam olim varię gentes ad eam nauigantes incoluerunt pelasgi primum eam tenuere cum antea deserta esset. Nam xanthus Triopi filius pelasgorum qui ex argo venerant rex partem lycię tenens argis qui secum accesserant imperauit: deinde lesbum cultoribus vacuam petens agro pelasgis diuiso
Issa insulam quę issa prius dicebatur ab eis pelasgiam vocauit deinceps septima progenie ob diluuium tempore deucalionis factū cum multis in ea interissent. Accidit vt aquarum inundatione deseretur. Macareus postea cum in eam peruenisset insu
macare lę pulchritudine cōspecta in ea permansit: is erat vt hesiodus. Aliiq; poetę nonnulli tradunt cyreneaci Iouis filius qui cum habitaset in oleno: quę patria tunc iados nunc achaia dicitur assumens tum ionas: tum gentes alias nauigauit in lesbum: dein
Iados
Achaia de: tum virtute insulę: tum humanitate ac iusticia plurimum ad
Lesbus. auctis opibus propinquas insulas possedit agris qui inculti erāt diuisis post hęc tempora lesbus filius lapithi qui erat ex coclo hippoti secundum quoddam oraculi responsum cum suis domesticis nauigans in hanc insulam sumpta in vxorem macarei filia methinna nomine vna cum ea insula permansit. Cum vir
Methinna. factus clarus euasisset & insulam ab se & populum lesbium cognominauit. Macareo pręter alias mytilene ac methiane filię ortę sunt: a quibus & ciuitates sumpsere nomen. Inci
Mythilene. piens propinquas insulas in potestatem redigere colonia in

chium missa filium ei prefecit: deinde alterum destinauit in sa=mum nomine cydrollum: in ea regnauit. Tertię cęneandrum p̄ fecit regem. Deinceps in Rhodum cum pluribus colonis misit leucippum: quos accolę propter eorum infrequentiam commu nicatis agris libenti animo susceperunt: loca insulę opposita eo tempore propter diluuium magna grauiq3 afficiebantur calami tate. Nam continuis hymbribus ob corruptos terrę fructus ste=rilitate suborta infectus aer pestem vrbibus intulit. insulę vero ventis agitare cum aere essent salubri ac fertilis frugibus suos incolas beatos reddire. Ex quo ob rerum vbertatem fortunatę sunt cognominatę. Nonnulli beatas a Macareo atq3 Iono: quo rum filii in eis regnauere dictas volunt. Hę deniq3 insulę om nibus propinquis non solum priscis: sed & nostris quoq3 tem=poribus bonitate soli locorumq3 amenitate tum vero salubrita=te aeris fœlicitateq3 prestant itaq3 vere dici fœlices ac beatę q̄unt Macareus vero in lesbo regnans legē scripsit ad cōmunē vtilita tem: quā leonem ab eius animantis virtute & robore appellauit deinceps vero nonnullis seculis post coloniā in lesbum missam insula tenedos hoc pacto inhabitata est Tēnus cycni filius impe rauit colonię q̄ est introade vir propter virtutē insignis: hic con gregatis colonis patriam linquens nauigauit insulā desertam nomine leucophorim distributis his cum eo accesserant insulę a gris conditaq3 vrbe ab se tenedon insulam vocauit is cum iustę imperaret multis beneficiis omnibus gratus & magno vixit glo ria: & post obitum inter deos delatus est. Nam templo illi con=structo institutis sacris ad posteriora secula non videntur omit tēda: quę de eo qui vrbem tēnum condidit apud Tenedios me morię traduntur. Ferunt enim Cycnum patrem vxoris calūnia inductū filiū tēnū in arca positū in mare deiecisse: hęc tempesta te acta cū in tenendū appulisset. Tēnus mirabili deorū ope salutē cōsecutus insulę postea imperauit. Vir p̄clarus ac iusticia virtu tibusq3 aliis honores immortalium adeptus Verū ꝓpter cuiusdā tibicinis testimoniū: cui nouercę insidiis fauerat. Legeq3 sanxit ne quis tibicē tēplū ingrederetur Belli troiani tēpore cum achil les post grecorū in tenendum excisionę vrbem Tennum deles=set: statuerūt postea tenedii vt nulli deinceps liceret templo re=stituto in eo achillem nominate. Postea q̄ de insulis insignibus rettulimus: nunc de minoribus scribemus. Cyclades insulę cum antea vacuę cultoribus essent. Minos iouis ac europæ filius

Chios insula in samo
Cydrolus Leucippus.
Tenedos
Tēnus
Leucophoris
Cxcnus
Cyclades.

cretensium rex. Cuius terra:mariq3 imperium potens erat plurimum classe valuit Multasq3 ex creta colonias:maximeq3 in cycladas insulas misit Quarum plures adeptus populis diuisit. Asię quoq3 partem maritimam possedit Quapropter & nonnullę insulę portusq3 asię a cretensibus minoeq3 nomen sumpsere
Minos
Rhadamãthus
Minos autem magnus imperio Rhadamentum fratem virum iustum rectumq3 regni cōsortem in oras imperii vltimas ob inuidiam ablegauit. Is ad insulas Ionię carięq3 oppositas cum accessisset Eritheto ciuitatem a suo nomine conditam concessit:in opinionem vero ariadnes filium chio prefecit:quę omnia ante bellum troianum acta sunt Deleta troia cares opibus acti classeq3 admodum validi.Cum cyclades insulas subegissent:ex quibusdam cretenses penitus eiecere.Nonnulli vna cum eis vt cū in patria vixi sunt Greci postea expulsis inde caribus barbaris plures ex eis tenuerunt:de quibus suo loco scribetur nobis.

FINIS

¶Vocum index ordine literario in paucis tamen dictionibus diptongo obseruata.

Et primo.

A

Finis Tabule

¶ Egidius de Maserlis Adolescentes plurime Salutis iubet esse participes.

QVandoquidem rerum nouaruȝ maximeq; & poeticarum/& historicarũ tota mente amplexãdarũ admodũ cupidos egregii adolescentes vos pspicio:q̄ noster Diodorus de rebus ne dicam inanibus pserti3 que apud egyptios/siculos/ethiopes alias gẽtes habentur stilo haud illepido tradit obnixis ingenii viribus amplecteremini nedum vos hortarer verũetiam(si saltem pcipiẽdi maior mihi potestas inesset)toto molimento iuberem. quid iuberem?imo proculdubio compellerem. Ipse enim historiarum libros.xl.mille centum triginta octo annos continentes psa haud aspernanda summo cum labore contexuit. Verum sex tantũ primos in quibus de deorum dearumq; exitu opiniones/magne vrbes/excelsi montes/& vitrei fontes habentur non contemnẽdis annotationibus insignitos hoc in opusculis imprimendos curaui In hiis profecto(vt videre est)regiones situ ignote prius noscuntur clarescunt elucidantur. Quid enim historia pulchrius?qd iucundius?qd deniq; expetibilius?preterita in memoriam reducit:presentia custodit:& ad futura litteris mandanda hominum animos impellit. Iuuenes incitat:viros allicit:senioq; confectos fouet/stabilit:& conseruat. quid plura?& si stantorea clamarẽ voce:sacriq; Martis ab inuicto lesi Diomede: quot argus lumina gestabat simul & linguas tot haberem non equidem meritas laudes Diodore valerem propalare tuas:sed de his hactenus. Hunc igitur historicum preclari iuuenes non abnuite non repellite:sed perinde atq; grauem hystoricorum hystoricuȝ amplectimini. amplexum perlegite/& perlectum in mente memori Imprimite.

Valete.

Palladis armisone nati/cliusq; nepotes/
Et consanguinei merito prudentis vlixis:
Ac estote mei memores:Iterumq; valete.

ab.

Arrogat legem [illegible] adversarii legi